

T.C.
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı

27/12/2019

Sayı : 28573187-010.05-E.2713117
Konu : Oduna Dayalı Orman Ürünlerinin
Üretim İşlerine Ait Tebliğ

TEBLİĞ NO:310
TÜM TEŞKİLATA

Oduna dayalı orman ürünlerinin kesilmesi, bölmeden çıkarılması, yüklenmesi, taşınması ve istifine ait işlerde kullanılan makine, ekipman, araç, gereçlerde meydana gelen teknolojik gelişmeler, iş sağlığı ve güvenliğindeki yeni yaklaşımlar ile bunlara bağlı olarak üretim metotlarındaki yeni tercihler göz önüne alınarak bu süreçlere ait iş-zaman ölçümleri yeniden yapılmıştır. Yeniden ortaya konan metotlar ve bunlara bağlı iş-zaman ölçümleri ile girdi maliyetlerindeki hesaplamalar günün şartlarına göre güncellenerek üretimde kullanılacak birim fiyat hesaplama şekilleri ile bu süreçlere ait iş yaptırma yöntemleri yeniden ele alınmıştır.

Diğer taraftan üretim sürecinde bu zamana kadar uygulanan 288 sayılı Tebliğde görülen eksiklikler dikkate alınarak yeni Tebliğde bu konularda ilave ve düzeltmeler yapılmıştır.

Konuya ilişkin 288 sayılı Tebliğ ve Ekleri ile 4664, 6161, 6204, 6485, 7303 sayılı Tamimler yürürlükten kaldırılmıştır.

01.01.2020 tarihinden itibaren üretim iş ve işlemleri bu tebliğe göre yürütülecektir.

Uygulamanın bu doğrultuda yapılmasını ve gereğini rica ederim.

 e-imzalıdır
Bekir KARACABEY
Genel Müdür

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

İçindekiler

BU TEBLİĞİN HAZIRLANMASINDA DAYANAK OLAN KANUN VE YÖNETMELİKLER.....	6
KANUNLAR.....	6
YÖNETMELİKLER.....	8
ODUNA DAYALI ORMAN ÜRÜNLERİNİN ÜRETİM İŞLERİNE AİT TEBLİĞ	15
AMAÇ, KAPSAM, TANIMLAR ve KISALTMALAR	15
Amaç.....	15
Kapsam	15
Tanımlar.....	15
Kısaltma ve Rumuzlar.....	16
BİRİNCİ BÖLÜM.....	16
Üretim Programlanması.....	16
1.1-Üretime Esas Etanın Tespiti.....	16
1.2-Planların İncelenmesi.....	16
1.3-Alınabilir Etanın Tespiti	16
1.4-Dikili Damga Programının Tespiti.....	16
İKİNCİ BÖLÜM.....	17
Üretimin ve İş Programının Hazırlanması.....	17
2.1- Verim Yüzdesinin Tayini.....	17
2.2- Üretilecek Ürün Miktarının Tayini	17
2.3- Üretim Giderlerinin Hesaplanması.....	17
2.4- Üretim Programının Kesinleşmesi ve İş Programının Tanzimi	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	18
Dikili Damga İşleri	18
3.1- Dikili Damga İş Programı	18
3.2- Dikili Damga Emri ve Ekibinin Kurulması.....	18
3.3- Dikili Damga Ekibinde Bulunması Gereken Malzeme	18
3.4- Damga Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar.....	18
3.5- Damgalanan Ağaçların Ölçü ve Kayıt İşleri.....	19
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	19
Üretim İşleri.....	19
4.1- Üretimin Yapıtırılma Usulleri	19
4.1.1- Üretimin Birim Fiyatla Yapıtırılması	19
4.1.2- Üretimin Taahhüt Yolu ile Yapıtırılması.....	20
4.2- Üretim İşlerinin Dağıtımı.....	20
4.2.1- Üretim İşlerinin İhtilafsız Yerlerde Dağıtımı	20
4.2.1.1- Kuru Ormanlarında	20
4.2.1.2- Baltalık ve Koruya Tahvil Sahalarında	21
4.2.1.3- Büyükşehir Belediyesi Kapsamındaki Yerlerde İş Yapıtırma	21
4.2.1.4- Üretim İşinin Dağıtımında Eğitim ve İş Sağlığı Güvenliği	22
4.2.2- Üretim İşlerinin İhtilafı Yerlerde Dağıtımı	22
4.2.2.1-Kuru Ormanlarında	22
4.2.2.2- Baltalık Ormanlarda ve Koruya Tahvil Sahalarında.....	25
4.3- Üretim Sahalarının İş Yapacaklara Teslimi	26
4.3.1- Üretim Sahalarının Kooperatiflere ve Köylülere Teslimi.....	26
4.3.2-Üretim Sahalarının Mütahhithlere Teslimi	26
4.4-Kuru Ormanlarında Ağaçların Kesimi ve Boylarına Bölünmesi İşleri	26
4.4.1- Kesim Zamanı.....	26
4.4.2- Ağaçların Kesilmesi.....	27
4.4.3- Gövdenin Boylara Bölünmesi	27
4.4.4- Kayında Ardaklanma ve Önleyici Tedbirler	27
4.4.4.1. Ardaklanma.....	27

4.4.4.2- Önleyici Tedbirler	27
4.4.5- Standardizasyon	28
4.4.6- Ölçü ve Kayıt.....	28
4.5- Baltalıklarda Kesim işleri.....	29
4.5.1- Kesim Sahasının Belirlenmesi	29
4.5.2- Baltalıklarda Kesim Zamanı	29
4.5.3- Baltalıklarda Kesim İşi	29
4.5.4- Baltalıklarda Ölçü ve Kayıt.....	29
4.6- Kesim Sahasının Muayenesi	30
4.7- Kesme Raporunun Düzenlenmesi	30
BEŞİNCİ BÖLÜM	30
Taşıma İşleri	30
5.1- Bölmeden Çıkarma (Sürütme)	30
5.1.1- Kayıt İşleri	30
5.2- Satış İstif Yerlerine Taşıma.....	31
5.2.1- Kayıt İşleri	31
5.3- İstihkak Raporlarının Düzenlenmesi	32
5.4- Satış İstif Yerlerinde Kayıt İşleri	32
5.5- Mekanizasyon	33
ALTINCI BÖLÜM	33
Tefrik İşleri	33
6- Tefrik, Ters Tefrik, Tefrik Limit Miktarları	33
YEDİNCİ BÖLÜM.....	34
ORBİS Üzerinden Kayıt ve İzleme	34
7-Üretim İşlerine Ait Süreçlerin ORBİS Üzerinden Gerçekleştirilmesi ve İzlenmesi	34
SEKİZİNCİ BÖLÜM.....	34
Stok İş ve İşlemleri	34
8.1- Stokların Takibi	34
8.2- Stoktan Düşme İşlemleri.....	35
8.2.1- Değerlendirilemeyecek Ürünlerin Stoktan Düşülmesi	35
8.2.2- Değerlendirilebilecek Ürünlerin Stoktan Düşülmesi	35
8.3- Diğer Hususlar	36
8.4- Stok Fazlalıkları.....	36
8.5- Depo Sayımları	36
8.6- Yılsonu Stok Sayımları	37
8.7- Stok Sayımında Dikkat Edilecek Hususlar.....	37
8.8- Stokların Devir Teslimi.....	38
DOKUZUNCU BÖLÜM	38
Satış İstif Yerleri veya Satış Depoları	38
9.1- Daimi Satış Depo Yerlerinin Seçimi	38
9.2- Satış Deposu Bina ve Tesisleri.....	39
9.3-Daimi Depolar ve Geçici Satış Depoları	39
ONUNCU BÖLÜM.....	40
Üretim Dosyaları.....	40
10.1- Üretim Dosyalarının Düzenlenme Şekli.....	40
10.2- Üretim Dosyalarına Konulacak Belgeler.....	40
ONBİRİNCİ BÖLÜM	41
Odun Üretim İşlerinde Birim Maliyet ve Fiyat Analizi.....	41
Tanımlar.....	41
Birim Fiyat.....	41
11.1-Birim Maliyet Analizi	42
11.1.1- Saatlik Makine Çalıştırma Maliyeti	42

11.1.2- İşlemler Bazında Saatlik İşgücü Maliyeti.....	44
11.2-Birim Zamanların ve Birim Fiyatın Belirlenmesi.....	44
11.2.1-Kabuğu Soyulmayacak Olan Ürünler İçin Kesme ve Boylama Birim Zamanı.....	44
11.2.2-Kabuğu Soyulacak Olan Ürünler İçin Kesme ve Boylama Birim Zamanı.....	45
11.2.3-Kesme Birim Fiyatı.....	45
11.2.4-Bölmeden Çıkarma (Sürütme) Zamanı ve Birim Fiyatı	48
11.2.4.1- Metreküplü Ürünlerin Traktör İle Zeminde Sürüterek Bölmeden Çıkarılması	49
11.2.4.2- Metreküplü Ürünlerin Traktöre Bağlı Kablo İle Zeminde Çekilerek Bölmeden Çıkarılması	50
11.2.4.3- Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması	52
11.2.4.4- Sürütme Birim Fiyatı	53
11.2.4.5-Bölmeden Çıkarmaya Ait Metotlar	56
11.2.4.5.1-Bölmeden Çıkarma Yol ve Tesisleri	56
11.2.4.5.1.1-Sürütme Yolları.....	56
11.2.4.5.1.2-Bakım Patikaları.....	56
11.2.4.5.1.3-Plastik Olukla Kaydırma Sistemleri	57
11.2.4.5.2- Bölmeden Çıkarmada Mekanizasyon Sistemleri	57
11.2.4.5.3 – Traktör Yolu.....	57
11.2.5-Yükleme Birim Zamanı ve Birim Fiyatı	57
11.2.6-Taşıma Birim Zamanı ve Birim Fiyatı	58
11.2.7-İstifleme Birim Zamanı ve Birim Fiyatı.....	60
11.2.8- Ölçü Birimi Ster Olan Ürünlerin Birim Fiyat Tespiti.....	61
11.2.9-Erken Üretim Primi ve Teşvik Primleri.....	62
11.2.10- Primli Çalışma ve İlâveten Zorluk Şartları Söz Konusu İse Birim Fiyat Artışı	63
11.2.11- Olağanüstü Üretim Sahalarında Birim Fiyat	63
11.2.12- Kesme ve Sürütmede Diri Örtü, Kayalık ve Kokurdanlık Olan Sahalarda Birim Fiyat Tespiti.....	64
11.2.13- Taşımada Engel Faktörü	65
11.2.14- Kar Üzerinde Işık ve Boşaltma Kesimi	65
11.2.15- Baltalıklarda Birim Fiyat Tespiti.....	66
11.2.16- Enkazdan Üretim Yapılan Sahalarda Birim Fiyat Tespiti.....	66
11.2.17- Yol Güzergahlarının Boşaltılmasında Sürütme Birim Fiyatının Tespiti	66
11.2.18- Usulsüz Kesim İşlerinde Üretim	67
11.2.19- Ek Ödenek Talebi	67
11.2.19- Üretim Giderlerine İlişkin Bütçe Teklifinin Hazırlanması	67
11.2.20- Birim Fiyat Kararlarına Dayanaklarının Eklenmesi	67
11.2.21- Taahhülle Yaptırılacak Üretim Sürecine Ait İşlerde	68
EKLER	69

EKLER

Ek No :

- 1-Üretim Programı
- 2-Ödenek Cetveli
- 3-Üretim İş Programı
- 4-Dikili Damga İş Programı
- 5-Dikili Ağaç Ölçü Tutanağı
- 6-Yardımcı Dikili Ağaç Tutanağı
- 7-Kesme İşine Ait Birim Fiyat Kararı
- 8-Sürütme İşine Ait Birim Fiyat Kararı
- 9-Yükleme ve Taşıma İşine Ait Birim Fiyat Kararı
- 10-Kesim Şartnamesi (Birim Fiyat Usulü İle Yapılacak İşlere Ait)
- 11-Sürütme Şartnamesi (Birim Fiyat Usulü İle Yapılacak İşlere Ait)
- 12-Taşıma Şartnamesi (Birim Fiyat Usulü İle Yapılacak İşlere Ait)
- 13- Orman İçinde Rampalarda İstifleme İşine Ait Birim Fiyat Kararı
- 13-a- Orman İçinde Rampalarda Vahidi Fiyat Usulü İle Yaptırılacak İstif İşine Ait Taahütname
- 14- Orman İçinde Rampalarda Vahidi Fiyat Usulü İle Yaptırılacak İstif İlanı
- 15- Saha Teslim Tesellüm Tutanağı
- 16-TS 1214 (Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları)
- 17-Özel Çekiç Örneği
- 18-Yuvarlak Odun Ölçü Tutanağı
- 19-Yuvarlak Odun Ölçü ve Tesellüm Tutanağı
- 20-Ölçü Birimi Ster Olan Ürünler İçin Kesme/Sürütme Alındı Tutanağı
- 21-Kesim Sahası Muayene Tutanağı
- 22-Kesme Raporu
- 23-Taşıma Alındı Tutanağı ve Raporu
- 24-Sevk Pusulası
- 25-Satış İstif Yeri Defteri

26-İstif Kayıt Defteri

27-Tefrik Tutanağı

28-Orman İçi İstif Yeri Stok Takip Defteri

29-Satış İstif yeri Stok Takip Defteri

30-Stoktan Düşme Raporu

31-Ölçü Fazlası Tutanağı

32- Depo Sayım Tutanağı

33- Stok Sayım Tutanağı

34- İstif Izgara Örneği

35-Depo Tanıtım Levhası Örneği

36-Depo Yeri Planı Örneği

37- Kabuğu Soyulmayanlar İçin Kesme-Tomruklamada Çaplara ve Meyil Gruplarına göre Standart Zaman Tablosu

38-Kabuğu Soyulanlar İçin Kesme-Tomruklamada Çaplara ve Meyil Gruplarına göre Standart Zaman Tablosu

39-Ek Ödenek Talep Formu

40- Uyarıcı, Yasaklayıcı ve Emredici Levha Örnekleri

BU TEBLİĞİN HAZIRLANMASINDA DAYANAK OLAN KANUN VE YÖNETMELİKLER

KANUNLAR

6831 SAYILI ORMAN KANUNUNUN İLGİLİ MADDELERİ:

Madde 6 – (Değişik: 22/5/1987 - 3373/3 md.)

Devlet ormanlarına ve Devlet ormanı sayılan yerlere ait her çeşit işler Orman Genel Müdürlüğünce yapılır ve yaptırılır.

Devletten başkasına ait olan bütün ormanlar, bu Kanunun hükümleri dairesinde Orman Genel Müdürlüğünün murakabesine tabidir.

Madde 27-(Değişik birinci fıkra: 23/9/1983 - 2896/17 md.)

Devlet ormanlarından kesilecek veya herhangi bir sebeple devrilmiş veya kesilmiş ağaçlardan, hangilerinin diplerinin ve hangi ürün çeşidinin kimler tarafından numaralanıp damgalanacağına, orman mahsullerinin kesim, imal, toplama, koruma ve satış icaplarına göre nakil, istif ve ölçme işlerine, nakliye tezkerelerinin tanzim ve kullanılmasına ait şekil ve esaslar Orman Genel Müdürlüğünce tayin ve tespit olunur.

(Değişik ikinci fıkra: 5/11/2003-4999/8 md.)

Damga çekiçleri dört çeşit olup şekilleri, bu Kanuna bağlı levhada tespit edilmiştir. Bu çekiçlerin yetkililerden başkası tarafından kullanılması yasaktır.

(Değişik üçüncü fıkra: 5/11/2003-4999/8 md.)

Orman Genel Müdürlüğünce belirlenecek esaslara göre damgaya tâbi iken damgasız, nakliye tezkeresine tâbi iken nakliye tezkeresiz, faturaya tâbi iken faturasız veya sevk irsaliyesiz olan orman emvali kaçak sayılır. Fatura veya sevk irsaliyesinin nakliye tezkeresi yerine geçerli sayılabilmesi için dayandığı nakliye tezkeresinin asgari olarak cilt, sayfa ve tarih bilgilerini taşıması gerekir.

Madde 40-(Değişik birinci fıkra: 19/4/2018-7139/13 md.)

Devlet ormanlarında yaptırılan ağaçlandırma, bakım, imar, kesme, toplama, taşıma, imal gibi orman işleri; işyerinin ve işyerinde çalışacakların hangi mülki hudut ve orman teşkilatı hudutları içerisinde kaldığına bakılmaksızın, öncelikle işyerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine ve işyerindeki köylülere veya işyeri civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere, işyerine olan mesafeleri ile iş güçleri dikkate alınarak yaptırılır. Ancak; ağaçlandırma faaliyetlerine ait arazi hazırlığı işlerinin makine gücü ile yapılmasının gerektiği hallerde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

Yapılacak işe yukarıda belirtilen kooperatiflerin ve köylülerin iş güçlerinin yeterli bulunmaması veya işe ehil olmamaları veya aşırı fiyat istemeleri veya işin dağıtımı veya yapılması ile ilgili konularda çözülmesi mümkün olmayan ihtilaflar çıkarmaları gibi hallerde, bu işler; işyerine civar olmayan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya köylülere yaptırılabilmesi gibi taahhüt yolu ile de yaptırılabilir.

Bu işleri yapacak müteahhitlerden, işin mahiyet ve hacmine göre ormancı teknik eleman çalıştırmaları istenilir. Ayrıca bu taahhüde gireceklerden mali yeterlilik belgesi istenir.

Ek Madde 17- (Ek: 19/4/2018-7139/17 md.)

Orman köyü veya orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan istifade eden kasaba iken; 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun ile 20/2/2014 tarihli ve 6525 sayılı Kanun kapsamında mahalleye dönüşen yerler, büyükşehir belediyesi kapsamında olmayan yerlerdeki köy ve kasabalarla aynı hak, sorumluluk ve imtiyazlardan faydalanmaya devam ederler.

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNUNUN İLGİLİ MADDELERİ:

İstisnalar

Madde 3- (Değişik: 30/7/2003-4964/2 md.)

a) Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları ile 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince orman köyleri kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları,

6098 SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU YEDİNCİ BÖLÜM Eser Sözleşmesi

A. Tanımı

MADDE 470- Eser sözleşmesi, yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.

6360 SAYILI ON DÖRT İLDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE YİRMİ YEDİ İLÇE KURULMASI İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Söz konusu Kanunun 16 ncı maddesiyle 5393 sayılı Kanunun 12 nci maddesine “**Mevzuatla orman köyleri ve orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlar orman köyü iken mahalleye dönüşen yerler için devam eder. Bu hüküm, belde iken sakinleri orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan yararlanan mahalleye dönüştürülen beldeler için de geçerlidir.**” hükmü ilave edilmiştir.

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ NO:4 YİRMİDÖRDÜNCÜ BÖLÜM Orman Genel Müdürlüğü

Görev

Madde 334 – (1) Genel Müdürlüğün görevleri şunlardır:

a) Orman kaynaklarını; ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel faydalarını dikkate alarak, bitki ve hayvan varlığı ile birlikte, ekosistem bütünlüğü içinde idare etmek, katılımcı ve çok amaçlı şekilde planlamak, usulsüz müdahalelere, tabii afetlere, yangınlara karşı korumak, muhtelif zararlıları ile mücadele etmek ve ettirmek, ormancılık karantina hizmetlerini yürütmek, geliştirmek, orman alanlarını ve ormanlara ilişkin hizmetleri artırmak, ormanları imar ve ıslah etmek, silvikültürel bakımını ve gençleştirilmesini sağlamak.

b) Ormanların mülkiyeti ile ilgili iş ve işlemlerini, kadastrounu, izin ve irtifak işlerini yürütmek.

c) Orman ürün ve hizmetlerinin sürekliliğini güvence altına alarak ormanları teknik, sosyo-kültürel, ekolojik ve ekonomik icaplara göre işletmek, orman ürünlerinin üretim, taşıma, depolama iş ve işlemlerini yapmak ve yaptırmak, bu ürünleri yurt içinde ve yurt dışında pazarlamak.

YÖNETMELİKLER

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ YÖNETMELİĞİ İLGİLİ MADDELER

Faaliyet alanları

Madde 4 – (1) İşletmenin faaliyetleri Genel Müdürlüğün görev alanlarıyla ilgili olmak üzere şunlardır:

a) Ormanları; imar etmek, korumak, amenajman planlarına ve iktisadi gereklere göre teknik usullerle devamlı bir şekilde işletmek,

ç) Her çeşit orman ürününün kesimi, taşınması ve depolanması işlerini yapmak,

d) Ormanlardaki artıkları kıymetlendirmek, değerlendirmek ve temizlemek,

e) Ormancılık ve orman ürünleri hakkında danışmanlık hizmetleri vermek,

ğ) Her çeşit orman ürünlerinden gelir elde edilmesine ilişkin satış faaliyetlerini yapmak,

Gelirler

Madde 5 – (1) İşletmelerin gelirleri;

a) Ormanlardan elde edilen odun ve odun dışı ürünlerin satış gelirlerinden,

Giderler

Madde 6 – (1) İşletmenin giderleri; Genel Müdürlükçe bütçe harcama formülü ile tespit edilerek Bakan onayı ile uygulamaya konulan;

a) Bu Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde sayılan iş, hizmet ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile danışmanlık giderlerinden,

c) Her çeşit orman ürününün; kesimi, taşınması ve depolanması işlerinin yapılması veya yaptırılmasına ilişkin giderlerden,

ç) Ormanlardaki artıkların kıymetlendirilmesi, temizlenmesi ve temizlettirilmesine ilişkin giderlerden,

Bakım, imar ve kesme, toplama ve taşıma işleri

Madde 18 –

1-Devlet ormanlarında ağaçlandırma, bakım, imar, kesme, toplama, taşıma gibi orman işleri işyerinin ve işyerinde çalışacakların hangi mülki sınır ve orman teşkilatı sınırları içerisinde kaldığına bakılmaksızın, öncelikle işyerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine ve işyerindeki köylülere veya işyeri civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere, işyerine olan mesafeleri ile iş güçleri dikkate alınarak yaptırılır.

2- Yapılacak işe yukarıda belirtilen kooperatiflerin ve köylülerin iş güçlerinin yeterli bulunmaması veya işe ehil olmamaları veya aşırı fiyat istemeleri veya işin dağıtımı veya yapılması ile ilgili konularda çözülmesi mümkün olmayan ihtilaflar çıkarmaları gibi hallerde, bu işler; işyerine civar olmayan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya köylülere yaptırılabilceği gibi taahhüt yolu ile de yaptırılabilir.

3- Bu işlerin birim fiyatla yaptırılmasında bir parasal limite bağlı olmaksızın doğrudan işletme müdürlükleri yetkilidir.

Birim fiyatlar

Madde 19 –

1- Birim fiyatın hesaplanmasında işin çeşidine göre; arazi meyli, sürütme mesafesi, ağaç türü, taşıma mesafesi, diri örtüsü gibi zorluk şartları ile işin güçlüğü ve özelliği de dikkate alınarak bölgesel farklılıklar gözetilmeksizin Ülkenin her tarafında uygulanacak kriterler Genel Müdürlükçe tespit edilerek, hesaplamalarda kullanılmak üzere taşra teşkilatına bildirilir.

2- Birim fiyatlar; yaptırılacak işlerle ilgili tespit edilmiş olan kriterler dikkate alınmak suretiyle işletme müdürü ve ilgili işletme şefi tarafından müştereken bir kararla tespit edilir ve ilgililere duyurulur.

Devir işlemleri

Madde 21 –

1- Harcama birimlerinde devirle görevli memurlar şunlardır; harcama yetkilileri, gerçekleştirme görevlileri, sayman, veznedar, taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi, orman ürünleri satış depolarında görevli memurlar, işletme şefliklerinde görevli sayman mutemetleri, bunlar gibi nakit ve ayniyata el koyan diğer memurlar ile bu yetkileri taşıyan bütün memurlardan;

a) İşletme müdürü veya bu işi gören işletme müdür yardımcısı ve muhasebe yetkilileri, mühendisler, gizli ve özel evrak ve mühürleri aynen ve işletmenin genel iş durumu hakkındaki bilgileri yazılı olarak,

b) İşletme şefi, çalıştığı bölgelere ait damgalarla, mühür, dosya ve defterleri, planları ve diğer evrakı aynen, taşınmaz ve taşınırları, makta ve istif yerlerindeki stokları kayıtlarıyla kontrol ederek,

c) Sayman veya bu işle görevlendirilen memurlar, devrettiği tarihe kadar olan sarf evraklarını, çek ve alındıları, çıkaracağı mizanlarıyla birlikte Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde belirlendiği şekilde,

ç) Veznedar, kasayı sayarak kasa mevcudu ile kıymetli evrakın kasa ve emanet defterlerindeki kayıtlarıyla uygunluğunu sağlamak suretiyle, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde belirlendiği şekilde,

d) Taşınır Kayıt ve Kontrol Yetkilisi, ambar mevcutlarını birer birer sayarak ambar ve muhasebe kayıtlarıyla kontrol etmek suretiyle,

e) Orman ürünleri satış depolarında görevli memurlar, depoda mevcut orman ürünlerinin miktarlarını tespit ederek işletme şefliği ve depo kayıtlarıyla kontrol etmek suretiyle,

devir işlemleri gerçekleştirilir.

Yayımlandığı Resmi Gazetenin

Tarihi : 24.9.1989

No su : 19231

ORMAN EMVALİNİN İSTİHSALİNE AİT YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu yönetmeliğin amacı; 6831 sayılı Orman Kanununun 2896 sayılı Kanunla değiştirilen 27'nci maddesi ile 40'nci maddesinde yer alan iş ve işlemlerin yapılmasına ait şekil ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Devlet Ormanlarından kesilecek veya herhangi bir sebeple devrilmiş ve kesilmiş ağaçlardan hangilerinin diplerinin ve hangi emval çeşidinin kimler tarafından numaralanıp damgalanacağına, istihsal işlerinin tevziine, bunların kesim, imal, toplama, koruma, taşıma, istif ve ölçme iş ve işlemlerine ait şekil ve esasları kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu yönetmelikte adı geçen;

a) Asli Orman emvali: Her çeşit ağaç, ağaççık ve çalılardan elde edilen oduna müteallik emvaldir. Tomruk, direk, sanayi odunu, kağıtlık odun lif-yonga odunu, sırik, çubuk, çıra, kök, yakacak odun ve benzerleri gibi.

b) Tali Orman Emvali: Asli orman emvali dışında kalan orman emvalidir. Reçine sığıla yağı gibi balzami yağ ve katran, palamut, ıhlamur çiçeği, mantar, mazı kozalağı, orman ağacı tohumları, kabukları, meyveleri, çiçekleri, yaprakları, diğer orman bitkilerine ait yaprak, çiçek, kök, soğan, ur ve her çeşit orman örtüsü, toprağı ve benzerleri gibi.

c) Birim fiyat (Vahidi fiyat): Birim işe verilen fiyattır.

d) Orman içi istif yeri: İstihsal edilen emvalin satış depolarına taşınmak üzere toplandığı yerdir.

e) Satış istif yeri veya satış deposu: Bölmeden ve orman içi istif yerlerinden gelen orman emvalinin cins ve sınıfları itibariyle istiflenerek ve depolanarak piyasa icaplarına göre satışa arz edildiği yerdir.

f) Ardaklanma: Kayın emvalinde ilk safhada renk değişikliği ve daha sonra şeritler halinde beyaz çürüklüğün meydana gelmesidir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstihsalin Programlanması

İstihsale Esas Etanın Tespiti

Madde 4- İstihsale esas eta miktarı bir yıl önce Amenajman ve Silvikültür Planlarının verileri, ağaçlandırma projeleri dikkate alınarak seri, bölme ve ağaç cinsleri itibariyle tespit edilir.

İstihsal Programının Tespiti

Madde 5- Seri ve bölmelerde yapılacak dikili damga miktarlarına ve verim yüzdelerine dayanılarak ağaç cinsi ve emval çeşidine göre istihsal programı tespit edilir.

İş Programının Hazırlanması

Madde 6- Bütçenin kabulünden sonra yıllık iş programı Orman Genel Müdürlüğünce tespit edilecek esaslara göre hazırlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Damgalama, Numaralama, Ölçme ve Kayıt İşleri

Damgalama ve Numaralama İş ve İşlemleri

Madde 7- İş programına istinaden kesilecek veya herhangi bir sebeple devrilmiş ağaçların damgalama ve numaralama iş ve işlemleri Damga Yönetmeliği esaslarına göre yapılır.

Ölçü ve Kayıt İşleri

Madde 8- Damgalanan ağaçların 1.30 m yüksekliğinde göğüs hizası çapları ağacın gövde eksenine dik ve çapraz olarak iki defa ölçülerek ortalaması alınır ve dikili ağaç ölçü tutanağına ve yardımcı ağaç ölçü tutanağına yazılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İstihsal İşlerinin Yapıtırılma Usulleri

Birim Fiyat, Taahhüt ve Gündelik

Madde 9- Yapılacak kesme, taşıma, imal, toplama ve istif gibi istihsal işleri, Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre sırası ile birim fiyat, taahhüt ve gündelikle aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a) İstihsal işlerine ait birim fiyatlar Orman Genel Müdürlüğünce tespit edilecek esaslara göre hesaplandıktan sonra, yaptırılacak işin çeşidine göre birim fiyat kararları ve şartnameleri düzenlenir. Bunlar 6831 sayılı Kanunun 40'ncı maddesinde belirtilen Kooperatiflere tebligatla, Köylülere ilan edilmek üzere köy muhtarlığına bildirilir. İlanın, üyelerine intikaline dair Kooperatif Başkanlıklarının yazıları ile köylülere intikaline dair muhtarlık ilmi haberleri alınır.

b) (a) fıkrasında belirtilen ilan ve tebligata rağmen 6831 sayılı Orman Kanununun 40'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında sayılan hallerde, işin birim fiyatla yaptırılmayacağı tespit olunduğu takdirde, Döner Sermaye Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre yetki sınırları içerisinde alınacak izinle istihsal işleri taahhüt ile yaptırılır.

Taahhüde Konu Birim Fiyatları

Madde 10- Taahhüde konu istihsal işlerine ait birim fiyatlar, daha önce köylü ve kooperatiflere ilan edilen birim fiyatlardan fazla olamaz.

İstihsal İşinin İhtilafsız Alanlarda Tevzii

Madde 11- Kesilecek ağaçlar: İş yerinin veya iş yerindeki çalışacakların hangi mülki sınır ve Orman Teşkilatı sınırları içerisinde kaldığına bakılmaksızın, öncelikle ve sırası ile iş yerinde ve civarındaki Orman Köylülerini Kalkındırma Kooperatiflerine ve iş yerindeki köylülere veya iş yeri civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere, iş yerine olan uzaklıkları ile iş güçleri dikkate alınarak tevzii edilir. Tevziat Orman İşletme Şefi ve görevli memurların huzurunda, ağaç numaralarına göre kura ile yapılır ve bir tutanakla belgelenir.

İş yerinde hem kooperatifi hem de kooperatife üye olmayan köylüler var ise iş güçleri dikkate alınarak iş tevzii edilir. Bu tevziattan kooperatife isabet eden iş için kur'a çekilmez iş bütünüyle kooperatife verilir. Köylüye isabet eden iş ise kur'a ile tevzii edilir.

İş yerinde birden fazla kooperatif var ise; iş, iş güçleri dikkate alınarak kooperatiflere tevzii edilir.

İstihsalin İhtilaflı Yerlerde Tevzii Edilmesi

Madde 12- Bir köyün mahalleleriyle bir köyle diğer bir köy veya köyler arasında ya da Orman İdaresi ile köylüler arasında istihsal işinin tevziatında bir anlaşmazlık olması halinde;

Köy nüfusları en son nüfus sayımına göre tespit edildikten ve köylülerin istihsal alanı hudutlarına olan uzaklıkları yatay olarak haritada ölçüldükten sonra, tevzii edilecek istihsal miktarı; nüfus ile doğru, mesafe ile ters orantılı olacak şekilde, Orman Genel Müdürlüğünce belirlenecek esaslara göre tespit edilir ve bu tespite dayanılarak tevziat yapılır.

Kesim Alanlarının İş Sahiplerine Teslimi

Madde 13- Kesim bölmelerindeki iş tevziini müteakip ilgili şartnameler iş sahiplerine işi alan kooperatif ise kooperatif tüzel kişiliğini temsile yetkili kişilere imza ettirilir. Şartnamelerin imzalanmasından sonra en geç bir hafta içinde kesim alanı; Orman İşletme Şefi ve görevli memurlar ile iş sahipleri tarafından gezilir, varsa usulsüz kesim ve devrikler tespit edilerek kesim alanı, sınırları arazide belirlenmek suretiyle iş sahiplerinde teslim tesellüm tutanağı ile teslim edilir. Kesim ve sürütme işinin ayrı iş sahipleri tarafından yapılması halinde, her iş için teslim tesellüm yapılır.

Kesim ve taşıma işlerinin taahhülle yaptırılması halinde ise kesim alanı taahhüdün kesinleşerek sözleşmenin imzalanmasını müteakip müteahhit veya kanuni vekiline yukarıdaki esaslara göre teslim edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İstihsal ve Taşıma İle İlgili İş ve İşlemler

Ağaçların Kesilmesi ve Devrilmesi

Madde 14- Kesim TS 1214 Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları Standardı'na göre yapılır.

Kesilen Ağaçların Boylara Bölünmesi

Madde 15- Kesilen Ağaçların dalları budanır, ibreli olanların kabukları soyulur. Gövde, kesim Tekniği ve Ağaç Kesmede Güvenlik Kuralları Standardizasyonu esaslarına ve piyasa taleplerine göre işaretlenir ve işaretlenen yerlerden bölünmesi sağlanır.

Kesim Alanlarındaki Ölçü ve Kayıt İşleri

Madde 16-Ağaçlar boylara bölündükten sonra elde edilen emval "Orman Ürünleri Standardizasyonu" kitabında belirtildiği şekilde ölçülür, işaretlenir ve yuvarlak odun ölçü tutanağına kayıt edilir.

Orman İçi İstif Yerine Taşımayla İlgili Kayıt İşleri

Madde 17-Ölçü tutanağına kaydı yapılan emval, belirlenmiş güzergahlardan, mahalli iş gücü imkanları da dikkate alınarak, kesim bölümlerinden orman içi istif yerlerine taşınır ve taşınan emval, "Taşıma Alındı Belgesine" kesim bölmelerinde devreden stokla birlikte, istihsal edilip orman içi istif yerlerine giren, çıkan ve kalan emval "Bölge ve Orman İçi İstif Yeri Stok Takip Defterine" günlük olarak işlenir.

Kesim bölmelerinde istihsal ve sürütme işinin Şartnamesinde belirtilen süre sonunda iş sahiplerinin, işi şartnamesine uygun bitirip bitirmedikleri tespit olunur ve " Kesim Bölmesi Muayene Tutanağı" tanzim edilir.

Satış İstif Yerlerine Taşıma ile İlgili Kayıt İşleri

Madde 18-Nakliyata müsait kesim bölmelerinden doğrudan satış depolarına taşınan emval ile orman içi istif yerlerinden, satış istif yerlerine taşınan emval için sevk pusulası düzenlenir. Satış depolarında devreden stok ile birlikte, giren, çıkan ve kalan emval miktarı " Satış İstif Yeri Stok Takip Defterine" günlük olarak işlenir.

İstihkak Raporlarının Tanzimi

Madde 19- İstihsal edilen emval için ölçme tutanağına istinaden kesme raporu, orman içi, istif yerlerine getirilen emval için taşıma alındı belgelerine, satış istif yerlerine getirilen emval için ise, sevk pusulalarına dayanılarak taşıma raporları düzenlenir. Bu kesme ve taşıma raporlarına müsteniden istihkak raporları tanzim edilir.

Ölçü Birimi Ster Olan Emvalin Ölçü ve Kayıt İşleri

Madde 20- Ölçü birimi ster olan emval kesim bölmelerinde değil istif edildiği orman içi istif yerlerinde ölçülür ve " Kesme ve taşıma alındı belgesi" ne kaydedilir. Bu belgelere göre istihkak raporlarına müstenit olmak üzere kesme ve taşıma raporları ayrı ayrı düzenlenir.

Baltalık Ormanlardaki İstihsal İşleri

Madde 21 -Kesime başlamadan önce kesim parselleri arazide tespit edilerek özel işaretlerle belirlenir. Parsel içinde 1.30 m yüksekliğindeki göğüs hizası çapı 20 cm den yukarı olan ağaçlar varsa bunlar damga yönetmeliği esaslarına göre damgalanarak yuvarlak odun ölçü tutanağına bağlanır. Kesim işi mutlaka ağaçlara su yürümeden önce yapılır.

Parsellerdeki kesimler toprağa yakın yerden, tek yönlü pürüzsüz, kabuk kaldırılmadan ve meyilli yapılır. Parsellerde tespit edilen yapacak emval ile yakacak odunların, ölçü, kayıt ve işlemleri 17'nci maddedeki esaslara göre yapılır.

İstif İş ve İşlemleri

Madde 22- İstif iş ve işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a) Ölçü birimi m³ olan emval, satış istif yerlerinde “TS 1350 Yuvarlak Odun ve Kerestelerin İstiflenmesi Kuralları Standardı”na uygun olarak istif edilir.

b) Ölçü birimi ster olan emval “TS 2378 Ster İstifi Yapım ve Ölçü Kuralları Standardı”na uygun olarak istif edilir.

Satış İstif Yerlerine Gelen Emvalin Kayıt İşleri

Madde 23- Satış İstif yerlerine taşınan yapacak ve yakacak emval “ İstif yeri” ve “İstif İcmal” defterine işlenir.

Tali Orman Emvalinin İstihsal İş ve İşlemleri

Madde 24- İstihsal, taşıma depolama ve değerlendirme iş ve işlemleri, ayrı özellikler taşıyan tali orman emvalinin istihsal işlerine ait usul ve esaslar Orman Genel Müdürlüğünce tayin ve tespit olunur.

Makineli İstihsal İşleri

Madde 25- Makineli istihsal tekniği, istihsal makinelerinin çalıştırılması ve bakımına ait usul ve esaslar Orman Genel Müdürlüğünce tayin ve tespit olunur.

Yanık Sahalardaki İstihsal İşleri

Madde 26- 6831 sayılı Orman Kanununun 17'nci maddesi gereğince yanık sahalardaki istihsal işleri aşağıda gösterildiği gibi yapılır.

Orman içinde veya civarındaki köylüler tarafından yakılmadığı bir tutanakla tespit edildiği takdirde yanık sahadaki istihsal işi kesme, taşıma ve istifi ücreti dışında; yapacak, yakacak ve tali ürünlerden başkaca hak verilmeden bu köylülere yaptırılır. Aksi takdirde yukarıdaki şartlarla dışarıdan temin edilen işçilere yaptırılır.

Yanık sahadan istihsal edilip satış yerlerine taşınan emval ayrı olarak istife alınır.

İzin ve irtifak hakkı Tesislerinin Kapladığı Sahalardaki İstihsal İşleri

Madde 27- İzin ve irtifak hakkı tesislerinin proje ve raporlarına istinaden bu tesislerin kapladığı sahalarda işaretlenen ağaçlardan bu yönetmeliğin 15'inci ve 17'nci maddelerine göre istihsal yapılır.

Raporun yetkili Makamca onayını müteakip rüsumun veya teminatının İdareye yatırıldığı belgelenmedikçe kesime başlanmaz.

Yol güzergahı ve devrik sahalardaki istihsal işleri

Madde 28-Yol güzergahına isabet eden işaretli ağaçlar yol inşaatına başlamadan önce, devrik sahalardaki devrik ağaç damgası ile damgalanmış ağaçlar, evsaf kaybına ve tahribata uğramadan önce istihsal edilerek istif yerlerine taşınır.

İmalat İşleri

Madde 29- İmalat işleri, Orman Genel Müdürlüğünce belirlenecek şekil ve esaslara göre yapılır.

ALTINCI BÖLÜM

Satış İstif Yerlerinin Seçimi ve Tesisleri

Satış İstif Yerlerinin Seçimi ve Yapılacak Tesisler

Madde 30-Orman Genel Müdürlüğünce belirlenecek kriterlere göre seçilen satış istif yerleri, tespit edilen şekil ve esaslara göre; depo binası, depo dahili yol, ihata, ızgara, telefon hattı, su, elektrik tesisatı vb. tesislerle donatılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluk

İstihsal İşleri İle İlgili Yetki ve Sorumluluk

Madde 31- Orman Bölge Müdürü, Orman İşletme Müdürü, Orman Şefi ve bunların yardımcıları ile diğer teknik elemanlar ve idari memurlar bu yönetmelikle belirtilen istihsal işlerini; kanun, tüzük, yönetmelik, ve genel emirler hükümlerine göre yapmak, yaptırmak ve takip etmekle yükümlüdür.

Orman Şefliğince kesim bölmelerinde orman içi istif yeri ve satış istif yerlerinde istihsal işlerini yürütmek üzere görevlendirilen memurlar, istihsal tekniğine ve standardizasyon esaslarına uygun olarak yapmak ve yaptırmak, istihsal edilen emvali ölçmek, kayıtlarını tutmak, stokları takip ve muhafaza etmekle sorumludurlar.

Talimat

Madde 32- İstihsal işleri ile ilgili birim fiyat kararları, şartnameler, sözleşmeler, tutanaklar, raporlar, belgeler, defterler, görevlendirme, teslim alma, tefrik yılsonu sayımı stoktan düşme iş ve işlemleri ile diğer gerekli belgelerin ne şekilde düzenleneceği ve uygulanacağı Orman Genel Müdürlüğünce çıkarılacak talimatta belirtilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Cezai Hükümler

Damgalanan Ağaçların Yüksekten Kesilmesi

Madde 33- Damgalanan ağaçları keserken bu damgayı Orman İdaresince tespit edilen şekilde dip kütükte bırakmayanlarla damgalı ağaçları tespit edilen hadde nazaran daha yüksekten kesenler hakkında 6831 sayılı Orman Kanununun 97'nci maddesinin 1'inci paragrafı uygulanır.

Orman Emvalinin Damgasız Nakledilmesi

Madde 34- Damgaya tabi orman emvalini damgasız olarak Orman İdaresinin istif yerlerine götürenler hakkında Orman Kanununun 100'üncü maddesi uygulanır.

Resmi Damga ve Numaraların Bozulması, Yerlerinin Değiştirilmesi

Madde 35- Ağaçlarda bulunan resmi damga ve numaralarını bozanlar ve yerlerini değiştirenler hakkında Orman kanununun 109'uncu maddesi uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Dayanak:

Madde 36- Bu yönetmelik 6831 Sayılı Orman Kanunun 2896 sayılı kanunla değiştirilen 27 ve 40'ıncı maddesine istinaden ek madde 5 hükmüne göre hazırlanmıştır.

Yürürlük

Madde 37- Bu yönetmelik Resmi Gazetede yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 38- Bu yönetmelik hükümlerini Orman Genel Müdürlüğü yürütür.

ODUNA DAYALI ORMAN ÜRÜNLERİNİN ÜRETİM İŞLERİNE AİT TEBLİĞ

AMAÇ, KAPSAM, TANIMLAR ve KISALTMALAR

Amaç

Bu tebliğin amacı; dayanak olan kanun maddeleri ve yönetmelikler kapsamında oduna dayalı orman ürünlerinin üretimine ait uygulama esaslarının belirlenmesidir.

Kapsam

Bu tebliğ, oduna dayalı orman ürünlerinin üretilmesine ait usul ve esasları kapsar. Dikili satış söz konusu olması halinde satıştan sonraki iş ve işlemler kendi mevzuatında belirlenir.

Tanımlar

Bu tebliğde geçen;

- a) **Asli Orman Emvali:** Her çeşit ağaç, ağaççık ve çalılarından elde edilen oduna dayalı emvaldir. Tomruk, direk, sanayi odunu, kağıtlık odun, lif-yonga odunu, sırik, çubuk, çıra, kök, yakacak odun ve benzerleri gibi.
- b) **Bölge Müdürlüğü:** Orman Bölge Müdürlüğünü,
- c) **Endüstriyel odun:** Tomruk, tel direği, maden direği, sanayi odunu, kâğıtlık, lif-yonga odunu, sırik ve çubuk gibi her türlü işlenmemiş odunları,
- ç) **Geçici depo:** Yuvarlak odunların üretilip satışa arzedilmesinde, depolama ve satış işleminin geçici olarak yapıldığı içerisinde kalıcı tesislerin yapılmadığı, geçici çözümlerin üretildiği son depolardır,
- d) **Genel Müdürlük:** Orman Genel Müdürlüğünü,
- e) **İşletme Müdürlüğü:** Orman İşletme Müdürlüğünü,
- f) **Kasaba:** 442 sayılı Köy Kanunu gereği nüfusu ikibinden aşağı olup ta belediye teşkilatı bulunan yerler ile idare şekli ne olursa olsun nüfusu ikibin ile yirmibine (dahil) kadar olan yerleşim birimleridir.
- g) **Kesim artığı:** Üretim sürecinde, idarece değerlendirilemeyip ormanda bırakılan endüstriyel ve yakacak odun dışındaki her türlü ince çaplı odunu,
- ğ) **Köy:** 442 sayılı Köy Kanunu gereği nüfusu iki binden aşağı yurtlara köy denir.
- h) **Makta:** Orman içerisinde üretim yapılan alanı,
- ı) **Mesaha:** Dip kütüğünden kesilen ağaçların boylara ayırma işleminde; piyasa talepleri, işletme hedefleri ve standardizasyon esasları dikkate alınarak kesilecek yerlerin işaretlenmesi, kesildikten sonra yapacak emvalin başına gerekli bilgilerin yazılması ve kaydedilmesi işi,
- i) **Rampa:** Orman içi istif yeri olup, üretimi yapılan ürünün satış depolarına taşınmak veya satışa sunulmak üzere toplandığı yeri,
- j) **Satış yeri:** Her türlü orman ürününün satışa sunulduğu makta, rampa, son depo ve diğer satış yerlerini,
- k) **Son depo:** Üretilen orman ürününün rampadan taşınarak cins ve sınıfları itibariyle istiflenip depolandığı ve satışa arz edildiği yeri,
- l) **Oduna dayalı orman ürünü:** Devlet ormanlarındaki dikili ağaç, ağaççık ve bunlardan elde edilen odun ürünleridir. Tomruk, tel ve maden direği, sanayi odunu, kağıtlık odun, talaş odunu, lif-yonga odunu, sırik, çubuk, yakacak odun vb.
- m) **Şeflik:** İşletme Müdürlüklerine bağlı şeflikleri,

- n) **Yakacak odun:** Endüstriyel odun dışında kalan uç, dal ve gövde odunları,
- o) **Yapacak odun:** Metreküp ölçü birimi ile üretilen tomruk, tel direği, maden direği, sanayi odunu, kâğıtlık odun gibi her türlü işlenmemiş odunları,
- ö) **Yuvarlak odun:** Tomruk, tel direği, maden direği, sanayi odunu, kâğıtlık odun, lif-yonga odunu, sırik, çubuk ve yakacak odun gibi her türlü işlenmemiş odunları,
- p) **Yüklenici:** Borçlar Kanunu Eser Sözleşme hükümlerine göre birim fiyatla (vahidi fiyat) üretim (kesme, sürütme, taşıma vb.) işini yapacak kişi veya orman köylerini kalkındırma kooperatifini, ifade eder.

Kısaltma ve Rumuzlar

DKGH :Dikili kabuklu gövde hacmi,

İbr. :İbrelî,

KPS :Köylü Pazar Satışı

ORBİS :Orman bilgi sistemi

Ypr. :Yapraklı

BİRİNCİ BÖLÜM

Üretim Programlanması

1.1-Üretime Esas Etanın Tespiti

24/9/1989 tarihli ve 19231 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Orman Emvalinin İstihsaline Ait Yönetmeliğin 4’üncü maddesine göre önce bütçeye esas olacak eta miktarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bir yıl önceden eta miktarının doğru olarak tespiti için aşağıdaki hususlar dikkate alınacaktır.

1.2-Planların İncelenmesi

Bütçe görüşmelerinden önce Orman İşletme Şefi amenajman silvikültür ve yol şebeke planlarını inceleyerek planlardaki verilerden kesim yılına ait bölmelerde ağaç türleri itibariyle bakım, tensil, seçme ve baltalık etalarını ayrıca ağaçlandırma, sıklık-sırıklık bakımı ile enkaz ve süceyrattan da elde edilebilecek miktarları, ayrı ayrı hesaplayarak şefliğinin toplam etasını tespit edecektir.

1.3-Alınabilir Etanın Tespiti

Tespit edilen etadan, ormanın aktüel durumuna, yol durumuna, çözümlenemeyen ihtilaflara ve iş gücü noksanlığına bağlı sebeplerle alınamayacak eta veya plan verilerinin üstünde alınması gereken eta olup olmadığı bizzat ilgili İşletme Şefi tarafından mahallinde tetkik edilecektir. Plan ve program verilerine göre hesaplanan eta ile alınabilir eta tespiti yapıldıktan sonra durum İşletme Müdürlüğüne, İşletme Müdürlüğünce Bölge Müdürlüğüne bildirilecektir. Bölge Müdürlüğü; Bölge Müdür Yardımcısı başkanlığında, İşletme ve Pazarlama, Orman İdaresi ve Planlama, Silvikültür, gerekiyorsa Makine İkmal Şube Müdürü ve ilgili İşletme Müdürü veya Yardımcısı ile İşletme Şefinden teşkil edeceği bir heyet marifetiyle son değerlendirmeleri yaparak plan ve projelere dayalı alınabilir eta miktarını tespit ettirecektir.

1.4-Dikili Damga Programının Tespiti

İşletme Müdürü, bütçe hazırlık yılının en geç Temmuz sonuna kadar, Orman İşletme Şeflerini toplayarak alınabilir etayla birlikte yanan, baraj veya gölet alanı altında kalacak, enerji nakil hattı ve yol güzergahına isabet edecek ormanlardan anormal olarak tespit edilmiş olağanüstü hasılat etasına ilişkin

DKGH'lerini de hesaba katarak ağaç türleri itibariyle bölme ve serideki bakım, tensil, seçme, baltalık ve temizleme etalarından işletmesinin üretime vereceği dikili damga miktarını tespit edecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

Üretimin ve İş Programının Hazırlanması

Alınabilir etadan ağaç cinsleri itibariyle elde olunabilecek ürün çeşit ve miktarının verim yüzdelere göre sağlıklı bir şekilde hesaplanarak üretim programının tespit edilmesi gerekmektedir. Bunun için de aşağıda belirtildiği şekilde hareket edilecektir.

2.1- Verim Yüzdesinin Tayini

Orman İşletme Şefleri, geçmiş yıllar uygulamaları ile o yıl için dikili damga programına alınan ormanların aktüel durumu da göz önüne alınarak kesim neticesinde elde edilecek tomruk, tel direği, maden direği, sanayi odunu, kağıtlık odun, lif-yonga odunu, sırık ve yakacak odun miktarlarının DKGH'lerine oranlarını hesaplayarak ağaç türleri itibariyle ayrı ayrı verim yüzdelere bulacak, buradan hareketle Şefliğin ağırlıklı ortalama verim yüzdesini tayin edecektir.

İşletme Müdürlüğü, Şefliklerden gelen verim yüzdesi cetvellerine göre İşletmesinin, Bölge Müdürlüğü de İşletmelerden gelen cetvellere göre Bölge Müdürlüğünün ağırlıklı ortalama verim yüzdelere tespit edecektir.

2.2- Üretilen Ürün Miktarının Tayini

Orman İşletme Şefi verim yüzdesi cetvelindeki değerleri, üretime verilecek DKGH miktarı ile çarparak, ağaç cins ve nevilerine göre üretilen ürün miktarlarını ayrı ayrı tespit ederek "Üretim Programı Cetvelini" tanzim edecektir (Ek-1). Bu yoldan hareketle İşletme Müdürlüğü İşletmesinin, Bölge Müdürlüğü de Bölgesinin üretim programı teklif cetvelini düzenleyecektir. Bölge Müdürlüğünce cetvelin bir nüshası öngörülen sürede Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

2.3- Üretim Giderlerinin Hesaplanması

Genel Müdürlükçe belirlenen esaslara göre kesme, sürütme, taşıma, ölçme, istif, tasnif, depolama vb. işlerinin birim fiyatları hesap edilecek, üretim miktarları ile çarpılarak ve Bütçe Hazırlık Talimatı esasları da dikkate alınarak Bölge Müdürlüğünce "Ödenek Cetveli" (Ek-2) hazırlanacak öngörülen sürede Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

2.4- Üretim Programının Kesinleşmesi ve İş Programının Tanzimi

Bütçe kesinleştikten sonra Orman İşletme Şefliklerince aylar itibariyle yapılacak dikili damga, kesme, sürütme ve taşıma "Üretim İş Programı" (Ek-3)'e göre düzenlenecek Şefliklerden hareketle İşletmenin, İşletmelerden hareketle de Bölge Müdürlüğünün iş programı hazırlanacak ve Bölge Müdürlüğü iş programı Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

Dikili damgaların bir yıl önceden yapılması esas olduğundan bir yıl önce yapılmış olan damga miktarları, bütçe yılının Ocak ayında gösterilecektir.

Miktarlar aylar itibariyle kümülatif olarak yazılacaktır.

İş programı öncelikle geçmiş yıllardaki uygulamalar, tatbik edilecek silvikültür teknikleri, piyasanın orman ürünleri talebi ve mıntıkanın iş gücü dikkate alınmak suretiyle gerçekçi olarak düzenlenecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dikili Damga İşleri

3.1- Dikili Damga İş Programı

Kesimlerin ormancılık tekniğine uygun olarak olabildiği ölçüde kışın, büyüme (vegetasyon) mevsimi dışında yapılmasına imkan sağlamak ve Döner Sermaye Bütçesini gerçekçi bir görüşle doğru olarak hazırlamak üzere, dikili damgaların bir yıl önceden yapılması esastır. Ancak; iklim şartları, silvikültürel gereklilikler ve personelin yetersizliği vb. sebeplerle bir yıl önceden bitirilmesi mümkün olmayan damgalara, program yılının ilk aylarından itibaren devam edilecek ve dikili damga miktarlarının aylara dağılımı seçme, tensil, bakım, temizleme ve toplam olarak (Ek-4)'deki “Dikili Damga İş Programına” yazılacaktır. Programda aylar itibariyle yapılacak damga miktarına, önceki aylar için programlanan miktarlar eklenerek (kümülatif) gösterilecektir.

Tabii tensil sahaları ile seçme işletme sınıfında bulunan ormanlarda, tohumlama kesimi için yapılacak damgalar, bol tohum yılı ile ilişkili olduğundan, ağaç cinsine, silvikültür tekniğine uygun olarak yapılacak ve bu sebeple dikili damga hangi ayda yapılması gerekiyor ise, programda da o ayda gösterilecektir.

3.2- Dikili Damga Emri ve Ekibinin Kurulması

İşletme Müdürlüğü programa konu yılı için; amenajman ve silvikültür planları, değişik adlar altında sürdürülen projeler veya uygulamalar ile İşletmenin üretim, pazarlama politika ve takvimi göz önüne alınarak takip edilecek ilkeler, işe başlama zamanı ile dikili damgayı yapacak teknik elemanları 10/4/2004 tarihli ve 25429 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Damga Yönetmeliğinde belirtilen esaslar dahilinde belirleyerek bir talimatla süreci başlatır.

Damga ekibinde, bir görevli memur ile ağaçlara ayna açmak, sıra numarası vermek, damga vurmak, kumpas tutmak gibi işleri yapmak üzere yeteri kadar işçi bulundurulacaktır. Karda damga yapılması halinde, ağaç diplerindeki karları temizleyecek işçilerde bulundurulabilir.

Damgalama işi birden fazla teknik elemanla yapıldığında görev unvanı en yüksek olan kişi ekip başkanlığı görevini yürütecektir.

3.3- Dikili Damga Ekibinde Bulunması Gereken Malzeme

Damga ekibinde, damga yapılacak şefliğin amenajman planı ile silvikültür uygulama planı ve haritaları, dikili ağaç damgası, dikili ağaç ölçü tutanağı ve yardımcı dikili ağaç tutanağı, çıkmaz boya ve yazı fırçası veya numarator, hatasız şekilde ölçü yapan kumpas, meyil ölçer, şeritmetre, balta ve lüzumu halinde kürek ve kazma vb. bulunacaktır.

3.4- Damga Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

Dikili ağaç damgası, amenajman ve silvikültür planlarının verileri, ormanın aktüel durumu ve silvikültür tekniği göz önünde bulundurularak yapılacaktır.

Ağaç kesildikten sonra dip kütükte kalan odun zayıyatını asgariye indirmek üzere damga, ağacın toprak seviyesine en yakın kısmına, kök çıkıntılarına veya mahmuz denilen yerlere açılan aynaya vurulacaktır. Ayrıca damgalanan ağaçların belli olması için görülebilecek kısmına işaret konulacaktır. Ağaç sıra numarası yatay olarak yazılacaktır. Gerektiği hallerde devirme yönü boya ile ok işareti yapılarak gösterilecektir. Böylece ağaç kesildikten sonra damga izi ve numaranın dip kütükte kalması sağlanacaktır.

Kesimde ve kontrolde kolaylık sağlamak için damga, mümkün olduğu kadar bütün ağaçlarda aynı yöne dönük olarak vurulacaktır. Meyilli arazide bu yön, meyilin aşağı tarafıdır.

Göğüs hizasındaki çaplarına göre ($d_{l,30}$) hangi ağaçlara ve ne şekilde damga vurulacağı konusunda Damga Yönetmeliğinde belirtilen esaslar dikkate alınacaktır. 20 cm çapa kadar ağaçlara sıra numarası verilmeyecek, Yardımcı Dikili Ağaç Tutanağına çetele tutularak yazılacak, çapları 20 cm ve daha yukarı olan ağaçlara aynı zamanda sıra numarası da verilecektir.

3.5- Damgalanan Ağaçların Ölçü ve Kayıt İşleri

Dikili ağaç damgası ile damgalanan ağaçların göğüs hizasındaki çapları kumpasla, ağacın gövde eksenine dik doğrultuda ölçülecek, gerektiğinde çapraz olarak iki kez ölçülüp ortalaması alınacak (Ek-5)'deki "Dikili Ağaç Ölçü Tutanağına" kaydedilecektir. Çap kesirsiz ve tam (cm) olarak tespit edilecektir. Küsuratlar dikkate alınmayacaktır.

Dikili ağaç ölçü tutanağı ciltler halinde olacak ve ikişer nüsha olarak düzenlenecektir. ORBİS uygulamaları çerçevesinde tanımlandığı şekilde elektronik ortamda kayıt yapılabilecektir.

Tutanağa ağaçların sıra numarası, çapları ve çap sınıflarına göre kabuklu gövde hacimleri yazılacaktır. Sayfa sonunda ağaç cinslerine göre hacimler toplanacak ancak, bu toplam takip eden sayfaya nakledilmeyecektir.

"Yardımcı Dikili Ağaç Tutanağı" (Ek-6) ise, sadece çapları ($d_{l,30}$) 20 cm'den küçük olan fertler için çetele tutulacak ve sayfa doldukça hacimlendirilecektir. 8 cm'den ince çaplıların hacmi normal hacim formülüne göre hacimlendirilecektir.

Damga bitirildiğinde en son sayfaya genel toplam yazılacak ve sayfanın arka tarafı damga ekibi tarafından tutanak düzenlenerek isim ve unvan da belirtilmek suretiyle imzalanacaktır.

Devrik söz konusu olması durumunda da bu ağaçların kayıtları da aynı esaslara göre "Dikili Ağaç Ölçü Tutanağına" ve "Yardımcı Dikili Ağaç Tutanağına" kaydedilecektir.

DÖRDÜNCÜ BOLÜM

Üretim İşleri

4.1- Üretimin Yaptırılma Usulleri

Devlet ormanlarındaki üretim işleri, 22/03/2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Orman Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre sırası ile birim fiyat (vahidi fiyat) veya taahhülle yaptırılacaktır.

4.1.1- Üretimin Birim Fiyatla Yaptırılması

31/08/1956 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanununun 40'ncı maddesindeki öncelikler ve esaslar çerçevesinde; 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3-a İstisna Maddesi gereği yine köylü ve Orman Köylerini Kalkındırma Kooperatiflerine yaptırılacak üretim işleri birim fiyatla (vahidi fiyatla) yaptırılabilir. Köylü sayılmayla ilgili olarak gerçek kişilerin en son nüfus tespitine göre köy sayılan yerler nüfusuna kayıtlı olmaları ve bunun belgelenmesi gerekmektedir.

Üretim işlerine ait birim fiyatlar (kesme, sürütme, yükleme, taşıma vb.) Genel Müdürlükçe belirlenen esaslara göre hesaplandıktan sonra Ek-7, Ek-8 ve Ek-9'daki birim fiyat kararları ve Ek-10, Ek-11 ve Ek-12'deki şartnameler düzenlenecektir. Bunlar 6831 sayılı Orman Kanununun 40'ncı maddesinde belirtilen Kooperatiflere tebligatla, köylülere ise ilan edilmek üzere köy muhtarlığına bildirilecektir. İşin kooperatif üyelerine duyurulduğuna dair Kooperatif Başkanlığının yazısı ile köylülere duyurulduğuna dair muhtarlık ilmunhaberi alınacaktır.

Bu duyurudan sonra adı geçen kooperatif ve köylüler işe talip oldukları takdirde, ilgili şartname ve sözleşmeler usulüne göre imza ettirilecek ve iş kendilerine verilecektir.

Satış depolarındaki istif işleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında; ihale veya diğer yöntemlerle yaptırılacaktır. Orman içerisindeki satış istif yerlerinde (rampalarda), ihtiyaç halinde satış söz konusu ise yapacak emval istifleri de öncelikli olarak taahhüt yoluyla yaptırılacak, ihale ilanına rağmen taliplisi çıkmayıp aynı zamanda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında ihalenin dışındaki diğer yöntemlerle bunun yaptırılmasının mümkün olmadığı durumlarda, durumun tespitine müteakip işin aciliyeti ve ürünün bozulmasını önlemek üzere vahidi fiyatla (birim fiyatla) iş yaptırılabilir. Konuya ilişkin yapılacak işlemlerde kullanılacak vahidi fiyat kararı, ilan tutanağı ve taahhütname örneği Ek-13, Ek-13-a, Ek-14’de gösterilmiştir.

4.1.2- Üretimin Taahhüt Yolu ile Yaptırılması

Yukarıda belirtildiği şekilde yapılan tebligata ve ilana rağmen iş için talepte bulunulmaması veya iş yerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin ve köylülerin iş güçlerinin yeterli bulunmaması, işe ehil olmamaları, aşırı fiyat istemeleri ve işin dağıtımı veya yapılması ile ilgili konularda çözümü mümkün olmayan ihtilaflar çıkarmaları gibi hallerde, işin birim fiyatla yaptırılmayacağı tespit ve tevsik olduğu takdirde bu işler; iş yerine civar olmayan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya köylülere yaptırılabilir gibi, taahhüt yolu ile de yaptırılabilir.

Taahhüt yolu ile yaptırılması halinde, 4734 sayılı Yasa kapsamında ve 5531 sayılı Yasa dikkate alınarak işlem yapılacaktır.

Satış depolarındaki istif işleri taahhüt yoluyla yaptırılacaktır.

Kesme, sürütme, taşıma ve yükleme işlerinden hangisi veya hangileri birim fiyatla yaptırılmıyor ise, o iş taahhüt yoluyla yaptırılacaktır. 24/09/1989 tarih ve 19231 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan “Orman Emvalinin İstihsaline Ait Yönetmelik” hükümleri gereği ihaleye konu birim fiyatlar daha önce köylü ve kooperatiflere ilan edilen birim fiyatları geçmeyecektir.

4.2- Üretim İşlerinin Dağıtımı

4.2.1- Üretim İşlerinin İhtilafsız Yerlerde Dağıtımı

4.2.1.1- Koru Ormanlarında

Devlet koru ormanlarında kesim, sürütme, taşıma gibi işler, iş yerinin ve iş yerinde çalışacakların hangi mülki hudut ve orman teşkilatı hudutları içerisinde kaldığına bakılmaksızın, öncelikle iş yerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine ve iş yerindeki köylülere veya iş yeri civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere iş yerine olan mesafeleri ile iş güçleri dikkate alınarak dağıtılacaktır. Dağıtım, İşletme Şefi ve görevli memurların huzurunda ağaç numaralarına göre yapılacak ve bir tutanakla belgelenecektir.

İş yerinde hem kooperatif hem de kooperatife üye olmayan köylüler var ise, iş güçleri dikkate alınarak dağıtım yapılacaktır. Kooperatife ait işgücü değerlendirilirken üretim işinde aktif olarak çalışan veya çalışacak kişi sayısına göre değerlendirme yapılacaktır. Kooperatif ve kooperatife üye olmayan köylüler arasında kesim sahalarının dağıtımında ihtilaf çıkması halinde kuraya başvurulacaktır. Dağıtımından kooperatife düşen iş için kura çekilmeyecek, bütünüyle kooperatife verilecektir. Köylülere isabet eden iş ise kura çekilerek dağıtılacaktır.

İş yerinde birden fazla kooperatif var ise üretim işi, iş güçleri dikkate alınarak kura ile kooperatiflere tevzi edilecektir.

Üretim işlerinin ihtilaf çıkarılmadan, adil ve tutarlı bir şekilde dağıtılması esastır. Bu amaçla, işletme müdürü ve işletme şefi tarafından; o yıl iş programına alınan bütün sahalar tevziattan önce bir bir değerlendirilecek köylerin iş yerine olan mesafeleri, iş güçleri her bir kesim sahasının hangi köylerin ilgi alanı içerisine girdiği üretim işleri dışındaki ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı, bakım, imar-ıslah, yol yapımı ve bakımı, sanat yapıları gibi ormancılık faaliyetleri ve bu faaliyetlerin yapılacağı aylar, mevsimler ile varsa mıntıkadaki sanayi, madencilik, tarım vb. işletmelerin istihdam durumları bütünüyle ele alınacak, her bir köyün hangi iş sahalarında çalışmaya eğilimi olduğu tespit edilecek, geçmiş yıllarda

ihtilaf çıkıp çıkmadığı araştırılacak, ihtilaf çıkmış ise mahiyeti ve çözüm şekli incelenecek ve ancak bundan sonra işin dağıtımı planlanacaktır. Planlamada, orman köylülerinin ziraat işleri ile yoğun olarak meşgul olduğu dönemler dışında, sürekli bir istihdam yaratılması da ön planda tutulacaktır.

Geçmiş yıllarda ihtilafa konu olmuş sahalarda iş dağıtımı yapılırken daha dikkatli davranılacak, sanki hiç ihtilaf yokmuş gibi iş dağıtımına kalkışılmayacak ve ihtilafın temelinde yatan meseleler çözümlendikten sonra dağıtımına geçilecektir.

4.2.1.2- Baltalık ve Koruya Tahvil Sahalarında

Baltalık ormanlarda ve koruya tahvil sahalarda üretim işlerinin, 6831 sayılı Orman Kanununun 34'üncü maddesine göre köylü pazar satışı hakkına konu olması, orman köylülerinin kendi köy sınırları içerisindeki bu kapsamdaki ormanlardan faydalanma isteği göstermesi ve bu faydalanma sebebiyle köyleri dahilindeki ormanları iyi bir şekilde korumaları vb. göz önünde tutularak baltalık ormanları ve koruya tahvil sahalrı, hangi köy veya kasabanın mülki hudutları içerisinde kalıyor ise, üretim işleri de oradaki gerçek kişiler veya orman köylerini kalkındırma kooperatifleri tarafından yapılacaktır. Buralarda tevziat yapılırken, herkese eşit alan veya eşit ürün miktarını sağlayacak hususlara dikkat edilecektir. Bunlar tarafından yapılmaması halinde işin yaptırılmasında diğer yöntemler tercih edilecektir.

Köy mülki sınırları dikkate alınmamış baltalık ormanlar veya koruya tahvil sahalrı varsa, böyle yerlerdeki iş dağıtımı koru ormanlarındaki gibi yapılacaktır.

4.2.1.3- Büyükşehir Belediyesi Kapsamındaki Yerlerde İş Yaptırma

6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun” 16'ncı maddesiyle 5393 sayılı Kanunun 12'nci maddesine “Mevzuatla orman köyleri ve orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlar orman köyü iken mahalleye dönüşen yerler için devam eder. Bu hüküm, belde iken sakinleri orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan yararlanan mahalleye dönüştürülen beldeler için de geçerlidir.” hükmü ilave edilmiştir.

Diğer taraftan 6831 sayılı Orman Kanununun Ek Madde 17- (Ek: 19/4/2018-7139/17 md.) de yapılan düzenlemeyle “Orman köyü veya orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan istifade eden kasaba iken; 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun ile 20/2/2014 tarihli ve 6525 sayılı Kanun kapsamında mahalleye dönüşen yerler, büyükşehir belediyesi kapsamında olmayan yerlerdeki köy ve kasabalarla aynı hak, sorumluluk ve imtiyazlardan faydalanmaya devam ederler.” hükmü getirilmiştir.

Kesme, sürütme, taşıma gibi üretim işleri 6831 sayılı Orman Kanununun 40'ıncı maddesi gereği köylü ve orman köyleri kalkındırma kooperatiflerine öncelikli olarak yaptırılmaktadır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3-a maddesi gereği “6831 Sayılı Orman Kanunu gereğince orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları” istisna kapsamına alınmıştır.

6360 sayılı Kanun kapsamı dışındaki illerimizdeki orman işletme müdürlüklerimizde ve işletme şefliklerimizde üretim işleri herhangi bir değişiklik olmadan eskiden olduğu gibi aynen yaptırılmaya devam edilecektir.

Büyükşehir kapsamındaki işletme müdürlüğü ve işletme şefliklerinde ise;

1- Kamu İhale Kurumundan alınan 16.04.2014 Tarih ve 7699 sayılı görüş gereği; “orman köyü iken mahalleye dönüşen yerlerden de 4734 sayılı Kanunda yer verilen diğer şartların da bulunması halinde 3 üncü maddesinin (a) bendi kapsamında alım yapılabileceği” ifade edilmiş olduğundan;

a)Mülki hudutları içerisinde devlet ormanı bulunan köy iken mahalleye dönüşen yerlerde; köy nüfusuna kayıtlı olanlar köylü kabul edilecek ve gerçek kişilerden alınan üretim işlerine ait hizmet alımlarında istisna kapsamında vahidi fiyatla üretim işi yaptırılmaya devam edilecektir.

b)Mülki hudutlarında devlet ormanı bulunmayan köy iken mahalleye dönüşen yerlerde; hak, sorumluluk ve imtiyazların devamı yönünde kanuni bir düzenleme yapılmadığından buralardaki gerçek kişilere vahidi fiyatla istisna kapsamında üretim işi verilemeyecektir.

2- Orman Kanununun 40'ıncı maddesi gereği öncelikli olarak üretim işi yapan orman köylerini kalkındırma kooperatifleri de 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 3-a maddesi gereği istisna kapsamına alınmış ve vahidi fiyatla iş yapmaktadırlar. 6360 sayılı Kanunun ilgili maddeleri ve 6831 sayılı Kanunun Ek 17'nci maddesi birlikte değerlendirildiğinde; mülki hudutları içerisinde Devlet ormanı bulunan ve mahalleye dönüşen köy ve kasabalarda, kurulu veya kurulacak orman köylerini kalkındırma kooperatifleri Orman Kanununun 34'üncü maddesinde ifade edildiği şekliyle orman köylerini kalkındırma kooperatifi sayılmakta olup, bunlara yine 6831 sayılı Orman Kanunun 40'ıncı maddesine ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3-a maddesine göre istisna kapsamında vahidi fiyatla üretim işi yaptırılmaya devam edilecektir.

4.2.1.4- Üretim İşinin Dağıtımında Eğitim ve İş Sağlığı Güvenliği

Üretim işinin dağıtımında dikkat edilecek diğer önemli hususlar;

Dünyada ve ülkemizde kamuoyu gündeminde önemli yer işgal eden, iş güvenliğinin sağlanması, iş kazası riskinin asgariye düşürülmesi konuları ile ölçü ve standardizasyon hatalarından kaynaklanan kayıpların giderilmesi, müşteri şikayetlerinin asgari seviyeye düşürülmesi hususları Genel Müdürlüğümüzce önemle takip edilen konular arasında yer almaktadır. Teşkilatımızca yürütülen eğitim çalışmalarına ve işe başlarken yaptığımız iş başı eğitimlerine devam edilecek ve bunların kayıtları saklanacaktır. Bu manada 30.06.2012 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, mevcut 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa ilaveten yeni anlayışlar getirmiştir. Bu konularda; eğitim çalışmaları, ilgili kişilerin dikkatlerinin çekilmesi ve uyarılması, konuya ilişkin uyarıcı levhaların tüm taraflarca görülebilecek yerlere asılması önemli çalışmalardır. Ayrıca işin yapılması ya da yaptırılması aşamalarında da idarede görevli kişilerce işi yapanların hatalı olduğu durumlarda uyarılmalarının sağlanması da devamlı eğitim niteliğinde yine önemli çalışmalardır. Bu kapsamda;

a) Üretim tevziatı yapılırken köylü ve kooperatif üyelerinin üretim işlerinin yaptırılması sürecine ait eğitim aldığı veya bu konuda Mesleki Yeterlilik Belgesine sahip olduğu hususu belgelenecektir.

b) Orman içerisinde, yol kenarlarında, satış istif yerlerinde (rampa-son depo), o mahaldeki iş emniyetini sağlayacak 11 Eylül 2013 tarih ve 28762 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği ekinde yer alan İşaret Levhalarıyla İlgili Asgari Gerekliler başlığında belirtilen esaslara uygun olarak uyarıcı, yasaklayıcı, emredici işaret levhaları yaptırılarak mutlaka ilgililerin görebileceği yerlere asılacaktır (Dikkat Kesim Alanı, Depo Sahasına Görevlinin Bilgisi Dışında Girmek Yasaktır, Baret Tak vb.) (Ek-40). Gerektiğinde işaret levhaları birleştirilerek branda baskı şeklinde yaptırılıp taşınabilir şekilde çalışma alanlarında kullanılabilecektir. Önlem olarak üretim faaliyeti yapılacak bölmeler ile mevkileri çevre köylerine ilan edilerek duyurulacak ve ilan tutanakları bölme dosyalarında saklanacaktır.

c) Üretim işini alan köylü ve orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine iş tevziatı yapıp bölme teslim edilirken; çalışmaya başlandığında gerekli güvenlik önlemlerinin alınması, kişisel koruyucu donanım ve iş elbiselerin kullanılması, tehlike ve risklerin neler olduğu gibi konularda gerekli uyarılar yapılacak ve kişilere tebliğ edilerek uyarıların yapıldığı ve sorumluluğun kendilerine ait olduğu hususunda "Odun Üretim İşlerinde Risk Değerlendirmesi, Kontrol ve Uyarı Listesi" imza altına alınarak üretim dosyalarında saklanacaktır. Çalışmanın devam ettiği dönemlerde zaman zaman yapılan denetimlerde de uyarılan konularda gerekli önlemler alınmadıysa tekrar uyarılar yapılacak ve kayıt altına alınacaktır.

4.2.2- Üretim İşlerinin İhtilaflı Yerlerde Dağıtımı

4.2.2.1-Koru Ormanlarında

Üretim işlerinin dağıtımında idarece gösterilen bütün gayret ve ihtimama rağmen, bir köyün mahalleleri arasında veya köyler arasında veya idaremiz ile köylüler arasında ihtilaf çıkması ve meseleye bir çözüm getirilememesi halinde; ihtilafa taraf köy veya mahallelerin nüfusları tespit edilecek, köy veya mahallelerin üretim alanı hudutlarına olan uzaklıkları ise, yatay olarak harita üzerinden ölçülecek ve

bundan sonra iş miktarı, nüfus ile doğru ve mesafe ile ters orantılı olacak şekilde aşağıda belirtilen esaslara göre dağıtılacaktır.

İhtilafa taraf olan köy veya mahallelerin nüfusları son nüfus sayımına göre nüfus idarelerinden alınacaktır.

Köy veya mahallelerin iş sahasına uzaklıkları ise, yerleşim yerinin ortasından (cami, okul veya bunların olmaması halinde evlerin toplu olarak bulunduğu yerin merkezi gibi) üretim yapılacak ihtilaflı sahanın hududuna kadar olan yatay mesafe 1/25.000 ölçekli amenajman haritalarından ölçülerek bulunacaktır.

Bu tespitler yapıldıktan sonra bir üretim sahasından ihtilafa taraf köy veya mahallelere dağıtılacak iş miktarı aşağıdaki formüllerle hesap edilecektir.

Önce;

$$A + B + \dots N = \frac{Na}{1 + 0,008 Ua^3} + \frac{Nb}{1 + 0,008 Ub^3} + \dots \frac{Nn}{1 + 0,008 Un^3} = K$$

katsayısı bulunacaktır.

Burada;

Na=A Köyünün veya mahallesinin nüfusunu,

Nb=B Köyünün veya mahallesinin nüfusunu,

Nn=N Köyünün veya mahallesinin nüfusunu,

Ua=A Köyünün veya mahallesinin nüfusunu üretim sahasına uzaklığını (km)

Ub=B Köyünün veya mahallesinin üretim sahasına uzaklığını (km)

Un= N Köyünün veya mahallesinin üretim sahasına uzaklığını (km)

K= Katsayıyı göstermektedir.

Katsayı hesap edildikten sonra köy veya mahallelerin alacağı iş miktarları;

$$A = \frac{\dot{M}}{K} \times \frac{Na}{1 + 0,008 Ua^3} = \dots m^3$$

formülü ile bulunacaktır.

Burada;

$\dot{M}$ =İhtilaflı sahadaki DKGH (m³)

K= Katsayıyı

Na=A Köyü veya mahallesinin nüfusunu

Ua=A köyü veya mahallesinin üretim sahasına uzaklığını (km) göstermektedir.

Aynı formülle B,C...N köylerinin alacakları iş miktarları da hesap edilecek ve iş dağıtımı buna göre yapılacaktır.

Birden fazla ihtilaflı saha mevcutsa, ihtilafa taraf her bir köy veya mahallenin her ihtilaflı sahadan alması gereken iş miktarları ayrı ayrı hesap edilecektir.

Önce;

$$1. \text{ Saha için } \frac{Na}{1 + 0,008 Ua1^3} + \frac{Nb}{1 + 0,008 Ub1^3} + \dots \frac{Nn}{1 + 0,008 Un1^3} = K_1$$

$$2. \text{ Saha için } \frac{Na}{1 + 0,008 Ua2^3} + \frac{Nb}{1 + 0,008 Ub2^3} + \dots \frac{Nn}{1 + 0,008 Un2^3} = K_2$$

formülleri ile her sahanın $K_1, K_2, \dots, K_n$ katsayıları bulunacak, bundan sonra da;

$$A \text{ köyünün alacağı iş} = \frac{\dot{M}_1}{K_1} x \frac{Na}{1 + 0,008 Ua_1^3} + \frac{\dot{M}_2}{K_2} x \frac{Na}{1 + 0,008 Ua_2^3} = \dots m^3$$

$$B \text{ köyünün alacağı iş} = \frac{\dot{M}_1}{K_1} x \frac{Nb}{1 + 0,008 Ub_1^3} + \frac{\dot{M}_2}{K_2} x \frac{Nb}{1 + 0,008 Ub_2^3} = \dots m^3$$

$$N \text{ köyünün alacağı iş} = \frac{\dot{M}_1}{K_1} x \frac{Nn}{1 + 0,008 Un_1^3} + \frac{\dot{M}_2}{K_2} x \frac{Nn}{1 + 0,008 Un_2^3} = \dots m^3$$

formülleri ile her bir köyün alacağı toplam iş miktarları ayrı ayrı bulunacaktır.

Burada;

$\dot{M}_1$ =Birinci üretim sahasındaki iş miktarını (DKGH m^3)

$\dot{M}_2$ =İkinci üretim sahasındaki iş miktarını (DKGH m^3)

K_1 =Birinci üretim sahasının katsayısını,

K_2 =İkinci üretim sahasının katsayısını,

Na =A Köyünün nüfusunu,

Nb =B Köyünün nüfusunu,

Nn =N Köyünün nüfusunu göstermektedir.

Örnek: Bir mınıtkada A,B ve C Köyleri arasında ihtilafa konu sırası ile 2.000, 1.000 ve 1.800 m^3 'lük üç ayrı saha bulunsun;

A Köyünün nüfusu 150 ve

1. Kesim sahasına uzaklığı 1,0 km
2. Kesim sahasına uzaklığı 6,0 km
3. Kesim sahasına uzaklığı 9,0 km

B Köyünün nüfusu 250 ve

1. Kesim Sahasına uzaklığı 6,0 km
2. Kesim Sahasına uzaklığı 3,0 km
3. Kesim Sahasına uzaklığı 3,5 km

C Köyünün nüfusu 300 ve

1. Kesim Sahasına uzaklığı 14,0 km
2. Kesim Sahasına uzaklığı 9,0 km
3. Kesim Sahasına uzaklığı 4,5 km olsun.

1. Kesim sahası için:

$$K_1=150/1+0.008.1+250/1+0.008.216+300/1+0.008.2744=253,522$$

2. Kesim sahası için

$$K_2=150/1+0.008.216+250/1+0.008.27+300/1+0.008.729=304,488$$

3. Kesim sahası için

$$K_3=150/1+0.008.729+250/1+0.008.42,9+300/1+0.008.91,1=381,617$$

katsayıları bulunur. Buna göre,

A Köyünün alacağı iş miktarı

$$\frac{2.000}{253,522} \times \frac{150}{1 + 0,008 \times 1} + \frac{1.000}{304,488} \times \frac{150}{1 + 0,008 \times 216} + \frac{1.800}{381,617} \times \frac{150}{1 + 0,008 \times 729} = 1.459 m^3$$

B Köyünün alacağı iş miktarı:

$$\frac{2.000}{253,522} \times \frac{250}{1 + 0,008 \times 216} + \frac{1.000}{304,488} \times \frac{250}{1 + 0,008 \times 27} + \frac{1.800}{381,617} \times \frac{150}{1 + 0,008 \times 42,875} = 2.276 m^3$$

C Köyünün alacağı iş miktarı:

$$\frac{2.000}{253,522} \times \frac{300}{1 + 0,008 \times 2744} + \frac{1.000}{304,488} \times \frac{300}{1 + 0,008 \times 729} + \frac{1.800}{381,617} \times \frac{300}{1 + 0,008 \times 91,12} = 1.065 m^3$$

olacaktır.

Yani;

$$A \text{ Köyüne } 1.174 + 181 + 104 = 1.459 m^3$$

$$B \text{ Köyüne } 723 + 675 + 875 = 2.276 m^3$$

$$C \text{ Köyüne } 103 + 144 + 818 = 1.065 m^3 \text{ olmak üzere}$$

+-----

TOPLAM: 4.800 m³ DKGH deki iş miktarı dağıtılmış olacaktır.

Yukarıda belirtildiği şekilde hesap edilen iş miktarları köylere dağıtılacaktır. Ancak üretim sahalarının köylere yakınlığı veya uzaklığı ile ulaşım imkanları göz önünde tutularak, taraf köylerin talepleri ve rıza göstermeleri halinde, işletme şefliğinin veya işletme müdürlüğünün muvafakati ile üretim sahaları köyler veya mahalleri arasında takas da edilebilecektir. Aksi takdirde hesap ile bulunan iş miktarları köylere aynen dağıtılacaktır.

Bir kesim sahasından birden fazla köye iş verildiğinde, her köyün çalışacağı saha, arazide tabii ve suni hatlardan istifade edilerek işaretlenecektir.

Köylerin bu şekilde yapılacak dağıtıma razı olmamaları ve işin yaptırılması yönünden çözülmesi mümkün olmayan ihtilaflar çıkartarak işi engellemeleri halinde üretim işleri; iş yerine civar olmayan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya köylülere yaptırılacağı gibi taahhüt yolu ile de yaptırılabilir.

4.2.2.2- Baltalık Ormanlarda ve Koruya Tahvil Sahalarında

Baltalık ormanlarda ve koruya tahvil sahalarında iş dağıtımı yönünden meydana gelen ihtilaflar, genellikle köyler arasındaki mülkü sınır ihtilaflarından veya mülkü sınırların toprak üstü uygulamasına

itirazlardan kaynaklanmaktadır. Mülki sınırların tayin ve tespiti ile buna dair hudutname veya kararnamelerin çıkarılması İçişleri Bakanlığı yetkisindedir. Bu hususta idareimiz yetkili kılınmamıştır.

Bu itibarla köyler arasındaki mülki sınır ihtilafı çıktığında durum, ihtilafa taraf köylerin bağı bulunduğ Kaymakamlıklara veya Valiliklere bildirilecek ve ihtilafın halledilmesi talep edilecektir. Mülki makamlarca sınır ihtilafı halledilip toprak üstü uygulaması da yapıldıktan sonra, gerekiyorsa amenajman planlarında değışiklik teklifi yapılacak ve değıştirilmesini müteakip yeni duruma göre iş dağıtımına gidilecektir. Köylerin bu dağıtımına rıza göstermemeleri ve ihtilafı devam ettirmeleri halinde, öncelik sırasına göre;

a) İhtilaflara konu sahanın koruya tahvili yoluna gidilecek ve koru olarak tanımlandıktan sonra iş dağıtımı koru ormanları için yukarıda belirtilen esaslara göre yapılacaktır.

b) İhtilaflı sahanın "Muhafaza Ormanı" olarak ayrılması ve ihtilaf halledilinceye kadar bu statüde korunması sağlanacaktır.

4.3- Üretim Sahalarının İşi Yapacaklara Teslimi

4.3.1- Üretim Sahalarının Kooperatiflere ve Köylülere Teslimi

İşin dağıtımı ile birlikte iş alan kooperatif ise noterden fiziki veya elektronik ortamda alınmış yetki belgesi ve imza sirküsü ile kooperatifi temsile yetkili olanlara, köylüler almışsa çalışacak kişilerin her birine ilgili şartnameler okutulmak ve gerekli izahat verilmek suretiyle imza ettirilecektir.

Şartnamelerin imzalanmasını izleyen en geç bir hafta içerisinde üretim sahaları, İşletme Şefi, İşletme Şefinin görevlendirdiğı memur, ve işi yapacak yükleniciler ile birlikte gezilecek, usulsüz kesimler varsa tespit edilecek, üretim sahalarının sınırları işaretlenecek ve gösterilecek, kesim, sürütme ve taşıma sırasında dikkat edilecek hususlar izah edilecek, iş alanlar sürütmeyi de yapacaklarsa, ürünlerin hangi güzergahlardan ve ne şekilde sürütüleceğı, nerelere toplanacağı gösterilecek, şantiye kurulacaksa, şantiye yeri belirlenecek ve üretim sahasının o günkü durumunu belirten "Saha Teslim Tesellüm Tutanağı"(Ek-15) ve 1/25.000 ölçekli krokisi ile saha, yüklenicilere teslim edilecektir.

Kesim işini alan yükleniciler sürütmeyi de yapacaklarsa, sürütme için ayrıca teslim –tesellüm yapılmayacak, aksi takdirde hem kesim, hem de sürütme için ayrı ayrı teslim-tesellüm yapılacaktır.

4.3.2-Üretim Sahalarının Müteahhitlere Teslimi

Üretim işleri taahhüt yoluyla yapılacak veya dikili ağaç satışına konu edilecek ise, sözleşmenin imzalanmasını müteakip sözleşme hükümleri çerçevesinde saha, görevliler tarafından ve aynı esaslara uyularak müteahhide veya kanuni vekiline teslim edilecektir.

4.4-Koru Ormanlarında Ağaçların Kesimi ve Boylarına Bölünmesi İşleri

4.4.1- Kesim Zamanı

Ağaçların olabildiğı ölçüde büyüme mevsimi dışında kesilmesine çalışılacaktır. Bu mevsimde üretilen ürünlerin kuruma çatlağı asgariye incek, böcek ve mantar zararlarına uğraması önlenerek ve böylece daha kaliteli ürünler elde edilecektir.

Tabii tensil sahalarındaki tohumlama kesimi ve sürütmenin, kışın çimlenme döneminden önce bitirilmesi sağlanacak ve saha emniyet altına alınarak arzu edilen tabii tensilin gelmesine yardımcı olunacaktır. Bu husus tabii tensilde başarı oranını artıracğından üzerinde önemle durulacaktır.

Tarım işlerinin asgariye indiğı kış aylarında, kış kesimleri veya erken üretim ile orman köylüsüne istihdam sağlanacak, aynı zamanda piyasaya, kış aylarında taze ve kaliteli ürünler arz edilecek ve piyasada daha iyi bir arz-talep dengesi kurulacaktır.

Erken üretime imkan sağlamak üzere kesim yapılabilecek sahaların dikili damgasına öncelik ve önem verilecek, Ekim ayının başına kadar damgaların bitirilmesine gayret edilecektir.

İklim ve rakım itibarıyla erken üretim yapılmasına imkan bulunmayan sahalarda, ormanın silvikültürel istekleri ve iş gücü göz önünde tutularak üretime devam edilecektir.

4.4.2- Ağaçların Kesilmesi

Ağaçların kesmeye hazırlanması, dikili ağaç kesmede işin yapılma sırası ve tekniğine uygun olarak kesilmesi ve devrilmesi sırasında çevredeki herhangi bir yere dayanan ağaçların düşürülmesi, rüzgar ve kar devriklerinin kesilmesi, kesilerek devrilmiş ağaç üzerinde yapılacak işlemler, (EK-16)'daki TS 1214 Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları Standardında ve Ağaç Kesme ve Boylama Operatörü Meslek Standardında belirtildiği şekilde yapılacaktır.

4.4.3- Gövdenin Boylara Bölünmesi

Gövde, piyasa talepleri ile üretim ve pazarlama konusundaki Genel Müdürlüğün politikaları göz önünde bulundurularak Orman Ürünleri Standardına göre en yüksek kalite ve miktarda endüstriyel odun elde edilecek şekilde ölçülecek, boylanacak, işaretlenecek ve işaretlenen yerlerden boylara bölünecektir. Boylara bölünürken testere levhası gövde uzunluk eksenine dik olarak tutulacak ve diklikten sapma o baştaki çapın %10 unu geçmeyecektir. Boylama sırasında piyasada tercih edilen boylarda ürünler hazırlanmasına özen gösterilecektir. Endüstriyel oduna elverişli olmayan uç, dal ve kesim artıkları yakacak odun olarak değerlendirilecektir.

Bulunduğu yerde uzun yıllar hayatiyetini devam ettirerek ekonomik bir kıymet meydana getiren ağacın ehil olamayan ellerde bilinçsiz olarak bölünmesine kesinlikle izin verilmeyecektir.

Boylama ve standardına göre sınıflandırma işleri görevli memurlar tarafından yapılacak, yeterli sayıda memur bulunmaması halinde, memurun yerine bu hususta yetişmiş, kendisine güvenilir, idareye bağlı işçiler çalıştırılacaktır. Görevli personelin bu hususta yetiştirilmeleri ve deneyim kazanmaları için, Bölge Müdürlüklerince İşletmelerde sık sık eğitim ve kurslar düzenlenecektir. İşletme Müdürlüklerinde yeterli memur, işçi, teknik eleman bulunmaması durumunda mesaha hizmetleri için 4734 sayılı Kanun ve 5531 sayılı Kanun çerçevesinde hizmet alımı yapılabilecektir.

Piyasa icapları da göz önünde bulundurularak dikili kabuklu gövde hacminden en yüksek değer ve oranda endüstriyel odun elde edilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Tomruklarda boy toleransı 3-5 cm fazlası olacaktır.

Boylama ve standardizasyon hususunda Bölge Müdürlüğü ve İşletme Müdürlüğü yetkililerince gerekli kontroller yapılacaktır.

4.4.4- Kayında Ardaklanma ve Önleyici Tedbirler

4.4.4.1. Ardaklanma

Kayın ürünlerinde ilk safhada renk değişimi ve boğulma ve bundan sonraki safhada renk değişiminin meydana geldiği yerlerde şeritler halinde beyaz çürüklüğün oluşmasıdır.

Ardak yapan mantarlar, odun rutubetinin %30-65, havanın kuru ve sıcaklığın yüksek olduğu zamanlarda faaliyetlerini artırmakta neticede ortaya çıkan beyaz çürüklük odunun fiziki ve mekanik özelliklerine etki ederek özgül ağırlığının azalmasına ve vasıf değer kaybına uğramasına sebebiyet vermektedir. Bu mantarlar doğrudan güneş ışınlarının etkisi ile gölgelik yerlere göre daha da çabuk yayılmaktadır.

4.4.4.2- Önleyici Tedbirler

Kayında ardaklanmanın önlenmesi için,

a) Isının düşük olduğu kış aylarında kesim yapılmasına gayret gösterilecektir.

b) Kayın ürünlerinin bozulmadan satışına yönelik olarak satış yöntemlerinden dikili satış, global satış metotları ile değerlendirilmesine çalışılacaktır.

c) Kesimi müteakip hemen (1 veya 2 gün içerisinde) ardaklanmayı önleyen maddeler yapacak odunların her iki başına budak ve çatlak yerlerine sürülecektir. Sürütme ve taşıma sırasında kabuğun zedelendiği yerlere de bu maddeler sürülecektir.

4.4.5- Standardizasyon

Standartların; ham maddeden nihai ürüne kadar üretiminin planlanmasını sağlaması, kayıp ve artıkları azaltması, hasılayı artırması, stoklamayı kolaylaştırması ve ucuzlatması, taşıma masraflarını azaltması, maliyeti düşürmesi, kalite, güvenilirlik, emniyet ve değişebilirlik yönlerinden kesin garantiler vermesi, ürünlerin aynı esaslara göre mukayeselerini mümkün kılması, sipariş işlemlerini kolaylaştırması, arz ve talep dengesini daha iyi sağlaması, alım-satımda ve sözleşmelerde yanlış anlamaları ve ihtilafları azaltması, dünya pazarlarında satıcı olarak rakip ülkelere göre üstünlük sağlaması, milli prodüktiviteyi artırması vb. gibi çok yönlü faydaları daima göz önünde bulundurulacaktır.

Üretilen ve satılan orman ürünlerinin Devlet Malı olduğu unutulmayacak, standardına uygun olmayan ürün üretilmesi ve satılması yüzünden İşletmelerimizin saygınlığı zedelenmeyecek ve güvenilirliğine gölge düşürülmeyecektir.

Standardizasyon uygulamasında başarı sağlanabilmesi için, üretim ve depolama işleri ile görevli personel bölge ve işletme müdürlüklerince iyi bir eğitimden geçirilecek, yetiştirilecek ve bu hususta yeterince bilgi ve beceri kazandırıldıktan sonra çalıştırılmaya başlanacak, zaman zaman da bilgileri tazeleneyecektir.

Üretimde görevlendirilen ve standardizasyonu uygulayacak her personele (Ek-17)'deki örneğine uygun "Özel Çekiç" verilecek, İşletme tarafından yaptırılacak olan bu çekiçlere alfabetik sıraya göre harf yazdırılacaktır (A,B,C,E,F,G gibi). Her personel kendisinin ölçüp standart ettiği yapacak ürünlere yine kendi özel çekicini kütüğü dibinde ve harfi okunacak şekil de vuracaktır. Söz konusu çalışmanın kimin tarafından yapıldığını belirleyen barkod kullanımı ya da başkaca yöntemler kullanılabilir. Böylece üretimin ve depolamanın herhangi bir safhasında denetleme yapılırken hangi ürünü, kimin standart çalışması yaptığı belirlenmiş olacaktır.

4.4.6- Ölçü ve Kayıt

Orman ürünlerinin boyutları ile kuturları "Orman Ürünleri Standardizasyonu" kitabında belirtildiği şekilde ölçülecek, ürünlerin kalın başına gerekli bilgi ve işaretler (çap, boy, harf çekici, barkod, mamul damga vb.) silinmeyecek ve bozulmayacak şekilde yazılacak ve basılacaktır. Ürünlere katıyen sıra numarası verilmeyecek ve yazılmayacaktır. Çap kesirsiz ve tam (cm) olarak tespit edilecektir. Küsuratlar dikkate alınmayacaktır.

Ölçü birimi m³ olan ürünlerde; dikili ağaç numarası verilmiş ağaçlar için (Ek-18)'deki "Yuvarlak Odun Ölçü Tutanağı", dikili ağaç numarası verilmemiş ağaçlar için (Ek-19)'daki "Yuvarlak Odun Ölçü ve Tesellüm Tutanağı" kullanılacaktır. Bu tutanaklar, İşletme Şefliğince de plan müddeti boyunca muhafaza edilecektir. Planın son dönemlerine denk gelen bölmelerde ise en az 5 yıl süreyle muhafazaya devam edilecektir.

Kesim bölmesindeki kesme ve tomruklama işi bitip tutanağa girecek başka ürün bulunmadığı tespit edildikten sonra, tutanağın sonuna döküm yapılacak ve ölçüyü yapan, memurlar tarafından imzalanacaktır. Bu tutanaklar (Ek-22)'deki "Kesme Raporlarının" dayanağı olacaktır.

Ölçü birimi ster olan ürünler rampaya çekilerek burada tasnife tabi tutulduktan sonra cins ve nevilerine göre istif edilecek, ölçülecek ve "Ölçü Birimi Ster Olan Ürünler İçin Kesme/Sürütme Alındı Tutanağına" (Ek-20) kaydedilecektir. Bu belge hem kesme raporunun, hem de sürütme ve taşıma işleri için taşıma alındı tutanağı ve raporunun dayanağı olacaktır.

Diğer taraftan üretim işleri açık alanda çok geniş bir arazi yüzeyinde gerçekleşmektedir. Ormanlardan çıkarılacak ağaçların işaretlenmesi ve damgalanmasıyla birlikte kayıt sistemi başlamakta olup, dikili ağaç tutanakları, yuvarlak ağaç ölçü tutanağı, stok takip defterleri, sevk pusulaları, depolarda

tutulan istif yeri ve istif kayıt defterleri, nakliyeler gibi kayıtlarla takip ve kontrol sistemi oluşturulmaktadır.

Oluşturulan bu kayıt sistemi, birbirini kontrol ederek ormandan üretilen ürünler sorunsuz bir şekilde alıcılara ulaştırılmasını sağlamaktadır. Kurulmuş olan bu sistem sayesinde, pek çok parçadan oluşan milyonlarca metreküp orman ürününün üretim sürecinde, olabilecek usulsüzlükler önlenmekte, oluyorsa usulsüzlüğün nerede hangi aşamada olduğu, bu dönemde sorumluların kimler olduğu gibi hususlara cevap bulunabilmekte ve buna göre gerekli tedbirler alınmaktadır.

Üretim sürecinin dikili damga aşamasında kök numarası alan ağaçlardan bir zincir olarak hangi ürünlerin üretildiğinin takip edilmesi ve kontrol sisteminin oluşturulması noktasında; üretime konu edilen ağaçlar ve bu ağaçlardan elde edilen ürünlerin kayıt altına alındığı mesaha sürecinde bu işlemlerin kesilen ağacın dip kütüğü yanında yapılması gerekmektedir.

Ancak yoğun devrik ve kırık, yangın, yoğun süceyrat, yüksek eğim, çalışma şartlarının kötü olduğu bataklık ve kayalık alanlar gibi olumsuz fiziki şartlar ile tabii tensile konu alanlarda ışık ve boşaltma kesimlerinde olduğu gibi gövdenin bir bütün olarak ormandan çıkarıldığı durumlarda kütüğü dibinde mesaha ve kayıt sisteminin sağlıklı bir şekilde yapılamayacağı da bir gerçektir. Bu gibi durumlarda mesaha işlemlerinin kütüğü dibinde yapılması bir zorunluluk olmayacak olup İşletme ve Pazarlama Şube Müdürü veya Bölge Müdürlüğünden görevlendirilecek mühendis başkanlığında, ilgili İşletme Müdürü ve İşletme Şefi birlikte vereceği karar ve buna ilişkin düzenlenecek tespit tutanağı ile yine dip kütük numarasıyla ilişkilendirilerek rampalarda ya da bölmenin uygun yerlerinde yapılabilecektir.

4.5- Baltalıklarda Kesim işleri

4.5.1- Kesim Sahasının Belirlenmesi

Kesim sahası içerisinde endüstriyel odun üretimine elverişli ağaçlar bulunup bulunmadığı incelenecek, varsa bunlar ölçülecek, damgalanacak ve dikili ağaç ölçü tutanağına yazılacaktır.

Üretim sırasında da, bu ağaçlardan standardizasyon esaslarına göre endüstriyel odun elde edilmesi için gerekli tedbirler alınacak, kontrolü yapılacaktır. Bunların yakacak oduna bölünmesine izin verilmeyecek ve aksine hareket edenler hakkında şartname hükümleri uygulanacaktır.

4.5.2- Baltalıklarda Kesim Zamanı

Baltalık sahalarında iklime ve rakıma göre mahalli olarak büyümenin durduğu zaman ile ağaçlara su yürüme zamanı çok iyi tespit edilecek ve kesimler mutlaka büyüme mevsimi dışında, kışın yapılacaktır.

Kesim işi ile birlikte bölmeden çıkarma işi de kışın yapılacak ve sürütme sırasında tomurcuk ve taze sürgünlerin kolayca tahrip olacağı daima göz önünde bulundurulacak ve kesim işi ile birlikte bölmeden çıkarma işi de mutlaka kışın yapılacaktır. Büyüme dönemi başlayıncaya kadar bölmeden çıkarma işinin bitirilmemesi halinde, büyüme dönemi bitinceye kadar beklenerek ve sonbaharda sürgünler elastikiyet kazandıktan sonra bölmeden çıkarma işi tamamlanacaktır.

4.5.3- Baltalıklarda Kesim İş

Ağaçlar kök boğazından ve toprak seviyesinden kesilecektir. Kesim bir yöne eğimli, pürüzsüz ve kabuk kaldırılmadan yapılacaktır.

4.5.4- Baltalıklarda Ölçü ve Kayıt

Baltalıklardan elde edilen ve ölçü birimi m³ olan ürünler koru ormanlarında izah edildiği şekilde ölçülecek, işaretlenecek ve kayıtlara geçirilecektir.

Ölçü birimi ster olan her türlü ürün, orman içi istif yerine (rampaya) çekilerek burada cins ve nevilerine göre istif edilecek, ölçülecek ve “Ölçü Birimi Ster Olan Ürünler İçin Kesme/Sürütme Alındı

Tutanağına” kaydedilecektir. Bu belge hem kesme raporunun, hem de sürütme ve taşıma işler için taşıma alındı tutanağı ve raporunun dayanağı olacaktır.

4.6- Kesim Sahasının Muayenesi

Kesim sahasında kesilmesi gereken bütün ağaçlar kesilerek ürünler rampaya taşındıktan sonra, saha teslim-tesellüm heyeti tarafından gezilecek, işin tekniğine, usulüne ve şartnamesine uygun olarak yapıp yapılmadığı kontrol ve muayene edilecek, tespit edilen hususlara ilişkin (Ek-21)’deki "Kesim Sahası Muayene Tutanağı" düzenlenecek ve heyet tarafından imzalanacaktır.

Kesim sahası muayene edilmeden ve işin tekniğine, usulüne ve şartnamesine uygun olarak yapıldığı tespit edilmeden kesme ve taşıma raporları düzenlenmeyecektir.

4.7- Kesme Raporunun Düzenlenmesi

Kesim işlemi gerçekleştirilen ürünlere ait ölçü ve kayıt işleri bitirilip o zamana kadar yapılan işlemlerle ilgili kesim sahası muayene edildikten sonra; kesimin tekniğine ve ilgili şartnameye uygun olarak yapıldığının tespiti halinde, kesim işi ile görevli memur tarafından yuvarlak odun ölçü tutanağına istinaden ölçü birimi m³ olan ürünlerin "Kesme Raporu" (Ek-22)’deki örneğe uygun olarak düzenlenecektir.

Ölçü birimi ster olan ürünler ise, rampaya taşınıp istif-tasnif edildikten sonra ölçülecek ve yukarıda belirtildiği üzere “Ölçü Birimi Ster Olan Ürünler İçin Kesme/Sürütme Alındı Tutanağına” dayanılarak "Kesme Raporu" düzenlenecektir.

Kesme raporları üç nüsha olarak düzenlenecek, iki nüshası istihkaka müstenid edilecek, bir nüshası dosyasında kalacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Taşıma İşleri

5.1- Bölmeden Çıkarma (Sürütme)

Sürütme işi, Sürütme ve Yükleme İşçisi Ulusal Meslek Standardına uygun olarak yapılacaktır.

Bölmeden çıkarmanın orman toprağına ağaçlara, fidanlara ve kesimlerden elde edilen ürünlere zarar vermeden yapılması esastır. Bu amaçla sürütme idarenin tespit edeceği güzergahlardan yapılmalıdır.

İdarece evvelce üretim yapılmış ise, teşekkül eden sürütme yolları tercih edilecek, bunların onarılması suretiyle kullanılması sağlanacaktır.

Yeniden yapılması gereken sürütme yollarının geçeceği yerler önceden tayin ve tespit edilecektir.

Mevcut yollara ilaveten sürütme yolları ve traktör yolları da yapılması gerekiyor ise, bunların güzergâhları belirlenecek, gerekli onay alınacak, programa konulacak ve zamanında inşa edilmesi sağlanacaktır.

Bölmeden çıkarmada idaremizin elinde bulunan havai hat, sürütücü vinç, mini vinç vb. makineler kira karşılığında kullandırılabilir.

Sürütülen ürünler önceden tespit edilen orman içi istif yerine getirilecek ve rampaya uzak yerlerde bırakılmayacağı gibi sürütme sırasında yolun trafiğe kapatılmamasına özen gösterilecektir.

5.1.1- Kayıt İşleri

Kesim sahası muayene edilip, kıymetlendirilmesi mümkün olan bütün ürünlerin rampaya taşındığı ve işin şartnamesine uygun olarak yapıldığı tespit edildikten sonra; ölçü birimi m³ ve ster olan ürünler için orman içi istif yerinde ölçülerle tespiti yapılan miktara göre "Taşıma Alındı Tutanağı ve Raporu"

(Ek- 23) düzenlenecektir. Ölçü birimi m³ olan ürünler için yuvarlak ölçü tutanakları, ölçü birimi ster olan ürünler için ise, istif yerinde tespit edilen ölçülere göre "Ölçü Birimi Ster Olanlar Ürünler İçin Kesme/Sürütme Alındı Tutanağı" (Ek-20) dayanak olacaktır. Bu raporlar üç nüsha olarak düzenlenecek bir nüshası üretim dosyasına koyulacak ve iki nüshası sürütme istihkakına müstenid edilecektir.

5.2- Satış İstif Yerlerine Taşıma

Taşıma işi, Sürütme ve Yükleme İşçisi Ulusal Meslek Standardına uygun olarak yapılacaktır.

Taşımaya müsait kesim sahalarından (maktan), sürütme yapılmadan doğrudan istif yerine taşınan ürünler için sürütme ile ilgili belgeler düzenlenmeyecek ve sürütme istihkakı ödenmeyecektir. Doğrudan satış istif yerlerine (satış depolarına) taşınan ürünler ile orman içi istif yerlerinden satış istif yerlerine taşınan ürünler için "Sevk Pusulası" (Ek-24) düzenlenecektir. Sevk pusulasız ürünlerin nakline kesinlikle izin verilmeyecektir.

Sevk pusulaları mutlaka görevli personel tarafından ve yükleme sırasında tanzim edilecektir.

Araçlara her seferinde birer sevk pusulası kesilecek, ancak; aynı araca karışık ürünler yüklendiğinde cins ve nevilerine göre ayrı ayrı sevk pusulaları tanzim edilecektir.

Sevk pusulalarına mutlaka cilt ve yaprak numarası verilecek ve kıymetli evrak işlemine tabi tutulacaktır.

Sevk pusulaları üç nüsha olarak tanzim edilecektir. Ölçü birimi ster olan ürünlerin yerde ölçümü yapıldıktan sonra sevk pusulasına miktarı kaydedilecek ayrıca, yükleme işi bitirildikten sonra ürünün araç üzerindeki eni, boyu ve yüksekliği de pusulaya ayrıca yazılacaktır.

Sevk pusulaları, düzenlenip imzalandıktan sonra iki adedi taşıyıcıya verilecek, diğer bir adedi dip koçanda bırakılacaktır.

Taşıyıcıya verilen birinci ve ikinci nüshalar, satış istif yerine gelindiğinde görevli personel tarafından teker teker kontrol edilip arka sayfasına "Tamamı Teslim Alınmıştır" ibaresi konularak taşıyıcı ile birlikte imzalanıp ikinci nüshası taşıyıcıya verilecektir.

Taşıma sırasında ürünlerin boyut ve sınıfını belirleyen işaretlerin bozulması, silinmesi veya çap, boy ve sınıfının doğru yazılmış olduğundan şüphe duyulması halinde, bu gibi ürünler yeniden ölçülerek işaretlenecek, sevk pusulasının birinci ve ikinci nüshalarında da gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra, durum sevk pusulasının arka sayfasına tutanak halinde yazılıp taşıyıcı ile birlikte imzalanacaktır. Yapılan düzeltmeler vakit geçirilmeden ürünleri sevk eden personele bildirilecek ve dip koçanda gerekli düzeltmelerin yapılması sağlanacaktır.

Rampadan ürünleri sevk eden personelle satış deposunda teslim alan görevli personel arasında karşılıklı olarak mutabakata varılmadan taşıma alındı tutanağı ve raporu düzenlenmeyecektir. Konuyla ilgili, sevk pusulalarıyla beraber gelen miktarlar ürün cinslerine göre karşılıklı olarak teyit edilerek mutabakat tutanağı düzenlenecektir.

Taşıma işinin, işi alan tarafından vekalet vermek suretiyle bir vekile yaptırılması halinde, sevk pusulalarına işi alanın ve vekilinin ismi birlikte yazılacak ve pusula vekile imzalatılacaktır.

Ürünleri teslim alan personeldeki birinci nüsha taşıma raporuna müstenit edilecektir. Ürünlerin artırılması ve kayıtlarda görülen ürünlerden daha fazla ürün bulundurulmasına kesinlikle müsamaha gösterilmeyecektir.

5.2.1- Kayıt İşleri

Satış istif yerine sevk pusulaları ile gelen ve taşıma işinin şartnamesine uygun bir şekilde yapıldığı tespit edilen her cins ve nevideki ürün için; taşıma istihkakına müstenit olmak üzere satış deposunda görevli memur tarafından "Taşıma Alındı Tutanağı ve Raporu" (Ek- 23) düzenlenecektir.

Sevk pusulaları, ağaç cinsi ve ürün çeşitlerine göre gruplandırıldıktan sonra, her grup sevk pusulası taşıyıcıların isimlerine göre sıralanarak her birinin yapmış olduğu taşıma miktarları tespit edilecek ve taşıma raporuna yazılacaktır.

Taşıma alındı tutanağı ve raporuna müstenit olan bütün sevk pusulaları bir araya getirilecek ve en üstteki sevk pusulasının uygun bir yerine, hangi taşıma raporunun müstenidi olduğu yazılıp imzalanarak ayrı bir dosyada ve gerektiğinde kontrol edilmek için düzenli bir şekilde İşletme Müdürlüğüne 10 yıl muhafaza edilecektir.

5.3- İstihkak Raporlarının Düzenlenmesi

Kesme Raporu ve Taşıma Alındı Tutanağı ve Raporu dayanılarak ilgili şartnameleri gereğince yapılan işlere ait istihkak raporları Orman İşletme Şefi tarafından düzenlenecek veya düzenlettirilecektir.

Satış istif yerlerine taşıma işinin vekaletle yapılması halinde, nakliyat işine ait istihkaklar yine kesme ve sürütme işini yapan ve nakliyat şartnamesini imzalayarak nakliye işini taahhüt eden adına düzenlenecek ve muhasebe kayıtlarına da bu şekilde alınacaktır. Nakliyat şartnamesini imzalayan ile vekaleten nakliyat işini yapan kişiler arasında yapılan anlaşma gereğince nakliyat işine ait hakedişler noterden alınan vekaletname müstenit edilerek doğrudan nakliyat işini yapan kişilere ödenebilecektir. Ancak; nakliyata ait hakediş noterden alınacak vekaletle nakliyat işini yapan kişiye ödenmesi halinde, nakliyata ait fatura idare adına düzenlenmeyecek, düzenlenmek istenirse nakliyat işini alan şartnamede ismi geçen kişi adına düzenlenecektir.

5.4- Satış İstif Yerlerinde Kayıt İşleri

Satış istif yerine sevk pusulaları ile gelen ürünler (Ek-25)'de örneği gösterilen "Satış İstif Yeri Defteri" ne kaydedilecektir.

Ağaç cinsi ve ürün çeşitlerine göre şeflik bazında defter bölümlere ayrılacak ve hangi şefliğin, hangi ürünün, hangi sayfalara kaydedildiğini gösterir bir fihrist yapılarak defter kapağının iç tarafına yapıştırılacaktır.

Ağaç cinsi, ürün çeşidi ve sınıflarına göre ayrı ayrı tamamlanan istiflere istif sıra numarası verilecek ve bir kalem halinde (Ek-26)'daki örneğe uygun "İstif Kayıt Defterinin" "Giren" kısmına kaydedilecektir. Rampaların satış istif yeri olarak kullanıldığı durumlarda rampalar için de bu defter tutulacak ve kayıtlar ile fiilen mevcut emvalin izlenmesi sağlıklı olarak yapılacaktır. İşletme şefliğinde rampalarda görevli memur durumuna göre veya açılan rampa sayısına göre bir veya daha fazla defter tutulabilecektir. Rampalarda fiilen yapılan her sterli veya m³'lü istife numara verilecek ve birbirinin devamı ya da eki şeklinde numara verilmeyecektir.

Defterlerin her sayfasına sıra numarası verilecek ve mühürlenecektir. Satış istif yerinden nakliye tezkeresi veya sevk pusulası ile çıkan ürünler, defterin çıkan kısmına günlük olarak işlenecektir.

Satış istif yerine gelecek ürünlerin ağaç cinsi, nevi, miktarı ve kaç adet istif yapılabileceği önceden hesap edilerek defter buna göre bölümlere ayrılacak ve yukarıda belirtildiği şekilde fihrist yapılarak deftere yapıştırılacaktır.

Defterlerde silinti, kazıntı bulunmayacak, düzeltme yapılması gerektiğinde hatalı yazılanın üzeri okunacak şekilde çizildikten sonra yanına veya üzerine doğrusu yazılacak ve düzeltmeyi yapan tarafından imzalanacaktır.

İstiflere numara verilirken aynı yılda, aynı işletme şefliği içerisinde; rampa, rampalar ve son depo dahil olmak üzere değişik satış istif yerlerinde değişik ürün gruplarından olsa da rampa veya varsa rampalar kendi içerisinde, son depo kendi içerisinde çıkışacak istif numarası verilmemesine dikkat edilecektir. İşletme şefliği dahilinde farklı ürün gruplarında olsa da; rampalarda verilen istif numarası bir daha rampada mükerrer kullanılmayacak, depoda verilen istif numarası o depoda bir daha kullanılmayacaktır.

5.5- Mekanizasyon

Son yıllarda dünya ormancılığında meydana gelen teknik gelişmelerin ışığında üretim işlerinde makineli çalışma büyük önem kazanmış, buna paralel olarak ülkemiz ormancılığında da arazi yapısının çok engebeli, meyilli ve iş gücünün yetersiz olduğu bazı yerlerde mekanizasyona gidilmesi zaruret halini almıştır. Makineli çalışma sayesinde hem ormancılık için zaruri olan teknik silvikültürel müdahaleler istenilen şekilde ve zamanda yerine getirilmiş olacak, hem de çalışan köylülere daha az sürede daha fazla iş yapma imkanı sağlanmış olacaktır.

Bu bakımdan;

a) İnsan ve hayvan gücü ile bölmeden çıkarmanın mümkün olmadığı, arazi yapısının, dik, sarp ve kayalık olduğu,

b) Yeterli iş gücünün bulunmadığı,

c) Çalışma süresinin çok kısa olduğu ve işin yetiştirilmesinin zor olduğu,

ç) Yol yapımının mahzurlu olduğu veya ekonomik olmadığı,

d) Makineli çalışma şartlarının uygun olduğu,

e) Ormana, orman toprağına, fidanlara ve üretilen ürünlere zarar vermeden sürütme ve taşıma yapılmasının gerektiği yerlerde mekanizasyon tercihleri ön plana çıkacaktır.

Emek yoğun bir şekilde işgücü kullanılarak üretim işlerinin yaptırılması ülke içi istihdama katkı sunması göz önüne alınacak ve mekanizasyon tercihleri orman köylüsüne rakip olarak görülmeyecektir. Bilakis talepleri halinde her yıl Genel Müdürlükçe belirlenecek kira bedelleri üzerinden Genel Müdürlüğün makineleri imkanlar ölçüsünde kendilerine kiraya verilerek bunlardan faydalanmaları sağlanacaktır. Mekanizasyon seçenekleri üretici orman köylüsüne bu şekilde benimsettirildiği takdirde, ilerideki yıllarda Genel Müdürlükçe uygulanacak teşvik politikaları da devreye sokularak kendi imkanları ile temin edecekleri makineleri kullanarak gerçek anlamda mekanizasyonun ülkemize yerleşmesi sağlanmış olacaktır.

ALTINCI BOLÜM

Tefrik İşleri

6- Tefrik, Ters Tefrik, Tefrik Limit Miktarları

Orman ürünleri boyutlarının hassasiyetle ölçülmesi ve bu ölçü sırasında görünüş özellikleri itibariyle standardizasyona göre hangi ürün çeşidine ayrılması gerekiyor ise, ona ayrılması esastır.

Ancak, ilk ölçüsü tasnifi sırasında herhangi bir sebeple standardında belirtilen özelliklere uygun olmayan ürünler istihsal edildiği veya yanlış işaretlendiğinin tespiti halinde, her stok yeri için ayrı olmak üzere (Ek-27)'deki örneğe uygun Tefrik Tutanağı düzenlenerek gerekli tefrik işlemi aşağıda açıklandığı şekilde yapılacak ve stok kayıtları da buna göre düzeltililecektir.

a) Orman ürünlerinin tefriki sonucunda kıymet artışı meydana geliyorsa, miktarı ne olursa olsun; Orman İşletme Şefi ile stoktan sorumlu memur tarafından tefrik işleri yapılacak ve iki nüsha olarak düzlenecek tefrik tutanağının İşletme Müdürü tarafından tasvip ve tasdikini müteakip Şefliğin ve Muhasebenin stok kayıtlarında buna göre gerekli düzeltmeler yapılacaktır.

b) Orman ürünlerinin tefriki sonucunda kıymet düşüşü oluyorsa; yine yukarıda belirtilen heyet tarafından tefrike tabi tutulması gerekli ürünlerden elde edilecek ürün miktarı tefrik tutanağına yazılarak tasdik için işletmeye gönderilebilecektir.

İşletmeye intikal eden tefrik tutanağındaki tefrike verilen ürün miktarı 100 m³/stere kadarı doğrudan doğruya, 101-500 m³/ster kadarı ise Bölge Müdürlüğünün ve 500 m³/ster üzerinde ise Orman

Genel Müdürlüğünün tasvip ve tasdikini müteakip İşletme Müdürlüğünce tefrik işlemi yapılacak, tefrikten elde edilen ürün miktarına göre stok kayıtlarında gerekli düzeltmeler yapılacaktır.

Orman ürünleri kıymet yönünden öncelik sırasına göre tomruk, tel direği, maden direği, sanayi odunu, kağıtlık odun, sırık, lif-yonga odunu ve yakacak odun şeklinde sıralanacaktır.

YEDİNCİ BÖLÜM

ORBİS Üzerinden Kayıt ve İzleme

7-Üretim İşlerine Ait Süreçlerin ORBİS Üzerinden Gerçekleştirilmesi ve İzlenmesi

Orman Genel Müdürlüğüne ait iş aşamaları ve süreçler ORBİS üzerinden tanımlanmış olup 2017 yılından itibaren girişler ve işlemler sistem üzerinden yapılmaktadır. Bu kapsamda tanımlanan süreçlerden birisi olan üretim süreci, dinamik bir yapıda olup zaman ve işlerdeki gelişmelere göre değişiklikler yapılmaktadır. ORBİS üzerinden dikili damga, vahidi fiyat kararının alınması, ilan, tevziat, şartnamelerin düzenlenmesi, istihkaka müstenit raporlar, ölçü fazlalıklar, tefrik ve stoktan düşme gibi stok hareketi düzeltme işlemleri, istihkak ödemeleri, istif ve satışa hazırlama aşamaları vb. işlemler sistem üzerinden tanımlanmıştır. Sistemden üretilen kayıt defterleri, evrak ve cetvellerin ıslak imzalı halleri üretim iş aşamalarında kullanılan kayıt defteri, evrak ve doküman olarak kullanılacaktır.

Üretim dosyalarında bulunması gerekli belgeler ile ORBİS kayıtlarında düzenlenen belgelerin birbiriyle uyumlu olmasına özellikle dikkat edilecektir.

Üretim aşamalarında bir sonraki aşamaya geçmek için sistem üzerinde tanımlanan, mevcut durumun teyit edilmesi açısından belge eklenmesi isteniyorsa ıslak imzalı belge eklemelerinin mutlaka yapılması gerekmektedir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Stok İş ve İşlemleri

8.1- Stokların Takibi

Muhasebe kayıtlarına intikal etsin veya etmesin ölçü birimi m³ olan ürünler, ölçülerek yuvarlak odun ölçü tutanağına kaydedildiği anda ölçü birimi ster olan ürünler ise; orman içi istif yerinde ölçülüp teslim alındığı anda stoklara intikal etmiş sayılacaktır.

Orman içi istif yerlerinde devreden stok ile birlikte giren, çıkan ve kalan ürünler için “Orman İçi İstif Yeri Stok Takip Defteri”(Ek-28), satış istif yerlerinde devreden stok ile birlikte giren, çıkan ve kalan ürünler için ise, "Satış İstif Yeri Stok Takip Defteri" (Ek-29) tutulacaktır. Bu defterler görevli memurlar tarafından stok hareketinin olduğu zamanlarda günlük olarak işlenecektir.

Stokların sağlıklı bir şekilde takibi ve muhafazası için kesim sahalarında (maktada) üretilen ürünleri teslim alacak memur, orman içi istif yerinde (rampada), maktadan gelecek ürünleri teslim alacak memur ve satış istif yerinde rampadan gelecek ürünleri teslim alacak memur veya memurlar, işe başlanılmadan önce Orman İşletme Şefliğince yazılı olarak resmen görevlendirilecektir.

Rampaların dinamik bir süreç içerisinde üretim hareketinin gerçekleştiği yer olduğu, kayda giren ve girmeyen ürünlerin her an değiştiği, satış istif yeri olarak da kullanıldığı göz önüne alındığında sene içerisinde stok sayımının yapılması ve bu sayım sonuçlarına göre stokların muhasebe kayıtlarında düzeltilmesi işleminin güç olmasının yanında, rampalarda stok hareketinin izlenmesinde boşluğa meydan vermemek de önemli olup, bu konuda takip ve kontrol işlerine önem verilecektir. Orman İşletme Müdürlükleri gerekli tedbirleri alacak olup, İşletme Müdürlüklerince oluşturulacak komisyon marifetiyle; yılsonunda yapılan stok sayımından ayrı olarak, yıl içerisinde uygun dönemlerde de en az bir defa olmak üzere her işletme şefliğinin rampası veya rampaları kontrol ve denetime tabi tutulacaktır.

Bu kontrol ve denetimlerde üretim sürecinin seyri, satışa hazır edilen ve edilecek istifler, satılan istifler, satılıp kaldırılmayan istifler kayıtlarıyla fiili durumun uygunluğu ve stok takibiyle ilgili başkaca hususlar kontrol edilecek ve bir tespit raporuyla kayıt altına alınacaktır.

Kesim sahasındaki ürünler rampaya taşındığında maktada görevli memurun sorumluluğundan çıkacak ve rampada görevli memurun sorumluluğuna girecektir. Ancak; her iki iş için aynı memur görevlendirilmiş ise sorumluluğu devam edecektir.

Rampadan satış deposuna taşınan ürünler, rampada görevli memurun sorumluluğundan çıkacak ve satış deposunda görevli memurun sorumluluğuna girecektir. Satış deposundan taşınan veya satılarak alıcısına teslim edilen ürünler, satış deposunda görevli memurun sorumluluğundan düşecektir.

8.2- Stoktan Düşme İşlemleri

Bir stok yerinde bir yıl önceden devirle gelen ürün miktarı ile o stok yerine yılı içinde kayden giren ürün miktarının toplamından o tarih itibariyle çıkan ürün miktarının farkı, o yerin stok miktarını oluşturmaktadır.

Muhasebe kayıtlarına geçsin veya geçmesin görevli memurlar tarafından ölçülüp teslim alınan veya kayıtlara göre o stok yerine girdiği tespit edilen üründen stok yerinden çıkan ürün düşüldüğünde geriye kalan ürünün herhangi bir sebeple zayi olması halinde, kayıtlara göre gerçek stok miktarında meydana gelen noksanlığa "Stok Noksanlığı" denilmektedir.

Genel olarak; yangın, sel, çığ, heyelan gibi afetlerle çürüme, çalınma, bölmeden çıkarma sırasında kırılma, yarıma, kopma, ölçü ve kayıt hataları gibi sebeplerle meydana gelen bu noksanlıklarla tefriken kıymetlendirilmesi mümkün olanların kayıtlarda düzeltilmesi için aşağıda izah edildiği şekilde stoktan düşme işlemi yapılacaktır.

Üretim sürecinde özellikle rampa ve depolar gibi stokların oluşturulduğu yerlerin seçiminde; yangın, sel, heyelan vb. doğal afetler açısından özellikle dikkatli olunacaktır.

8.2.1- Değerlendirilemeyecek Ürünlerin Stoktan Düşülmesi

a) Yangın, sel, çığ, heyelan gibi afetlerle, bölmeden çıkarma esnasında kırılma, yarıma, kopma gibi sebeplerden meydana gelen zayıttan, kıymetlendirilmesi mümkün olmayan ürünlerden sorumlu kimsenin bulunmadığının tespiti halinde, zayıt miktarı 100 m³/steri geçmiyor ise (Ek-30)'daki örneğe uygun "Stoktan Düşme Raporu" İşletmesince düzenlenip, Bölge Müdürlüğüne gönderilecek, Bölge Müdürlüğünce incelenerek uygun görüldüğü takdirde, Oluru hazırlanarak tasdik edilip stoktan düşüldükten sonra, stok kıymetinin dahili sigortadan karşılanması için, muhasebe yönünden Olurun bir nüshası Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

b) Yukarıda belirtilen miktar üzerindeki zayıt ile miktarı ne olursa olsun, çürüme, çalınma, ölçü ve kayıt hataları sebebiyle meydana gelen stok noksanlığı için İşletmesince yine (Ek-30)'daki rapor düzenlenerek, Bölge Müdürlüğüne gönderilecek, Bölge Müdürlüğünce tetkik ve tasdik edildikten sonra stoktan düşmek üzere Genel Müdürlükten izin talep edilecektir. Genel Müdürlükçe gerekli inceleme yapıldıktan sonra verilecek talimata göre gerekli işlem yapılacaktır.

c) Değişik nedenlerle stok açığı oluşmuşsa, Bölge Müdürlüğünce durum incelettirilerek bir rapora bağlanacak konuyla ilgili sorumlu olup olmadığı araştırılacak ve varsa sorumlular hakkında gerekli işlem yapılacak ve konuya ilişkin raporlar stoktan düşme raporuna dayanak yapılacaktır.

8.2.2- Değerlendirilebilecek Ürünlerin Stoktan Düşülmesi

Yukarıda 8.2.1 maddesinin (a) bendinde belirtilen sebeplerle meydana gelen hasar neticesinde tefrik edilmek suretiyle kıymetlendirilmesi mümkün olan ürünler, tefrike tabi tutularak kıymetlendirilecek, bu miktar düşüldükten sonra bulunacak stok noksanlığı için yukarıdaki maddeye göre gerekli işlemler yapılacaktır.

8.3- Diğer Hususlar

Stoktan düşmeyi gerektiren olayın vukuunu müteakip derhal gereğine tevessül edilecek, stoktan düşme işlemi geciktirilmeyecek ve yılı içinde sonuçlandırılacaktır. Stok noksanlığının eski yıllara ait olduğu gerekçesi kabul edilmeyecektir.

Stok noksanlığını meydana getiren olaya ait yazı, tutanak, rapor vb. evrak stoktan düşme raporuna eklenecektir.

Genel Müdürlüğe gönderilecek raporlarda Bölge Müdürlüğünün tasdik şerhi mutlaka bulunacaktır.

Zayıatın meydana gelmesinde sorumlu kimseler varsa kimlerin, nerede ve ne miktar zayıattan sorumlu oldukları raporda açıkça belirtilecek ve haklarında yapılan idari ve adli tahkikatın safahatı hakkında bilgi verilecektir.

Sorumlusu olduğundan dolayı stok kıymeti muvakkat hesaba alınarak stoktan düşülen ürünler için, tahkikat veya mahkeme sonuçlandığında, verilen karara göre muvakkat hesaplardaki stok kıymetinin, gerekli aktarma ve düzeltmeleri İşletmesince zamanında yapılacak ve bu husus dava servisi ile de irtibat kurularak yakinen takip ve kontrol edilecektir.

Muhasebe ve Orman İşletme Şefliğindeki stok kayıtları muntazam tutulacak, fiili stokların kayıtlara uygun olup olmadığı sık sık kontrol edilecek, stok yerlerindeki ürünler titiz bir şekilde muhafaza edilecektir.

Dere ve sel yataklarında ürün bırakılmayacak, depolar taşkınlara karşı korunacak ve yangın tehlikesine karşı gerekli emniyet tedbirleri alınacaktır.

Kesim sahası ve orman içi istif yerlerinde geçmiş yıllardan devreden stoklar öncelikle ve süratle taşınacak veya değerlendirilecek, satış depolarında ise eski ürünlerin vasfının bozulmasına ve çürümesine meydan verilmeden bir an önce kıymetlendirilmeleri sağlanacaktır.

Sarfıyatımıza verilen ürünlerin stoktan düşülmesi için Şefliklerce İşletmesine zamanında bilgi verilecek ve İşletmece de gerekli işlem yapılarak neticesi Şefliğe bildirilecektir.

Üretim programına bir yıl önceden başlanarak üretilen, ürünlerin istihkakı gelecek yıllarla ilgili hesaptan ödenmişse, yılbaşında ödemeler ilgili hesaplara mahsup edilecek ve bu husus unutulmayacaktır.

8.4- Stok Fazlalıkları

Stok noksanlığı meydana gelebilir endişesi ile ölçüye alınmamış ürün bulundurulmayacaktır. Stok fazlası ürünlerin kontrol dışında kaldığı, şaibelere sebebiyet verdiği ve en az stok noksanlığı kadar arzu edilmeyen bir durum yarattığı göz önünde bulundurularak, fiilen üretilen ürün miktarı kayıtlara aynen geçirilecektir. Buna rağmen herhangi bir sebepten dolayı stok fazlalığı tespit edilirse (Ek-31)'deki "Ölçü Fazlası Tutanağı" düzenlenerek İşletme Müdürlüğüne gönderilecektir.

8.5- Depo Sayımları

Depolarda stok sayımları; mevcut mevzuatımızda stok hareketini takip ve kontrol etmek için sene içerisinde depoların nakliyat yoğunluğunun en az olduğu ve zamanı idarece tayin edilecek bir zamanda ve sene sonunda olmak üzere en az iki defa yapılması zorunludur.

Depolarda sayımın yapıldığı diğer bir zaman işletme şefliklerindeki devir teslim işlemleri aşamasındadır.

Depo sayımlarında göz önüne alınması gereken hususlar;

a) Depolara girişi yapılan ürünlerin kayıtlar üzerinden ilgili defterlere işlenmesiyle kayıtlara göre giren emval ile mevcut sayımı yapılan emval önce toplam olarak karşılaştırılır. Ölçümü m³ olarak yapılan emval ile ster olarak ölçülen ürünler ayrı olarak toplam karşılaştırmaları yapılır. Toplamda stok noksanlığı yönünde bir sorun yoksa ürünler arası tefrik durumları da göz önüne alınarak yeni duruma göre tefrik tutanakları düzenlenerek stok kayıtlarında düzeltme yapılır.

b) Depo sayımlarında stok hareketi yönünden, depoya giren emvalden satılarak çıkan emvalin çıkarılması sonucu bulunan stok muhasebe yönünden esas olan stoktur. Diğer taraftan bu stokun yanında satılmış olmasına rağmen depolarda mevcut satılmış kaldırılmayan emval ile erken kesimlerde yılı içerisindeki stoka alınmayan gelecek yıl hesabından üretilen ürünlerin sayılmasıyla mevcut fiili sayım sonucu bulunur.

c) Depoya giren tüm ürünler istiflere alınmış, m³'lü ürünler ile sterli ürünlere ait ebat listeleri düzenlenmiş ise depoya giren ürünler ile mevcut ürünlerin dökümü karşılaştırılarak stoklar bulunur. İstiflerde m³'lü ürünlerde, sondaj mahiyetinde tek tek parçaların ebat listelerine uygunluğu kontrol edilerek, sterli ürünler ise boyutlar metre ile ölçülerek yapılır. Tüm istifler tek tek gezilerek mevcut durum ile kayıtlar karşılaştırılır.

ç) Depoya giren ürünlerin sayım yapıldığı dönemde; ürünlerin tamamının istife kaldırılmadığı, ürünlerin sergi olarak ifade edildiği şekilde serili vaziyette bulunması ve yerde fiili tespit yapılamaması durumunda, girişi yapılan ve defterlere kaydedilen sevk pusulalarına göre kayıtlar üzerinden sayımı yapılır. Sayımın kayıtlar üzerinden yapıldığı belirtilir. En kısa zamanda depodaki ürünler istife kaldırılıp ebat listelerine bağlandığında kayıtlara göre yapılan sayımlar fiili duruma göre kontrol edilip ölçü fazlalığı veya tefrik gibi kayıt düzeltme işlemleri yapılarak yeni durum muhasebe kayıtlarına intikal ettirilir.

d) Depolarda sayım yapılmadan önce ve diğer zamanlarda da deponun değişik yerlerinde değişik ürünlerin dağınık vaziyette bulunmamasına mutlaka istifle kaldırılmasına dikkat edilmelidir. Depo sayımlarında, depo sayımına ilişkin "Depo Sayım Tutanağı" (Ek-32) düzenlenmelidir. Bu tutanaklardaki mevcut sütunlar ve satırlar depodaki emvale göre eklenebilir ya da ihtiyaç durumuna göre sütun ve satır ilave edilebilir. Burada önemli olan husus sayım tutanağının depodaki tüm ürünleri yansıtabilmesidir.

8.6-Yılsonu Stok Sayımları

a) Yılsonlarında çıkarılacak bilançolardaki kıymetli stok cetvellerine esas olmak üzere stok sayımı yapılacaktır.

Yılsonu stok sayım işini, Bölge Müdürlüğünün görevlendireceği Orman Mühendisi başkanlığında ilgili İşletme Müdür Yardımcısı, Orman İşletme Şefi ve sorumluluğunda ürün bulunan memurdan müteşekkil heyet yapacaktır. Bu heyet tarafından Şefliğin makta, rampa ve satış depolarındaki stoklar (bir sonraki yılın programı için istihsal edilen ürünler sayım dışı tutulacaktır.) mutlak surette fiilen ve titizlikle sayılacak ve tespit edilen ürünler (Ek-33)'deki "Stok Sayım Tutanağına" yazılarak tutanak imzalanacak ve İşletme Müdürlüğüne verilecektir

b) İşletme Müdürlüğüne intikal eden stok sayım tutanağındaki miktarlar, muhasebe ve Şeflik kayıtları ile karşılaştırılacak neticede stok fazlası ürün tespit edildiği takdirde stoklara alınacak, stok noksanlığı bulunduğu veya ürün cins ve neveleri itibarıyla fark bulunduğu takdirde de İşletmesince incelettirilecek sebepleri araştırılıp, varsa sorumluları hakkında gerekli işlem yapılacaktır.

c) Fiili sayımı mutlak surette engelleyecek etkenler bulunması halinde, durum bir tutanakla tespit edilecek, İşletmesine bildirilecek ve bu yerlerdeki ürünler heyet tarafından kayden tespit edilip stok sayım tutanağına yazılacak, ancak engel ortadan kalkar kalkmaz aynı heyet fiili sayımı yapacak ve sayım sonucuna göre yukarıda belirtildiği şekilde, gereken işlem yapılacaktır.

ç) Gerekli görüldüğü durumlarda yıl içerisinde de yukarıda belirtilen heyet kurularak stoklar sayılacaktır.

8.7- Stok Sayımında Dikkat Edilecek Hususlar

a) Sevk pusulalarının istif yeri defterine düzgün işlenip işlenmediğini kontrol etmek,

b) Ebat listelerinin istif kayıt defterine düzenli işlenip işlenmediğini istiflerin istif numaraları, adet, hacim, cins ve sınıf bakımından uyumlu olup olmadığını kontrol etmek,

c) Nakledilen ürünlere ilişkin nakliye teskerelerinin istif kayıt defterine düzenli işlenip işlenmediğini kontrol etmek,

- ç) Depolarda stok takip defterleri, istif yeri ve istif kayıt defterlerinin düzenli tutulup tutulmadığını kontrol etmek,
- d) Üretimde görevli olup sevk pusulasını kesen memurla depo memurunun mutabakatlarını kayıtlar üzerinden kontrol etmek,
- e) İstif kayıt defterinde nakledilmeyen emval ile istiflerdeki kalan emvalin uyumlu olup olmadığını kontrol etmek,
- f) Depolardaki emvalin sayımdan önce olabildiğince istife alınmasını sağlamak, sergideki emvalin sayımlarını yapmak,
- g) Tefrik sonuçlarının kayıtlara işlenip işlenmediğinin kontrolünü yapmak,
- ğ) Sevk pusulalarındaki düzeltmelerin usulüne uygun yapıp yapılmadığını kontrol etmek,
- h) Muhasebe kayıtlarına göre olması gereken stok bilgileri ile istihkaka bağlanmamış ürünleri tespit etmek.

8.8- Stokların Devir Teslimi

a) Görevi veya görev yeri değişen ve sorumluluğunda orman ürünleri stoku bulunan Orman İşletme Şefi ve ilgili memurlar, kesim sahası ve istif yerlerindeki stokları fiilen sayıp kayıtları ile kontrol ettikten sonra devir edeceklerdir.

Şefler arasındaki devir-teslimlerde; İşletme Müdür Yardımcısının başkanlığında devir eden ve devir alan şefler ile ilgili memurlardan müteşekkil bir heyet kurulacak, bu heyet tarafından kesim sahası ve istif yerlerindeki stoklar sayılacak, tespit edilen ürünler devir teslim tutanağına kaydedilip imzalanarak işletme müdürlüğüne verilecektir. Tutanak İşletme Müdürü ve Sayman tarafından tetkik edilip onaylanacaktır.

Memurlar arasında yapılacak devir-teslimlerde; devir eden memur ile devir alan memurdan başka şeflikçe görevlendirilecek bir memur da hazır bulunacak, bunlar tarafından yapılan sayım sonucu düzenlenen tutanak şefliğe gönderilecek, şeflikçe tetkik edilerek onaylanacaktır.

Onaysız devir-teslim tutanakları muteber sayılmayacaktır.

b) Devir-teslim esnasında fiili sayımı mutlak surette engelleyen etkenlerin bulunması halinde (sahanın karla kaplı olması gibi) durum bir tutanakla tevsik edilecek, şefler arasındaki devir-teslimlerde işletme müdürlüğüne, memurlar arasındaki devir-teslimler de şefliğe bildirilecektir. Fiili sayımı engelleyen etken ortadan kalkar kalkmaz şefler arasındaki devir-teslimlerde İşletme Müdür Yardımcısı başkanlığında devir alan İşletme Şefi ile ilgili memurdan müteşekkil heyetçe fiili sayım yapılacak ve durum bir tutanakla tespit edilerek işletmeye bildirilecektir. Memurlar arasındaki devir-teslimlerde ise engelin ortadan kalkmasını müteakip İşletme Şefinin başkanlığında devir alan memur ile hazır bulunacak bir başka memurdan müteşekkil heyetçe fiili sayım yapılacak ve durum bir tutanakla tevsik edilecektir.

Fiili sayım sonucu tespit edilen ürün miktarları ile kayıtlardaki ürün miktarları karşılaştırılacak, fazlalık çıktığı takdirde stok fazlası olarak stoklara alınacak, noksanlık çıkması halinde ise durum işletme müdürlüğüne bildirilecek ve İşletmesince gereği yapılacaktır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Satış İstif Yerleri veya Satış Depoları

9.1- Daimi Satış Depo Yerlerinin Seçimi

a) Depo yeri arazisi seçilirken öncelikle mülkiyeti Genel Müdürlüğümüze ait araziler, orman içi açıklık ve boşluklar tercih edilecektir. Bu mümkün olmadığı takdirde sırasıyla Hazine, Belediye, Özel İdare, Köy tüzel kişiliği gibi mülkiyeti devlete ait arazilerden temin edilmeye çalışılacaktır. Bunun da mümkün olmaması halinde gerçek veya tüzel kişilerden satın alınacak veya kiralanacaktır.

b) 1 m³ veya 1 ster ürün için 2 m² yer gerektiği göz önünde tutulacak ve asgari 10.000 m³/ster emvali depolayabilecek kapasitede yerler seçilecektir. Mecbur kalınmadıkça bu miktarın, altına düşülmeyecektir.

c) Seçilecek depo yeri her mevsim taşımaya müsait olacak, yakınında ihtiyaca cevap verebilecek nitelik ve kapasitede başka faal bir satış deposu bulunmayacaktır.

ç) Sel ve heyelan tehlikesi bulunan sahalarda depo yeri olarak seçilmeyecektir.

d) Mümkün olduğu nispette az meyilli ve yüklü araçların kolaylıkla giriş çıkışına elverişli yapıya sahip araziler seçilecektir.

e) Depo yeri, suyun bol olduğu veya en az içme suyunun ve elektriğin kolaylıkla temin edilebileceği, mevcut kuruluşlarımızla haberleşme imkanının olduğu yerlerden seçilecektir.

9.2- Satış Deposu Bina ve Tesisleri

Yukarıda belirtilen kriterlere uygun ve mülkiyeti idaremize ait satış depoları aşağıda belirtilen hususlara uygun olacaktır.

a) İdare binası, hizmet evi, işçi pavyonu, malzeme deposu bulunacaktır.

b) İstif yeri vaziyet planına göre üst yapısı ve sanat yapıları ile birlikte depo dahili yolları inşa edilecektir.

c) Satış deposunun çevresi mutlaka ihata edilecektir. Deponun görünüşünün ve korunmasının önemli olduğu yerlerde ihata, duvar veya galvanizli kafes tel ile düzgün bir şekilde yapılacaktır. Depolar için güvenlik ihtiyaç durumuna göre kameralarla izleme imkanları da değerlendirilecektir.

ç) Gereken yerlerde tekniğine uygun istinat duvarı yapılacaktır.

d) Depoda çıkması muhtemel yangının söndürülmesi, personelin kullanma ve içme suyu ihtiyaçlarının karşılanması için depo sahasına su getirilecektir.

e) Geceleri depo sahasının iyi bir şekilde aydınlanması ve binaların ışıklandırılması için elektrik tesisatı yapılacaktır.

f) Satış depolarında telefon tesisatı mutlaka yapılacaktır.

g) İstiflerin altına konulmak üzere (Ek-34)'deki örneğe uygun olarak beton ızgara yapılacak veya ürünlerin toprakla temasını kesecek uygun boyutta yuvarlak odunlar ızgara olarak kullanılacaktır. Beton ızgaralar 300 dozlu demirsiz betonla yapılacaktır.

ğ) (Ek-35)'deki örneğe uygun depo tanıtım levhası ve (Ek-40)'daki örneğe uygun ikaz levhası konulacaktır.

h) Her depo için (Ek-36)'daki örneğe benzer "Depo Yeri Planı" düzenlenip depo binasına asılacaktır.

9.3-Daimi Depolar ve Geçici Satış Depoları

Daimi depolar ile zorunlu hallerde, geçici bir süre için hizmet görmek üzere daimi satış depolarında aranan kriterlere uygun geçici satış depoları Genel Müdürlükten izin almak şartıyla açılabilir. Daimi depolar ile süresiz açılan geçici depoların kapatma işlemleri de açma işlemlerinde olduğu gibi Genel Müdürlüğün izni ile yapılacaktır. Son dönemlerde dikili satışın ve rampalardaki satışların artmasıyla depolara olan ihtiyaç gün geçtikçe azalmakta olup ekonomik olmayan depoların kapatılması politikasına devam edilecektir.

ONUNCU BÖLÜM

Üretim Dosyaları

10.1- Üretim Dosyalarının Düzenlenme Şekli

Plan müddeti içerisinde üretim faaliyetinde bulunulan her bölme için bir üretim dosyası düzenlenecektir. Plan müddeti boyunca farklı zamanlarda bölmeden yapılan üretime ait yazı, tutanak, karar, ilan, şartname, kroki vb. gibi her türlü evrak bu dosyada muhafaza edilecektir. Dosyanın üzerinde şefliği, bölme veya parsel numarası, işletme şekli, plan müddeti, uygulama yılı vb. gibi önemli bilgiler yazılacak, dosya kapağının iç tarafına ise, yıllar itibarıyla yapılan üretime ait belgelerin fihristi konulacaktır.

Dikili satışa konu edilen bölmelerde de üretim sürecine ait olan aşamalar için de dosya tanzim edilecek ve dikili satış sürecinde de olması gereken; damga emri, dikili ağaç ölçü tutanağı, birim fiyat kararları, kesim sahası teslim tutanağı, kesim sahası krokisi, ölçü tespit tutanakları, makta muayene tutanağı, süre uzatımı gibi belgeler dosyaya konulacaktır.

Üretim dosyaları, işin yapılış esaslarını belirleyen ve herhangi hukuki bir durum veya ihtilaf halinde başvuru önemli dokümanların ve belgelerin bulunduğu dosyalardır. İçerikte bulunması gerekli dokümanların boş bırakılmadan, isim ve imzaları tamamlanmış, eksiksiz bir şekilde her zaman denetime hazır olması önem taşımaktadır. Üretim dosyalarında kesim sahası teslim sürecine kadar oluşturulması gereken (Üretim Dosyalarına Konulacak Belgelerden “a-h” maddeleri) belgelerin eksiksiz ve tamam olduğu ilgili işletme şefi tarafından gözden geçirilecek işe başlanmasına müteakip en kısa süre içerisinde işletme müdürlüğüne gönderilerek İşletme Müdürü veya yetki vermesi durumunda Müdür Yardımcısı tarafından kesim sahası teslim tutanağına “Görölmüştür.” şerhi verilerek şefliğe iade edilecektir. Bu işlemler, ilgili bölmeye ait üretim süreci tamamlanmadan bitirilecektir. Bölmede üretim süreci tamamlandıktan sonra üretim dosyaları işletme şefliğince tekrar kontrol edilerek tüm eksikliklerin tamamlanmasına müteakip makta muayene raporunun arkasına “Son Kontroller Yapılmıştır” şerhi verilip imzalanarak İşletme Müdürlüğüne gönderilecek ve İşletme Müdürü veya yetki vermesi durumunda Müdür Yardımcısı tarafından da “Kontrol Edilmiştir” şerhi verilerek İşletme Şefliğine gönderilecek ve İşletme Şefliğince de plan müddeti boyunca muhafaza edilecektir. Planın son dönemlerine denk gelen bölmelerde ise en az 5 yıl süreyle muhafazaya devam edilecektir.

10.2- Üretim Dosyalarına Konulacak Belgeler

- a) Dikili ağaç damga emri,
- b) Dikili ağaç ölçü tutanağı veya yardımcı dikili ağaç tutanağı (beyan yapılan son sayfa),
- c) Kesim sahası krokisi,
- ç) Kesim, sürütme ve taşımaya ait birim fiyat kararları,
- d) Birim fiyat kararlarının ilanına dair yazı veya tutanak,
- e) Çalışacak gerçek kişilerin köylü olduklarına dair nüfus kayıt bilgileri, büyükşehirlerde ise nüfusa kayıtlı oldukları yerin evveliyatı itibarıyla orman köyü olduğunu teyit eden belge, orman kalkındırma kooperatifi olması durumunda faal olduğuna dair belge,
- f) Ağaç numaraları ve DKGH’ne göre dağıtım listesi,
- g) Kesim, sürütme ve taşıma şartnameleri veya sözleşmeleri,
- ğ) Üretim sürecindeki tehlike ve riskler hakkındaki uyarı ve kontrol listeleri, üretimde çalışacakların eğitim aldıklarına dair belge veya Halk Eğitimden alınacak eğitim belgesi alanların listesi,
- h) Kesim sahası teslim-tesellüm tutanağı,
- ı) Yuvarlak odun ölçü tutanağı (beyan yapılan en son sahife),

- i) Ölçü birimi ster olan ürünler için kesme/sürütme alındı tutanağı,
- j) Kesme raporu,
- k) Taşıma alındı tutanağı ve raporu (sürütme ve taşıma işleri için),
- l) Kesim sahası muayene tutanağı,

m) Üretim işlerine ait her nevi diğer belgeler, alınan kararlar, kanuni haklara ait belgeler, varsa ihtilaf konuları vb.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Odun Üretim İşlerinde Birim Maliyet ve Fiyat Analizi

Tanımlar

Bu Tebliğde birim maliyet ve birim fiyatla ilgili açıklamalarda geçen tanımlar aşağıda açıklanmıştır.

Ağacın d_{1,30} çapı: Dikili ağacın göğüs hizasından yani yerden 1,30 metre yükseklikten santimetre cinsinden tekniğine göre çap ölçer ile ölçülen çap değeridir.

Eğim: Kesilecek ağacın ve sürütülecek/taşınacak emvalin sürütme güzergahının bulunduğu yamacın yatay düzlem ile yaptığı açıya karşılık gelen ve eğim ölçer (klizimetre) ile ölçülerek belirlenen yüzdelik değerdir (%40 eğim gibi).

İbrelili Türler: Kızılcıam, karaçam, göknar, sarıçam gibi iğne yapraklı türleri temsil eden terimdir.

İnsan Çalışma Zamanı (İÇZ): Tamamen insan gücü veya insanın bedenini yönlendirilmesiyle yapılan işlerde bir metreküp ürünü elde etmek için gereken insan çalışma süresini ifade eder. Bir metreküp ürünün İnsan Çalışma Zamanı (birim zamanı), i) temel zaman (Dak/100), ii) dinlenme zamanı payı (%), iii) dağılım zamanı payı (%) ve iv) hazırlık zamanı payının (Dak/100) toplamından oluşmaktadır.

Makine Çalışma Zamanı (MÇZ): Makine ile yapılan işlerde bir metreküp ürünü elde etmek için gereken makine çalışma süresini ifade eder. Bir metreküp ürünün Makine Çalışma Zamanı (birim zamanı), temel zaman (Dak/100) ile nesnel dağılım zamanı payının (%) toplamından oluşmaktadır.

Orta Çap: Yuvarlak odunların boy uzunluklarının orta noktasının çap ölçer ile tekniğine göre ölçülmesiyle elde edilen santimetre cinsinden belirlenen değerdir.

Ster: Düz zeminde eni ve boyu bir metre, yüksekliği ise çökme payı ile birlikte 1,05 metre olarak istif edilmiş odun miktarı, bir ster olarak adlandırılmaktadır. İnce çaplı sanayi, yarma sanayi, kağıtlık, sırik, çubuk, lif yonga ve yakacak odun istiflenerek ster cinsinden hacimlendirilir.

Yapraklı Türler: Kayın ve meşe gibi geniş yapraklı ağaç türlerini ifade etmektedir.

Zaman: 1/100 dakika (desimal) cinsinden hesaplanan zaman değeridir.

Birim Fiyat

Ormancılıkta birim miktardaki odun hammaddesinin elde edilme süreci; kesim (kesme-devirme, dip düzeltme, dal-uç alma, ölçme-işaretleme, tomruklama ve ibrelilerde kabuk soyma), bölmeden çıkarma, yükleme, taşıma ve istifleme iş ve işlemlerinden oluşan alt süreçleri içermektedir. Bu işlerin gerçekleştirilebilmesi için insan, makine ve gerektiğinde hayvan gücünden yararlanılabilmektedir. Üretim sürecindeki bu faaliyetlerin hem işletmeci hem çalışan lehine adaletli şekilde fiyatlandırılması; orman kaynaklarından ve insan işgücü kaynaklarından faydalanmanın sürdürülebilirliği açısından esastır.

Üretim birim fiyatlarının hesaplanmasında; birim maliyet ve standart çalışma zamanı değerleri kullanılır. Birim maliyetler, Orman Genel Müdürlüğünce mali yıl esas alınarak yıllık olarak belirlenir ve teşkilatın ilgili birimlerine dağıtılır. Standart zaman ise bu tebliğde belirlenen tablo ya da formüller

yardımla (ilgili alandaki ağaç türü, çap değerleri, arazi eğimi, vb. değişkenler dikkate alınarak) ya doğrudan alınır ya da hesaplanarak elde edilir. Standart zamanın belirlenmesine etken olan; ağaçların çap kademeleri, sürütme mesafesi, yol uzunluğu ve yol standardı gibi hususlar sahada çıkacak ağaçların belirlenmesi ve kayıt altına alınması sürecinde görevli teknik elemanlar ile görevli memurca fiilen arazide görülen değerler üzerinden belirlenecektir. Buna göre, her bir iş kalemine yönelik üretim birim fiyatı (TL/m³), iş kaleminin birim maliyeti (TL/saat) ile standart zamanın (dak/m³) çarpılması suretiyle aşağıdaki formülle hesaplanmaktadır. Genellikle birim maliyet değerleri saatlik bazda alındığından; standart zamanlar ise dakika bazında nitelendirildiğinden saat biriminden dakika birimin dönüşüm yapılması gerekmektedir. Buna göre,

$$\text{Birim Fiyat} = \left(\frac{\text{Birim Maliyet}}{60} \right) * \text{Standart Zaman}$$

11.1-Birim Maliyet Analizi

Üretim birim fiyatlarının tespitinde kullanılmakta olan birim maliyetler; girdi maliyetlerindeki değişimler, o yılın Döner Sermaye Bütçesinin imkanları, orman ürünlerinin fiyatlarındaki değişiklikler ile arz talep ilişkisi, satış gelirlerinin gerçekleşme durumu, piyasa şartları ve genel ekonomik dengelere göre Orman Genel Müdürlüğünce tespit edilir.

11.1.1- Saatlik Makine Çalıştırma Maliyeti

Demirbaş Satın Alma Maliyeti: Üretim işlerinde kullanılacak olan kamyon, traktör, yükleyici-istifleyici, motorlu el testeresi gibi makinelerin satın alma bedelinin toplamı, demirbaş satın alma maliyetini oluşturmaktadır.

Ekipman Satın Alma Maliyeti: Üretim işlerinde kullanılacak ekipmanların satın alma bedelidir. Bu kapsamdaki ekipmanlar; i) motorlu testereye uygun kabuk soyma aparatı, ii) yükleme ve istifleme için traktöre uygun tomruk ataşman takımı, iii) metreköplü ürünlerin traktöre bağlı kablo ile zeminde çekilerek bölmeden çıkarılması işlemi için traktöre monte edilen tomruk çekme vinci, iv) metreköplü ürünlerin traktör ile zeminde sürütülerek bölmeden çıkarılması işlemi için traktöre monte edilen “t” demiri ve üçlü zincirden oluşmaktadır.

Yıllık Ortalama Yatırım Tutarı: Ortalama yıllık yatırım tutarı, satın alma bedelinin yıllık banka mevduatına uygulanan faiz oranı ile çarpılmasıyla bulunmaktadır. Faiz oranı, Ziraat Bankasının bir yıl vadeli birikimli mevduat faiz oranı olarak dikkate alınacaktır.

Yıllık Çalışma Süresi: Kullanım ömrü, traktör ve kamyon için 10 yıl, motorlu testere için 5 yıl olarak dikkate alınmıştır. Traktörün yıllık çalışma süresi; sürütmede 1000 saat, yükleme ve istiflemeye 1500 saat, kamyonun yıllık çalışma süresi 1500 saat, motorlu testerenin yıllık çalışma süresi ise 500 saat olarak dikkate alınmıştır.

Faiz Masrafı: Ortalama yıllık yatırım tutarı ile tarımsal kredilere uygulanan faiz oranı çarpılarak belirlenir. Faiz masrafı, Ziraat Bankasının yıllık tarımsal kredi faiz oranı olarak dikkate alınacaktır.

Hurda Değeri: Değer kaybının kamyon ve traktörde %62, motorlu testere için %90 olacağı kabul edilerek hurda değer belirlenmiştir.

Amortisman: Amortisman; bir işletmede sabit sermayede meydana gelen kıymet azalmalarını karşılamak üzere ayrılan paydır. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 315’inci maddesine istinaden Maliye Bakanlığınca amortisman tabi iktisadi kıymetlere ilişkin faydalı ömür sürelerinin tespit ve ilan edildiği 333 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde traktör ve kamyonlarda yıllık amortisman oranı %20 olarak belirlenmiştir.

Saatlik amortisman masrafı, makine fiyatının (lastikli iş makinelerinde işletme masrafı olan lastik maliyeti düşülerek) amortisman periyoduna bölünmesiyle bulunur. Makinenin hurda değeri veya elden

çıkarılması halinde bir getirisi varsa bu değer de fiyattan düşülmektedir. Yıllık ve saatlik amortisman aşağıdaki formül ile hesaplanmaktadır.

$$Yıllık Amortisman Masrafı = \frac{Satın Alma Maliyeti - Hurda Değer}{Kullanım Ömrü}$$

$$Saatlik Amortisman Masrafı = \frac{Yıllık Amortisman Masrafı}{Yıllık Çalışma Saati}$$

Vergi Masrafı: Motorlu Kara Taşıtları Vergisi, motorlu taşıtlara uygulanan yönetmeliklere göre belirlenen taşıt sahibi tarafından ödenen ücrettir. Türkiye’de traktörlerden Motorlu Kara Taşıtları Vergisi alınmamaktadır. Bu nedenle vergi masrafı, traktörlerde masraf unsuru olarak yer almamıştır. Kamyonunda ise 5-10 ton ağırlığı ve 1-6 yaşındaki değere tekabül eden Motorlu Kara Taşıtları Vergisi dikkate alınmıştır.

Sigorta Masrafı: Traktör ve kamyonlarda zorunlu trafik sigortası dikkate alınmış, kasko maliyeti dikkate alınmamıştır.

Lastik Masrafı: Kamyonunda lastiklerin değişim ömrü 4 yıl olup traktörde ise 3 yıl, lastik kullanım ömrü kamyonunda 6000 saat, traktörde ise 3000 saattir. Lastik masrafları, orijinal lastik fiyatının lastik ömrüne bölünmesiyle elde edilir. Saatlik lastik masrafı aşağıdaki eşitlik yardımıyla hesaplanmaktadır. Lastik ömür faktörü, kamyonunda 0,872, traktörde 0,981 olarak dikkate alınmıştır.

$$Saatli Lastik Maliyeti = \frac{Araç Üzerindeki Toplam Lastik Ücreti}{Lastik Ömür Faktörü \times Lastik Ömrü (saat)}$$

Yakıt Masrafı: Tüketilen yakıt için ödenen para, yakıt masrafı olarak ifade edilmektedir. Motorlu testere, traktör ve kamyonun bir saatte harcadığı yakıt miktarı, doğrudan ölçme yöntemiyle belirlenmiştir. İş bazında tespit edilen bir saat veya kilometre başına harcanan yakıt miktarları Çizelge 1’de sunulmuştur. Bir litre mazot ve kurşunsuz benzin fiyatları EPDK’nın En Yüksek İşlem Hacimli Sekiz Firmanın Ortak Akaryakıt Bayi Fiyatları dikkate alınarak belirlenecektir.

Çizelge 1. Saatlik Yakıt Miktarı (litre)

İşler	Saatlik Yakıt Tüketimi (Litre)
Kesme ve Boylama (Benzin)	1,346
Kabuk Soyma (Benzin)	1,012
Metreküplü Ürünlerin Traktöre Bağlı Kablo İle Zeminde Çekilerek Bölmeden Çıkarılması (Mazot)	4,170
Metreküplü Ürünlerin Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması (Mazot)	4,170
Metreküplü Ürünlerin Yüklenmesi (Mazot)	4,170
Metreküplü Ürünlerin Taşınması (Mazot)	16,21
Metreküplü Ürünlerin İstiflenmesi (Mazot)	4,170

Yağ Masrafı: Yağ masrafı; motorlu testerenin çalıştırılması sırasında tüketilen yağ miktarına yönelik bedeldir. Saatlik yağ tüketimi, kesme ve boylama için 0,579 litre, kabuk soyma işleminde ise 0,425 litredir. Kamyon ve traktörde yağ masrafı, tamir ve bakım masrafları içinde dikkate alınmıştır.

Tamir-Bakım Masrafı: Tamir masrafı bozulan, kırılan parçaların değiştirilerek, aracın yeniden normal olarak çalışabilmesi için yapılan ve takılan yedek parça ve işçilik masraflarından; bakım masrafları ise temizleme, filtre değişimleri, yağ değişimi ve boyama gibi masraflardan oluşmaktadır. Yıllık tamir bakım masrafı, yıllık amortisman oranının kamyonunda %60, traktörde %70’i, motorlu testereelerde %150’si alınarak hesaplanmıştır. Saatlik bakım onarım masrafı ise yıllık tamir bakım masrafının yıllık çalışma saatine oranlanmasıyla elde edilmiştir.

Kişisel Koruyucu Donanım Masrafı: Odun üretim işlerinde kullanılacak iş sağlığı ve güvenliğine yönelik malzemeler, testere korumalı pantolon, testere korumalı eldiven (ayda bir çift), reflektörlü ikaz yeleği, çelik burunlu ayakkabı/bot, eldiven (ayda iki çift), bel koruyucu ağırlık kemeri, baret, koruyucu gözlük, yüz koruyucu ve kulaklıktır. Aynı kapsamda, kabuk soyma aşamasında toz maskesi (2 günde 1

adet), tüm işlemlerde ise yangın söndürücü (2 kg) ile kişisel ilk yardım setinin de çalışanların yanlarında bulundurulması gerekmektedir. Kişisel koruyucu donanımların ortalama kullanım ömrünün 2 yıl olduğu dikkate alınmıştır.

Küçük El Aletlerine Yönelik Masraflar: Odun üretim işlerinde balta, sapın, çevirme çengeli, kabuk soyma demiri, kama, devirme manivelası, şerit metre, kalem, kavrama kancası, halat, tahra, balyoz, ege gibi küçük el aletleri kullanılmaktadır. Bu aletlerin kullanım süresi ortalama iki yıl olarak dikkate alınmıştır.

Saatlik Makine Çalışma Maliyeti: Toplam makine çalışma maliyeti, sabit ve değişken maliyetlerin toplamından oluşmaktadır. Amortisman, faiz masrafı, sigorta ve vergiler toplamı da dikkate alınmak suretiyle saatlik makine çalışma masrafı hesaplanır.

11.1.2- İşlemler Bazında Saatlik İşgücü Maliyeti: İşgücü maliyeti, üretim işlerinde çalışan operatör ve işçilere ödenen ücret tutarını ifade etmektedir. Kamu İhale Kurumunun İşçilik Hesaplama Modülü kullanılarak bir işçinin brüt aylığı hesaplanacaktır. Aylık çalışma süresi 26 gün, günlük çalışma süresi ise 7,5 saat olarak dikkate alınmıştır. Çizelge 2’de işlem bazında kullanılan işgücü miktarı sunulmuştur.

Çizelge 2. Kullanılan İş Gücü Miktarı

İş Çeşidi	İşçi Sayısı
Kesme ve Boylama	1 işçi
Kabuk Soyma	1 işçi
Metreküplü Ürünlerin Traktöre Bağlı Kablo İle Zeminde Çekilerek Bölmeden Çıkarılması	1 operatör ve 1 işçi
Metreküplü Ürünlerin Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması	1 operatör ve 1 işçi
Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması	2 işçi
Metreküplü Ürünlerin Yüklmesi	1 operatör ve 2 işçi
Metreküplü Ürünlerin Taşınması	1 operatör
Metreküplü Ürünlerin Boşaltılması	2 işçi
Metreküplü Ürünlerin İstiflenmesi	1 operatör ve 1 işçi

11.2-Birim Zamanların ve Birim Fiyatın Belirlenmesi

11.2.1-Kabuğu Soyulmayacak Olan Ürünler İçin Kesme ve Boylama Birim Zamanı

Kesme ve boylama işi, TS 1214 Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları Standardı ile 21 Mart 2012 tarihinde 28240 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Ağaç Kesme ve Boylama Operatörü Ulusal Meslek Standardı doğrultusunda gerçekleştirilecektir. Ağaç kesme ve boylama operatörleri, görevlerini yerine getirirken iş talimatlarına uygun olarak çalışmaktan, işine uygun kişisel koruyucu donanımları kullanmaktan, ağaç kesme ve boylama süreci içerisinde yaptığı işlemlerde kullanılan makine ve aletlerin verimli çalışması için bakım, ayar ve basit onarım faaliyetlerinden sorumludur.

Kesme ve boylama işi sırasıyla, i) kesilecek ağaca yürüme, ii) ağacın dip çevresinin diri örtü, taş vb. temizlenmesi, bir adam boyundaki dalların budanması, devirme ve kaçış yönünün belirlenmesi, iii) devirme oyuğunun dip çapına uygun olarak motorlu testere ile açılması ve kama kullanarak devirme kesişinin motorlu testere ile tamamlanması, iv) devrilmiş ağacın dip tomruğundaki sakalın varsa alınması, budakların alınması, dallarının motorlu testere ile budanması ve ürün çeşitlerine ayrılması, v) parçalara ayrılan dalların sterli emvale çevirmek için parçalara ayrılması olmak üzere beş akış diliminden oluşmaktadır.

Kesme ve boylama işine yönelik İnsan Çalışma Zamanı, bir Ağaç Kesme ve Boylama Operatörü dikkate alınarak hesaplanmıştır. Bir ağaçtan elde edilen toplam yapacak odun miktarına karşılık gelen zamanlar, metreküp başına indirgenmiş ve bir metreküpe karşılık gelen zamanlar elde edilmiştir. Bu işe yönelik İnsan Çalışma Zamanı (İÇZ) ile Makine Çalışma Zamanı (MÇZ), temel zaman, dinlenme zamanı, dağılım zamanı ve hazırlık zamanı dikkate alınarak metreküp başına dak/100 birimi üzerinden ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Kesme ve boylama işinde metreküp başına insan çalışma zamanı ile makine çalışma zamanı, $E_1 \leq 30$; $31 \leq E_2 \leq 60$; $61 \leq E_3 \leq 100$; $101 \leq E_4$ olmak üzere dört eğim grubu için ağacın $d_{1,30}$ çapına göre hesaplanmış olup bu değerler (Ek-37)'de verilmiştir.

11.2.2-Kabuğu Soyulacak Olan Ürünler İçin Kesme ve Boylama Birim Zamanı

Bu iş kaleminde kesme ve boylama işlemine ilaveten kabuk soyma faaliyeti de yapılacağından kabuk soyma işi i) kesilecek ağaca yürüme ve ii) metreküplü ürünlerin kabuğunun soyulması olmak üzere iki akış diliminden oluşmaktadır. Kabuk soyma işi, Ağaç Kesme ve Boylama Operatörleri tarafından gerçekleştirilecektir. Kabuk soyma işine yönelik zamanların saptanmasında motorlu testereye bağlı kabuk soyma aparatı dikkate alınmıştır.

Bir ağaçtan elde edilen toplam yapacak odun miktarına karşılık gelen kabuk soyma zamanı, metreküp başına indirgenmiş ve bir metreküpe karşılık gelecek şekilde standart zamanlar saptanmıştır. Kabuk soyma işine yönelik İnsan Çalışma Zamanı (İÇZ) ile Makine Çalışma Zamanı (MÇZ), temel zaman, dinlenme zamanı, dağılım zamanı ve hazırlık zamanı dikkate alınarak metreküp başına dak/100 birimi üzerinden ağacın $d_{1,30}$ çapı ile ilişkilendirilerek ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Makine ile kabuk soyma işinde metreküp başına insan çalışma zamanı ile makine çalışma zamanı, ağacın $d_{1,30}$ çapı ile ilişkilendirilerek hesaplanmış olup bu değerler, kabuğu soyulmayanlar tablosundaki değerlere kabuk soyma çalışma zamanlarının eklenmesi ile kabuğu soyulanlara ait (Ek-38) oluşturulmuştur.

11.2.3-Kesme Birim Fiyatı

Kesme ve boylama işinde birim fiyat hesaplanırken makine çalışma zamanı (MÇZ), işçi çalışma zamanı (İÇZ), makine saatlik birim maliyeti (MBM) ile işçi saatlik birim maliyeti (İBM) kullanılarak aşağıdaki formülle belirlenir.

$$\text{Kesme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} * \text{İÇZ})}{60}$$

Her çap kademesi için standart zamandan gidilerek birim fiyat tespiti yerine, her çap sınıfını temsil eden bir çaptan gidilerek ve çap sınıfı hacminin toplam hacme iştirak oranına göre standart zaman bulunduktan sonra birim fiyat tespit edilmesi bazı kolaylıklar sağlayacağından, hesaplamalarda aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

Dikili Ağaç ve varsa Yardımcı Dikili Ağaç Ölçü Tutanağından, her çap sınıfındaki ağaçların toplam hacmi, o çap sınıfındaki ağaç adedine bölünerek bir ağacın ortalama hacmi bulunacak, bu hacmin Amenajman Planındaki Hacim Tablosu veya hacim eğrisinden tekabül ettiği çap tespit edilecek ve kabukların soydurulup soyulmayacağına göre ilgili tablolardan, meyil grubu dikkate alınarak bu ortalama çapın MÇZ ve İÇZ değerleri bulunacaktır. Bu işlem bütün çap sınıfları için yapıldıktan sonra her çapın sınıfı hacminin, bölmede damgalanan toplam hacme oranları tespit edilecek ve bu oranlarla çap sınıfını temsil eden çapın MÇZ ve İÇZ değerleri çarpılmak suretiyle bulunan değerleri toplanacak ve böylece bölmenin ağırlıklı ortalama MÇZ ve İÇZ değerleri tespit edilerek birim fiyat hesabına geçilecektir.

Bir bölmede hem ibreli hem de yapraklı ağaç türü varsa, bunların hesaplamalarında kabuğu soyulanlar ve soyulmayanlar şeklinde ürün grupları tercih edildiğinden ibreli ve yapraklı ürünler için ayrı ayrı hesaplama yapılacaktır.

Amenajman planındaki hacim tablosunda hacimler dörder cm çap kademelerine göre verilmiş ve çap sınıfını temsil eden bir ağacın ortalama hacmi, bu kademelerin arasındaki bir çapa tekabül ediyorsa, 2 çap kademesinin hacimleri arasında enterpolasyon yapılarak ortalama ağaç hacminin tekabül ettiği en yakın çap bulunacaktır. Örnek olarak, dörder cm çap kademelerine göre düzenlenmiş bir hacim tablosuna göre 40 cm çapın hacmi 0,800 m³ ve 44 cm çapın hacmi 1,200 m³ olsun, III. Çap sınıfını temsil eden bir ağacın ortalama hacmi de 1.085 m³ bulunsun.

40 ile 44 cm çaplar arasında 4 çap kademesinde bulunduğundan bu 2 çap kademesi arasında, 1,200-0,800=0,400 m³ ve her bir çap arasında da 0,400/4=0,100 m³ hacim farkı olacaktır. Buna göre;

40 cm çapın hacmi 0,800 m³

41 cm çapın hacmi 0,800+0,100=0,900 m³

42 cm çapın hacmi 0,800+0,200=1,000 m³

43 cm çapın hacmi 0,800+0,300=1,100 m³

44 cm çapın hacmi 0,800+0,400=1,200 m³ bulunacaktır.

III. Çap sınıfında bir ağacın ortalama hacmi 1,085 m³ bulunduğu göre, buna en yakın ağacın hacmi 1,100 m³ ve bunun tekabül ettiği çap da 43 cm olacaktır.

Kesme ve Boylamada Birinci Çap Sınıfında Kabuğu Soyulan ve Soyulmayan Ürünlere Göre Birim Fiyat Tespiti

Birinci çap sınıfındaki (20 cm'den küçük) ağaçlar öncelikle kabuğu soyulacaklar ve soyulmayacaklar tercihinin göre ikiye ayrılacaktır. Kabuğu soyulacak ve kabuğu soyulmayacak olan çap aralıklarındaki ortalama çap bulunarak hesaplama yapılacaktır. Örneğin birinci çap sınıfının içerisinde 14 cm'ye kadar kabuğu soyulmama durumu tercih edilmiş ise 8-14 cm çap kademelerine ait bir orta çap bulunacak ve kabuğu soyulmayanlar tablosundan değerler alınacaktır. 15-19 cm çap kademelerine ait bir orta çap bulunacak ve kabuğu soyulanlar tablosundan değerler alınacaktır. Kabuğu soyulacaklar ve soyulmayacaklar şeklinde tercih edilen çap kademelerinin hacimlerinin bölmede damgalanan toplam hacme oranları tespit edilecek ve bu oranlarla çap sınıfını temsil eden çapın MÇZ ve İÇZ değerleri çarpılmak suretiyle bulunan değerleri toplanacak ve böylece bölmenin ağırlıklı ortalama MÇZ ve İÇZ değerleri tespit edilerek birim fiyat hesabına geçilecektir.

Yeni hesaplama yaklaşımında ibrelilerde, genç meşcere bakımı yapılacak ve dikili kabuklu gövde hacminin neredeyse tamamı birinci çap kademesinde bulunan sıklık bakımı vb. bölmelerde daha ziyade ince çaplara müdahale yapıldığından bu işleri yaptırmada bir takım zorluklar ortaya çıkmaktadır. Bu tür alanlarda; üretimle beraber silvikültürel açıdan meşcere bakımının da yapılması önem arz ettiğinden işin yaptırılabilmesi için kabuksuz emval üretilip üretilmediğine bakılmaksızın kabuğun soyulma çapı 10 cm çapa kadar düşürebilecektir. Bu tür bölmelerde aynı zamanda ince çap maden direk üretimine de imkan sağlanmış olacaktır.

Kabuğu soyulacak ve soyulmayacak ürünlere göre kesme birim fiyatının bulunmasına ilişkin hususu örnek üzerinde açıklayacak olursak;

Kabuğu Soyulmayacak Olan Ürünler İçin Kesme ve Boylama Birim Zamanı

Örnek 1: %61-100 eğimli bir bölmede kayın üretilmesi planlanmaktadır. Bu bölmede çap kademelerine isabet eden hacim (C sütunu) ve kabuğu soyulmayan ürünler tablosundan alınan MÇZ ve İÇZ değerleri aşağıdaki çizelgede F ve G sütunlarında verilmiş olup ağırlıklı ortalama MÇZ ve İÇZ değerleri ise J ve K sütunlarındaki gibi hesaplanacaktır.

Çap Sınıfı	Kesilecek Ağaç Miktarı (Adet)	Hacim (m ³)	Ortalama Bir Ağaç Hacmi (m ³)	Tekabül Ettiği Orta Çap (cm)	Kabuğu Soyulmayan Ürünler Tablosundaki (dak/100)		Çap Sınıfındaki Hacmin Toplam Hacme Oranı (%)	Ağırlıklı Ortalama (dak/100)	
					MÇZ	İÇZ		MÇZ	İÇZ
A	B	C	D	E	F	G	H	J	K
1	614	82,481	0,134	16	26,03	40,17	0,026	0,68	1,04
2	11	10,285	0,935	34	15,41	22,19	0,003	0,05	0,07
3	237	435,118	1,836	45	14,34	19,76	0,137	1,96	2,71
4	670	2655,22	3,963	66	13,55	18,10	0,834	11,3	15,1
Toplam	1532	3183,104	-	-	-	-	1	13,99	18,92

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi MÇZ değeri 13,99 dak/100, İÇZ değeri ise 18,92 dak/100 olarak hesaplanmıştır.

Orman Genel Müdürlüğünce hesaplama döneminde kesme ve boylama işi için bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM) 16 TL, makine çalışma maliyeti (MBM) ise 21 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün kesme ve boylama için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{Kesme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} * \text{İÇZ})}{60}$$

$$\text{Kesme Birim Fiyatı} = \frac{(21 * 13,99)}{60} + \frac{(16 * 18,92)}{60}$$

$$\text{Kesme Birim Fiyatı} = 4,90 + 5,05$$

$$\text{Kesme Birim Fiyatı} = 9,95 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre %61-100 eğim grubunda 1 metreküp kayın ürününü (kabuğunu soymadan) kesme için 9,95 TL ödeme yapılacaktır.

Kabuğu Soyulacak Olan Ürünler İçin Kesme ve Boylama Birim Zamanı

Örnek 2: %31-60 eğimli bir bölmede kızılçamın kabuğu soyularak üretilmesi planlanmaktadır. Bu bölmede çap kademelerine isabet eden hacim (C sütunu) ve kabuğu soyulacak ürünler tablosundan alınan MÇZ ve İÇZ değerleri aşağıdaki çizelgede F ve G sütunlarında verilmiş olup ağırlıklı ortalama MÇZ ve İÇZ değerleri ise J ve K sütunlarındaki gibi hesaplanacaktır.

Çap Sınıfı	Kesilecek Ağaç Miktarı (Adet)	Hacim (m ³)	Ortalama Bir Ağaç Hacmi (m ³)	Tekabül Ettiği Orta Çap (cm)	Kabuğu Soyulacak Ürünler Tablosundaki (dak/100)		Çap Sınıfındaki Hacmin Toplam Hacme Oranı (%)	Ağırlıklı Ortalama (dak/100)	
					MÇZ	İÇZ		MÇZ	İÇZ
A	B	C	D	E	F	G	H	J	K
1	23	1,297	0,056	13	26,84	44,56	0,003	0,08	0,13
1	25	2,975	0,119	18	55,92	78,76	0,007	0,39	0,55
2	229	89,873	0,392	29	36,61	50,74	0,206	7,54	10,45
3	228	243,475	1,068	43	28,32	38,19	0,557	15,77	21,27
4	43	99,417	2,312	58	24,11	32,05	0,227	5,47	7,28
Toplam	548	437,037	-	-	-	-	1,000	29,25	39,68

NOT:14 cm çaptan sonra kabuk soyulması kararlaştırılmış ve 13 cm orta çap kabuğu soyulmayanlar tablosundan değerlendirilmiştir.

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi MÇZ değeri 29,25 dak/100, İÇZ değeri ise 39,68 dak/100 olarak hesaplanmıştır.

Orman Genel Müdürlüğünce hesaplama döneminde kesme ve boylama işi için bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM) 16 TL, makine çalışma maliyeti (MBM) ise 21 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün kesme ve boylama için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{Kesme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} * \text{İÇZ})}{60}$$

$$\text{Kesme Birim Fiyatı} = \frac{(21 * 29,25)}{60} + \frac{(16 * 39,68)}{60}$$

$$\text{Kesme Birim Fiyatı} = 10,24 + 10,58$$

$$\text{Kesme Birim Fiyatı} = 20,82 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre %31-60 eğim grubunda 1 metreküp kızılçam ürününün kabuğu soyularak kesme için 20,82 TL ödeme yapılacaktır.

11.2.4-Bölmeden Çıkarma (Sürütme) Zamanı ve Birim Fiyatı

Sürütme mesafesi kesilen ağaçların bulunduğu yerden, sürütüleceği rampaya kadar olan ortalama uzaklıktır. Rampa ise sürütülen ürünlerin araca yüklenebileceği veya ürünlerin satışa arz edilebileceği taşıma yolu üzerindeki uygun alanlardır.

Yamaç eğimi, bölme içerisinde üretim yapılan yerin meyili olup meyil ölçer ile ölçülerek belirlenecektir. Sürütme mesafesi, şerit metre ile ölçülerek metre cinsinden bulunacaktır.

Arazinin kırık olması ve yamaç meylinin değişiklikler arz etmesi halinde meylin her değiştiği başlangıç ve bitiş noktaları sağlıklı olarak tespit edilecek, eğim ve mesafesi ölçülecek ve o bölümdeki DKGH ile ilişkilendirilerek ağırlıklı ortalaması alınacaktır. Yamaç meylinin bulunmasında amenajman planlarında bölmeye ait meyiller verilmişse onlardan da faydalanılacaktır.

Kesilen ağaçlar, kesim sahasına eşit dağılmış ise, rampaya en uzak mesafedeki ürünlerin bulunduğu yer ile en yakın mesafedeki ürünlerin bulunduğu yerin rampaya uzaklığı ölçülüp toplanacak ve ikiye bölünerek ortalama sürütme mesafesi bulunacaktır.

Kesilen ağaçlar, bölmenin tamamına değil de muayyen bir yerine dağılmış ise, bu sahanın ortasından rampaya kadar olan mesafe, ortalama sürütme mesafesidir

Kesilen ağaçlar, kesim sahasının bazı yerlerinde çok, bazı yerlerinde az veya parçalı olarak bulunuyor ise, her parça için sahanın rampaya olan ortalama sürütme mesafesi bulunacak, o parçadaki DKGH ile çarpılacak, çarpımdan elde edilen miktarlar toplanacak ve kesim sahasının toplam DKGH'ne bölünerek ağırlıklı ortalama sürütme mesafesi bulunacaktır.

Sürütmeye konu ürünlerin, rampaya ulaşabilmesi için birbirini takip eden şekilde yukarıdan aşağıya sürütme ya da traktörle zeminde sürütme ve devamında ters meyille aşağıdan yukarıya 125 metreye kadar kablolu çekimle ilave sürütme yapılması zorunluysa her iki sürütme metoduna ait formüllerden elde olunan sonuçlar toplanarak sürütme birim fiyatı bulunacaktır.

Yukarıda belirtilen hususlara göre tespit edilen sürütme mesafesi; Amenajman Planı, Dikili Ağaç Ölçü Tutanağı ve Bölme Haritasından faydalanılarak harita veya krokide gösterilecek ve üretim dosyasına konulacaktır. Bölme haritası veya krokisi düzenlenirken kesim alanlarının sınırları, rampa yerleri, meyil ve arazinin özelliklerine ait benzer hususlarının bulunmasına dikkat edilecektir.

Sürütme mesafesi ile arazi meyli yukarıdaki açıklamalardan da anlaşıldığı üzere, pek çok değişken sonucu belirlenerek hesaplandığından ölçümü yapan kişinin yaklaşımına göre farklılık arz edeceğinden itiraza bağlı veya denetime bağlı yapılacak ölçümlerde birim fiyat hesabında kullanılan ilk tespit edilen; mesafe üzerinden $\pm 5\%$, meyil üzerinden $\pm 10\%$ fark olması halinde ölçüm doğru kabul edilir.

Aynı bölme içerisinde farklı sürütme teknikleri uygulanabilecek alanlar ($0-40\%$ ve 40% üzeri güzergah eğimi bulunan alanlar gibi) bulunması halinde, dikili damga esnasında bu alanların her birinde ayrı ayrı tespit yapılarak bölmecik bazında sürütme birim fiyatı hesaplanabileceği gibi bölme içerisinde ağırlıklı ortalaması alınarak tek fiyat hesaplaması da yapılabilir.

Ormanlarımızda değişik teknik müdahaleler sonucu çıkartılan veya çıkartılmak istenen kavak ürünlerinin pazarlanmasında değişik nedenlerden dolayı zorluklar olması nedeni ile kavak ürünlerinin üretiminde kullanılacak birim fiyatlar ve uygulanacak yöntemler hususunda bazı düzenlemelere ihtiyaç vardır. Kavak ürünlerinin biyolojik olarak yapraklılar kategorisinde yer almasına rağmen ağırlık ve iş gücü açısından ibrelilere benzerlik göstermesinden dolayı sadece sürütmede ibrelilere uygulanan tablo ve katsayılar kullanılacaktır.

Metreküplü ürünlerin bölmeden çıkarılmasında;

- Sürütme güzergahının eğimi 41° 'den küçük ise yatay, yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya doğru gerçekleştirilecek bölmeden çıkarma işlerinde, "Metreküplü Ürünlerin Traktör ile Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması" alt başlığında açıklanan İÇZ ve MÇZ zamanları kullanılacaktır.

- Sürütme güzergahının eğimi %40'dan büyük ve aşağıdan yukarıya doğru (ters meyilde) gerçekleştirilecek bölmeden çıkarma işlerinde, “Metreküplü Ürünlerin Traktöre Bağlı Kablo (Çelik Halat) ile Zeminde Çekilerek Bölmeden Çıkarılması” alt başlığında açıklanan İÇZ ve MÇZ zamanları kullanılacaktır.

- Sürütme güzergahının eğimi %40'dan büyük ve yukarıdan aşağıya doğru gerçekleştirilecek bölmeden çıkarma işlerinde, “Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması” alt başlığında açıklanan İÇZ zamanları kullanılacaktır.

Sürütme işinde birim fiyat hesaplanırken makine çalışma zamanı (MÇZ), işçi çalışma zamanı (İÇZ), makine saatlik birim maliyeti (MBM) ile işçi saatlik birim maliyeti (İBM) kullanılarak aşağıdaki formülle belirlenir.

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} * \text{İÇZ})}{60}$$

11.2.4.1- Metreküplü Ürünlerin Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması

Sürütme güzergahının eğimi %41'den küçük (%0-40) ve sürütmenin yatay, yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya doğru gerçekleştirileceği durumlarda, metreküplü ürünlerin traktör ile zeminde sürütülerek bölmeden çıkarılmasına yönelik standart zamanlar kullanılacaktır.

Metreküplü ürünlerin traktör ile zeminde sürütülerek bölmeden çıkarılması işlemi sırasıyla, i) traktörün rampadan bölmeye ve daha sonrasında sürütülecek ilk ürünün yanına gelmesi, ii) sürütülecek olan ürünlerin traktöre yaklaştırılması, iii) yardımcı personel tarafından yaklaştırılan ürünlerin ucuna zincirin sabitlenmesi, iv) traktörün yükünü bölme içinde sürütme izi üzerinden bölme sınırına veya traktör yoluna kadar sürütmesi, v) traktörün yükünü bölme sınırı ve traktör yolundan rampaya kadar sürütmesi, vi) rampaya getirilen ürünlerin zincir uçlarından sökülmesi ve zincirin toplanması akış dilimlerinden oluşmaktadır.

Metreküplü ürünlerin traktör ile zeminde sürütülerek bölmeden çıkarılması işinde, birincisi traktör sürücüsü ve ikincisi ürünleri traktöre bağlayan yardımcı işçi olmak üzere toplam iki çalışandan yararlanılmaktadır. Bir metreküp ürünün ekip olarak insan çalışma zamanı (İÇZ) ile makine çalışma zamanını (MÇZ) veren denklemler sürütme mesafesinin uzunluğuna göre değişmekte olup Çizelge 5 ve Çizelge 6'da sunulmuştur.

Çizelge 5. Metreküplü Ürünlerin Traktör ile Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması İşinde Sürütme Mesafesinin 301 Metreden Küçük Olduğu Durumda Kullanılacak İÇZ ve MÇZ Denklemleri

Metreküplü Ürünlerin Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması İşinde Sürütme Mesafesi 301 Metreden Küçük Olduğu Durumda Kullanılacak İÇZ ve MÇZ Denklemi		
Yapraklı	İÇZ	$t_e = 6,5650 + 0,0252.s + 0,1033.e$
	MÇZ	$t_e = 4,8603 + 0,0204.s + 0,0838.e$
İbrelili	İÇZ	$t_e = 5,2073 + 0,0227.s + 0,0930.e$
	MÇZ	$t_e = 4,1607 + 0,0187.s + 0,0766.e$

t_e : İÇZ veya MÇZ ; s:sürütme mesafesi (m); e: güzergahın eğimi (%)

Çizelge 6. Metreküplü Ürünlerin Traktör ile Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması İşinde Sürütme Mesafesinin 300 Metreden Büyük Olduğu Durumda Kullanılacak İÇZ ve MÇZ Denklemleri

Metreküplü Ürünlerin Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması İşleminde Sürütme Mesafesi 300 Metreden Büyük Olduğu Durumda Kullanılacak İÇZ ve MÇZ Denklemi		
Yapraklı	$0 \leq e_{gim} \leq 20$ ise İÇZ	$t_e = 14,1250 + 0,0350. (s - 300) + 0,1033. e$
	$21 \leq e_{gim} \leq 40$ ise İÇZ	$t_e = 14,1250 + 0,0509. (s - 300) + 0,1033. e$
	$0 \leq e_{gim} \leq 20$ ise MÇZ	$t_e = 10,9803 + 0,0284. (s - 300) + 0,0838. e$
	$21 \leq e_{gim} \leq 40$ ise MÇZ	$t_e = 10,9803 + 0,0413. (s - 300) + 0,0838. e$
İbrelili	$0 \leq e_{gim} \leq 20$ ise İÇZ	$t_e = 12,0173 + 0,0219. (s - 300) + 0,0930. e$
	$21 \leq e_{gim} \leq 40$ ise İÇZ	$t_e = 12,0173 + 0,0279. (s - 300) + 0,0930. e$
	$0 \leq e_{gim} \leq 20$ ise MÇZ	$t_e = 9,7707 + 0,0180. (s - 300) + 0,0766. e$
	$21 \leq e_{gim} \leq 40$ ise MÇZ	$t_e = 9,7707 + 0,0230. (s - 300) + 0,0766. e$

t_e : İÇZ veya MÇZ ; s:sürütme mesafesi (m); e: güzergahın eğimi (%);

Not: İÇZ ve MÇZ ondalık değerleri virgülden sonra iki basamak yürütülecektir.

Metreküplü ürünlerin traktör ile zeminde sürütülerek bölmeden çıkarılması işinde yukarıda sunulan formüllerin belirli sürütme mesafesi ve eğimlere göre hesaplanmış İÇZ ve MÇZ değerleri Çizelge 7’de gösterilmiştir.

Çizelge 7. Metreküplü Ürünlerin Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarılması İşleminde 1 Metreküp Ürün İçin Örnek Uygulama

Sürütme Mesafesi (m)	Güzergah Eğimi (%)	Yapraklı (dak/100)		İbrelili (dak/100)	
		İÇZ	MÇZ	İÇZ	MÇZ
100	10	10,12	7,74	8,41	6,80
100	20	11,15	8,58	9,34	7,56
100	30	12,18	9,41	10,27	8,33
100	40	13,22	10,25	11,20	9,09
200	10	12,64	9,78	10,68	8,67
200	20	13,67	10,62	11,61	9,43
200	30	14,70	11,45	12,54	10,20
200	40	15,74	12,29	13,47	10,96
300	10	15,16	11,82	12,95	10,54
300	20	16,19	12,66	13,88	11,30
300	30	17,22	13,49	14,81	12,07
300	40	18,26	14,33	15,74	12,83
400	10	18,66	14,66	15,14	12,34
400	20	19,69	15,50	16,07	13,10
400	30	22,31	17,62	17,60	14,37
400	40	23,35	18,46	18,53	15,13

11.2.4.2- Metreküplü Ürünlerin Traktöre Bağlı Kablo İle Zeminde Çekilerek Bölmeden Çıkarılması

Sürütme güzergahı eğiminin %40’dan büyük olduğu ve sürütmenin aşağıdan yukarıya doğru ters meyilde gerçekleştirileceği durumlarda, metreküplü ürünlerin traktöre bağlı kablo (çelik halat) ile zeminde çekilerek bölmeden çıkarılmasına yönelik standart zamanlar kullanılacaktır.

Metreküplü ürünlerin traktöre bağlı kablo ile zeminde çekilerek bölmeden çıkarılması işlemi sırasıyla, i) traktörün rampadan sürütme güzergahının başlangıcına gelmesi, ii) sürütme güzergahından sürütülecek ürüne doğru halatın çekilmesi, iii) halatın uygun uçlarına ürünlerin bağlanması ve sabitlenmesi, iv) yükün çekme vinci ile traktöre doğru sürütülmesi, yukarı doğru çekme esnasında yükün taş, diri örtü, kök vb. materyallere takılması durumunda yükün yardımcı tarafından kurtarılması, v)

traktöre çekilmiş olan yükün traktör hareket ettirilerek rampaya sürütülmesi, vi) rampaya getirilen ürünlerin halat uçlarından sökülmesi ve halatın toplanması akış dilimlerinden oluşmaktadır.

Metreküplü ürünlerin traktöre bağlı kablo ile zeminde çekilerek bölmeden çıkarılması işinde, traktör sürücüsü ve ürünleri traktöre bağlayan bir yardımcı olmak üzere toplam iki çalışandan yararlanılmaktadır.

Bir metreküp ürünün ekip olarak insan çalışma zamanı (İÇZ) ile makine çalışma zamanını (MÇZ) veren denklemler sürütme mesafesinin uzunluğuna ve eğime göre değişmekte olup Çizelge 8’de sunulmuştur.

Çizelge 8. Metreküplü Ürünlerin Traktöre Bağlı Kablo İle Aşağıdan Yukarıya Çekilerek Bölmeden Çıkarılması İşinde Kullanılacak İÇZ ve MÇZ Denklemleri

Metreküplü Ürünlerin Traktöre Bağlı Kablo İle Aşağıdan Yukarıya Çekilerek Bölmeden Çıkarılması İşinde İÇZ ve MÇZ Denklemleri		
Yapraklı	İÇZ	$t_e = 8,9150 + 0,1319.s + 0,0485.e$
	MÇZ	$t_e = 7,4383 + 0,1086.s + 0,0399.e$
İbrelili	İÇZ	$t_e = 8,2567 + 0,1251.s + 0,0098.e$
	MÇZ	$t_e = 6,8962 + 0,1030.s + 0,0081.e$

t_e : İÇZ veya MÇZ s:kablo uzunluğu (m); e: güzergahın eğimi (%)

Metreküplü ürünlerin traktöre bağlı kablo ile aşağıdan yukarıya çekilerek bölmeden çıkarılması işleminde etkin çekim yapılabilecek kablo uzunluğu en fazla 125 metre olduğundan en uzun sürütme mesafesi 125 metre olarak dikkate alınacaktır. Kablo ile zeminde çekilerek bölmeden çıkarılması işlemi için sürütme mesafesinin 125 metreden fazla olması durumunda ara istasyon kurulduğu (sürütme veya traktör yolu olması halinde) varsayılacaktır. Her bir ara istasyon için Çizelge 8’de sunulan denklemlerden elde edilen zamanlar toplanmak suretiyle İÇZ ve MÇZ zamanları hesaplanır.

Metreküplü ürünlerin traktöre bağlı kablo ile aşağıdan yukarıya çekilerek bölmeden çıkarılması işinde yukarıda sunulan formüllerin belirli sürütme mesafesi ve eğimlere göre hesaplanmış İÇZ ve MÇZ değerleri Çizelge 9’da gösterilmiştir.

Çizelge 9. Metreküplü Ürünlerin Traktöre Bağlı Kablo İle Aşağıdan Yukarıya Çekilerek Bölmeden Çıkarılması İşleminde 1 Metreküp Ürün İçin Örnek Uygulama

Sürütme Mesafesi (m)	Güzergah Eğimi (%)	Yapraklı (dak/100)		İbrelili (dak/100)	
		İÇZ	MÇZ	İÇZ	MÇZ
100	41	24,09	19,93	21,17	17,53
100	55	24,77	20,49	21,31	17,64
100	61	25,06	20,73	21,36	17,69
100	75	25,74	21,29	21,50	17,80
100	110	27,44	22,69	21,84	18,09
200	41	48,19	39,87	42,34	35,06
200	55	49,55	40,99	42,61	35,28
200	61	50,13	41,46	42,73	35,38
200	75	51,49	42,58	43,00	35,61
200	110	54,88	45,37	43,69	36,17
300	41	72,28	59,80	63,51	52,58
300	55	74,32	61,48	63,92	52,93
300	61	75,19	62,20	64,09	53,07
300	75	77,23	63,87	64,51	53,41
300	110	82,32	68,06	65,53	54,26
400	41	96,37	79,74	84,67	70,11
400	55	99,09	81,97	85,22	70,57
400	61	100,25	82,93	85,46	70,76
400	75	102,97	85,16	86,01	71,21
400	110	109,76	90,75	87,38	72,35

11.2.4.3- Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması

Sürütme güzergahı eğiminin %40'dan büyük olduğu ve sürütmenin yukarıdan aşağıya doğru gerçekleştirileceği durumlarda, metreküplü ürünlerin insan gücü ve yerçekimi etkisiyle yukarıdan aşağıya doğru itilerek bölmeden çıkarılmasına yönelik standart zamanlar kullanılacaktır.

Metreküplü ürünlerin insan gücü ve yerçekimi etkisiyle yukarıdan aşağıya doğru itilerek bölmeden çıkarılması işi sırasıyla, i) işçilerin rampadan sürütülecek ürüne doğru yürümesi ve tomruk başına gelmesi ve ii) kaydırılacak ürünlerin diğer tomruklardan ayrılması ve sapın yardımıyla sürütme güzergâhına çekilmesi, sürütme güzergâhından ürünlerin kontrolsüz şekilde yamaçtan aşağıya doğru itilmesi, kaydırılması veya yuvarlanması; kaydırma esnasında yükün taş, diri örtü, kök vb. materyallere takılması durumunda yükün kurtarılması; yol kazı şevlerinde dağınık halde bulunan ürünlerin yol kenarına toplanması akış dilimlerinden oluşmaktadır.

Metreküplü ürünlerin insan gücü ve yerçekimi etkisiyle yukarıdan aşağıya doğru itilerek bölmeden çıkarılması işinde iki çalışandan yararlanılmaktadır. Bir metreküp ürünün ekip olarak insan çalışma zamanını (İÇZ) veren denklemler sürütme mesafesinin uzunluğuna göre değişmekte olup Çizelge 10 ve Çizelge 11'de sunulmuştur.

Çizelge 10. Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması İşinde Sürütme Mesafesinin 201 Metreden Küçük Olduğu Durumda Kullanılacak İÇZ Denklemleri

Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması İşinde Sürütme Mesafesi 201 Metreden Küçük Olduğu Durumlarda Kullanılacak Denklemler (Dak/100)	
Yapraklı	$t_e = 11,3678 - 0,0480.e + 0,2311.s$
İbrelili	$t_e = 26,1278 - 0,1755.e + 0,1679.s$

t_e : İÇZ ; s:sürütme mesafesi (m); e:güzergah eğimi (%)

Çizelge 11. Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması İşinde Sürütme Mesafesinin 200 Metreden Büyük Olduğu Durumda Kullanılacak İÇZ Denklemleri

Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması İşinde Sürütme Mesafesi 200 Metreden Büyük Olduğu Durumda Kullanılacak Denklemler (dak/100)		
Yapraklı	$41 \leq e_{gim} \leq 60$ ise İÇZ	$t_e = 57,5878 - 0,0480.e + 0,3014.(s - 200)$
	$61 \leq e_{gim}$ ise İÇZ	$t_e = 57,5878 - 0,0480.e + 0,2755.(s - 200)$
İbrelili	$41 \leq e_{gim} \leq 60$ ise İÇZ	$t_e = 59,7078 - 0,1755.e + 0,2509.(s - 200)$
	$61 \leq e_{gim}$ ise İÇZ	$t_e = 59,7078 - 0,1755.e + 0,2032.(s - 200)$

t_e : İÇZ ; s:sürütme mesafesi (m); e:güzergah eğimi (%)

Metreküplü ürünlerin insan gücü ve yerçekimi etkisiyle yukarıdan aşağıya doğru itilerek bölmeden çıkarılması işinde yukarıda sunulan formüllerin belirli sürütme mesafesi ve eğimlere göre hesaplanmış İÇZ değerleri Çizelge 12'de gösterilmiştir.

Çizelge 12. Metreküplü Ürünlerin İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtilerek Bölmeden Çıkarılması İşleminde 1 Metreküp Ürün İçin Örnek Uygulama

Sürütme Mesafesi (m)	Güzergah Eğimi (%)	Yapraklı	İbrelî
		İÇZ	İÇZ
100	41	32,51	35,72
100	55	31,84	33,27
100	60	31,60	32,39
100	61	31,55	32,21
100	75	30,88	29,76
100	110	29,20	23,61
200	41	55,62	52,51
200	55	54,95	50,06
200	60	54,71	49,18
200	61	54,66	49,00
200	75	53,99	46,55
200	110	52,31	40,40
300	41	85,76	77,60
300	55	85,09	75,15
300	60	84,85	74,27
300	61	82,21	69,32
300	75	81,54	66,87
300	110	79,86	60,72
400	41	115,90	102,69
400	55	115,23	100,24
400	60	114,99	99,36
400	61	109,76	89,64
400	75	109,09	87,19
400	110	107,41	81,04

11.2.4.4- Sürütme Birim Fiyatı

Sürütme işinde birim fiyat hesaplanırken makine çalışma zamanı (MÇZ), işçi çalışma zamanı (İÇZ), makine saatlik birim maliyeti (MBM) ile işçi saatlik birim maliyeti (İBM) kullanılarak aşağıdaki formülle belirlenir.

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} * \text{İÇZ})}{60}$$

Metreküplü ürünlerin traktör ile zeminde sürütterek bölmeden çıkarılmasını örnekle açıklayacak olursak;

Örnek 3: Güzergah eğimi %33 ve sürütme mesafesi 135 metre olan kızılçam türüne ait bir metreküp ürünün bölmeden çıkarılmasında İÇZ ve MÇZ zamanı ile sürütme birim fiyatı aşağıdaki gibi hesaplanır.

Güzergah eğimi %33 olarak belirlendiğine göre bölmeden çıkarma, *Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarma* yöntemi ile gerçekleştirilecektir. İkinci aşamada 135 metrelik sürütme mesafesine karşılık gelen ibrelî türlere ait İÇZ ve MÇZ denklemleri çizelgeden bulunur. Buna göre,

$$\text{İÇZ} = 5,2073 + 0,0227.s + 0,0930.e$$

$$\text{MÇZ} = 4,1607 + 0,0187.s + 0,0766.e$$

denklemleri kullanılır. İlgili denklemlerde sürütme mesafesi için 135 ve güzergah eğimi için 33 değerleri yerleştirilirse

$$\text{İÇZ} = 5,2073 + 0,0227 \times 135 + 0,0930 \times 33$$

$$\text{MÇZ} = 4,1607 + 0,0187 \times 135 + 0,0766 \times 33$$

$$\text{İÇZ} = 11,34 \text{ dak/100}$$

$$\text{MÇZ} = 9,21 \text{ dak/100 elde edilir.}$$

Orman Genel Müdürlüğünce hesaplama döneminde *Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarma* yöntemi için bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM) 32 TL, makine çalışma maliyeti (MBM) 34 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün bölmeden çıkarılması için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} \times \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} \times \text{İÇZ})}{60}$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = \frac{(34 \times 9,21)}{60} + \frac{(32 \times 11,34)}{60}$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = 5,22 + 6,05$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = 11,27 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre 135 metrelik sürütme mesafesi ve %33'lik güzergah eğimi olan sahada 1 metreküp kıvılcam metreküplü ürününü bölmeden çıkartmak için 11,27 TL ödeme yapılacaktır.

Örnek 4: Güzergah eğimi %25 ve sürütme mesafesi 450 metre olan meşe türüne ait bir metreküp ürünün bölmeden çıkarılmasında İÇZ ve MÇZ zamanı ile sürütme birim fiyatı aşağıdaki gibi hesaplanır.

Güzergah eğimi %25 olarak belirlendiğine göre bölmeden çıkarma, *Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarma* yöntemi ile gerçekleştirilecektir. İkinci aşamada 450 metrelik sürütme mesafesine ve %25 eğime karşılık gelen yapraklı türlere ait İÇZ ve MÇZ denklemleri çizelgeden bulunur. Buna göre,

$$\text{İÇZ} = 14,1250 + 0,0509 \times (s - 300) + 0,1033 \times e$$

$$\text{MÇZ} = 10,9803 + 0,0413 \times (s - 300) + 0,0838 \times e$$

denklemleri kullanılır. İlgili denklemlerde sürütme mesafesi için 450 ve güzergah eğimi için 25 değerleri yerleştirilirse;

$$\text{İÇZ} = 14,1250 + 0,0509 \times (450 - 300) + 0,1033 \times 25 \quad \text{İÇZ}=24,34 \text{ dak/100}$$

$$\text{MÇZ} = 10,9803 + 0,0413 \times (450 - 300) + 0,0838 \times 25 \quad \text{MÇZ}=19,27 \text{ dak/100}$$

elde edilir.

Orman Genel Müdürlüğünce hesaplama döneminde *Traktör İle Zeminde Sürütülerek Bölmeden Çıkarması* yöntemi için bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM) 32 TL, makine çalışma maliyeti (MBM) 34 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün bölmeden çıkarılması için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} \times \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} \times \text{İÇZ})}{60}$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = \frac{(34 \times 19,27)}{60} + \frac{(32 \times 24,34)}{60}$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = 10,92 + 12,98$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = 23,90 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre 450 metrelik sürütme mesafesi ve %25'lik güzergah eğimi olan sahada 1 metreküp meşe metreküplü ürünü sürütmek için 23,90 TL ödeme yapılacaktır.

Metreküplü ürünlerin traktöre bağlı kablo ile zeminde çekilerek bölmeden çıkarılmasını örneklerle açıklayacak olursak;

Örnek 5: Güzergah eğimi %75 ve sürütme mesafesi 445 metre olan kayın türüne ait bir metreküp ürünün aşağıdan yukarıya doğru bölmeden çıkarılmasında İÇZ ve MÇZ değerleri ile sürütme birim fiyatı aşağıdaki gibi hesaplanır.

Güzergah eğimi %75 olarak belirlendiği ve ürünlerin aşağıdan yukarıya doğru çıkarılacağına göre bölmeden çıkarma, *Traktöre Bağlı Kablo İle Zeminde Çekme* yöntemi ile gerçekleştirilecektir. Traktöre bağlı kablo ile zeminde çekerek bölmeden çıkarma yönteminde her 125 metre için model ayrı ayrı çalıştırılacaktır. Öyleyse, model üç kez 125 metrelik sürütme mesafesi için bir kez de 70 metrelik sürütme mesafesi için çalıştırıldığında toplam 445 metreye karşılık gelen İÇZ ve MÇZ değerleri hesaplanmış olur. Yapraklı türler için kullanılacak denklemler çizelgeden bulunur. Buna göre,

$$\text{İÇZ} = 8,9150 + 0,1319 \cdot s + 0,0485 \cdot e$$

$$\text{MÇZ} = 7,4383 + 0,1086 \cdot s + 0,0399 \cdot e$$

denklemleri kullanılır. İlgili denklemlerde sürütme mesafesi ve güzergah eğimi değerleri yerleştirilirse,

125 metreye karşılık gelen İÇZ ve MÇZ,

$$125 \text{ metre için } \text{İÇZ} = 8,9150 + 0,1319 \times 125 + 0,0485 \times 75 \quad \text{İÇZ}=29,04 \text{ dak/100}$$

$$125 \text{ metre için } \text{MÇZ} = 7,4383 + 0,1086 \times 125 + 0,0399 \times 75 \quad \text{MÇZ}=24,01 \text{ dak/100}$$

70 metreye karşılık gelen İÇZ ve MÇZ,

$$70 \text{ metre için } \text{İÇZ} = 8,9150 + 0,1319 \times 70 + 0,0485 \times 75 \quad \text{İÇZ}=21,79 \text{ dak/100}$$

$$70 \text{ metre için } \text{MÇZ} = 7,4383 + 0,1086 \times 70 + 0,0399 \times 75 \quad \text{MÇZ}=18,03 \text{ dak/100}$$

bulunur. 125 metreye karşılık gelen İÇZ ve MÇZ değerleri, 3 ile çarpıldıktan sonra, 70 metreye karşılık gelen İÇZ ve MÇZ değerleri ile toplanarak toplamı 445 metre olan sürütme mesafesi için İÇZ ve MÇZ değerlerine ulaşılır.

$$445 \text{ metreye karşılık gelen } \text{İÇZ} = (29,04 \times 3) + 21,79 = 108,91 \text{ dak/100}$$

$$445 \text{ metreye karşılık gelen } \text{MÇZ} = (24,01 \times 3) + 18,03 = 90,06 \text{ dak/100} \quad \text{elde edilir.}$$

Orman Genel Müdürlüğüne hesaplama döneminde traktöre bağlı kablo ile zeminde çekerek bölmeden çıkarma yöntemi için bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM) 32 TL, makine çalışma maliyeti (MBM) 33 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün bölmeden çıkarılması için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} \times \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} \times \text{İÇZ})}{60}$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = \frac{(33 \times 90,06)}{60} + \frac{(32 \times 108,91)}{60}$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = 49,53 + 58,09$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = 107,62 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre 445 metrelik sürütme mesafesi ve %75'lik güzergah eğimi olan sahada 1 metreküp kayın metreküplü ürününü sürütmek için 107,62 TL ödeme yapılacaktır.

Metreküplü ürünlerin insan gücü ve verçekimi etkisiyle yukarıdan aşağıya doğru itilerek bölmeden çıkarılmasını örnekle açıklayacak olursak;

Örnek 6: Güzergah eğimi %68 ve sürütme mesafesi 345 metre olan karaçam türüne ait bir metreküp ürünün yukarıdan aşağıya doğru bölmeden çıkarılmasında İÇZ ve MÇZ değerleri ile sürütme birim fiyatı aşağıdaki gibi hesaplanır.

Güzergah eğimi %68 olarak belirlendiği ve ürünlerin yukarıdan aşağıya doğru çıkarılacağına göre bölmeden çıkarma, *İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtme* yöntemi ile gerçekleştirilecektir. İnsan gücü ve yerçekimi etkisiyle yukarıdan aşağıya doğru iterek bölmeden çıkarma yönteminde sürütme mesafesi ve eğime göre belirlenen İÇZ denklemleri çalıştırılacaktır. Bu yöntemde makine kullanılmadığı için sadece İÇZ değeri hesaplanacaktır. İbrelî türler için kullanılacak denklem çizelgeden bulunur. Buna göre,

$$\text{İÇZ} = 59,7078 - 0,1755 \cdot e + 0,2032 \cdot (s - 200)$$

denklemi kullanılır. İlgili denkleme sürütme mesafesi için 345 ve güzergah eğimi için de 68 değeri yerleştirilirse,

$$\text{İÇZ} = 59,7078 - 0,1755 \times 68 + 0,2032 \times (345 - 200)$$

$$\text{İÇZ} = 77,24 \text{ dak/100 bulunur.}$$

Orman Genel Müdürlüğünce hesaplama döneminde *İnsan Gücü ve Yerçekimi Etkisiyle Yukarıdan Aşağıya Doğru İtme* yöntemi için bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM) 32 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün bölmeden çıkarılması için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{İBM} \times \text{İÇZ})}{60}$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = \frac{(32 \times 77,24)}{60}$$

$$\text{Sürütme Birim Fiyatı} = 41,19 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre 345 metrelik sürütme mesafesi ve %68'lik güzergah eğimi olan sahada 1 metreküp karaçam metreküplü ürününü sürütmek için 41,19 TL ödeme yapılacaktır.

11.2.4.5-Bölmeden Çıkarmaya Ait Metotlar

11.2.4.5.1-Bölmeden Çıkarma Yol ve Tesisleri

11.2.4.5.1.1-Sürütme Yolları

Üretim sürecinde gündeme gelen ve 288 sayılı Asli Orman Ürünlerinin Üretim İşlerine Ait Tebliğde yer alan ve ilk defa üretime girilecek yerlerde, makine kullanılmadan elle vahidi fiyatla yapılacak sürütme yolu yapımının günümüz şartlarında uygulama imkanının kalmadığı ve güncelliğini kaybettiği görülmüştür. Bölgelerden alınan değerlendirmelerde de sürütme yollarının makinalı olarak, yol inşa teknikleri kullanılarak bir plan ve program dahilinde yapılması değerlendirmeleri de dikkate alınarak sürütme yolu yapımıyla ilgili tanım ve esasların Orman Yollarının Planlanması, Yapımı ve Bakımına Ait 292 sayılı Tebliğde düzenlemesi yapılacaktır.

11.2.4.5.1.2-Bakım Patikaları

Genç meşcere bakımların en etkin şekilde ve zamanında yapılabilmesi için ana yollara dik istikamette (%40 eğime kadar) 30-40 m aralıklarla 2-3 m genişliğinde şeritlerin açılması yine yamaç istikametine 80-100 m'de bir 2-3 m'lik yatay şeritler ile birbirine bağlanmasıdır.

Burada amaç;

Teknik elemanın meşcere içlerine kadar kolayca girmesi, ormanı daha iyi tanınması dolayısıyla teknik müdahalede daha isabetli karar verme kolaylığı sağlaması,

İşçilere çalışma kolaylığı sağlaması, yapılan işlemlerin teknik eleman ve memur tarafından kolayca kontrol-takip edilmesi ve dolayısıyla iş disiplini sağlanması,

Çıkacak ürünlerin diğer meşcere elemanlarına zarar vermeden ve kısa yoldan meşcereden çıkartılması,

Yangına ulaşma ve müdahalede kolaylıklar sağlaması,

Aynı patikaların devamlı kullanılması ile orman işlerinde gelişi güzel güzergâh açılmasının önlenmesi dolayısı ile erozyonun önlenmesi gibi birçok faydaları sağlanmaktadır.

Arazi eğiminin %40'tan fazla olduğu yerlerde ise yine ana yollarla irtibatlı ancak dik değil aralık ve mesafe aynı kalmak şartıyla %20-30 eğimli olarak bakım patikaları açılacaktır.

Bakım patikaları ile ilgili giderler ilgili silvikültürel hesaplardan ödenecektir.

11.2.4.5.1.3-Plastik Olukla Kaydırma Sistemleri

Asli orman ürünü olan odun hammaddesinin %25-%60 meyilli arazide yukarıdan aşağıya doğru üretim yerinden en yakın yola veya rampaya kadar plastik olukla kaydırılarak taşınmasıdır.

Genelde ince çaplı ve yoğun üretim yapılan alanlarda verimli, ekonomik ve ekolojiye uygun bir sistemdir. Arazi meyilinin %30 olduğu bir alanda 250 m'lik plastik oluk hattı 2 günde kurulup, 1 günde sökülebilmekte 38,5 km/saat hızla odunlar taşınmakta ve 39 ster/saat verim alınmaktadır. Taşınan odunlar; kalite kantite ve değer kaybına uğramayıp çevre ve ekosisteme de zarar vermemektedir. Arazi meyilinin daha az olduğu alanlarda su ile kaydırma gücü artırılabilir. Kısmi yüksek meyiller ise geniş ve uygun laselerle düşürülüp uygulanabilir.

11.2.4.5.2- Bölmeden Çıkarmada Mekanizasyon Sistemleri

Ülkemiz ormanlarında sürütme halihazırda büyük oranda insan gücü ve traktörler yardımıyla yapılmaktadır. Bunlara ilaveten az miktarda hayvan gücünden faydalanılmanın yanında havai hatlar ya da sürütücü vinç sistemleri olarak adlandırılan sistemler kullanılmaktadır. Bazı ülkelerde ise üretim ve sürütme faaliyetlerinde emek yoğun metotların dışında harvester gibi kesim makineleri ya da forwarder gibi bölmeden çıkarmaya yönelik makineler kullanılmaktadır. Üretim ve sürütmede mekanizasyon tercihlerini nispeten bu süreçte çalışan işgücü miktarı belirlemektedir. Bu alanda çalışan işgücünün azalmasına paralel olarak mekanizasyon tercihleri artmaktadır.

Bu alanda kamyon üzerine monteli, traktör üzerine monteli ya da traktörün arkasında traktörden güç alacak şekilde ilave ekipman gibi düzenlenmiş havai hat sistemleri mevcuttur. Diğer taraftan traktöre monteli tek veya çift tamburlu sürütücü vinç sistemleri bu alanda kullanılmaktadır.

11.2.4.5.3 – Traktör Yolu

Mekanizasyon veya normal eğimli orman yolları ile ulaşılamayan ve yoğun üretim yapılan çok zor arazi şartlarındaki alanlarda biriken orman ürünlerinin tam kapasite ile taşımaya uygun yol veya rampaya kadar kısa mesafeli taşınması amacıyla yapılan standartları düşük yollardır. Yapımı, teknik özellikler ve ihtiyaca ait hususlar 292 sayılı Tebliğde düzenlenmiştir.

11.2.5-Yükleme Birim Zamanı ve Birim Fiyatı

Yükleme, rampaya getirilen emvalin taşıma araçlarına yüklenmesi ve sarılması işidir. Metreküplü ürünlerin yükleyici ile kamyonu yüklenmesi işi sırasıyla; i) kamyonun yanından yüke doğru boş gidiş, yükleyicinin yükü kavraması, kamyonu doğru dolu dönüş ve yükün kamyonu yüklenmesi ve ii) ürünlerin halat, kanca vb. ile kamyonu sabitlenmesi akış dilimlerinden oluşmaktadır.

Metreküplü ürünlerin yükleyici ile kamyonu yüklenmesi işinde, biri yükleyici operatörü, diğerleri kamyonun kasasında ürünleri düzeltmek, sapınle veya çevirme çengeliyle ürünleri zeminde yükleyicinin kolay kavramasını sağlamak üzere görevlendirilen iki yardımcı olmak üzere toplam 3 çalışandan yararlanılmaktadır. Bir metreküp ürünün yüklenmesi için ekip olarak insan çalışma zamanı ile makine çalışma zamanı Çizelge 12'de sunulmuştur.

Çizelge 12. Bir Metreküp Ürünün Yükleyici ile Kamyona Yüklenmesi İşinde İÇZ ve MÇZ

Tür	İÇZ (dak/100)	MÇZ (dak/100)
Yapraklı	5,58	2,93
İbrelî	5,94	3,21

Yükleme Birim Fiyatı

Yükleme işinde birim fiyat hesaplanırken makine çalışma zamanı (MÇZ), işçi çalışma zamanı (İÇZ), makine saatlik birim maliyeti (MBM) ile işçi saatlik birim maliyeti (İBM) kullanılarak aşağıdaki formülle belirlenir.

$$\text{Yükleme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} * \text{İÇZ})}{60}$$

Yükleme birim zamanı ve birim fiyatını örnekle açıklayacak olursak;

Örnek 7: Kızılçam türüne ait bir metreküp ürünün kamyona yüklenmesi işinde İÇZ için 5,94 dak/100; MÇZ için ise 3,21 dak/100 şeklinde sabit değer olarak elde edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünce hesaplama döneminde metreküplü ürünlerin yükleyici ile kamyona yüklenmesi işinde bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM) 48 TL, makine çalışma maliyeti (MBM) ise 35 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün kamyona yüklenmesi için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{Yükleme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} \times \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM} \times \text{İÇZ})}{60}$$

$$\text{Yükleme Birim Fiyatı} = \frac{(35 \times 3,21)}{60} + \frac{(48 \times 5,94)}{60}$$

$$\text{Yükleme Birim Fiyatı} = 1,87 + 4,75$$

$$\text{Yükleme Birim Fiyatı} = 6,62 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre 1 metreküp kızılçam ürünü yükleyici ile kamyona yüklemek için 6,62 TL ödeme yapılacaktır.

11.2.6-Taşıma Birim Zamanı ve Birim Fiyatı

Metreküplü ürünlerin taşınması işinin birim zamanı yol kalitesi ve mesafeye göre değişmektedir. Metreküplü ürünlerin taşınması işinde 18 ton kapasiteli kamyon kullanılmıştır. Yol standardı olarak ham yol, stabilize yol ve asfalt yol dikkate alınmıştır.

Ham Yol, Orman Yollarının Planlanması, Yapımı ve Bakımı Hakkındaki 292 sayılı Tebliğde özellikleri belirtilen ancak, sanat yapıları ve üst yapısı yapılmamış, aracın hızını etkin bir şekilde engelleyen Ana Orman Yolu, A ve B Tipi Tali Orman Yolu veya bu kalitede köy yollarıdır. 292 sayılı Tebliğde tanımlanan Traktör Yolu da bu grupta kabul edilir.

Stabilize Yol, 292 sayılı Tebliğde özellikleri belirtilen, sanat yapıları ve üst yapısı yapılmış, hendeği açılmış, bombesi verilmiş, aracın hızını etkin bir şekilde engellemeyen Ana Orman Yolu, A ve B Tipi Tali Orman Yolu veya bu kalitedeki köy yollarıdır. Üst yapısı yapılmamış olmakla beraber yol üzerindeki tabii malzemesi iyi kalitede olan ve greyderle tesviye edilmiş veya zemini sağlam, stabilize malzeme dökülmüş gibi olan düzgün yollar da bu grupta kabul edilir.

Asfalt Yol, yol sathı asfaltla kaplanmış, aracın hızını etkin bir şekilde engellemeyen yollarıdır.

Metreküplü ürünlerin taşınması işlemi sırasıyla; i) kamyonun depodan asfalt yolda yükleme yerine doğru boş olarak gitmesi, ii) kamyonun stabilize (köy yolu, orman yolu veya servis yolu) yolda yükleme yerine doğru boş olarak gitmesi, iii) kamyonun ham orman yolunda yükleme yerine doğru boş olarak gitmesi, iv) kamyonun yüklemeyi beklemesi, v) kamyonun orman deposu ya da boşaltma yerine kadar ham orman yolunda yüklü olarak gitmesi, vi) kamyonun orman deposu ya da boşaltma yerine kadar stabilize yolda yüklü olarak gitmesi, vii) kamyonun orman deposu ya da boşaltma yerine kadar asfalt yolda yüklü olarak gitmesi, viii) depoda boşaltma öncesi işlemler (sevk pusulasının kontrolü, depo içi hareket, yer gösterme, durma vb.), ix) depoda, kamyonun kasasındaki yükün kasadan elle boşaltılması akış dilimlerinden oluşmaktadır.

Metreküplü ibreli ve yapraklı ürünlerin taşınması işleminde, bir metreküp ürünün taşınması için 1 şoförden faydalanılmıştır. Buna göre metreküplü ürünlerin taşınması işleminde elde edilen insan çalışma zamanı ve makine çalışma zamanına yönelik denklemler Çizelge 14’de sunulmuştur.

Metreküplü ürünlerin taşınması işleminde depoda beden gücü ile boşaltılmasında 2 işçiden faydalanılmıştır. Buna göre, depoda 2 işçiden oluşan ekibin 1 m³ ürünü kamyonun boşaltmak için harcadığı İÇZ değeri 3,49 dak/100’dür.

Çizelge 14. Metreküplü Ürünlerin Taşınması İşleminde Metreküp Başına İnsan Çalışma Zamanını ve Makine Çalışma Zamanını Veren Denklemler (Beden Gücüyle Boşaltma için)

Metreküp Başına Taşıma ve Ürünlerin Boşaltılması İşi İçin İÇZve MÇZ (dak/100)	
Açıklama	Denklem
İÇZ	$t_e = 5,3730 + 0,1340. Ay + 0,2620. Sy + 0,7100. Hy$
MÇZ	$t_e = 4,6640 + 0,1160. Ay + 0,2270. Sy + 0,6130. Hy$

* t_e : İÇZ veya MÇZ; Ay: asfalt yol uzunluğu (km), Sy: stabilize yol uzunluğu (km), Hy: ham yol uzunluğu (km)

Metreküplü ürünlerin taşınması işinde yukarıda sunulan formüllerin belirli yol uzunlukları için hesaplanmış İÇZ ve MÇZ değerleri Çizelge 15’de gösterilmiştir.

Çizelge 15. Taşıma İşleminde Bir Metreküp Ürün İçin Örnek Uygulama

Asfalt Yol Uzunluğu (Km)	Stabilize Yol Uzunluğu (Km)	Ham Yol Uzunluğu (Km)	İÇZ (Dak/100)	MÇZ (Dak/100)
1	1	1	6,48	5,62
10	1	1	7,69	6,66
20	1	1	9,03	7,82
30	1	1	10,37	8,98
10	5	3	10,15	8,80
20	5	3	11,49	9,96
30	5	3	12,83	11,12
10	10	5	12,88	11,16
20	10	5	14,22	12,32
30	10	5	15,56	13,48

Taşıma Birim Fiyatı

Taşıma işinde birim fiyat hesaplanırken makine çalışma zamanı (MÇZ), işçi çalışma zamanı (İÇZ), makine saatlik birim maliyeti (MBM) ile taşımadaki işçi saatlik birim maliyeti (İBM₁) ve boşaltmadaki işçi saatlik birim maliyetine (İBM₂) ait işçi birim maliyetleri kullanılarak aşağıdaki formülle belirlenir.

$$\text{Taşıma Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM}_1 * \text{İÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM}_2 * 3,49)}{60}$$

Taşıma birim zamanı ve birim fiyatını örnekle açıklayacak olursak;

Örnek 8: Sarıçam türüne ait metreküplü ürünler kamyonla depoya taşınacaktır. Ürünlerin 52 km uzaklıktaki depoya taşınması için 7,5 km ham yol, 3,5 km stabilize yol ve 41 km asfalt yoldan gidilecektir. Depoda 2 işçiden oluşan ekibin 1 m³ ürünü kamyonla boşaltmak için harcadığı İÇZ değeri 3,49 dak/100'dür. Ürünlerin taşınması için İÇZ ve MÇZ zamanı ile taşıma birim fiyatı aşağıdaki gibi hesaplanır.

İbreli ve yapraklı türler için aynı denklemler kullanılmakta olup çizelgeden bulunur. Buna göre,

$$\text{İÇZ} = 5,3730 + 0,1340 \cdot Ay + 0,2620 \cdot Sy + 0,7100 \cdot Hy$$

$$\text{MÇZ} = 4,6640 + 0,1160 \cdot Ay + 0,2270 \cdot Sy + 0,6130 \cdot Hy$$

denklemleri kullanılır. İlgili denklemlere yolun niteliğine yönelik değerler yerleştirilirse,

$$\text{İÇZ} = 5,3730 + 0,1340 \times 41 + 0,2620 \times 3,5 + 0,7100 \times 7,5 \quad \text{İÇZ}=17,11 \text{ dak/100}$$

$$\text{MÇZ} = 4,6640 + 0,1160 \times 41 + 0,2270 \times 3,5 + 0,6130 \times 7,5 \quad \text{MÇZ}=14,81 \text{ dak/100}$$

bulunur.

Orman Genel Müdürlüğünce hesaplama döneminde, metreküplü ürünlerin kamyonla taşınması için bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM₁) 16 TL, makine çalışma maliyeti (MBM) ise 132 TL ve ürünü kamyonla boşaltmak için bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM₂) 32 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün taşınması için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{Taşıma Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} \cdot \text{MÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM}_1 \cdot \text{İÇZ})}{60} + \frac{(\text{İBM}_2 \cdot 3,49)}{60}$$

$$\text{Taşıma Birim Fiyatı} = \frac{(132 \cdot 14,81)}{60} + \frac{(16 \cdot 17,11)}{60} + \frac{(32 \cdot 3,49)}{60}$$

$$\text{Taşıma Birim Fiyatı} = 32,58 + 4,56 + 1,86$$

$$\text{Taşıma Birim Fiyatı} = 39 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre 1 metreküp sarıçam metreküplü ürünü kamyonla depoya taşımak için 39 TL ödeme yapılacaktır.

11.2.7-İstifleme Birim Zamanı ve Birim Fiyatı

Metreküplü ürünlerin istiflenmesi işi, ölçü birimi metreküp olan emvalin TS 1350 Yuvarlak Odun ve Kerestelerin İstiflenmesi Kuralları ve ölçü birimi ster olan emvalin TS 2378 Ster İstifi Yapım ve Ölçme Kuralları standartlarına uygun olarak ağaç türü, ürün çeşidi, çap ve boy gruplarına göre istiflenmesi işlemidir.

Metreküplü ibreli ve yapraklı ürünlerin istiflenmesi işi, istifleyicinin ürünleri yerden ya da boşaltma sırasında oluşan yığın içinden maksimum miktarda alıp hazırlanan istif ızgarasına/yığının üzerine götürmesi, bırakması ve istifin sabitlenmesi akış diliminden oluşmaktadır.

Metreküplü ürünlerin istiflenmesi işleminde, bir istifleyici sürücüsü ile bir işçi olmak üzere toplam 2 işçiden yararlanılmıştır. Buna göre, bir metreküp ürünün istiflenmesi için iki çalışandan oluşan ekibin insan çalışma zamanı (İÇZ) 4,20 dak/100; makine çalışma zamanı (MÇZ) ise 3,17 dak/100'dür.

İstifleme Birim Fiyatı

İstifleme işinde birim fiyat hesaplanırken makine çalışma zamanı (MÇZ), işçi çalışma zamanı (İÇZ), makine saatlik birim maliyeti (MBM) ile işçi saatlik birim maliyeti (İBM) kullanılarak aşağıdaki formülle belirlenir.

$$\text{İstifleme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * 3,17)}{60} + \frac{(\text{İBM} * 4,20)}{60}$$

İstifleme birim zamanı ve birim fiyatını örnekle açıklayacak olursak;

Örnek 9: Kayın türüne ait bir metreküp ürünün depoda istifleyici ile istiflenmesi işinde İÇZ 4,20 dak/100; MÇZ ise 3,17 dak/100 şeklinde sabit değer olarak elde edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünce hesaplama döneminde metreküplü ürünlerin istifleyici ile istiflenmesi işinde bir saatlik insan çalışma maliyeti (İBM) 32 TL, makine çalışma maliyeti (MBM) ise 33 TL olarak açıklandığı kabul edilirse, bir metreküp ürünün istiflenmesi için birim fiyat aşağıdaki gibi hesaplanır.

$$\text{İstifleme Birim Fiyatı (TL/m}^3\text{)} = \frac{(\text{MBM} * 3,17)}{60} + \frac{(\text{İBM} * 4,20)}{60}$$

$$\text{İstifleme Birim Fiyatı} = \frac{(33 * 3,17)}{60} + \frac{(32 * 4,20)}{60}$$

$$\text{İstifleme Birim Fiyatı} = 1,74 + 2,24$$

$$\text{İstifleme Birim Fiyatı} = 3,98 \text{ TL/m}^3$$

Buna göre 1 metreküp kayın ürününü istifleyici ile depoda istifleme için 3,98 TL ödeme yapılacaktır.

11.2.8- Ölçü Birimi Ster Olan Ürünlerin Birim Fiyat Tespiti

a) Koru Ormanlarında

Ölçü birimi ster olan ve kabuklu olarak üretilen ince çaplı sanayi odunu, kabuklu kağıtlık odun, talaş odunu, lif-yonga odunu, sırik, çubuk ve yakacak odunlara rampalarda ayrıca istif bedeli ödenmediği de dikkate alınarak üretim birim fiyatları, ölçü birimi m³ olan yapacak odunlar için tespit edilen Birim Fiyatların (BF) aşağıda belirtilen oranlarla çarpılması suretiyle tespit edilecektir.

Ürün Çeşidi	İş Kolları				
	Kesme	Sürütme	Yükleme	Taşıma	İstif
İnce Sanayi Odunu	0,75	0,75	0,55	0,45	0,55
Talaş Odunu	0,75	0,75	0,55	0,45	0,55
Kağıtlık Odun	0,75	0,75	0,55	0,45	0,55
Lif-Yonga Odunu	0,70	0,70	0,55	0,45	0,55
Sırık ve Çubuk	0,90	0,90	0,55	0,45	0,55
Yakacak Odun	0,60	0,60	0,55	0,45	0,55

b) Baltalık Ormanlarda

Endüstriyel odun arz açığının azaltılmasına katkı sağlanması ve yanıp kül olacak odun hammaddesinin sanayiye aktarılarak daha fazla katma değer kazandırılması maksadıyla baltalık ormanlardan yakacak odun yanında, en yüksek seviyede endüstriyel odun elde edilmesine gayret gösterilecektir.

İşe cazibe kazandırılması için maliyet ve dolayısıyla tahsis fiyatlarını oluşturan unsurlardan birisi olan üretim giderleri arttıkça, bu giderler muhasebe tabiri ile girdi-çıktı yapıldığı halde, %20'ye kadar orman imar giderleri de arttığından, üretim birim fiyatlarının artırılması yerine, azaltılması gerekmektedir.

Bu maksatla baltalık ormanlardan üretilen endüstriyel odun ve yakacak odun üretim birim fiyatları, koru ormanları için tespit edilen üretim birim fiyatlarının yarısı alınacaktır.

Şu farkla ki; kesimde en düşük değeri veren 100 cm çapa ve %0-30 meyil grubuna göre İÇZ ve MÇZ değerleri, sürütmede ise yine %0-40 meyil grubundaki İÇZ ve MÇZ değerleri alınarak önce ölçü birimi m³ olan ürün birim fiyatları bulunacak bu fiyatlar yukarıdaki tabloda gösterilen oranlarla çarpılarak ölçü birimi ster olan ürün birim fiyatına dönüştürülecek, bunun da yarısı alınmak suretiyle baltalık ormanlardan elde edilen ürünlerin üretim birim fiyatları bulunacaktır.

Bu ürünler genel olarak orman içi istif yerlerinden satıldığı için, üretim gideri olarak sadece kesim ve sürütme giderleri ile bunların %10 istihkak fazlaları gideri maliyete yansıtılacak ölçme, yükleme, taşıma, istif ve tasnif giderleri maliyete yansıtılmayacaktır.

11.2.9-Erken Üretim Primi ve Teşvik Primleri

a) Erken Üretim Primi Verilmesi

Erken üretimin, teknik gerekliliğe ve ekonomik amaca hizmet edecek şekilde kullanılmasına özellikle dikkat edilecektir.

Genel olarak kış aylarında ve kışa girerken veya çıkarken sürdürülen erken üretim işleri; diğer mevsimlere göre daha zor şartla yapıldığından, Genel Müdürlükçe belirlenecek ağaç cinslerine, sürelerle ve erken üretim prim oranlarına göre teşvik edilerek yaptırılacaktır.

Bunun için önce erken üretim süreleri dışında ve normal şartlarda yapılan işler için kesme, sürütme, yükleme, taşıma ve istif birim fiyatları tespit edilecek ve bu fiyatlar üzerinden, Genel Müdürlükçe bildirilecek prim oranları dikkate alınarak erken üretim primleri hesap edilecek ve hak sahiplerine ödenecektir.

Erken üretim primleri, esas itibarıyla ölçü birimi m³ olan tomruk, tel ve maden direği, sanayi odunu ve kağıtlık odunlara verilecektir. Ancak; ekonomik tercihlerle yapılan erken üretimlerde kağıtlık odunda piyasa talebinin düşük olması ve ilave bir maliyet artışı getirmesi söz konusu ise işletme müdürlüğü bu ürünler için erken üretim primli dönemde üretimden imtina ederek bu ürünlere erken üretim primi verilmeyecektir. Bu husus şartnamelerde belirtilir ve tarafların kabulü halinde üretime başlanır.

İşin amacına ve ilgili şartnamesinde belirtilen şartlara ve sürelerle uyularak yapılması halinde prim verilecektir. Ancak, yolların ulaşımına kapalı olması, tabii afetler, idarenin işi erteleme gibi zorunlu sebeplerden dolayı işin süresi içerisinde bitirilememesi halinde, durum bir tutanakla belgelenerek Genel Müdürlükçe belirlenen prime esas dönemi ihlal etmemek kaydıyla makul bir ek süre verilecek ve tutanak üretim dosyasına konulacaktır. Verilen bu ek süreler işin yaptırılmasındaki teknik ve ekonomik amaca ulaşmaya engel teşkil etmeyecektir.

Silvikültürel bir amaç için (örneğin kızılçamda tensil çalışması için) sahadan çimlenme döneminden önce çıkılması gerekiyorsa; bu şartın yerine getirilmesi durumunda kesme ve sürütme için erken üretim primi verilecektir. Bunlardan primli dönemde yüklenen ve taşınan miktarlar kadarına da söz konusu prim verilecektir. Ekonomik bir amaç güderek piyasaya söz konusu dönemde ürün arz edilmesi düşünülüyorsa, bu amaca hizmet edecek sadece depoya gelen ürünler için kesme, sürütme, yükleme ve taşıma primleri verilecek, geri kalanına verilmeyecektir.

Primli fiyatlar birim fiyat kararlarında belirtilecektir.

b) Teşvik Primi Verilmesi

Üretimi diğer ürünlere göre daha güç şartlarda yapılan ve özellikli olan ürünlere (tel direği gibi) Genel Müdürlüğün belirleyeceği oranlarda teşvik primi verilecektir. Teşvik primi verilirken, çap itibarıyla ürün standartlarında çakışma olan birkaç ürün grubu içerisinde piyasada özellikle talep edilen ürünlerin üretilmelerinin sağlanması, piyasa ihtiyacının karşılanması yanında bu ürünlerin daha iyi fiyatlarla değerlendirilmesine imkan sunması dikkate alınacaktır.

Örneğin maden direklerinin çaplarının ince olması nedeniyle sürütmede her bir parçanın yanına ayrı ayrı gidilmesi gerektiği ve ilave çalışmaya ihtiyaç olduğundan teşvik primleri düzenlenirken bunlar göz önüne alınacaktır. Piyasada talep edilen, ülke içerisinde üretilmemesi durumunda yurt dışından ithal edilerek karşılanan 14 cm çapa kadar olan ince çaplı ibreli maden direklerin kabuklu veya kabuksuz olarak üretilmesi teşvik edilecektir.

Teşvik primleri, erken üretim süresi dışında ve normal şartlarda yapılan işler için tespit edilen birim fiyat (BF) üzerinden hesaplanacaktır. Örneğin, teşvik primi verilen ürüne, erken üretim primi de verilecek ise, primlerin her biri normal birim fiyat (BF) baz alınarak hesaplanacak ve primin primi şeklinde ödeme yapılmayacaktır.

Teşvik primli fiyatlar birim fiyat kararlarında belirtilecektir.

11.2.10- Primli Çalışma ve İlâveten Zorluk Şartları Söz Konusu İse Birim Fiyat Artışı

Bir çalışma alanında hem primli çalışma hem de zorluk şartları söz konusu ise ya da bunlardan birkaç tanesi aynı anda görülecek olursa; hepsinden gelecek artışlar ayrı ayrı hesaplanarak normal birim fiyata eklenerek nihai birim fiyat hesaplanacaktır.

Örneğin; meşcerede hem diri örtü zorluğu hem de rüzgar devriği varsa her iki zorluk şartının birim fiyat artışı ayrı hesaplanıp normal birim fiyata eklenerek nihai birim fiyat oluşacaktır. Bu sahadan teşvik primli maden direk de üretilcekse bu da ayrıca hesaplanıp diri örtü zorluğu, rüzgar devriği etkisi ve teşvik primi normal birim fiyat üzerinden hesaplanarak ayrı ayrı birim fiyata eklenip nihai birim fiyat oluşacaktır.

11.2.11- Olağanüstü Üretim Sahalarında Birim Fiyat

a) Yanık Sahalarda

Yangın sonucu hayatîyetini kaybeden ağaçların üretim işleri; yanık saha içinde veya civarındaki köylülerin kendilerine iş sağlamak veya ormandan yer kazanmak gayesi ile yangın çıkarılmasında caydırıcı olması bakımından, bu sahaların içinde veya civarındaki köylülere ve bunların orman kalkındırma kooperatiflerine prensip olarak verilmemekte, herhangi bir kanuni hak verilmeksizin iş yerine civar olmayan köylülere ve orman kalkındırma kooperatiflerine verilmektedir.

Ancak, Bölge Müdürlüğü, İşletme Müdürlüğü ve İşletme Şefliği tarafından, yangının mahallinde veya civarındaki köylülerce kasti olarak çıkarılmadığı kanaatine varılmış ise üretim işi, herhangi bir kanuni hak verilmeksizin, iş yerindeki veya civarındaki köylülere ve bunların orman kalkındırma kooperatiflerine gördürülebilecektir.

Bu takdirde, yanık sahalardaki üretim herhangi bir kanuni hak verilmediği de göz önünde bulundurularak ilgili Bölge Müdür Yardımcısı, İşletme ve Pazarlama Şube Müdürü, İşletme Müdürü ve İşletme Şefi tarafından kesme ve sürütme için normal üretim birim fiyatlarının hangi oranlarda artırılması gerektiği müştereken tespit edilecek, rapora bağlanacak ve raporun Bölge Müdürlüğü onayına müteakip üretime girilecektir.

İlgili şartname ve birim fiyat kararlarına bu hususta gerekli açıklamalar konulacaktır.

Diğer bir husus, yanık sahalarda dikili satış yapılmayacak ve üretim idare tarafından yapılacak ise; üretim çalışmalarında zaman kaybetmeden işlere başlanması ve süratle tamamlanması için işin süratini etkileyen damgalama, ölçü tespit, birim fiyat belirleme çalışmalarında zaman kaybedildiği belirlenmiş olup, zaman kaybının önlenmesi için bazı uygulamalar yapılabilecektir.

Bu çerçevede;

1-Damga Yönetmeliğinde belirtildiği gibi, tamamen boşaltılacak yanık sahalardan sadece sınırlardaki ağaçlar damgalanarak sahanın sınırları belirlenecek ve bu sınırlar içerisinde kalan ağaçlar damgalanmayacaktır.

2-Üretim aşamasında ilgili bölmede; toplam dikili kabuklu gövde hacminin belirlenmesi ve birim fiyat hesaplamalarında çap kademelerinin tespit edilmesi zaman alacak ve gecikmeye meydan verecek durumlarda, İşletme Müdürlüğüne kurulacak bir komisyon marifetiyle yangına maruz kalan bölmelerde yanık sahayı temsil edecek deneme alanları alınarak buradan elde edilen verilerin genel sahaya uyarlanarak bölmeye ait dikili damga miktarı ve çap kademeleri belirlenecektir. Birim fiyat hesaplamalarında da bu veriler kullanılabilir.

b) Rüzgar Devriği, Kar Kırığı ve Böcek Tahribatı Olan Sahalarda

Amenajman planlarına göre yapılan normal üretimlerin dışında; rüzgar devirmesi, kar kırması, böcek arız olması gibi sebeplerle olağanüstü üretim yapılması gerektiğinde, damgalama, işaretleme ve tespitin hızlı bir şekilde yapılması gerektiği, bu tür üretimin geniş sahalara yayılması ve dağınık olması dikkate alınarak yanık sahalarda olduğu gibi, ilgili Bölge Müdür Yardımcısı, İşletme ve Pazarlama Şube Müdürü, İşletme Müdürü ve İşletme Şefi tarafından, kesme ve sürütme için normal üretim birim fiyatlarının, hangi oranlarda artırılarak üretim işlerinin yaptırılacağı müştereken bir raporla tespit edilecek, raporun Bölge Müdürlüğüne onayını müteakip üretime girilecektir. Raporun bir nüshası da bilgi için Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

Bu hususta üretimi yapacak orman köylüleri ile de istişare edilerek makul düzeyde birim fiyat farkı verilmesine özen gösterilecektir.

Üretimde çalışanların 6831 sayılı Orman Kanununun 34'üncü maddesinden doğan hakları verilecektir.

Üretime verme süresinin uzaması, üretimin uzun sürmesi, aksaması veya kabukların soyulamaması sebebiyle meydana gelebilecek böcek istilalarına veya diğer hastalık etmenlerine karşı önlemler alınmalıdır.

11.2.12- Kesme ve Sürütmede Diri Örtü, Kayalık ve Kokurdanlık Olan Sahalarda Birim Fiyat Tespiti

Kesim sahasında iş verimini azaltan diri örtü, kayalık ve kokurdanlık sahaların bulunması halinde, bunların yoğun veya çok yoğun oluşuna göre, birim fiyatlar aşağıdaki oranlara kadar artırılarak kesme ve sürütmeye ait birim fiyatları tespit edilecektir.

Yoğun olan sahalarda %10'a

Çok Yoğun olan sahalarda %20'ye kadar

Bu kriterler aşağıda açıklanan hususlar göz önünde bulundurularak tespit edilecektir.

a)Yoğun Diri Örtü Alanı: Kesim ve sürütmede iş verimini etkin bir şekilde azaltan, iş yapılmasını güçleştiren Karadeniz Bölgesinde orman gülü, karayemiş gibi, Akdeniz ve Ege bölgesinde pırnal, kermes meşesi, sandal vb. gibi maki elemanları, böğürtlen, similax gibi dikenli ve sarılıcı bitkilerin boşluklu, gevşek kapalı ve orta kapalı olarak bulunduğu yerleri,

b)Çok Yoğun Diri Örtü Alanı: Kesim ve sürütmede iş verimini çok etkin bir şekilde azaltan, işin yapılmasını fevkalade güçleştiren ve yukarıda sayılan bitki örtüsünün tam sahayı kapattığı, girift veya sıkışık olarak bulunduğu yerleri,

c)Yoğun Kayalık ve Kokurdanlık Alan: Kesim ve sürütmede iş verimini etkin bir şekilde azaltan, işin yapılmasını güçleştiren, çukurluklar ve tümsekler oluşturan kaya ve taşlar ile toprak seviyesi üzerine çıkmış kaya ve taşlarla kaplı yerleri,

ç)Çok Yoğun Kayalık ve Kokurdanlık Alan: Kesim ve sürütmede iş verimini çok etkin bir şekilde azaltan, işin yapılmasını fevkalade güçleştiren, sahada çukurluk ve tümsekler oluşturan, çok

yoğun olarak birbirine ekli blok kayalar veya toprak seviyesi üzerine çıkmış büyük kaya ve taşlarla kaplı yerleri ifade etmektedir.

Yukarıda belirtilen kriterlerin bulunduğu kesim sahalarında kesim ve sürütme standart zamanlarının hangi oranlarda artırılması gerektiğine İşletme ve Pazarlama Şube Müdürünün başkanlığında, ilgili İşletme Müdürü ve İşletme Şefi birlikte karar verecek ve durum bir tutanakla tespit edilecektir. Bu kriterlerin iş güçlüğüne artıracak oranda bulunmaması halinde, birim fiyatta herhangi bir artış yapılmayacaktır.

Bu kriterler sahanın muayyen bir bölümünde bulunuyor ise, bu sahanın genel kesim sahasına oranı dikkate alınarak iş güçlüğü tespit edilecektir.

11.2.13- Taşımada Engel Faktörü

Orman Yollarının Planlanması, Yapımı ve Bakımı Hakkındaki 292 sayılı Tebliğde B Tipi Tali Orman Yolları, Standartları Yükseltilmiş, Normal, Ekstrem B Tipi Tali Orman Yolları olmak üzere tanımlanmıştır.

Orman ürünlerinin, ilgili Tebliğde açıklandığı ölçü ve standartlara uymayan daha düşük standartlardaki orman veya köy yollarından taşınması halinde, araçlara ruhsatnamelerindeki yükleme kapasiteleri kadar yükleme yapılamamakta ve daha düşük kapasite ile çalışmaktadır.

Böyle durumlarda taşıyıcının bir kusuru olmayıp kusur yolların standarda uygun olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu itibarla düşük kapasite ile çalışılan yollarda, aracın bir saatlik veya bir günlük Birim Maliyetinin karşılanabilmesi için engel faktöründen dolayı bu faktörün etkisi oranında taşıma birim fiyatının artırılması gerekmektedir.

Bunun için, araçların ruhsatnamelerindeki yükleme kapasitesi veya istiap haddi (P₁) tespit edilecek, taşıma yapılan yoldaki engel faktöründen dolayı noksan yüklenen yük miktarı (P₂) ortalama olarak bulunacaktır. Bu hususta o yıl veya geçmiş yıllarda kullanılan sevk pusularındaki taşıma miktarından veya Satış İstif Yeri Defteri kayıtlarından faydalanılabilir.

Bundan sonra engel faktöründen dolayı birim fiyatın artırılması gereken oran;

$$\frac{P_1 - P_2}{P_2} \text{ formülü ile bulunacaktır.}$$

Örnek olarak; aracın yükleme kapasitesi tondan m³'e çevrilerek 18 m³ bulunsun ancak, taşıma yapılan yoldaki engel veya engellerden dolayı ortalama olarak 15 m³ ürün taşınabilsin,

$$\text{Buna göre; } \frac{P_1 - P_2}{P_2} = \frac{18 - 15}{15} = 0,20 \text{ yani \%20 oranı bulunacaktır}$$

Bu Tebliğe göre bulunan taşıma birim fiyatı %20 oranında artırılacaktır.

Konunun istismarını önlemek ve sadece engel faktörünün bulunmasından dolayı birim artışı %30 oranını geçmeyecek hesapla bulunan oran bunu geçse dahi en çok %30 oranı uygulanacaktır.

Keza 292 sayılı Tebliğde tarif edilen A Tipi Orman Yollarında da yükleme kapasitesini düşüren engel veya engellerin bulunması halinde, engel faktörü kullanılabilecektir.

11.2.14- Kar Üzerinde Işık ve Boşaltma Kesimi

Tabii gençleştirme sahalarında gençliğin getirilmesini müteakip yapılacak ışık ve boşaltma kesimleri sırasında bu gençliğin zarar görmemesi, fazladan ağaçlandırma masrafları yapılmaması ve sahadaki elit ağaçların değer kaybına uğramadan kesilip çıkarılabilmesi için, ışık ve boşaltma kesimleri kar üzerinde yapılacaktır.

Bunun için, fidanların boyunu örten ancak kesim ve sürütme işlerini de engellemeyen bir kar tabakasının oluşması beklenmektedir.

İstenilen şartlar oluştuğundan sonra, mevcut kar tabakası üzerine yeniden kar yağarak kesilen ağaçların karla örtülebileceği ve dolayısıyla bölmeden çıkarma işinin yapılamayacağı dikkate alınarak gününbirlik

kesim ve sürütme yapılacak, diğer bir ifade ile günlük bölmeden çıkarılabilecek miktar kadar dikili ağaç kesilecektir.

Bölmeden çıkarma işi, mümkün olduğu kadar havai hatlar ve sürütücü vinçlerle yapılacak bunların temin edilemediği yerlerde orman köylüsünün elinde bulunan geleneksel araç, gereç ve işgücünden de faydalanılacaktır.

Kar üzerinde kesim ve bölmeden çıkarma işlerinin, normal şartlara göre daha zor olduğu dikkate alınarak normal şartlara göre kesim ve sürütme birim fiyatlarının hangi oranlarda artırılması gerektiği Genel Müdürlükçe tespit edilerek Bölge Müdürlüklerine bildirilecektir.

Kar üzerinde ışık ve boşaltma primi verilen sahalara ayrıca erken üretim primi verilmeyecektir.

Konuya ilişkin kesim ve sürütme şartnamelerine gerekli hükümler konulacak, birim fiyat kararlarında da primli birim fiyatları gösterilecektir.

Boşaltma işi bitirildikten sonra sahada kalan ve kıymetlendirilmesi ekonomik olmayan üretim artıklarının, karlar eridiğinde gençliğe zarar vermemesi için boşluklarda ve uygun yerlerde toplanması sağlanacak ve bu işler için silvikültürel hesaplar kullanılacaktır.

Kızılçam ve plantasyonla yetiştirilen kavak ile hızlı gelişen türler için kar üzerinde ışık ve boşaltma primi verilmeyecektir.

11.2.15- Baltalıklarda Birim Fiyat Tespiti

Baltalık ormanlarda üretim birim fiyatlarının tespiti, bu ormanlardan endüstriyel odun elde edilmesi ve yakacak odunların da Köylü Pazar Satışı (KPS) hakkı olarak orman köylüsüne verilmesi dikkate alınarak ilgili başlıkta açıklanmıştır.

Bazı mıntıklalarda, yakacak odunların yanı sıra, endüstriyel odunların tamamı belirlenen tahsis fiyatlarıyla istedikleri takdirde hak sahiplerine satılmaktadır. Ancak, nadiren de olsa, üretimi yapan hak sahiplerinin ürettikleri endüstriyel odun ve yakacak odunlardan KPS haklarını almak istememeleri halinde, bunların alım-satımından herhangi bir kazanç da elde edemeyecekleri için, üretim birim fiyatları, koru ormanlarında olduğu gibi tespit edilip ödenecek ve elde edilen ürünler de İdarece değerlendirilecektir.

11.2.16- Enkazdan Üretim Yapılan Sahalarda Birim Fiyat Tespiti

Geçmiş yıllarda meydana gelmiş enkazdan üretim yapılması halinde, kesme birim fiyatı; sahadan enkaz ile birlikte dikili ağaçlar da kesiliyor ise bunlar için tespit edilecek kesme birim fiyatı, dikili ağaç kesilmeden sadece enkazdan üretim yapılıyor ise, geçmiş yıllarda kesim yapılmışsa buna ait dikili ağaç ölçü tutanağındaki çap sınıflarını temsil eden çaplara göre, geçmiş yıllarda da kesim yapılmamış ise, meyil ve çap kademeleri vb. bakımından emsal veya benzer sahalara göre kesme birim fiyatı tespit edilecek ve gerekçesi birim fiyat kararına eklenecektir.

Diğer iş kollarına ait birim fiyatlar ise, bu Tebliğde açıklandığı şekilde tespit edilecektir.

11.2.17- Yol Güzergahlarının Boşaltılmasında Sürütme Birim Fiyatının Tespiti

Yol güzergahlarındaki ağaçlar genel olarak yol inşaatına başlamadan önce kesilip yol şevinin üzerine sürütülmektedir. Buralarda sürütme mesafesinin kısa, yamaç meylinin yüksek olması ve yolun henüz teşekkül etmemesi sebebiyle normal üretim sahalara göre güçlükler bulunmaktadır. Diğer taraftan yeni yol olmasa da değişik nedenlerle yol güzergahı kesimlerinde de benzer zorluklar söz konusu olmaktadır.

Bu itibarla kesilen ağaçlardan elde edilen ürünlerin öncelikle mekanizasyonda kullanılan üretim makinaları ile çıkarılması imkanı araştırılacaktır. Bunun mümkün olmaması halinde, geleneksel usullerle orman köylüsüne kesim ve sürütmesi yaptırılacak ancak, iş güçlüğü dikkate alınarak İşletme ve Pazarlama Şube Müdürünün başkanlığında, ilgili İşletme Müdürü ve İşletme Şefinden oluşan bir heyet marifetiyle sürütme birim fiyatının hangi oranda artırılarak sürütme işinin yaptırılacağı tespit edilecektir. Durum bir tutanakla tevsik edilecek ve sürütme işi tespit edilen birim fiyatla gördürülecektir.

11.2.18- Usulsüz Kesim İşlerinde Üretim

Devlet ormanlarında meydana gelen usulsüz kesimler sonucu sahada kalan ürünlerin üretim işleri; öncelikle idarenin kendi imkanlarıyla yaptırılacaktır. Bu şekilde yaptırılmaması durumunda diğer seçenekler değerlendirilecektir.

Bir çeşit enkaz temizliği niteliği taşıyan bu işlere çoğu yerde istekli bulunamaması işin cazip olmaması hasım kazanılacağından endişe edilmesi gibi sebeplerle bu ürünlerin normal birim fiyatlarla yaptırılmasında güçlük çekilmektedir. Ayrıca, yangın sahalarından çıkarılan enkazda olduğu gibi usulsüz kesim sonucunda elde edilen ürünlerin üretiminde de herhangi bir kanuni hak verilmeyeceğinden üretim birim fiyatlarına cazibe kazandırılması gerekmektedir. Bu itibarla, ilgili İşletme Müdürü ve İşletme Şefinden oluşan bir komisyon oluşturulacak ve bu komisyon marifetiyle usulsüz kesilen ürünlere ait üretim birim fiyatlarının hangi oranlarda artırılarak üretilebileceği tespit edilecektir. Durum bir tutanakla tevsik edilerek dosyasına konulacak ve üretim işleri de tespit edilen zamlı fiyatlarla gördürülecektir.

11.2.19- Ek Ödenek Talebi

Gerek yılı içinde bütçeyle verilenden fazla birim fiyat gerçekleşirse, gerekse programın üzerinde üretim yapılma sebebiyle yıl içerisindeki sarfiyata göre, ödenek aşımı meydana gelecekse; İşletme Müdürlüğünce, Bölge Müdürlüğünden aşım yapılacak miktar için yıl içerisinde ek ödenek talebinde bulunulacaktır.

Bölge Müdürlüğünce işletmeler arasındaki gerekli ödenek aktarma ve ayarlamaları yapılarak talebin karşılanmasına çalışılacaktır.

Bölge Müdürlüğünün talebi karşılayamaması halinde ödenek aşımında bulunacak işletmelerin formları da eklenmek suretiyle her hesap için ayrı ayrı form düzenlenerek Bölge Müdürlüğü bazında Genel Müdürlükten yılı içerisinde ek ödenek talep edilecektir. Bunun tam tersi artan ödenekler var ise yine yılı içerisinde tenkisi talep edilecektir.

Ek ödenekler (Ek-39) nolu forma göre talep edilecek, formun altına gerekçesi açıkça yazılacak ve formu düzenleyenler tarafından imzalanıp onaylanacaktır.

İşletme Müdürlüklerince düzenlenen formun altını İşletme Müdürü ve Muhasebe Yetkilisi onaylayacak, Bölge Müdürlüğünce düzenlenen formun altını da İşletme ve Pazarlama Şube Müdürü ile Mali İşler Şube Müdürü inceleyip imzalayacak ve Bölge Müdürü tarafından uygun şerhi verilerek onaylanacaktır.

İşletme Müdürlüğü bazında Genel Müdürlükten ek ödenek talebinde bulunulmayacaktır.

11.2.19- Üretim Giderlerine İlişkin Bütçe Teklifinin Hazırlanması

Döner Sermaye Bütçesindeki üretim giderlerinin sağlıklı bir şekilde tespiti için, bütçe hazırlık çalışmalarında program yılının dikili ağaç damgası yapılan sahaların dikili ağaç ölçü tutanağına, damgası yetiştirilemeyen sahaların da amenajman ve silvikültür planlarının verilerine ve aktüel duruma göre DKGH tespit edilecek, geçmiş yıllar verim oranlarına göre bundan elde edilecek ürün miktarları, ağaç türlerine göre Üretim Programı ve Ödenek cetvellerine yazılacaktır.

Dikili olarak satılacak ve üretim masrafı yapılmayacak ürünler belirlendikten sonra üretim giderine konu olacak ürün miktarları da tespit edilecek, bu bölümde açıklanan usullerle ve ağırlıklı ortalamalardan gidilerek 1 m³ yapacak odun çeşitleri için ve 1 ster lif-yonga odunu, sırik, çubuk ve yakacak odun için; çalışma zamanları ve önceki yıllar gerçekleştirmeleri göz önüne alınarak bütçe için öngörülen artış yüzdesi de dikkate alınarak bulunacak birim fiyatlar ile üretilecek miktarlar ilişkiye getirilerek hesaplamalar yapılacaktır.

11.2.20- Birim Fiyat Kararlarına Dayanaklarının Eklenmesi

Orman İşletme Müdürü ve İşletme Şefi tarafından birlikte alınan üretim birim fiyat kararlarına; her iş faslı için ayrı olmak kaydıyla, birim fiyatın teşekkülüne esas olan sürütme mesafesi, meyil, yol uzunluğu vb. ölçmeler ile birim hacme isabet eden İÇZ, MÇZ değerleri, ağırlıklı ortalama alınmışsa buna

ilişkin hesap şekli, kullanılan formüller ve elde edilen sonuç, Orman İşletme Şefi ve görevli memur tarafından düzenlenecek bir tutanakla gösterilecek, tutanak düzenleyenler tarafından imzalanacaktır.

Bu tutanak İşletme Müdürü tarafından incelenecek, usulüne uygun düzenlendiğinin tespitinden sonra birim fiyat kararı imzalanacaktır.

Tutanak bölme üretim dosyasındaki birim fiyat kararına eklenecektir.

11.2.21- Taahhülle Yaptırılacak Üretim Sürecine Ait İşlerde

Bu hususta, Orman Kanununun 40'ıncı maddesinde belirtilen ve birim fiyatla (vahidi fiyat) yaptırılmayan kesme, sürütme, taşıma gibi işler ihaleli olarak yaptırılabilir. Bunlarla ilgili poz numaraları ve birim fiyat tarifleri, uygulanacak teknik şartnameler Genel Müdürlükçe belirlenecek ve taşra teşkilatına gönderilecektir.

Üretim süreciyle alakalı olup İdarece yapılan ve gerek teknik eleman eksikliği gerekse bu konuda İdarece çalıştırılan hizmet akdine bağlı işçilerin yetersizliği gibi durumlarda işlerin aksamadan yürütülebilmesi için üretim sürecinde asıl işlerden olan mesaha, yanık-devrik-kırık vb. sahalarda dikili hacim tespiti, dikili satışlarda verim yüzdesi tespiti, tasnif depolama, çıkacak ağaçların belirlenmesi ve kayıt altına alınması gibi işler de ihaleyle yaptırılabilir. Bu işlerle ilgili uygulanacak teknik şartnameler ve birim fiyatlar Genel Müdürlükçe belirlenecek ve taşra teşkilatına gönderilecektir.

İhaleyle yaptırılan işlerde 4734 ve 4735 sayılı Kanunlar ile 5531 sayılı Kanun birlikte değerlendirilerek teklif birim fiyat usulüyle işlem yapılacaktır.

EKLER

EK-1

..... ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ 20..... YILI ÜRETİM PROGRAMI																
Çalışma (%)																
ÜRÜN ÇEŞİDİ	İBRELİLER								YAPRAKLILAR							GENEL TOPLAM
	Sedir	Ardıç	Kızılçam	Sarıçam	Karaçam	Ladin	Gökna	Diğer İbr.	TOPLAM	Meşe	Gürgen	Kayın	Kavak	Kızılğaç	Diğer Ypr.	
DKGH(m³)																
Tomruk (m³)																
Tel Direği (m³)																
Maden Direği (m³)																
Sanayi Odunu (m³)																
Kağıtlık Odun (m³)																
Lif Yonga Odunu (m³)																
Sırık (m³)																
ENDÜSTRİYEL TOPLAM																
BALTALIK-KORUYA TAHVİL																
KORU (Etadan)																
SAHA TEMİZLİĞİ, ENKAZ V.S.																
YAKACAK TOPLAM																
Çubuk (ster)																
NOT:1-..... Ster Yakacak Odunun Steri Şehir Kasaba 31.Madde ve Steri 32. Madde İhtiyacıdır.																

HESAP NO	HESAP ADI VE İŞ ÇEŞİDİ	ÜRÜN ÇEŞİDİ	BİRİMİ	MİKTARI	BİRİM FİYAT(TL)	ÖDENEĞİ (TL)
710.03.01	ÜRETİME YÖNELİK İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ					
730	ÜRETİM GİDERLERİ					
730.70.01.01	ÖLÇME VE DİĞER GİDERLER					
730.70.01.02	KESME VE TOMRUKLAMA GİDERLERİ	Tomruk	m ³			
		Tel Direği	m ³			
		Maden Direği	m ³			
		Sanayi Odunu	m ³			
		Kağıtlık Odun	m ³			
		Lif Yonga Odunu	ster			
		Yakacak Odun	Piyasa	ster		
			32.Madde	ster		
		Sırık	ster			
	Çubuk	ster				
KESME VE TOMRUKLAMA GİDERLERİ TOPLAMI						
730.70.01.03	ARDAKLANMAYI ÖNLEME GİDERLERİ					
730.70.01.04	SÜRÜTME VE TOPLAMA GİDERLERİ	Tomruk	m ³			
		Tel Direği	m ³			
		Maden Direği	m ³			
		Sanayi Odunu	m ³			
		Kağıtlık Odun	m ³			
		Lif Yonga Odunu	ster			
		Yakacak Odun	Piyasa	ster		
			32.Madde	ster		
		Sırık	ster			
	Çubuk	ster				
SÜRÜTME VE TOPLAMA GİDERLERİ TOPLAMI						
730.70.01.05	TAŞIMA GİDERLERİ	Tomruk	m ³			
		Tel Direği	m ³			
		Maden Direği	m ³			
		Sanayi Odunu	m ³			
		Kağıtlık Odun	m ³			
		Lif Yonga Odunu	ster			
		Yakacak Odun	ster			
		Sırık	ster			
		Çubuk	ster			
	TAŞIMA GİDERLERİ TOPLAMI					
730.70.01.06	İSTİF GİDERLERİ	Tomruk	m ³			
		Tel Direği	m ³			
		Maden Direği	m ³			
		Sanayi Odunu	m ³			
		Kağıtlık Odun	m ³			
		Lif Yonga Odunu	ster			
		Yakacak Odun	ster			
		Sırık	ster			
		Çubuk	ster			
	İSTİF GİDERLERİ TOPLAMI					
730.70.01.07	TASNİF VE DEPOLAMA GİDERLERİ					
730.70.01.08	İSTİHKAK FAZLALARI					
730.70.01.09	YÜKLEME GİDERLERİ	Tomruk	m ³			
		Tel Direği	m ³			
		Maden Direği	m ³			
		Sanayi Odunu	m ³			
		Kağıtlık Odun	m ³			
		Lif Yonga Odunu	ster			
		Yakacak Odun	ster			
		Sırık	ster			
		Çubuk	ster			
	YÜKLEME GİDERLERİ TOPLAMI					
ÜRETİM GİDERLERİ TOPLAMI						

..... ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ 20..... YILI ÜRETİM VE İŞ PROGRAMI

ÜRÜN ÇEŞİDİ	BİRİMİ	İŞ	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
DKGH	m ³	ÜRETİM												
TOMRUK	m ³	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												
TEL DİREK	m ³	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												
MADEN DİREK	m ³	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												
SANAYİ ODUNU	m ³	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												
KAĞITLIK ODUN	m ³	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												
LİF YONGA	m ³	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												
SIRIK	m ³	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												
ENDÜSTRİYEL ODUN TOPLAMI	m ³	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												
YAKACA K ODUN	Ster	KESME												
		SÜRÜTME												
		TAŞIMA												

EK-4

..... YILI DİKİLİ DAMGA İŞ PROGRAMI

BİRİMİN ADI:

[illegible]

NOT: 1-İş programı damgaya başlanılmadan önce düzenlenecektir.

Örnek: 2019 yılı için 2018 yılının Temmuz ayında dikili damgaya başlanacak ise, iş programı düzenlenerek Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

2- Aylar itibariyle yapılacak dikili damga miktarı daha önce yapılanlara eklenerek(kümülatif) gösterilecektir.

Örnek: Haziranda 500 m³, Temmuzda 1500 m³, Ağustosta 2500 m³ damga yapılacağı planlanıyorsa, cetvelde Haziranda 500, Temmuzda 2000, Ağustosta 4500 m³ olarak gösterilecektir.

EK-5

DİKİLİ AĞAÇ ÖLÇÜ TUTANAĞI

İşletmesi :		Meşcere Tipi :					
Şefliği :		Dikili Damga No :					
Bölme No :		TARİHİ :					
Bölmecik No :							
DAMGALANAN DİKİLİ AĞACIN							
DİP KÜTÜK NO	AĞAÇ CİNSİ	1.30 ÇAPI cm	ÇAP SINIFLARINA GÖRE HACİM				
			I 8-18 m ³	II 20-34	III 36-50	IV 52-....	DÜŞÜNCELER
TOPLAM							

EK-6

İŞLETMESİ :
 ŞEFLİĞİ :
 BÖLMESİ :
 BÖLMECİK NO :

MEŞCERE TİPİ :
 DİKİLİ DAMGA NO :
 TARİHİ :

YARDIMCI DİKİLİ AĞAÇ TUTANAĞI
 (20 cm de az çaptaki ağaçlar için)

1.30 ÇAPI		AĞAÇ CİNSİ		
4 cm ÇAPLI	ADET			
	TOPLAM	 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³
6 cm ÇAPLI	ADET			
	TOPLAM	 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³
8 cm ÇAPLI	ADET			
	TOPLAM	 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³
10 cm ÇAPLI	ADET			
	TOPLAM	 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³
12 cm ÇAPLI	ADET			
	TOPLAM	 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³
14 cm ÇAPLI	ADET			
	TOPLAM	 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³
16 cm ÇAPLI	ADET			
	TOPLAM	 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³
18 cm ÇAPLI	ADET			
	TOPLAM	 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³
GENEL TOPLAM		 Adet , m ³	 Adet , m ³	 Adet , m ³

K A R A R**TARİH:****NO:****KESME (Kesme ve Tomruklama)****BİRİM FİYAT KARARI****1-İşletmesi** :.....**2-Şefliği** :.....**3-Bölme No** :.....**4-Kesim Düzeni No** :.....**5-Kesim Parseli No** :.....**6-YAPILACAK KESİM** :.....**7-KESİLECEK DİKİLİ AĞAÇLARIN**

<u>Ağaç Cinsi</u>	<u>Adedi</u>	<u>Hacmi (m³)</u>
.....		
.....		
.....		

8-BİRİM FİYATLARI

<u>Ağaç Cinsi</u>	<u>Emval Çeşitleri</u>	<u>Birim Fiyatları</u>
.....		 TL/m ³
.....		 TL/m ³
.....		 TL/m ³
.....		 TL/m ³
.....		 TL/m ³
.....		 TL/m ³
.....		 TL/m ³

9-Kesime Başlama Tarihi:.....**10-Kesimi Bitirme Tarihi:****11-Tanınacak Kanuni Haklar:**.....

.....

..... nolu bölmesindeki yukarıda cinsi ve miktarı yazılı kabuklu gövde hacmindeki ağaçların kesiminin ekli şartname ve standardizasyon esasları ile yine ekli kriterlere göre tespit edilen yukarıda yazılı birim fiyatlarla yaptırılmasına ve bu birim fiyat kararının civar köylülere ve ilgili kooperatiflere duyurulmasına birlikte karar verildi. / /20

Orman İşletme Şefi

İşletme Müdürü

K A R A R**TARİH:****NO:****SÜRÜTME (Orman İçi İstif Yerine Taşıma)****BİRİM FİYAT KARARI****1-İşletmesi** :.....**2-Şefliği** :.....

3-Yapılacak Sürütme :..... bölmede mevcut aşağıda cinsi yazılı Orman emvali Orman içi istif yerine taşınacaktır. Ayrıca taşındığı yerde istife alınacaktır/alınmayacaktır.

4-TAŞINACAK ORMAN EMVALİNİN

<u>Ağaç Cinsi</u>	<u>Emval Çeşitleri</u>
.....	
.....	
.....	
.....	

5-BİRİM FİYATLARI

<u>Ağaç Cinsi</u>	<u>Emval Çeşitleri</u>	<u>Birim Fiyatları</u>
.....		 TL/m ³
.....		 TL/m ³
.....		 TL/m ³
.....		 TL/Ster
.....		 TL/Ster
.....		 TL/Ster

6-Sürütmeye Başlama Tarihi:.....**7-Sürütmeyi Bitirme Tarihi:****8-Tanınacak Kanuni Haklar:**.....

.....

..... nolu bölmesinde mevcut yukarıda cinsi, nevi yazılı orman emvalinin bu bölmenin (.....) orman içi istif yerine sürütmesinin; ekli kriterlere göre tespit edilen ve yukarıda belirtilen birim fiyatlarla civar köylülere ve ilgili kooperatiflere şartnamesine uygun olarak birim fiyatla yaptırılmasına ve bu vahidi fiyat kararının civar köylere de ilanına birlikte karar verildi.. / /20

Orman İşletme Şefi

İşletme Müdürü

K A R A R**TARİH:****NO:****KAMYON VEYA MOTORLU ARAÇLARLA YÜKLEME VE TAŞIMA**

(Satış İstif Yerlerine Taşıma)

BİRİM FİYAT KARARI**1-İşletmesi** :.....**2-Şefliği** :.....**3-Yapılacak Taşıma** :..... makta/orman içi istif yerinde mevcut
aşağıda cinsi yazılı Orman emvali satış istif yerine taşınacaktır.**4-TAŞINACAK ORMAN EMVALİNİN**Ağaç Cinsi Emval Çeşitleri

.....	
.....	
.....	
.....	

5-BİRİM FİYATLARI

<u>Ağaç Cinsi</u>	<u>Ürün Çeşitleri</u>	<u>Yükleme Birim Fiyatları</u>	<u>Taşıma Birim Fiyatları</u>
.....		 TL/m ³	 TL/m ³
.....		 TL/m ³	 TL/m ³
.....		 TL/m ³	 TL/m ³
.....		 TL/Ster	 TL/Ster
.....		 TL/Ster	 TL/Ster
.....		 TL/Ster	 TL/Ster

6-Taşımaya Başlama Tarihi:.....**7-Taşımayı Bitirme Tarihi:****8-Tanınacak Kanuni Haklar:**.....

.....

..... Yukarıda cinsi, nevi yazılı orman emvalinin şartname esasları dahilinde
 makta /orman içi istif yerinden..... satış istif yerine (deposuna)
 taşınmasının; ekli kriterlere göre tespit edilen ve yukarıda belirtilen birim fiyatlarla yaptırılması ve bu
 birim fiyat kararının civar köylülere ve ilgili kooperatiflere duyurulmasına birlikte karar verildi.

/ /20

Orman İşletme Şefi

İşletme Müdürü

KESİM ŞARTNAMESİ (Vahidi Fiyat Usulü İle)

..... Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı Şefliğinin
 nolu bölmesinde numaralı dikili ağaç damgası ile damgalanan,
 adede denk m³ dikili hacimde
 adede denk m³ dikili hacimde
 adede denk m³ dikili hacimde

Toplam adede denk m³ dikili hacmindeki ağaçların üretimi
 aşağıda yazılı şartlarla yaptırılacaktır.

BİRİM FİYATI, SÜRESİ VE İŞİN DAĞITIMI

Madde 1-Birim fiyat (vahidi fiyat), birim fiyat kararında belirtildiği gibi olacaktır.

Madde 2-Kesime/...../20.. tarihinde başlanılacak ve/...../20.. tarihinde bitirilecektir. İş bu şartnamede belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işin yapılmaması halinde 6831 sayılı Orman Kanununun 34'üncü maddesinde belirtilen kanuni haklardan faydalanamazlar.

Madde 3-Kesilecek damgalı ve numaralı ağaçların dağıtımı İşletme Şefi ve görevli memurlar huzurunda, kesime talip olanların iş güçleri göz önüne alınarak, ağaç numaralarına göre kura ile yapılacak ve bu husus bir tutanakla tespit edilecektir.

Kesimi yapacak orman köylerini kalkındırma kooperatifi ise kura çekilmeyecek, kooperatife isabet eden miktar bütünüyle bu kooperatife verilecektir. Kesimi yapacak kooperatif birden fazla ise, iş dağıtımı kura çekilmek suretiyle yapılacaktır.

İş tevziatı yapılan gerçek kişiler çalışma konusuyla ilgili eğitim aldıklarını veya mesleki yeterlilik sahibi olduklarını belgelemek zorundadır. İş tevziatı kooperatife yapılmışsa; kooperatif, işi yapacak üyelerinin bu işle ilgili eğitimi aldıklarını veya üyelerinin mesleki yeterliliğe sahip olduğunu belgelemek zorundadır.

KESİM SAHASININ TESLİMİ

Madde 4- Kesim yapılacak bölme; İşletme Şefi, görevli memur ve kesim işini yapacak kişiler (yüklenici) ile müştereken gezilerek krokisi ile birlikte düzenlenecek bir tutanakla işi yapacak kişilere teslim edilecektir.

İş yapacak olan (yüklenici) orman köylerini kalkındırma kooperatifi ise, bölme üyelere değil, kooperatif adına kooperatifin ismi de zikredilmek suretiyle kooperatifi temsile yetkili kişilere teslim edilecek ve tutanak bu kişiler tarafından imzalanacaktır.

Yüklenici gerçek kişi ise, işin bizzat kendisi tarafından yapılacağını taahhüt etmiş sayılır. Ancak, yüklenici kooperatif ise; Orman Kanununun 34'üncü maddesindeki kanuni haklardan yararlanmak istediğinde, kesimi bizzat kooperatifin üyelerine yaptırmak zorundadır. Kooperatif, buna ait taahhütnamesini, kesime başlamadan önce İşletme Şefliğine verecektir.

KESİMİN YAPILMASI

Madde 5-Kesim, TS 1214 Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları Standardı ile Ağaç Kesme ve Boylama Operatörü Ulusal Meslek Standardına uygun olarak yapılacaktır.

Damgalı ağaçlar; damga dip kütükte kalacak şekilde toprağa mümkün olan en yakın seviyeden kesilecek ve işaretlenen tarafa devrilecektir. Devrilirken dip tomruğun yarılmaması ve sakal bırakmaması için dip kütükte devirme istikametinde devirme noktasındaki çapın 1/4'ü kadar genişliğinde ve 45 derece açıklıkta devirme oyuğu açılacak ve bu oyuğun aksi tarafı oyuk tabanından

3-5 cm yükseklikten devirme oyuğu tabanına paralel olarak testere ile kesildikten sonra kamalarla gereken yöne devrilecektir.

Kesilen ağacın, diğer ağaçlara kesinlikle zarar vermeyecek şekilde devrilmesi sağlanacaktır. Kesim sahalarında budanması gerekli ağaçlar, Orman İşletme Şefliğince önceden tespit edilecek ve budaması yapıldıktan sonra kesilecektir.

Madde 6-Ağaçlar devrildikten sonra dal ve budaklar dipten silme olarak kesilecek ve ibrelilerde gövdedeki kabuklar boydan boya soyulacaktır. Bu işlem bitirilmeden görevli memur veya bu işlerle görevli kişiler tarafından boylamaya ait işaretleme yapılmayacaktır. Ancak, kabuk soyma işlemi için makine kullanılması durumunda makinanın konuşlanacağı yere göre iş akışında ve istihkak ödeme aşamasında düzenleme yapılabilir.

İşaretleme işlemi bittikten sonra gövde işaretli yerlerden dik olarak düzgün bir şekilde testere ile kesilecektir. İşaretleme ve bölme işlemi öncelik sırasına göre; tomruk, tel direği, maden direği, sanayi odunu, kağıtlık odun, sırık, çubuk, lif-yonga odunun standartları dikkate alınarak yapılacak, bunların dışındaki gövde ve dal artıkları yakacak odun olarak üretilcektir.

İçi çürük veya kovuk olup da dışında kalın bir halka şeklinde sağlam ve kusursuz (bilhassa kayınlarda halka kalınlığı asgari 12 cm) kısmı bulunan gövdeler tomruk olarak değerlendirilecektir.

Tomrukta, 3-5 cm baş kesme payı bırakılacaktır.

Tomruklarda taşımaya uygun yalnız bir başta ve 5 cm den fazla olmamak koşulu ile kalın baştaki çapın %10 unun geçmeyecek şekilde çevreleme yapılacaktır./yapılmayacaktır.

ÖLÇME İŞLERİ

Madde 7-Ölçme işlerinde yüklenicilerin hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla daha önce, ölçüm yapılacağı gün yüklenicilere Orman İşletme Şefliğince duyurulacaktır.

Ölçüm işlemleri yükleniciler ile birlikte yapılacaktır. Ancak; yüklenicilerin hazır bulunmamaları halinde, ölçü işlemleri Orman İşletme Şefliğince resen yürütülecek ve yüklenicilerin bu ölçülere itiraz hakkı olmayacaktır.

Madde 8-İbrelili ağaçların kesiminden elde edilen tomruk, tel direği ve kalın çaplı sanayi odunlarının çapları, kabuksuz olarak, yapraklı ağaçların, aynı emval çeşitlerinin çapları, kabuklu olarak tam orta yerlerinden ve kusursuz kısmından kompasla uzunluk eksenine dik ve çapraz olarak 2 defa ölçülecek ve bu ölçülerin ortalaması alınarak bulunacaktır. Ölçülen yer ayrıca işaretlenecektir.

Yapraklı ağaçların tomruklarında ve kalın çaplı sanayi odunlarında iki cm, kabuk payı düşülecektir. Ancak; kabuk kalınlığı muntika özelliklerine göre tecrübe ile bulunmuşsa buna itibar edilecektir.

İbrelili olsun yapraklı olsun kuruma payı düşülmeyecektir. Çap kesirsiz ve tam (cm) olarak tespit edilecektir. Küsaratlar dikkate alınmayacaktır.

İçi çürük veya kovuk tomrukların diri odun halka hacmi, sağlıklı hesap edilerek standardına göre değerlendirilecektir.

Baş kesme payları hacim hesabında dikkate alınmayacaktır.

Ölçme işi ve işlemleri, Orman İşletme Şefliğince yapılacak ve yukarıda yazılan emval çeşitlerinin ölçü birimi m³ olacaktır.

Emval, istif yerlerine taşınmadan önce mamul damga ile damgalanacaktır.

Kesimi yapacak yükleniciler, aynı emvalin sürütme işini yapacaklar ise bu emvalden ölçü birimi ster olan, ince ve yarma sanayi, lif-yonga odunu, sırık, çubuk ve yakacak odunlar, ster halinde 1,05 m yükseklikte ve 1,00 m eninde istif edilecek ve yerinde ölçülecektir.

İŞİ YAPAN YÜKLENİCİLERİN HAKLARI

Madde 9-İşi yapacakların (yüklenicilerin) yaptıkları kesime ait istihkakları; kesim işlemi gerçekleştirilen ürünlere ait ölçü ve kayıt işleri bitirilip o zamana kadar yapılan işlemlerle ilgili kesim sahası kontrol edildikten sonra yapılabileceği gibi emvalin tamamının tesellümü ve makta muayenesini müteakip gün içinde de yapılabilir.

İstihkak, kesimi alan yüklenicilerin adına düzenlenecektir.

İşi yapacaklar (yüklenici) orman köylerini kalkındırma kooperatifi ise, istihkak kooperatif adına kesilecektir.

Madde 10- İşi yapacaklara ormanda kesimi rahatlıkla ve verimli bir şekilde yapmaları için kendilerine, topluca kalabilecekleri çadır, kereste gibi barınak malzemeleri ile kesimde kullanılmak üzere gerekli alet ve edevat Orman İdaresince verilebilir.

Madde 11-Hava muhalefeti ve kendi inisiyatifi dışında yeni yolun yapılamaması, tahrip olmuş köprü ve sanat yapısı, heyelan gibi bir nedenle kesimin süresi içinde bitirilmemesi halinde, Orman İşletme Şefinin önerisi Orman İşletme Müdürünün onayı ile yazılı olarak ek süre tanınabilir.

Madde 12-Orman İşletme Müdürlüğü, işi yapan kişinin sürekli hastalanması, ölümü ve askere alınması gibi kendi inisiyatifi dışında işin yapılamayacak durumda olması halinde kesme işiyle ilgili yüklenicinin hesabını tasfiye etmekte yetkili olacaktır.

İŞİ YAPAN YÜKLENİCİLERİN SORUMLULUKLARI

Madde 13-Orman İdaresinden kesim işini alan yükleniciler bu işi Borçlar Kanunu Eser Sözleşme Hükümleri çerçevesinde, aldıkları kesim işini kendi nam ve hesaplarına yaparlar, aldıkları işin işverenidirler. İşten doğan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile her türlü iş kazası ve vergi mevzuatından doğacak yükümlülüklerden işveren olarak kendileri sorumludurlar. Orman İdaresi ile aralarında bu kapsamda işçi-işveren, alt işveren-üst işveren ilişkisi kurulmaz ve İdare bu konularda sorumlu olmayacaktır.

Madde 14-Dip kütükte damgası bulunmayan ağaçları kesenler ile devrilirken yanındaki ağaçlara asılı kalan ağaçları kesenlere bu kestikleri ağaçlar için istihkak ödenmeyeceği gibi ayrıca haklarında damgasız ağaç kesmelerinden dolayı 6831 sayılı yasa gereği işlem yapılacaktır. Ağaçlar tespit edilen hadde nazaran yüksekte kesilmeyecek, kesilmesi durumunda 6831 sayılı Orman Kanununun 97'nci maddesi hükümleri uygulanacaktır.

Madde 15-Kesim ve devirme hatasından dolayı dip tomruğun yarılmasından, görevliler tarafından standardizasyonuna göre işaretlenen yerlerden bölmeyerek değerinin düşürülmesinden veya değerini kaybettirecek şekilde kesilmesinden, budanması gerekli ağaçların budanmadan kesilmesinden, gövdenin işaretli yerlerinden dik olarak düzgün bir şekilde kesilmemesinden, yapacak emvalin yakacak emvale doğranmasından dolayı yüklenicilere bu kusurlu işlemlerine ait emvalin istihkakları ödenmeyeceği gibi, doğmuş olan zarar ve ziyanlar için m³ başına maliyet bedelleri farkının 2 katı veya maliyet bedelinin 2 katı tutarı hiçbir mahkemeden hüküm alınmaksızın istihkaklarından kesilerek idareye gelir kaydedilecek ve yüklenicilerin buna itiraz hakları olmayacaktır.

Budakları tekniğine uygun ve silme olarak temizlemeyenlerin sakal bırakanların, ibrelilerde kabukları boydan boya soymayanların bu emvale ait istihkakları ödenmeyecektir.

Maliyet bedeli farkı; kalite, boy ve emval çeşidinde idarenin zararı bahis konusu olduğu hallerde uygulanır. Maliyet bedeli ise miktarda idare aleyhine bir zarar doğduğu taktirde uygulanacaktır. Örneğin; tomruğun sanayi odununa bölünmesi halinde idare zararı, tomruk maliyet bedeli ortalaması ile sanayi odununun maliyet bedeli ortalaması arasındaki farktır. Tomruğun çapraz kesilmesinden doğan idare zararında ise; tomruğun maliyet bedeli ortalaması esas alınacaktır.

Madde 16- İdare; kesimi verilen süre içerisinde bitirmeyen yüklenicilerin işini feshederek kalan kesimi bir başkasına yaptırmaya yetkilidir. Geriye kalan işin yaptırılmasında fiyat farkı ortaya çıktığı takdirde, bu farkı ilk yüklenicinin istihkakından kesilir. Standardizasyon gereği değerlendirilmesi gerekip de değerlendirilmemiş emval ile kusurlu görülen ve ıslah edilmesi gereken emvalin, değerlendirilmesi ve kusurların düzeltilmesi, verilecek süre içinde aynı yükleniciler tarafından yapılmaması halinde sözleşme yine feshedilerek kesim başkalarına yaptırılabilir. Bunun için yapılacak masraflar ilgililerin istihkakından kesilerek kesimi yapanlara ödenecektir.

Madde 17- Ağaçlara vurulan damga ve numaralarla orman sınırlarındaki taksimat vesaireye mahsus işaretler ve levhalar kaldırılmayacak, bozulmayacak, belirsiz hale getirilmeyecek, yerleri değiştirilmeyecektir. Aksine hareket edenler hakkında 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32'nci maddesi gereğince işlem yapılacaktır.

Madde 18- Yükleniciler, reşit olmayan çocuklarının ormanda yapacakları usulsüzlükten zarar ve ziyandan bir fiil sorumludurlar.

Madde 19- Yükleniciler, gerek teslim aldıkları ormanda ve gerekse civar ormanlarda yangın çıkmaması için gerekli tedbirleri almaya ve yangın vukuunda Orman Kanununun 69'uncu maddesinde yazılı köy ve kasaba halkı gibi gönüllülük esası çerçevesinde yangın mahalline giderek yangını söndürmekle yükümlüdürler.

Yangının söndürülmesine gitmeyenler veya gidip de çalışmayanlar hakkında Orman Kanununun 105'inci maddesi gereğince işlem yapılacaktır.

Teslim aldıkları bölmede vuku bulacak yangının failleri tespit edilir ise failleri; edilmezse o bölmedeki bütün yükleniciler hakkında yangından doğan idare zararından müştereken ve müteselsilen sorumlu sayılarak kanuni takibat yapılacaktır.

Madde 20- Yüklenicilere verilen barınak malzemesi ile kesim alet edevatı kesim sonunda aynen ve noksansız olarak iade edilecektir. Aynen teslim edilmeyen kırılan ve kaybolan malzemenin bedeli yüklenicilerin istihkakından kesilecektir.

Madde 21-Yüklenici aldığı kesimi başkasına devredemez.

Madde 22-Bu şartname hükümlerine riayet etmeyen yüklenicilere yazılı uyarıda bulunulacak, uyarıya rağmen riayetsizliği ve hüsnüniyetsizliği görülen yüklenicilerin sözleşmeleri feshedilecek, yaptıkları usulsüzlüklere ait yukarıdaki hükümler uygulanarak civar Şeflik ve İşletmelere de duyurulacaktır. Bu duyuruya müteakip üç yıl süre ile üretim işi verilmeyecektir.

DİĞER HÜKÜMLER

Madde 23- Yüklenicinin kanuni ikametgahına yapılan her türlü tebligat şahsına yapılmış sayılır.

Madde 24-Kesimin sonunda Orman İşletme Şefi ve ilgili memurlar tarafından yapılan makta muayenesinde; yükleniciler, bölmede tespit edilecek her türlü usulsüz hareket ve kesimden ve bunlardan doğacak her türlü idare zararından müştereken ve müteselsilen sorumludurlar. Bunlar hakkında kanuni takibat yapılmakla beraber istihkaklarından idare zararına karşılık gelen miktar kadarı mahkeme sonucuna kadar emanete alınacak ve mahkeme sonunda verilecek hükme göre işlem yapılacaktır. Bölmedeki usulsüzlüklerde fail belli ise hakkında kanuni işlem yapılacaktır. Diğerleriyle ilgili başka bir işlem yapılmayacaktır.

Madde 25-Kesimin orman köylerini kalkındırma kooperatifine verilmesi halinde bu sözleşmedeki işi yapan (yüklenici) ifadesi, kooperatif hükmü şahsiyetini kapsar.

Madde 26- Bu Şartnamede düzenlenmeyen hallerde Borçlar Kanununun Eser Sözleşmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Madde 27-Bu sözleşmeden doğan her türlü hukuki ihtilaflar için işin yapıldığı yerin yargı çevresi mahkemeleri yetkilidir.

ÖZEL ŞARTLAR

Madde 28- Baltalıklarda yapılacak kesimlerde, kesimler mümkün olduğunca kök boğazının altından, en fazla toprak seviyesinde yapılacaktır. Dipteki kesim yüzeyi pürüzsüz ve parlak olacak, düz arazide güney bakıya, meyilli arazide meyil istikametine doğru eğimli olacaktır. Kesim; ince çaplı fertlerde tek, kalan fertlerde bir birine ters fakat arazi meylini dik vaziyette iki tarafa meyilli çatı örtüsü biçiminde olacak şekilde yapılacaktır. Canlı fakat sürgün verme yeteneğini kısmen veya tamamen kaybetmiş kütüklerde sürgün vermeye zorlama çalışmaları yapılacaktır. Kesim artıkları yeni sürgünlerin gelişimini engellemeyecek şekilde uygun boşluklarda toplanacaktır. Ya da saha dışına çıkarılacaktır. Kesim vejetasyon mevsimi dışında yapılacak olup, vejetasyon dönemi başladığında sahadan çıkılacaktır.

Koruya tahvil çalışmalarında; ilk müdahaleye konu, tamamen kötü formlu fertlerden oluşan veya çalılışmış alanlarda, canlandırma kesimleri (tırıslama kesimleri) yapılarak kaliteli ve sağlıklı yeni sürgünlerin gelişimi teşvik edilir. Kütüklerin kesim yüksekliği toprakla birlikte hafif eğimli biçimde olmalıdır. İstikbal ağaçları kesilmeyecektir. Müdahale sonrasında meşcere orta çapı yükseltmek zorundadır. Meşcere orta çapını düşürecek kesim yapılmayacaktır. Meşcerede, kök sürgününden gelen bireylerin daima kusursuz olanları bırakılacaktır.

Madde 29-.....

.....

SONUÇ

İlan edilen vahidi fiyat kararı ve yukarıda 27 madde halinde belirtilmiş bulunan genel ve madde halinde belirtilmiş olan özel şartlara göre kesim yapılmasını kabul ve taahhüt ederiz. .../.../....

KESİMİ YAPACAK YÜKLENİCİLERİN

<u>Köyü</u>	<u>Adı Soyadı</u>	<u>T.C. No</u>	<u>Keseceği Ağaç Kök No.su</u>	<u>İmzası</u>
-------------	-------------------	----------------	--------------------------------	---------------

İDARE ADINA

Orman İşletme Şefi

Orman İşletme Müdürü

NOT: Kesme işi şartnamede belirtilen süre ve esaslara uygun olarak/..../.... tarihinde bitirilmiştir.

Orman İşletme Şefi

Görevli Memur

Yüklenici

SÜRÜTME ŞARTNAMESİ

(Vahidi fiyat usulü ile)

..... Orman İşletme Müdürlüğüne bağlıŞefliğininnolu bölmesindenolu dikili ağaç damgası ile damgalanmış toplamadede denk.....m³ Dikili Kabuklu Gövde Hacminden elde edilecek ürünlerin ortalama.....m mesafedeki.....orman içi istif yerine sürütülmesi ve istifi aşağıda yazılı şartlarla yapılacaktır.

BİRİM FİYATI VE SÜRESİ

Madde 1- Birim fiyat (vahidi fiyat) kararında belirtildiği gibi olacaktır.

Madde 2-Sürütmeye/..... tarihinde başlanacak ve/..... tarihinde bitirilecektir. İş bu şartnamede belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işin yapılmaması halinde 6831 sayılı Orman Kanununun 34'üncü maddesinde belirtilen kanuni haklardan faydalanamazlar.

Madde 3-Sürütülecek emvale ait ağaçların kök numaralarına göre kura ile dağıtımı, Orman İşletme Şefi ve görevli memurların huzurunda sürütmeye talip olanların iş güçleri göz önüne alınarak yapılacak ve bu husus bir tutanakla tespit edilecektir.

Sürütmeyi alan yükleniciler aynı bölmenin kesimini de yapmışlar ise kura ile dağıtım yapılmayacak, kesimini yaptıkları ağaçlara ait emvalin sürütmesi de kendilerine verilecektir.

Sürütmeyi yapan orman köylerini kalkındırma kooperatifi ise kura çekilmeyerek kooperatife isabet eden sürütme işi bütünü ile kooperatife verilecektir.

İş tevziatı yapılan gerçek kişiler çalışma konusuyla ilgili eğitim aldıklarını veya mesleki yeterlilik sahibi olduklarını belgelemek zorundadır. İş tevziatı kooperatife yapılmışsa; kooperatif, işi yapacak üyelerinin bu işle ilgili eğitimi aldıklarını veya üyelerinin mesleki yeterliliğe sahip olduğunu belgelemek zorundadır.

Madde 4-Sürütme yapılacak bölme; Orman İşletme Şefi, görevli memur ve sürütmeyi yapacak yükleniciler ile birlikte müştereken gezilerek krokisi ile birlikte düzenlenecek bir tutanakla kendilerine teslim edilecektir.

Yüklenici, orman köylerini kalkındırma kooperatifi ise, bölme üyelere değil, kooperatif adına, kooperatifin ismi de zikredilmek suretiyle kooperatifi temsile yetkili kişilere teslim edilecek ve tutanak bu kişiler tarafından imzalanacaktır.

Yüklenici gerçek kişi ise işin bizzat kendisi tarafından yapılacağını taahhüt etmiş sayılır. Ancak, yüklenici kooperatif ise sürütmeyi alan kooperatif, Orman Kanununun 34'üncü maddesindeki kanuni haklardan yararlanmak istediğinde, kesim ve sürütmede bizzat kooperatif üyelerini çalıştırmak zorundadır. Yalnız sürütme işinin yapılmasında üretim makinalarının çalıştırılması zorunlu veya faydalı ise, gerek idareden gerekse üçüncü şahıslardan kooperatif adına üretim makinaları kiralanabilir. Bu takdirde 34'üncü maddeden doğan haklar zayı olmayacaktır.

SÜRÜTME

Madde 5- Sürütme, Sürütme ve Yükleme İşçisi Ulusal Meslek Standardına uygun olarak, Orman Memurlarının göstereceği yollardan yapılacaktır. Sürütme yollarının dışında yapacak emvalde yuvarlamak suretiyle kesinlikle sürütme yapılmayacaktır.

Madde 6-Emvalin sürütülmesini kolaylaştırmak maksadıyla boylarının kısaltılması veya şeklinin değiştirilmesi yasaktır.

Madde 7-Yükleniciler her ne suretle olursa olsun kendiliğinden yol yapamayacakları gibi, sürütme esnasında da ağaçlara ve gençliğe zarar vermeyeceklerdir.

Madde 8- Sürütülen emval ile yolun kapatılması, emvalin gösterilen istif yerlerinden başka yerlere götürülmesi yasaktır.

Madde 9-Bölmeden orman içi istif yerine sürütülecek emval için usulsüzlük ihtimallerini önleyecek tedbirleri almak ve her yüklenicinin günlük veya muayyen bir zaman periyodu içerisinde sürüttüğü emvali tespit etmek suretiyle taşıma ve alındı tutanağı düzenlenecektir. Bu tutanak sürütme raporunun müstenidi olacaktır.

Madde 10- Sürütmeyi yapan yükleniciler kendilerine verilen metreköplü veya sterli emvali istif yerine aynen nakletmeye mecburdurlar.

Madde 11- Sürütülen emvalden, ölçü birimi ster olan yarma sanayi odunu, lif-yonga odunu, sırk, çubuk ve yakacak odun gibi emval çeşitleri standartlarına göre tasnif edilecek ve TS 1350 Ster İstif Yapma ve Ölçme Kuralları Standardına göre istif yapılacaktır. Sterli ürünler 1,05 m yükseklikte ve 1,00 m eninde istif edilerek ölçülecektir.

Madde 12- Sınırları içinde Devlet Ormanı bulunan köy ve kasabalarda o yer nüfusuna kayıtlı olarak ikamet eden kişilere veya sınırları içinde Devlet Ormanı bulunan köy ve kasabaların her birinde hane adedinin çoğunluğu tarafından kurulan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin baltalık ormanlarda yapacakları silvikültürel çalışmalarda; bu şartnamede belirtilen esaslar ile varsa özel şartnamesinde belirtilen teknik esasları noksansız olarak yerine getirerek yapmaları halinde, İdarece tayin edilecek süre içinde istedikleri taktirde kendilerine kesip satış istif yerlerine taşıdıkları yakacak odunların %.....sı maliyet bedeli üzerinden verilecektir.

Baltalık ormanlar veya koruya tahvil sahalarından elde edilen her türlü orman ürünü Oduna Dayalı Orman Ürünlerinin Satış Usul ve Esaslarına Dair 303 sayılı Tebliğ 9'uncu maddesi (1)'inci fıkrası (j) bendine göre üreticilere satış yapılacaktır.

Koru ormanlarındaki istihsal, sınırları içinde Devlet Ormanı bulunan köy ve kasabaların her birinde hane adedinin çoğunluğu tarafından kurulan orman köylerini kalkındırma kooperatifine verilmiş ise istihsalde bizzat üyelerinin çalışmaları ve yukarıdaki fıkra da sayılan şartname maddelerindeki yükümlülükleri noksansız olarak yerine getirmiş olmaları halinde, kesip satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik, soymalık ve kesme kaplamalık tomrukların ve sanayi odunlarının ayrı ayrı %25 ine kadarı, istedikleri taktirde kendilerine satış istif yerlerinden Orman Bölge Müdürlüklerinin son açık artırmalı satış ortalaması fiyatlarından %20 düşülerek tespit edilecek bedelle kendilerine satılır.

Ayrıca Devlet Ormanlarındaki istihsalı yapan tüm gerçek ve tüzel kişilerce kesilip satış istif yerlerine taşınan yapacak ve yakacak emval istihkakı %10 fazlasıyla ödenecektir.

İŞİ YAPAN YÜKLENİCİLERİN HAKLARI

Madde 13- İstihkak; Sürütmeyi alan yükleniciler adına düzenlenecektir. Yüklenici orman köylerini kalkındırma kooperatifi ise, istihkak; kooperatif adına kesilecektir. Yüklenicilerin yaptıkları sürütmeye ait istihkakları emvalin tesellümü ve işin kontrolüne müteakip ödenecektir.

Madde 14-Yüklenicilerin ormanda sürütmeyi rahatlıkla ve verimli bir şekilde yapmaları için kendilerine topluca kalabilecekleri ve hayvanlarını barındırabilecekleri çadır, kereste gibi barınak malzemeleri ile sürütmede kullanmak üzere gerekli alet ve edavat orman idaresince verilebilir.

Madde 15-Hava muhalefeti ve kendi inisiyatifi dışında yeni yolun yapılamaması, tahrip olmuş köprü ve sanat yapısı, heyelan gibi bir nedenle sürütmenin süresi içinde bitirilememesi halinde, Orman İşletme Şefinin önerisi Orman İşletme Müdürünün onayı ile yazılı olarak ek süre tanınabilir.

Madde 16- Orman İşletme Müdürlüğü, yüklenicinin sürekli hastalanması, ölümü ve askere alınması gibi kendi inisiyatifi dışında işin yapılamayacak durumda olması halinde sürütme işlemiyle ilgili yüklenicinin hesabını tasfiye etmekte yetkili olacaktır.

İŞİ YAPAN YÜKLENİCİLERİN SORUMLULUKLARI

Madde-17-Orman İdaresinden sürütmeyi alan yükleniciler aldıkları sürütme işini Borçlar Kanunu Eser Sözleşme Hükümleri çerçevesinde kendi nam ve hesaplarına yaparlar, aldıkları işin işverenidirler.

Madde 18- Yükleniciler işten doğan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile her türlü iş kazası ve vergi mevzuatından doğacak yükümlülüklerden kendileri sorumludurlar. Orman İdaresi ile aralarında bu kapsamda işçi-işveren, alt işveren-üst işveren ilişkisi kurulmaz ve İdare bu konularda sorumlu olmayacaktır.

Madde 19-Şartnamenin 5'inci 6'ncı ve 7'nci maddelerine aykırı eylemleri ile İdareye zarar veren yüklenicilerin, zarar verdikleri emvale ait istihkakları ödenmeyeceği gibi, İdarece tespit edilen zarar tutarı 2 misli olarak istihkaklarından resen tahsil edilecektir.

Madde 20-Şartnamenin 8'inci maddesine aykırı hareket edilmesi halinde madde hükmü, bir bedel farkı ödemeksizin aynı yüklenicilerce yerine getirilecektir. Yüklenici yapmak istemediğinde başka şahıslara yaptırılacaktır. Bu hizmetler için Orman İdaresince ödenecek bedel asıl yüklenicinin istihkakından resen tahsil edilecektir. İstihkak tutarı kafi gelmediğinde rızaen, olmadığı takdirde dava yolu ile tahsil cihetine gidilecektir.

Madde 21- Orman içi istif yerine taşınan emval miktarı istif yerindeki tesellüm sonucunda; maktada tespit edilerek kendilerine teslim edilen emval miktarından noksan olması halinde maliyet bedeli veya emval çeşitlerinin uymaması şeklinde değer kaybına yol açacak durum oluşması halinde maliyet bedel farkı kadar idare zararı tespit edilerek; iki misli olarak istihkaklarından resen tahsil edilecek, istihkakı yetmediği takdirde rızaen, olmadığı takdirde dava yolu ile tahsili cihetine gidilecektir.

Madde 22- Ölçü birimi ster olan yarma sanayi odunu, lif-yonga odunu, sırık, çubuk ve yakacak odun gibi emval çeşitleri bu şartnameye uygun olarak tasnif ve istife tabi tutulmadığı hallerde teslim alınmayacak ve hiçbir bedel ödenmeden, yüklenicilere düzeltmeleri için süre verilecektir. Verilen süre içinde düzeltilmediği takdirde sözleşme feshedilerek bu işlem bir başkasına yaptırılabilir ve istihkakı yapana ödenecektir.

Madde 23- Sürütmeyi, verilen süre içerisinde, ek süre verilmiş ise bu da dikkate alınarak, bitirmeyen yüklenicilerin sözleşmesi feshedilerek, kalan miktar bir başkasına yaptırılabilir, fiyat farkı ortaya çıkması halinde bu fark ilk yüklenicinin istihkakından kesilerek sürütmeyi yapana ödenecektir. İlk yüklenicinin istihkakı kafi gelmediğinde rızaen, olmadığı takdirde dava yolu ile tahsil edilecektir.

Madde 24- Sürütmenin sonunda Orman İşletme Şefi ve ilgili memurlar tarafından yapılan makta muayenesinde; yükleniciler, bölmede tespit edilecek her türlü usulsüz hareket ve kesimden ve bunlardan doğacak her türlü idare zararından müştereken ve müteselsilen sorumludurlar. Bunlar hakkında kanuni takibat yapılmakla beraber istihkaklarından idare zararına karşılık gelen miktar kadarı mahkeme sonucuna kadar emanete alınacak ve mahkeme sonunda verilecek hükme göre işlem yapılacaktır. Bölmedeki usulsüzlüklerde fail belli ise hakkında kanuni işlem yapılacaktır. Diğerleriyle ilgili başka bir işlem yapılmayacaktır.

Madde 25- Ağaçlara vurulan damga ve numaralarla orman sınırlarındaki taksimat vs.ye mahsus işaret ve levhalar kaldırılmayacak, bozulmayacak, belirsiz hale getirilmeyecek ve yerleri değiştirilmeyecektir. Aksine hareket edenler hakkında 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32'nci maddesi gereğince işlem yapılacaktır.

Madde 26- Yükleniciler, reşit olmayan çocuklarının ormanda yapacakları usulsüzlük, zarar ve ziyandan bir fiil sorumludurlar.

Madde 27- Yükleniciler, gerek teslim aldıkları ormanda ve gerekse civar ormanlarda yangın çıkmaması için gerekli tedbirleri almaya ve yangın vukuunda Orman Kanununun 69'uncu maddesinde yazılı köy ve kasaba halkı gibi gönüllülük esası çerçevesinde yangın mahalline giderek yangını söndürmekle yükümlüdürler.

Yangının söndürülmesine gitmeyenler veya gidip de çalışmayanlar hakkında Orman Kanununun 105'inci maddesi gereğince işlem yapılacaktır.

Teslim aldıkları bölmede vuku bulacak yangının failleri tespit edilir ise failleri hakkında, edilmezse o bölmedeki bütün yükleniciler yangından doğan İdare zararından müştereken ve müteselsilen sorumlu sayılarak hakkında kanuni takibat yapılacaktır.

Madde 28- Yüklenicilere verilen barınak malzemesi ile sürütme alet ve edevatı sürütmenin bitiminden sonra noksansız olarak iade edilecektir. Aynen teslim edilmeyen kırılan ve kaybolan malzemenin bedeli yüklenicilerin istihkakından kesilecektir.

Madde 29-Yüklenici, sürütme işini başkasına devredemez.

Madde 30- Bu şartname hükümlerine riayet etmeyen yüklenicilere yazılı uyarıda bulunulacak, uyarıya rağmen riayetsizliği ve hüsnüniyetsizliği görülen yüklenicilerin sözleşmeleri feshedilecek, yaptıkları usulsüzlüklere ait yukarıdaki hükümler uygulanarak civar Şeflik ve İşletmelere de duyurulacaktır. Bu duyuruya müteakip üç yıl süre ile üretim işi verilmeyecektir.

DiĞER HÜKÜMLER

Madde 31- Yüklenicinin kanuni ikametgahına yapılan her türlü tebligat, şahsına yapılmış sayılır.

Madde 32- Sürütmenin orman köylerini kalkındırma kooperatifine verilmesi halinde, bu sözleşmedeki yüklenici deyimini kooperatif hükmü şahsiyetini kapsar.

Madde 33- Bu Şartnamede düzenlenmeyen hallerde Borçlar Kanununun Eser Sözleşmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Madde 34- Bu sözleşmeden doğan her türlü hukuki ihtilaflar için işin yapıldığı yerin yargı çevresi mahkemeleri yetkilidir.

ÖZEL ŞARTLAR

Madde 35-.....
.....

SONUÇ

İlan edilen vahidi fiyat kararı ve yukarıda 34 madde halinde belirtilmiş bulunan genel ve.....madde halinde belirtilmiş olan özel şartlara göre sürütme yapılmasını kabul ve taahhüt ederiz...../..../20...

SÜRÜTMEYİ YAPAN YÜKLENİCİLERİN

<u>Köyü</u>	<u>Adı Soyadı</u>	<u>T.C. No</u>	<u>Sürüteceği Ağaç Kök Numaraları</u>	<u>İmza</u>
-------------	-------------------	----------------	---------------------------------------	-------------

İDARE ADINA

Orman İşletme Şefi

Orman İşletme Müdürü

NOT: Sürütme işi şartnamede belirtilen süre ve esaslara uygun olarak/..../.... tarihinde bitirilmiştir.

Orman İşletme Şefi

Görevli Memur

Yüklenici

TAŞIMA ŞARTNAMESİ (Vahidi Fiyat Usulü İle)

..... Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı.....Şefliğinin.....orman içi istif yerinde mevcut ürünlerin.....km mesafedeki.....satış istif yerine nakli aşağıda yazılı şartlarla yaptırılacaktır.

BİRİM FİYATI VE SÜRESİ

Madde 1- Birim fiyat (vahidi fiyat) kararında belirtildiği gibi olacaktır.

Madde 2-Taşımaya/....../20.. tarihinde başlanılacak ve/....../20.. tarihinde bitirilecektir.

Sözleşmede imzası bulunan nakliyat işini yapacaklar (yükleniciler), orman içi istif yerinde mevcut emvalin tamamını süresi içinde satış istif yerine nakletmeye mecburdurlar. İş bu şartnamede belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işin yapılmaması halinde 6831 sayılı Orman Kanununun 34 üncü maddesinde belirtilen kanuni haklardan faydalanamazlar.

NAKLİYAT

Madde 3- Nakliyat, Sürütme ve Yükleme İşçisi Ulusal Meslek Standardına uygun olarak yapılacaktır. Orman içi istif yerlerindeki emvalin motorlu araçlara yüklenmesi, nakliyat işini yapacaklar (yükleniciler) tarafından yapılacaktır. İş tevziatı yapılan gerçek kişiler çalışma konusuyla ilgili eğitim aldıklarını veya mesleki yeterlilik sahibi olduklarını belgelemek zorundadır. İş tevziatı kooperatife yapılmışsa; kooperatif, işi yapacak üyelerinin bu işle ilgili eğitimi aldıklarını veya üyelerinin mesleki yeterliliğe sahip olduğunu belgelemek zorundadır.

Madde 4- Yükleniciye, satış istif yerine nakledilecek emval için görevlilerce her sefer için iki nüsha sevk pusulası verilecek, yüklenici bu sevk pusulalı emvali Şefliğin belirleyeceği güzergahtan satış istif yerine nakledecek, buradaki görevlinin göstereceği yere boşaltacak, sevk pusulasının bir nüshası görevli tarafından kontrol edilerek imzalanacak ve yükleniciye verilmek suretiyle emvalin teslim-tesellüm işleri yapılmış olacaktır. Sevk pusulasız ve damgaya tabi olan emval damgasız nakledilmeyecektir.

Ölçü birimi ster olan emvalin, yerde ölçüsü yapılacak ve hiçbir fire düşülmeden nakil aracına yüklenecektir. Nakil aracı yüklendikten sonra araçtaki emvalin en, boyu ve yüksekliği ölçülerek sevk pusulasının müsait bir yerine bu ölçüler yazılacak ve ilgililerce imzalandıktan sonra nakline izin verilecek ve satış istif yerinde de bu miktar ve ölçülere uymayan emval ayrı bir yere boşaltılarak durum, gerekli işlem yapılmak üzere bir tutanakla tespit edilecektir.

Madde 5- Emvalin yükleme ve naklini kolaylaştırmak amacı ile boyları kısaltılmayacak, kertik ve delik açılmayacak ve şekli değiştirilmeyecektir.

Madde 6- Emvalin nakil aracına yükleniş şeklinin trafik kaidelerine uygun olmamasından yüklenici ve nakliyecisi sorumludur. Yükleme ve nakil işlemi mevzuatında düzenlenen istiap hadlerine uygun olarak yapılacaktır.

Madde 7- Araca yüklenen emval haklı bir nedene dayanılarak satış istif yerine nakledilmediği takdirde; İşletme Şefliğince verilecek yazılı süre içerisinde yüklenici tarafından nakledilecek veya ettirilecektir. Yüklenicinin verilen süre içerisinde bunu yapmaması halinde sözleşmesi feshedilerek başkasına naklettirilecek ve istihkak nakleden yükleniciye ödenecektir.

İŞİ YAPAN YÜKLENİCİLERİN HAKLARI

Madde 8- İstihkak, nakliyatı alan kişi adına düzenlenecektir. Yüklenici, orman köylerini kalkındırma kooperatifi ise istihkak; kooperatif adına kesilecektir.

Madde 9- Sınırları içinde Devlet Ormanı bulunan köy ve kasabalarda o yer nüfusuna kayıtlı olarak ikamet eden kişilere veya sınırları içinde Devlet Ormanı bulunan köy ve kasabaların her birinde hane adedinin çoğunluğu tarafından kurulan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin baltalık ormanlarda yapacakları silvikültürel çalışmalarda; bu şartnamede belirtilen esaslar ile varsa özel şartnamesinde belirtilen teknik esasları noksansız olarak yerine getirerek yapmaları halinde, İdarece tayin edilecek süre içinde istedikleri taktirde kendilerine kesip satış istif yerlerine taşıdıkları yakacak odunların %.....sı maliyet bedeli üzerinden verilecektir.

Baltalık ormanlar veya koruya tahvil sahalarından elde edilen her türlü orman ürünü Oduna Dayalı Orman Ürünlerinin Satış Usul ve Esaslarına Dair 303 Sayılı Tebliğ 9'uncu maddesi (1)'inci fıkrası (j) bendine göre üreticilere satış yapılacaktır.

Koru ormanlarındaki istihsal, sınırları içinde Devlet Ormanı bulunan köy ve kasabaların her birinde hane adedinin çoğunluğu tarafından kurulan orman köylerini kalkındırma kooperatifine verilmiş ise istihsalde bizzat üyelerinin çalışmaları ve yukarıdaki fıkra da sayılan şartname maddelerindeki yükümlülükleri noksansız olarak yerine getirmiş olmaları halinde, kesip satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik, soymalık ve kesme kaplamalık tomrukların ve sanayi odunlarının ayrı ayrı %25 ine kadarı, istedikleri taktirde kendilerine satış istif yerlerinden Orman Bölge Müdürlüklerinin son açık artırmalı satış ortalaması fiyatlarından %20 düşülerek tespit edilecek bedelle kendilerine satılır.

Ayrıca Devlet Ormanlarındaki İstihsalı yapan tüm gerçek ve tüzel kişilerce kesilip satış istif yerlerine taşınan yapacak ve yakacak emval istihkakı %10 fazlasıyla ödenecektir.

Madde 10- Yüklenicilerin Orman Kanununun 34'üncü maddesindeki hakları alabilmeleri için kesim, sürütme ve nakil hizmetlerini kendilerine ait araçlarla, yüklenici kooperatif ise kooperatif üyelerine veya kooperatifin hükmü şahsiyetine ait araçlarla yapmaları esastır.

Ancak, kesim ve sürütmeyi bizzat yapmakla birlikte yüklenicinin nakil aracı olmaması halinde nakliyatı yüklenicinin başkalarının araçlarını kiralamak suretiyle yapması da mümkündür. Taşıma sürecinde başkalarına ait araç kiralamasının yanında yükleme için de araç kiralayabilir.

Madde 11- Nakliye hizmetleri ile ilgili sevk pusulaları, bu şartnameyi imzalayan yüklenici adına düzenlenecektir. Yükleniciler kooperatif ise kooperatif adına kesilecektir.

Madde 12- Yanık orman sahalarından istihsal edilip taşınacak emval için işi yapacak yüklenicilere 6831 Sayılı Kanunun 34'üncü maddesinde belirtilen haklar verilmeyecektir.

Madde 13- Hava muhalefeti ve diğer arızı sebeplerle nakliyatın süresi için bitirilmemesi halinde, Orman İşletme Şefinin önerisi Orman İşletme Müdürünün onayı ile yazılı olarak ek süre tanınabilir.

Madde 14- Orman İşletme Müdürlüğü, yüklenicinin sürekli hastalanması, ölümü ve askere alınması gibi kendi inisiyatifi dışında işin yapılamayacak durumda olması halinde nakliyat işlemiyle ilgili yüklenicinin hesabını tasfiye etmekte yetkili olacaktır.

İŞİ YAPAN YÜKLENİCİLERİN SORUMLULUKLARI

Madde 15- Orman İdaresinden nakliyat işini alan yükleniciler Borçlar Kanunu Eser Sözleşme Hükümleri çerçevesinde bu işi kendi nam ve hesaplarına yaparlar ve aldıkları nakliyat işinin işverenidirler. İşten doğan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile her türlü iş kazası ve vergi mevzuatından doğacak yükümlülüklerden kendileri sorumludurlar. Orman İdaresi ile aralarında bu kapsamda işçi-işveren, alt işveren-üst işveren ilişkisi kurulmaz ve İdare bu konularda sorumlu olmayacaktır.

Madde 16- Damgaya tabi olup da damgalanmamış emvali taşıyanların istihkakları ödenmeyeceği gibi ayrıca haklarında 6831 sayılı Yasanın cezai hükümlerinin uygulanması için yasal işlemlere başvurulacaktır.

Madde 17- Bu şartnamenin 4'üncü ve 5'inci maddelerine aykırı eylemler ile İdareye zarar veren yüklenicilerin zarar verdikleri emvale ait istihkakları verilmeyeceği gibi, İdarece tespit edilen zarar tutarı iki misli olarak istihkaklarından resen tahsil edilecektir.

Madde 18- Bu şartnamenin 6'ncı maddesine aykırı eylemden dolayı yükleniciler ve nakliyeciler sorumlu olacaktır.

Madde 19- Nakliyat, süresi içinde ikmal edilemez ise sözleşme Orman İdaresince feshedilerek nakliye hizmetleri İdarece yerine getirilebileceği gibi başkalarına da yaptırılabilir. Geriye kalan emvalin naklinden dolayı bir bedel farkı tahakkuk ettiğinde bu bedel tutarı sözleşmesi feshedilen yüklenicilerin istihkaklarından müştereken ve müteselsilen tahsil edilecektir. İstihkak tutarları kafi gelmediğinde fark tutarı rızaen, rızaen olmadığı takdirde dava yolu ile tahsil edilecektir. Bu nedenle ilk yüklenicilerin istihkakları, taşıma tamamlanmadıkça ödenmeyecektir.

Madde 20- Yükleniciler; reşit olmayan çocuklarının ve kendilerine ait yükleme işçileri ve araçlarının ormanda yapacakları usulsüzlüklerden, zarar ve ziyandan bilfiil sorumludurlar.

Madde 21- Yükleniciler; orman içi istif yerinde yangın çıkmaması için gerekli tedbirleri almaya ve yangın vukuunda Orman Kanununun 69'uncu maddesinde yazılı köy ve kasaba halkı gibi gönüllülük esası çerçevesinde yangın mahalline giderek yangını söndürmekle yükümlüdürler.

Yangının söndürülmesine gitmeyenler veya gidip de çalışmayanlar hakkında Orman Kanununun 105'inci maddesi gereğince işlem yapılacaktır.

Orman içi istif yerinde vuku bulacak yangının failleri tespit edilir ise failleri hakkında, edilmezse o istif yerindeki bütün yükleniciler yangından doğan İdare zararından müştereken ve müteselsilen sorumlu sayılarak hakkında kanuni takibat yapılacaktır.

Madde 22- Yüklenici nakliyatı bir başkasına devredemez.

Madde 23- Bu şartname hükümlerine riayet etmeyen yüklenicilere yazılı uyarıda bulunulacak, uyarıya rağmen riayetsizliği ve hüsnüniyetsizliği görülen yüklenicilerin sözleşmeleri feshedilecek, yaptıkları usulsüzlüklere ait yukarıdaki hükümler uygulanarak civar Şeflik ve İşletmelere de duyurulacaktır. Bu duyuruya müteakip üç yıl süre ile üretim işi verilmeyecektir.

DiĞER HÜKÜMLER

Madde 24- Yüklenicinin kanuni ikametgahına yapılan her türlü tebligat şahsına yapılmış sayılır.

Madde 25- Nakliyatın orman köylerini kalkındırma kooperatifine verilmesi halinde, bu sözleşmedeki yüklenici ifadesi Kooperatif Hükümü Şahsiyetini kapsar.

Madde 26- Bu Şartnamede düzenlenmeyen hallerde Borçlar Kanununun Eser Sözleşmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Madde-27- Bu sözleşmeden doğan her türlü hukuki ihtilaflar için işin yapıldığı yerin yargı çevresi mahkemeleri yetkilidir.

ÖZEL ŞARTLAR

Madde 28-
.....

SONUÇ

İlan edilen vahidi fiyat kararı ve yukarıdaki 27 madde halinde belirtilmiş bulunan genel vemadde halinde belirtilmiş olan özel şartlara göre nakliyat yapılmasını kabul ve taahhüt ederiz. / / 20...

NAKLIYAT İŞİNİ YAPACAK YÜKLENİCİLERİN

<u>Köyü</u>	<u>Adı Soyadı</u>	<u>T.C. No</u>	<u>Plaka No.su</u>	<u>İmzası</u>
-------------	-------------------	----------------	--------------------	---------------

İDARE ADINA

Orman İşletme Şefi

Orman İşletme Müdürü

NOT: Taşıma işi şartnamede belirtilen süre ve esaslara uygun olarak / / tarihinde bitirilmiştir.

Orman İşletme Şefi

Görevli Memur

Yüklenici

ORMAN İÇİNDE RAMPALARDA İSTİFLEME İŞİNE AİT VAHİDİ FİYAT KARARI

İşletmesi :
 Şefliği :
 Satış İstif Yeri(Rampa) :

K A R A R**TARİH:****NO:**

.....Satış İstif Yerinde aşağıda cinsi, nevi ve tahmini miktarı ile vahidi fiyatı yazılı orman emvali istifi yapılacaktır.

Emval Çeşitleri	Ölçü Birimi	İBRELİ		YAPRAKLI	
		Tahmini Miktarı	Birim Fiyatı	Tahmini Miktarı	Birim Fiyatı
Tomruk	m ³				
Tel Direği	m ³				
Maden Direği	m ³				
Sanayi Odunu	m ³				
Kağıtlık Odun	m ³				

Yukarıda cinsi, nevi ve tahmini miktar ile vahidi fiyatı yazılı orman emvalini.....Rampası Satış İstif Yerinde istiflemenin ilan edilen vahidi fiyatlarla yaptırılmasına ve bu vahidi fiyat kararının civar köylere ve kooperatiflere duyurulmasına birlikte karar verildi.

Orman İşletme Şefi

İşletme Müdürü

**ORMAN İÇİNDE RAMPALARDA VAHİDİ FİYAT USULÜ İLE YAPTIRILACAK İSTİF
İŞİNE AİT TAAHÜTNAME**

1-.....Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı..... Orman İşletme Şefliği.....Rampası satış istif yeriyile ilgili.....tarihinde yapılan vahidi fiyatla istif işi ilanında belirtilen fiyatlar ve esaslara göre m³'lü ürünlerin (tomruk, maden direği, sanayi odunu gibi) Borçlar Kanununun Eser Sözleşme başlıklı 470-486 maddelerine istinaden vahidi fiyat(Birim Fiyat) usulü ile vahidi fiyat ilanındaki fiyatlara uygun olarak tarafımdan yapılacaktır .

2-İstif işleri yapılırken TS 1350 esaslarına uyulacaktır.

3-İstifleme çalışmasına, sürütmenin tamamlanmasına müteakip rampaya emvalin tamamı geldiğinde başlanacak ve bitirilecektir.

4- Orman İdaresinden istif işini alan yüklenici olarak, aldığım istif işinin işvereni olduğumu; işten doğan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunun, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile her türlü iş kazası ve vergi mevzuatından doğacak yükümlülüklerden kendimin sorumlu olduğumu kabul ederim. Orman İdaresi ile aramızda bu kapsamda işçi-işveren, alt işveren-üst işveren ilişkisi kurulmaz ve İdare bu konularda sorumlu olmayacaktır.

Bu konudaki her türlü tedbir kendimizce alınacaktır. Orman İdaresi bu hususlarda sorumlu olmayacaktır. İstifleme sürecinde tehlike ve riskler ile alınabilecek önlemler ve tedbirler konusunda Orman İdaresince gerekli bilgilendirme ve uyarı yapılmıştır.

5-Yukarıda esaslar dahilinde vahidi fiyatla yapılacak istiflemelerde husule gelecek her türlü ihtilafın çözümünde 11.1.2011 kabul tarihli ve 6098 sayılı Borçlar Kanununun 470-486 maddelerinde belirtilen hükümler esas alınacaktır./...../20

İSTİF İŞİNİ YAPACAK YÜKLENİCİNİN

Köyü

Adı Soyadı

T.C. No

İmzası

ORMAN İÇİNDE RAMPALARDA VAHİDİ FİYAT USULÜ İLE YAPTIRILACAK İSTİF İLANI

.....Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı Orman İşletme Şefliği.....Rampası satış istif yerinde m³'lü ürünlerin (tomruk, maden direği, sanayi odunu gibi) istifleri Borçlar Kanununun Eser Sözleşme başlıklı 470-486 maddelerine istinaden vahidi fiyat usulü ile yaptırılacaktır.

TS 1350 Esaslarına göre yapılacak istiflerin vahidi fiyatları aşağıya çıkarılmıştır.

	İBRELİ		YAPRAKLI	
Tomruk İstifi	()	TL/m ³	()	TL/m ³
Tel Direği İstifi	()	TL/m ³	()	TL/m ³
Maden Direği İstifi	()	TL/m ³	()	TL/m ³
Sanayi Odunu İstifi	()	TL/m ³	()	TL/m ³
Kağıtlık Odun İstifi	()	TL/m ³	()	TL/m ³

İstifleme çalışmasına, sürütmenin tamamlanmasına müteakip rampaya emvalin tamamı geldiğinde başlanacak ve bitirilecektir. Her ayın ortasında ve sonunda () m³ emval istiflenmiş olacak, teslim-tesellüm edilerek bedeli ödenecektir.

Yukarıda esaslar dahilinde vahidi fiyatla yapılacak istiflemelerde husule gelecek her türlü ihtilafın çözümünde 11.1.2011 kabul tarihli ve 6098 sayılı Borçlar Kanununun 470-486 maddelerinde belirtilen hükümler esas alınacaktır.

İlan Olunur.

.....Orman İşletme Müdürlüğü

Mühür

İmza

SAHA TESLİM TESELLÜM TUTANAĞI

1-Şefliği :
 2-Bölme No :
 3-Kesim Düz.No :
 4-Parsel No :
 5-Bölme Sınırları :

6-DİKİLİ DAMGALI AĞAÇLARIN

Ağaç Cinsi	Adedi	Hacmi (m ³)
.....		 m ³
.....		 m ³

7-ÜRETİLEN ORMAN EMVALİNİN

Ağaç Cinsi	Ürün Çeşitleri	Miktarı (m ³ /ster)
.....		 m ³
.....		 Ster

..... Orman İşletme Müdürlüğü Şefliğinin nolu bölmesi içerisinde,

a)Dikili damgası yapılmış olan numaradan numaraya kadar ağaçlarla adet numarasız, fakat damgalı olmak üzere toplam adet karşılığı m³ dikili kabuklu gövde hacmindeki ağaçların kesme işi veya hem kesme hem de sürütme işi,

b)Taşıma işi başkası tarafından yapılacaksa, yukarıda cins ve miktarı yazılı kesilip sürütülen orman emvalinin sadece taşıma işi,

Vahidi fiyat/taahhüt usulü ile aşağıda isimleri yazılı işi alanlara/orman köylerini kalkındırma kooperatifine/müteahhide yaptırılacağından, yukarıda yazılı sınırlar içerisindeki bölme, krokisi ile birlikte kendilerine teslim edilmiştir.

Söz konusu bölme/rampa birlikte gezilerek içerisinde normal veya usulsüz kesilip de dip kütükleri damgalanmamış herhangi bir ağaç bulunmadığı tespit edilmiş ve kesme/sürtme/taşıma işinin bitiminde iş sahasının yeniden kontrol edileceği ve kontrol sırasında rastlanacak her türlü usulsüzlüklerden kesme/sürütme/taşıma işini yapanların sorumlu olacakları kendilerine anlatılmış olup, en geç/...../20 tarihine kadar kesme/sürütme/taşıma işine başlamak üzere bu tutanak düzenlenerek müştereken imzalanmıştır./...../20

İŞ SAHASINI TESLİM EDENLER

Orman İşletme Şefi

Görevli Memur

İŞ SAHASINI TESLİM ALANLARAdı SoyadıT.C. NoDoğum TarihiKöyüİmzası**GÖRÜLMÜŞTÜR**

Üretim dosyası başlangıç itibarıyla usulüne uygun olarak düzenlenmiştir.

İşletme Müdürü/İşletme Müdür Yardımcısı

T Ü R K S T A N D A R D L A R I

N İ S A N	1 9 7 4		TS	1214
B İ R İ N C İ	B A S K I		UDK	634.0.31
AĞAÇ KESME VE KESMEDE GÜVENLİK KURALLARI				
RULES OF TREE CUTTING AND SAFETY				

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Necatibey Caddesi, 112 — Bakanlıklar
ANKARA

• Bu standard, Türk Standardları Enstitüsü'nün Ormançılık - Orman Ürünleri Hazırlık Grubu'na kurulan ilgili Teknik Komite tarafından hazırlanmış ve Grupta son şekli verildikten sonra, TSE Teknik Kurulu'nun 1 Kasım 1971 tarihli toplantısında kabul edilerek yayıma karar verilmiştir.

• Bu standardın hazırlanmasında milli ihtiyaç ve imkânlarımız ön planda olmak üzere ekonomik ilişkilerimiz bulunan yabancı ülkelere standardlarında ve uluslararası emsallerindeki esaslar da gözönünde bulundurularak fayda umulan hallerde mümkün olan yakınlık ve benzerliğin sağlanmasına ve bu esasların memleketimizin koşulları ile bağdaştırılmasına çalışılmıştır.

• Görevli Teknik Komite çalışmalarında, konunun ilgilileri ile gerekli işbirliği yapılmakla beraber, hazırlanmış olan tasarı, son şeklini almadan önce, aşağıdaki yerlerin görüşleri derlenmiştir.

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi
Orman Mühendisleri Odası
Orman Bakım Memurluğu Okulu Md.lüğü -
Bolu
Orman Bakanlığı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Karayolları Genel Müdürlüğü

Orman Başmüdürlüğü - Isparta
Orman Başmüdürlüğü - Mersin
Orman Başmüdürlüğü - Muğla
İstanbul Belediye Başkanlığı
İzmir Belediye Başkanlığı
İlkin Firması - İstanbul

• Bugünkü teknik ve uygulamaya dayanarak hazırlanmış olan bu standardın, zamanla ortaya çıkacak gelişme ve değişikliklere uydurulması mümkün bulunduğundan, ilgililerin yayınlarımızı izlemelerini ve standardın uygulanmasında rastladıkları aksaklıkları Enstitümüze iletmelerini rica ederiz.

• Bu standardı meydana getirmiş olan Hazırlık Grubu ve Teknik Komite üyesi değerli uzmanların emeklerini, tasarılar üzerinde görüşlerini bildirmek suretiyle yardımcı olan resmi ve özel kuruluşların değerli katkılarını şükranla anarız.

TÜRK STANDARDLARINA UYGUN MADDE VE MAMULLER ÜZERİNE TÜRK
STANDARDLARI ENSTİTÜSÜNDEN TALİMATINA GÖRE İZİN ALMAK ŞARTI İLE

MARKASI KONULABİLİR.

Türk Standardlarına ait yayınlar, yaprağı 1 TL hesabı ile bedeli karşılığında Enstitü Merkezinden alınabilir.

TSE'den ücretsiz yıllık Katalog isteyiniz.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Necatibey Caddesi, 112 — Bakanlıklar

A n k a r a

TÜRK STANDARDLARI

 Türk Standardları Enstitüsü	AĞAÇ KESME VE KESMEDE GÜVENLİK KURALLARI	TS 1214
NİSAN 1974 BİRİNCİ BASKI	RULES OF TREE CUTTING AND SAFETY	UDK 634.0.31

0 - KONU, TARİF, KAPSAM

0.1 - KONU

Bu standard, ağacın kesilmesiyle ilgili tariflere, işin yapılma sıralarına, uygulanış tekniğine ve güvenlik kurallarına dairdir.

0.2 - TARİFLER

0.2.1 - Gövde Yayvanlığı

Gövde yayvanlığı, dikili ağac gövdesinin toprağa yakın dip kısmında köklerin etkisiyle silindirik görünüşünün bozulup yaygınlaşmış şeklidir (Şekil - 1).

0.2.2 - Toprak Düzeyi

Toprak düzeyi, dikili ağac gövdesinin toprakla birleştiği yer olup eğimli arazide, eğimin yukarı tarafındaki birleşme yeri üst, eğimin aşağı tarafındaki birleşme yeri alt toprak düzeyidir.

0.2.3 - Devirme Kertigi

Devirme kertigi, dikili ağac gövdesinin toprak düzeyine yakın yerinde ve ağacın devrilmeceği tarafta açılan bir kertiştir (Şekil - 2a).

0.2.4 - Devirme Kesişi

Devirme kesişi, dikili ağacın devirme kertiginin açıldığı tarafın ters tarafından başlanarak devirme yönüne doğru gövde liflerine dik olarak yapılan kesiştir (Şekil - 2 b).

0.2.5 - Kopma Şeridi

Kopma şeridi, devrilecek ağac gövdesinin devirme kertigi iç kenarı ile devirme kesişinin sona erdiği yer arasında kesilmeden bırakılan şerit biçimindeki kısımdır (Şekil - 2 c).

0.2.6 - Dip Kütük

Dip kütük, ağac gövdesinin, kesildikten sonra köke bağlı olarak toprak üstünde kalan kısmıdır (Şekil - 3 a).

0.2.7 - Gövde Sakalı

Gövde sakalı, ağacın devrilmesi sırasında dip kütükten koparak gövdenin enine kesiti üzerinde kalan lifli çıkıntılardır (Şekil - 3 b).

0.2.8 - Kök Sakalı

Kök sakalı, ağacın devrilmesi sırasında gövde-den koparak dip kütüğün enine kesiti üzerinde kalan lifli çıkıntılardır (Şekil - 3 c).

0.2.9 - Kaba Budama

Kaba budama, devrilmiş ağac gövdesi üzerindeki dalların, dipten 15 - 20 cm uzaklıktan kesilmesidir.

0.2.10 - Silme Budama

Silme budama, devrilmiş ağac gövdesi üzerindeki dalların, gövdenin silindirik yüzeyine uyacak şekilde dipten kesilmesidir.

0.2.11 - Dal Sırtı

Dal sırtı, dalın ağac gövdesinden veya başka bir daldan geniş açıyla çıktığı taraftır.

0.2.12 - Dal Koltuğu

Dal koltuğu, dalın ağac gövdesinden veya başka bir daldan dar açıyla çıktığı taraftır.

0.2.13 - Devirme Kaması

Devirme kaması, devirme kesişi sırasında hızır ve testere yarısından devirme yönüne doğru çakılarak, testere veya hızırın sıkışmasını önleyen, ağacın istenen yöne devrilmesine yardımcı olan bir gereçtir (Şekil - 4). Devirme kamasının, ortadan devirme yönüyle aynı doğrultuda çakılan yön kaması, buna paralel olarak yanlardan çakılan ise destek kamasıdır.

0.2.14 - Çektirme

Çektirme, devirme yönünün ters tarafına eğik ağaçların devrilmesinde, yatık gövdenin yol kenarına çekilmesinde, dayalı ağaçların düşürülmesinde halat ve makara aygıtlarıyla birlikte kullanılan ve insan gücüyle çalışan bir çekme gerecidir (Şekil - 5).

0.2.15 - Orman Şeytanı

Orman şeytanı, kullanma yeri ve çalışma şekli yönünden çektirmeye benzeyen ve daha hafif yüklerde kullanılan bir çekme gerecidir (Şekil - 6).

0.2.16 - Gövde Presi

Gövde presi, devirme sırasında yarılma olasılığı olan dikili ağaçları devirme kesişi yapıla-

cak yerin hemen üzerinden, rüzgâr ve kar devriği ağaçları dibe yakın uygun bir yerinden çevreleyerek sıklmaya yarayan bir gereçtir (Şekil - 7).

0.2.17 - Sapın

Sapın, dayalı ağacın düşürülmesinde, büyük çaplı tomruk ve yatık gövdelerin çevrilmesi, yuvarlanması ve sürütülmesinde, yükleme, boşaltma v.b. işlerde kullanılan bir gereçtir (Şekil - 8).

0.2.18 - Çevirme Çengeli

Çevirme çengeli, dayalı ağacın düşürülmesinde, yatık ağaç gövdesi ve tomrukların çevrilmesinde, istiflerden tomruk alma, yükleme, boşaltma v.b. işlerde kullanılan bir gereçtir (Şekil - 9).

0.2.19 - Açma Kaması

Açma kaması, yatık ağaç gövdesinin boylara bölünmesi sırasında testere veya hızarın sıkışmaması için testere veya hızar yarığına çıkarılan bir gereçtir (Şekil - 10).

0.2.20 - Göğüs Çapı

Göğüs çapı, dikili ağacın dip kütükten yaklaşık olarak, 1,30 m yüksekliğindeki çapıdır.

Bu standardda yer alan başka gereçlerin tarifleri ve özellikleri TS 152, TS 748 de verilmiştir.

0.3 - KAPSAM

Bu standard, ağacın kesilmesini, dalların budanmasını, belirli boylara bölünmesini ve bunlarla ilgili güvenlik kurallarını kapsar. Sırkılık ve çubukluk çapındaki ağaçların (TS 52) kesme ve güvenlik kurallarıyla bu işlerde kullanılan araç ve gereçleri ve bunların kullanılması kapsamaz.

1 - AĞAÇ KESME KURALLARI

1.1 - DİKİLİ AĞACIN KESMEYE HAZIRLANMASI

1.1.1 - Kesilecek Dikili Ağaçlarda Dalların Budanması

- Bu işlem, ağaç devrildiğinde çevresindeki fidanlara, tel, kablo, ev, duvar v.b. lerine zarar verme durumu olan hallerde yapılmalıdır.
- Dikili ağacın budanması, alt daldan başlanarak yukarı doğru zarar yapmayacak dallara kadar sürdürülmeli ve dal gövdeye birleştiği yerden 10-15 cm ilerden budanmalıdır.

— Kalın dallarda önce dalın alt tarafından bir kesiş yapılmalı ve sonra üst taraftan yapılacak kesişle dalın budanması tamamlanmalıdır.

— Dikili ağacın budanmasında ağaca tırmanmak için uygun emniyet bel kemeri ve tırmanma demiri kullanılmalıdır (Şekil 11).

1.1.2 - Devirme Yöntünün Seçilmesi

1.1.2.1 - Genel Olarak

Ağacın devrileceği yön, kesildikten sonra çıkarılacağı doğrultuya 45° lik açı yapacak şekilde ve eyim yukarı olmalıdır.

1.1.2.2 - Özel Olarak

Ağacın devirme yönü üzerinde ve ağaç boyu uzaklığı içinde dikili ağaç, fidan, yıkıntı, dö-küntü, orta ve kalın çaplı yatık ağaç gövdesinin bulunması, arazinin kayalık, dalgalı v.b. olması ve ağaç devrildikten sonra yatık gövde üzerindeki diğer işlemlerin yapılmasına uygun olmaması halinde ise, devirme yönü en az zarar yapacak şekilde saptanmalıdır.

1.1.3 - Kesilecek Ağaç Dibiinin Çalışmaya Uygun Duruma Getirilmesi

Kesilecek ağacın ve varsa hemen yakınındaki diğer ağaçların çalışmayı engelleyici alt dalları kesilmeli, ağaç dibinde bulunan yıkıntı, dö-küntü, taş, tel, kablo, sarmaşık v.b. leri uzaklaştırılmalı, kalması gerekenler için koruyucu tedbirler alınmalıdır.

1.1.4 - Gövde Yayvanlığının Düzeltilmesi

Dikili ağacın gövde yayvanlığı devirme kertiği taban düzeyine kadar yaklaşık olarak silindirik duruma gelecek şekilde düzeltilmelidir (Şekil - 12). Önceden kararlaştırılmışsa kolay erişilebilen yükseklikten dibe kadar olan kabuklar soyulmalıdır (Şekil - 13).

1.2 - DİKİLİ AĞAÇ KESMEDE İŞİN YAPILMA SIRASI VE TEKNİĞİ

Kesmeye hazır duruma getirilmiş ağacın devrilmesinde, devrileceği tarafın ters tarafına eğik ağacın dışında aşağıdaki kurallar göz önünde tutulmalıdır.

- Önce devirme kertiği açılmalıdır.
- Ağacın durumuna göre belirli yükseklikte devirme kesişi yapılmalıdır.
- Devirme kesişinde testere veya hızar levhasının sırtı ağaca 5-6 cm girdikten sonra hızar veya testere yarığından yön kaması ve ağacın çapına ve durumuna bağlı olarak bir veya daha fazla birbirine paralel destek kamaları çakılmalıdır (Şekil - 14).
- Devirme kesişi, kamalardan da yararlanarak bırakılacak kopma şeridinde değin sürdürül-

meli ve testere veya hızar kesiş yarığında çıkarılarak devirme işi kamaların kesme ve dal baltası dışında uygun bir gereçle çakılması suretiyle tamamlanmalıdır.

- Ağaç devrildikten sonra gövde ve kök şakalları kesit yüzeyine uygun olarak düzeltilmelidir (Şekil - 3).

1.2.1 - Devirme Kertiğinin Açılması

Devirme kertiği, tabanı üst toprak düzeyinden yukarıda olmayacak, dik duruşlu ve devirme yönüne göre yana eğik ağaçlarda gövde dip çapının 1/4 ü, devirme yönüne eğik ağaçlarda bu çapın 1/3 ü ve devirme yönünün aksi tarafına eğik ağaçlarda ise bu çapın 1/6 sı kadar derinlikte, tabanı yatay, ağız açısı 45°, iç kenarı düğün ve bu kenarın orta dikmesi devirme yönünü gösterecek şekilde açılmalıdır (Şekil - 15).

1.2.2 - Devirme Kesişinin Hızarla Yapılması

Devirme kesişinde, ağacın duruşuna göre aşağıdaki kesiş kuralları uygulanmalıdır.

1.2.2.1 - Normal Duruşlu Ağaçlarda

- Devirme kesişi, devirme kertiği tabanından yaklaşık olarak 3-5 cm yüksekten yatay olarak yapılmalıdır.
- Devirme kesişinde hızar levhasının sırtı ağaca 5-6 cm girdiğinde hızarın sıkışması halinde önce yön kaması ve gerektiğinde destek kamaları çakılmalıdır.
- Devirme kesişi, 3-5 cm kopma şeridi kalıncaya değin sürdürülmeli, hızar kesiş yarığında çekilerek devirme işi kamaların çakılmasıyla tamamlanmalıdır.

1.2.2.2 - Devirme Yönüne Göre Yana Eğik Ağaçlarda

- Devirme kesişine, devirme kertiği tabanından yaklaşık olarak 3-5 cm yüksekten başlanmalıdır.
- Devirme kesişi, devirme kertiği iç kenarına, ağaç dip çapı 20-30 cm olanlarda 5 cm, 31-40 cm olanlarda 10 cm, 41-50 cm olanlarda 15 cm, 51 cm den yukarı olanlarda 20 cm kalıncaya değin yatay ve paralel olarak sürdürülmeli.
- Belirtilen yere kadar yapılan kesişten sonra, arkadan çakılan 1 numaralı yön kamasına vurulduğunda, ağacın devirme yönünden gösterdiği sapmaya göre çekme yaptığı taraftan 2 ve 3 numaralı destek kamalar çakılmalı ve bu taraftan ağacın devirme yönünden olan sapması giderilinceye değin kesiş yapılmalıdır.
- Bundan sonra her iki taraftan eşit olarak yapılacak kesişle ve kamaların çakılmasının sürdürülmesiyle ağacın devrilmesi sağlanmalıdır (Şekil - 16).

1.2.2.3 - Devirme Yönüne Doğru Eğik Ağaçlarda

a — Tek Ağaçta

- Devirme kesişi, devirme kertiği tabanından ağacın çapına bağlı olarak 7-10 cm yüksekten yapılmalıdır.
- Devirme kertiği iç kenarı ikizkenar üçgenin tabanı olarak şekilde Şekil - 17 de görülen 1 ve 2 numaralı yan kenarları oluşturacak kesişler yapılmalıdır. Yan kenarları oluşturacak kesişler, üçgenin tepesi, taban orta dikmesinin 1/4 ü ağaç gövdesinin dışında olacak şekilde ayarlanmalıdır.
- Son olarak 3 numaralı kesiş, diğer kesişlerden daha hızlı yapılarak ağacın devrilmesi sağlanmalıdır.

b — Dip Kütüğe Bağlı İkiz Gövdeli Ağaçlarda

- Ağacın dip kütük çapının 1/4 ü kadar açılacak devirme kertiği tabanından ve devirme tarafından başlanarak ters tarafa doğru devirme kesişi yapılmalıdır.

- İlerleyen devirme kesişiyle birlikte Şekil - 18 de görülen devirme kamaları çakılmalıdır.

- Gerek devirme kesişi gerekse kamaların çakılması ağaç devrilinceye değin sürdürülmelidir (Şekil - 18).

c — Tek Ağaçta Gövde Presinin Kullanılması Halinde

- Ağaç kesmeye ilişkin gereçlerden gövde presi kullanıldığında, devirme kertiği ve devirme kesişi, Madde 1.2.1 ve Madde 1.2.2.1 de normal duruşlu ağaçlar için verilen kurallara göre yapılmalıdır.

1.2.2.4 - Devirme Yönünün Ters Tarafına Eğik Ağaçlarda

- Dikili ağaç, devirme kesiş düzeyinin hemen üstünden gövde presiyle sarılıp sıkılmalı ve açılacak devirme kertiğinin yeri belirlenmelidir.
- Devirme kesişi, açılacak olan devirme kertiği tabanından 6-8 cm yüksekten yapılmalıdır. Devirme kesişi ile birlikte çakılan 1 numaralı yön kaması ve bu kamanın her iki yanına çakılan 2 ve 3 numaralı destek kamalarıyla ağaç eğik duruşundan dik duruşa getirilmelidir (Şekil - 19).
- Kamalarla ağaç dik duruşa getirildikten sonra, daha önce belirtilen yerden Madde 1.2.1 de verilen kurala göre devirme kertiği ve kertiğin her iki yanında 2 - 5 cm derinlikte kertikler açılmalıdır.
- Yukarıdaki işlemlerden sonra devirme kesişi, 5-8 cm kopma şeridi kalıncaya değin kamalar çakılarak sürdürülmeli ve hızar kesiş yarığında çıkarılıp devirme işi kamalarla tamamlanmalıdır.

- Ağacın çok eğik veya eğik olduğu yönde çok dalı olması halinde, devirme kesişinden önce devirme kertiği açılmalı ve devirme kesiş yapılırken kamalarla birlikte, çekme gereçlerinden (çektirme, orman şeytanı v.b.) yararlanmalıdır.
- Çekme gereci kullanıldığında bu gerecin halatı ağacın dipten 2/3 yüksekliğine devirme kertiği açılmadan önce, çevreleme sarı-larak bağlanmalıdır.

1.2.3 - Devirme Kesişinin Bir Kişilik Motorlu Zincir Testereyle Yapılması

1.2.3.1 - Normal Duruşlu Ağaçlarda

- Gövde dip çapı testere levha uzunluğunu aşmayan ağaçlarda motorlu testerenin turnaklı levhası kopma şeridinin hemen ardına gelecek şekilde yerleştirilmeli bu turnak etrafında çevrilerek bırakılacak kopma şeridine değin kesiş yapılmalıdır (Şekil - 21).
- Gövde dip çapı testere levha uzunluğunun birbuçuk katına değin olan ağaçta testere diğ-li levhası önce bir taraftan kopma şeridi ardına yerleştirilerek birinci paragraftaki kesiş yapılmalı ve sonra diğer taraftan gene kopma şeridi ardına yerleştirilen turnak levhası etrafında aynı kesiş şekli kopma şeridine değin yapılarak devirme kesiş tamamlanmalıdır (Şekil - 22).
- Gövde dip çapı testere levha uzunluğunun iki katına değin olan (en çok iki katı) ağaçta testere levhası ikiden çok alınarak nokta etrafında çevrilerek kesişler yapılmalı ve bu kesişler kopma şeridine değin sürdürülmelidir (Şekil - 23).
- Yukarıdaki paragraflarda uygulanan kurallarla ağaç devrilmemişse, devirme işi, Madde 1.2 de verilen kurallara göre çakılan kamalarla sağlanmalıdır (Şekil - 24).

1.2.3.2 - Devirme Yönüne Göre Yana Eğik Ağaçlarda

- Devirme kesiş, Madde 1.2.3.1 de normal duruşlu ağaçlar için verilen kurallara göre yapılmalıdır.
- Devirme kamaları Madde 1.2.2.2 de verilen kurallara göre çakılmalıdır.
- Bırakılacak kopma şeridinin genişliği ve şekli Madde 1.2.2.2 de verilen kurallara uyularak ayarlanmalıdır.

1.2.3.3 - Devirme Yönüne Doğru Eğik Ağaçlarda

- Gövde dip çapı, testere levha uzunluğunu aşmayan ağaçta Madde 1.2.3.1 te verilen ve Şekil 17 de gösterilen kurallar uygulanmalıdır.
- Gövde dip çapı testere levha uzunluğunun birbuçuk katına değin olan ağaçta Şekil 25

de görüldüğü üzere önce (1) nolu sonra (2) nolu ve en son (3) nolu kesiş ağaç devrilmeye başlayınca değin sürdürülerek devirme işi tamamlanmalıdır.

- Gövde dip çapı levhanın 1,5 katından 2 katına değin olan ağaçta Şekil - 26 da görüldüğü gibi sırayla 1, 2, 3, 4 ve 5 numaralı kesişler yapılarak ağacın devrilmesi sağlanmalıdır.

1.2.3.4 - Devirme Yönünün ters Tarafına Eğik Ağaçlarda

- Devirme kesiş, Madde 1.2.3.1 te ve Madde 1.2.3.1 de verilen kurallara göre yapılmalıdır.

2 - DEVRİLMESİ SIRASINDA ÇEVREDEKİ HERHANGİ BİR YERE DAYANAN AĞAÇLARIN DÜŞÜRÜLMESİ

- Dayanan ağacın varsa önce dip kütükde bağlantısı kesilmelidir.
- Dip kütükde bağlantısı kesilen dayalı gövde dip tarafından sapınla kaldırılarak destekleme yapılırken, dipten 1 m yükseklikten bir veya karşılıklı iki çevirme çengeliyle, takıldığı yerden kurtulması olanaklı görülen tarafa doğru çevrilerek düşürülmeye çalışılmalıdır (Şekil - 27).
- Sapın ve çevirme çengeli v.b. gereçlerle düşürülemiyen ağaçta çekme gücünden yararlanılmalıdır. Çekme gücüne bağlı halatın diğer ucu dayalı ağacın dipten yaklaşık olarak 30 cm yüksekliğine çevreleme sarı-larak bağlanmalı ve çekme gücüyle (çektirme, orman şeytanı, traktör, canlı hayvan v.b.) geriye doğru çekilerek düşürülmelidir (Şekil - 28).
- Dayalı ağaç, dipten başlayarak kısa parçalar kesmek suretiyle düşürülmeye çalışılmamalıdır (Şekil - 29 a).
- Dayalı ağacın üzerine basıncı yaptırmak amacıyla, başka bir ağaç devrilmemelidir (Şekil - 29 b).
- Dayalı ağacın dayandığı ağaç dipten devrilmeye kalkışılmamalıdır (Şekil - 29 c).
- Dayalı ağacı, dayandığı dikili ağaç üzerinde tutan dalı kesmek için ağaca tırmanmamalıdır (Şekil - 29 d).

3 - RÜZGAR VE KAR DEVRİK VE KIRIKLARININ V.B. KESİLMESİ

3.1 - KESME HAZIRLIĞI

Rüzgar ve kar etkisi altında kökyle birlikte topraklı olarak devrilen, dayanan veya eğilen

ağacın kesilmesinden önce aşağıdaki hazırlıklar yapılmalıdır:

- Devrik, dayalı veya eğik durumda olan ağacın topraklı kök kısmı, çekme gereçleriyle birlikte dikili bir ağaca bağlanmalı veya kazıklarla desteklenmelidir (Şekil - 30 a, 30 b).
- Devrilmiş veya eğik gövde dibe yakın uygun bir yerinden gövde presiyle sıkılmalıdır (Şekil - 30 c).

3.2 - KESME

Kesilmeye hazır duruma getirilmiş bu tip ağaçlarda aşağıdaki kesiş kuralları uygulanmalıdır:

- Devrik ağaçta, önce basınca çalışan dip taraftan kesiş yapılmalıdır. Hızar veya testere levhasının sıkışmaya başlamasından sonra gerilmeye çalışan taraftan her ikisi çıkışacak şekilde kesiş yapılmalıdır.
- Topraklı kök kısmıyla eğilmiş ağacın kesilmesi, Madde 1.2.1 ve Madde 1.2.2.3 de verilen kesiş kurallarına göre yapılmalıdır.
- Rüzgâr etkisiyle ağaç çevredeki dikili ağaca veya herhangi bir yere dayanıyorsa Madde 1.2.1 ve Madde 1.2.2.1 de verilen kurallara göre kesilerek dip kütüğünden ayrılmalı ve Madde 2 deki kural uygulanarak ağaç düşürülmelidir.
- Erişilebilir yükseklikten kırılmış fakat kırılma yerinde asılı kalan ve tepe kısmı toprağa dayanan ağaç, önce kırılma yerinden kesilerek yere düşürülmelidir. Dikili olarak kalan kısım Madde 1.2.1 ve Madde 1.2.2.1 de verilen kurallara göre kesilmelidir (Şekil - 31).
- Erişilemeyecek yükseklikteki kırılmış ve kırıldığı yerden kopmayarak asılı kalan ağaçlar, sarkan uç kısmının yöneldiği tarafın sağ veya soluna Madde 1.2.1 ve Madde 1.2.2.1 de verilen kurallara göre devrilmelidir (Şekil - 32).

4 - KESİLEREK DEVRİLMİŞ AĞAÇ ÜZERİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

4.1 - DALLARIN BUDANMASI

Kesilerek devrilmiş ağaç üzerinde ilk olarak dal budaması yapılmalı ve budama aşağıdaki kurallara göre olmalıdır.

4.1.1 - Dalların Baltayla Budanması

- Dal budama işini, bir ağaç üzerindeki iki işçi yapıyorsa, işçinin birisi, yatık gövdenin dallı kısmının yaklaşık olarak ortasından başlayarak uca doğru, diğeri ise dallı kısmının başladığı yerden ortaya doğru yapmalıdır.

- Dalın önce kaba budaması yapılmalıdır. Kaba budaması yapılan dalın, önce sırtından sonra koltuğundan balta kesişleriyle gövdeden yonga çıkarmaması ve silme budanması sağlanmalıdır.

- Budama sırasında gövde, budanacak dal ile işçi arasında kalmalıdır. Bu şekilde dalın budanamaması halinde, dal tarafında durulmalı ve dala yan dönülerek balta vücutla ağaç gövdesi arasında kalan boşlukta savrulmalıdır.

4.1.2 - Budamanın Motorlu Testereyle Yapılması

- Dalın önce kaba budaması yapıldıktan sonra dal sırtından veya koltuğundan yapılacak kesişle dalın silme budanması sağlanmalıdır.

NOT — Devrilmiş gövdenin toprağa değen kısmındaki dallar gövde boylara bölündükten ve çevirme çengeliyle dallar üstte gelecek şekilde çevrildikten sonra budanır.

4.2 - KABUKLARIN SOYULMASI

Dalları budanmış yatık ağaç gövdesinin kabuklarının kesim yerinde soyulması gerekiyorsa bu işlem, gövde boylara bölünmeden önce yapılmalı ve aşağıdaki kurallara uyulmalıdır.

- Kabuk soyma, gövdeyi yaralamayacak şekilde yapılmalıdır.
- Kabuk soymada iki işçinin bir ağaç üzerinde çalışması halinde, soyma işini, işçinin birisi baştan ortaya diğeri ortadan uca doğru yapmalıdır.
- Kabuk soyan işçi, ağaç gövdesinin başından alet ve kol boyu uzaklığında ve ağaç gövdesinin hemen yanında durmalıdır. Bulunduğu yerden ileri geri yürümeksizin soyma gereciyle sağından ve solundan erişilebilen kabukları soymalıdır. Aynı işlemi, gövdenin kabuklu kısmı boyunca yaparak soyma işini tamamlamalıdır.

- Yatık gövdenin toprağa değen kısmındaki kabukların soyulması, gövde boylara bölündükten ve kabuklu kısım üstte gelecek şekilde çevrildikten sonra yapılmalıdır.

4.3 - YATIK GÖVDENİN BOYLARA BÖLÜNMESİ

4.3.1 - Ölçme ve İşaretleme

Dalları budanmış ve gerektiğinde kabukları soyulmuş gövde üzerinde yapılacak ölçme ve işaretleme, en yüksek değer elde edilecek şekilde, TS 52, TS 56, TS 276, TS 328, TS 446, TS 540, TS 634, TS 674, TS 1002 ve TS 1015 esaslarına göre yapılmalıdır.

4.3.2 - İşaretili Yerlerden Boylara Bölme

— Boylara bölme işlemine başlamadan önce gövdenin basınç ve gerilmeye çalışan tarafları saptanmalıdır.

— Gövdenin yere dayanmayan kısımları bası veya çatalı desteklerle, eğimli arazide tesviye eğrilerine yaklaşık olarak paralel veya eğik yatan gövdelerin alt tarafları, yuvarlanmayı önlemek için odun veya taş takozlarla desteklenmelidir.

— Boylara bölmede gövde çapına bağlı olarak seçilen testere veya hızarın levhası, gövde uzunluk eksenine dik tutulmalıdır. Diklikten sapma o baştaki çapın % 10'unu geçmemelidir.

— Az basınca ve çekmeye çalışan gövdenin bölünmesine, basınca çalışan taraftan başlanmalı ve hızar veya testere levhasının sıkışması halinde açılan hızar veya testere yarısından levha sırtına doğru açma kaması yapılmalıdır. Serbest duruma geçen hızar veya testereyle kesiş, bölme işi tamamlanınca değin sürdürülmelidir.

— Yatık ağacın, toprak üzerindeki (bir tarafı toprağa dayalı diğer tarafı boşta, iki tarafı toprağa dayalı ortası boşta veya bölünecek yere yakın yerden desteklenmiş v.b.) durumu nedeniyle büyük basınca ve çekmeye çalışan gövdenin önce basınca çalışan tarafından kesiş yapılmalıdır. Hızar veya testere levhasının sıkışmasından sonra açma kaması çakılarak levhanın serbest duruma gelmesi sağlanmalıdır. Serbest duruma gelen hızar veya testereyle ikinci kez sıkışma oluncaya değin kesiş sürdürülmelidir. Sonra levha kesiş yarısından çekilerek, gövdenin çekmeye çalışan tarafından ilkiyle çakılacak şekilde kesiş yapılarak bölme işi tamamlanmalıdır.

5 - GENEL GÜVENLİK KURALLARI

5.1 - İŞ YERİNİN İŞARETLE BELİRLENMESİ

Kesim yapılan yere giden yolların kesim yapılan yere 50 - 100 m uzaklıktaki noktalarına, kenarları 50 cm lik sarı üzerine siyah «KESİM ALANIDIR» yazılı üçgen levhalar tabanı aşağı gelecek şekilde dikilmelidir (Şekil - 33).

5.2 - KESİM İŞÇİSİNİN GİYİM KUŞAMI

— Kesim işçisinin elbiseleri, hafif, çalışma sırasında hareketi engellemeyen, rutubet ve soğuğa karşı vücudu koruyan, yazın terin kolay buharlaşmasını sağlayan özelliklerde olmalıdır.

— Kesim işçisinin ayakkabıları, rutubetli ve yağışlı havalarda su geçirmeyen, sarp ve engebeli arazilerde kaymadan yürümeyi sağlayan özelliklerde olmalıdır.

— Ağaç kesme işlerinde diz çökerek çalışmayı gerektiren durumlar olması nedeniyle, içi çuha v.b. dışı deri v.b. dizlikler kullanılmalıdır.

— Darbelere karşı başı koruyan, hafif plastik, alüminyum v.b. başlıklar giyilmelidir.

5.3 - KESİM İŞÇİSİNİN KESİM GEREÇLERİYLE DONATILMASI

— Kesim işçisinin amaca uygun, kullanımı kolay gereçlerle donatılması olanakları araştırılmalıdır.

— Kesim işçisinin, işe başlamadan önce tüm gereçlerin bakımının yapıp yapılmadığı ve işe uygunluğu kontrol edilmelidir.

— Keskin gereçlerin taşıma sırasında kesici ve sivri kısımları koruyucu kılıfla örtülmelidir.

— Çalışma sırasında kullanılacak gereçler kesilecek ağaca yakın, kolay görülebilen bir yerde bulundurulmalıdır.

5.4 - KESİM İŞ YERİNDE İLK YARDIM OLANAKLARININ SAĞLANMASI

— Kesim iş yerinde işçi sağlığı yönünden sürekli ilk yardım malzemesi, araç ve gereçler (ilk yardım sandığı, taşıma sedyesi, haberleşme araçları v.b.) bulundurulmalıdır.

5.5 - ÇALIŞMANIN HAVA KOŞULLARI YÖNÜNDEN DÜZENLENMESİ

Kuvvetli rüzgârlı, fırtınalı, yağmurlu, kesif sisli, görüşü engelleyecek derecede karanlık — 10°C den daha aşağı şiddetli donlu havalarda ve yüksek kar tabakasının olması halinde ağaç kesme işleri yapılmamalıdır.

5.6 - İŞÇİ POSTALARININ OLUŞTURULMASI

Göğüs çapı 20 cm ye değin ağaçların kesilmesinde işçi postaları bir kişiden, göğüs çapı 20 cm den yukarı olanlarda 2 kişiden oluşturulmalıdır.

5.7 - İŞÇİ POSTALARININ YERLEŞTİRİLMESİ

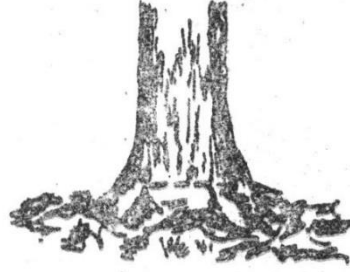
— Birden fazla işçi postasının aynı iş yerinde çalışmaları halinde, düz arazide işçi postaları, arasında en az iki ağaç boyu uzaklık, eğimli arazide ise işçi postaları, alt alta gelmeyecek ve aralarında yukarıdaki uzaklık olacak şekilde yerleştirilmelidir.

— Her işçi postasına ayrılacak çalışma alanlarının; dere, yol veya ağaç gövdeleri boya v.b. ile işaretlenerek sınırları belli edilmelidir.

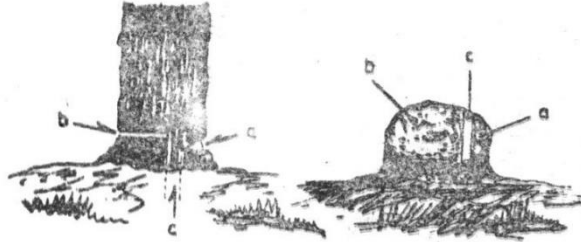
— Ağaç devrilirken ağaç başındaki işçiler tarafından «DİKKAT AĞAÇ GELİYOR» diye yüksek sesle bağrılmalıdır.

5.6 - YERLEŞİM YERLERİNDEKİ AĞAÇ KESME İŞLERİNDE AYRICA ALINACAK TEDBİRLER

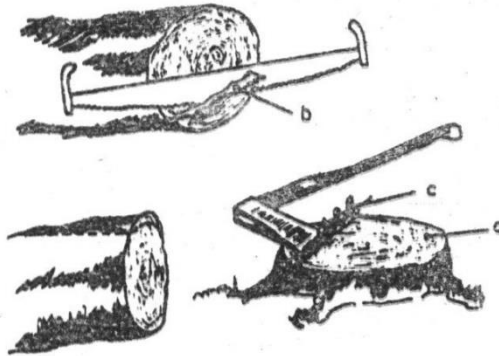
- Ağacın devrilme yönü, kendi boyu uzaklığında bulunan telefon, elektrik kabloları, ev, yol v.b. olan tarafların dışında çevresine zarar vermeyecek şekilde saptanmalı ve gerektiğinde cereyan kesilmesi sağlanmalıdır.
- Kesilecek ağacın iki ağaç boyu alanı içine görevlilerden başka kimse sokulmamalıdır.
- Ağacın devrilme alanındaki giriş çıkış yollarına Madde 5.1 de belirtilen levha dikilmeli ve her türlü trafik güvenliği sağlanmalıdır.
- Devrilecek ağacın gerekiyorsa önce dalları Madde 1.1.1 de belirtildiği şekilde budanmalıdır.
- Ağacın, yakınındaki ev, duvar, telefon, elektrik kabloları v.s. nedeniyle dipten devrilmesi olanaksız ise ağaca Madde 1.1.1 de belirtilen ekipmanla tırmanmalı ve yukarıdan aşağı kısa kısa parçalar keserek dibe doğru inilmelidir.
- Kesme işi, Madde 1.2, Madde 1.2.1 ve Madde 1.2.2 de belirtilen kurallara uyularak yapılmalıdır.
- Ağaç devrilirken Madde 5.7 nin son paragrafındaki kurala uyulmalıdır.

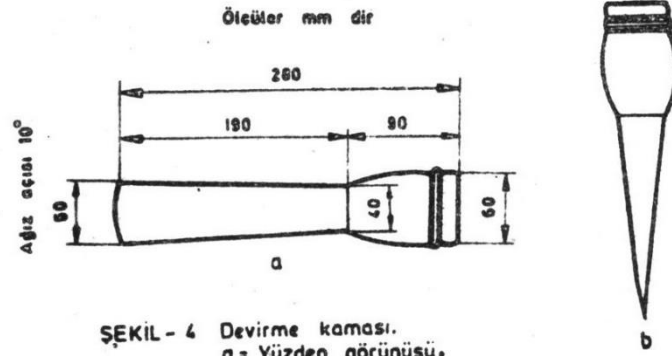
ŞEKİL-1 Dikil bir ağacın gövde yavvanlığı.

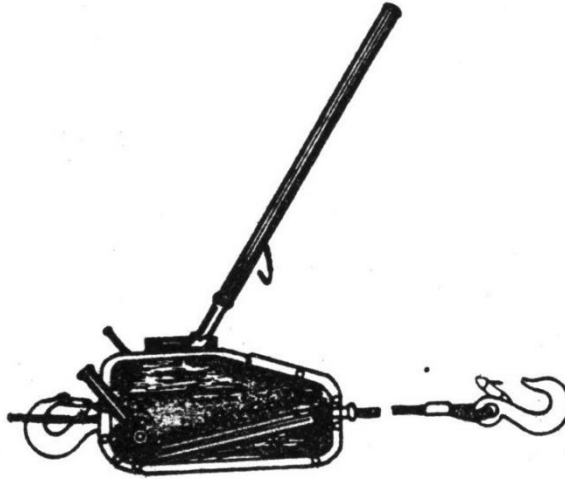
ŞEKİL - 2
a = Devirme kertiği
b = Devirme kesisi
c = Kopma şeridi

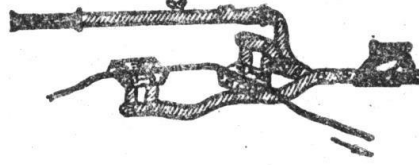
ŞEKİL- 3
a = Dip kütük,
b = Gövde tahah,
c = Kök sehalı.

ŞEKİL - 4 Devirme kaması.
a= Yüzden görünüşü,
b= Sırttan görünüşü.

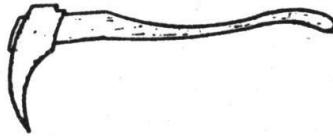
ŞEKİL - 5 Çektirme

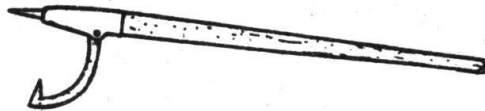
ŞEKİL-6 Orman şeytani.

ŞEKİL-7 Gövde presı (ağaca dipten sarılarak sıkılmış durumda).

ŞEKİL-8 Sapın.

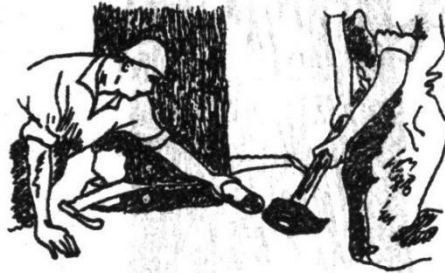
ŞEKİL-9 Çevirme çengeli.

ŞEKİL-12 Gövde yayvanlığı düzeltilmiş dikil ağaç.

ŞEKİL-13 Dikili gövdenin kolay erişilebilir yükseklikteki kabuğunun soyulması.

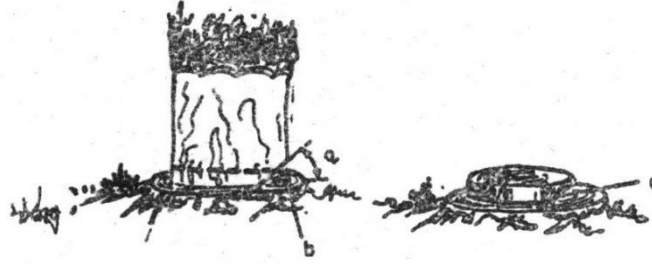
ŞEKİL-14 Devirme kamasının hızar veya testere yarığına çakılması.

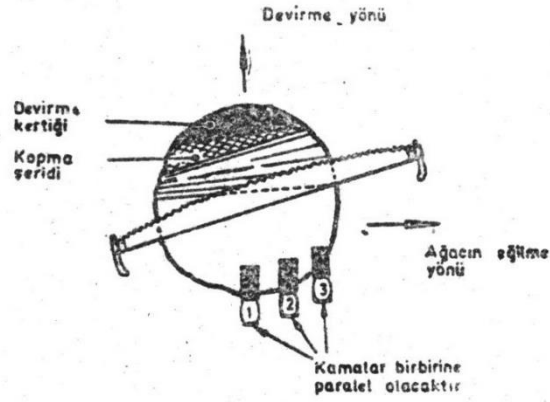
SEKİL-10 Açma kaması.

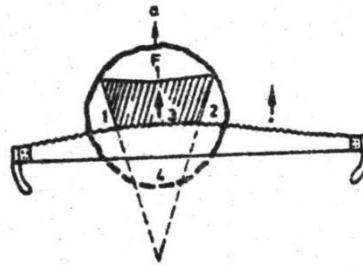
SEKİL-11 Dikili ağacın budanması için emniyet bel kemeri ve tırmanma demiri kuşanarak ağaca tırmanma.

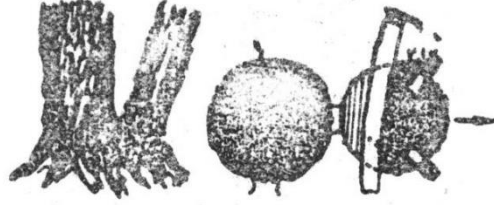
ŞEKİL-15 a = Devirme kertiği ağız açısı.
b = Devirme kertiği tabanı.
c = Devirme kertiği iç kenarı.

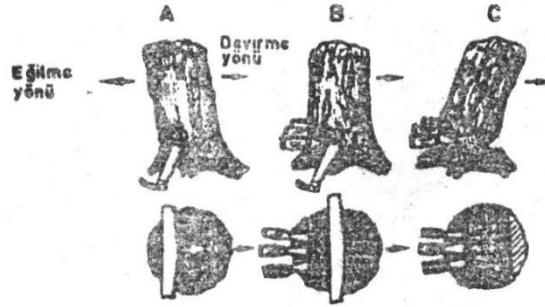
ŞEKİL-16 Devirme yönüne göre, yana eğik ağacın devirme kertişinin ağacın enine kesiti üzerinde görünüşü.

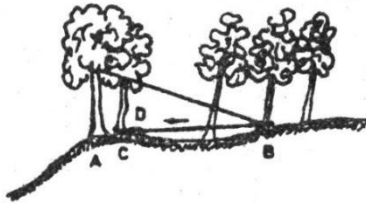
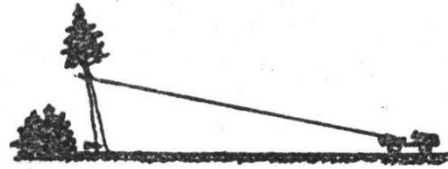
ŞEKİL-17 Devirme yönüne doğru eğik ağaçlarda devirme kertişinin enine kesit üzerinde görünüşü.

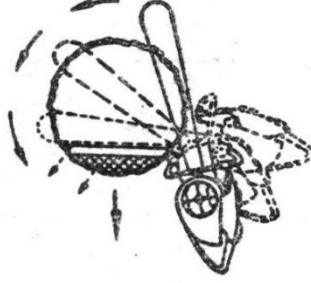
SEKİL-18 Dip kütüğe bağlı ikiz gövdelerin kesilmesi.

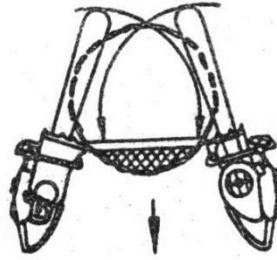
ŞEKİL-19 Devirme yönünün aksi tarafına eğik ağacın yalnız kamalar yardımıyla kesilmesi.

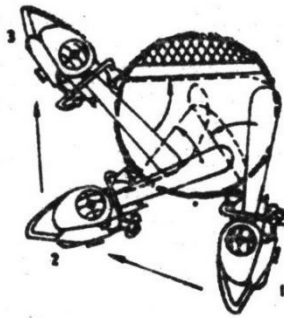
ŞEKİL-20 Devirme yönün aksi tarafına fazla eğik ağacın çekme gereci ve kamalar yardımıyla kesilmesi.

ŞEKİL-21 Dip çapı, motorlu testere levha uzunluğunu aşmayan, normal duruşlu ağaçta devirme kesişinin yapılması.

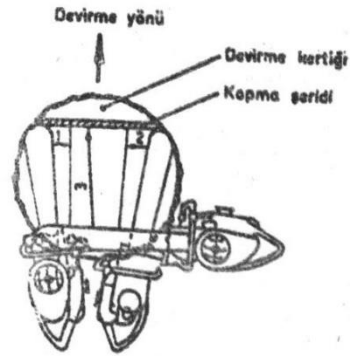
ŞEKİL-22 Dip çapı, motorlu testere levha uzunluğunun birbuçuk katına kadar olan normal duruşlu ağaçta devirme kesişinin yapılması.

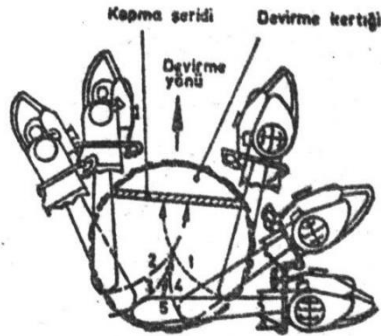
ŞEKİL-23 Dip çapı, motorlu testere levha uzunluğunun birbuçuk katından iki katına kadar olan normal duruşlu ağaçta devirme kesişinin yapılması.

ŞEKİL-24 Motorlu testereyle yapılan kesişte kamaların çıkılması.

ŞEKİL-25 Dip çapı, motorlu testere levha uzunluğunun birbuçuk katına kadar olan devirme yönüne eğik ağaçta devirme kesisinin yapılması.

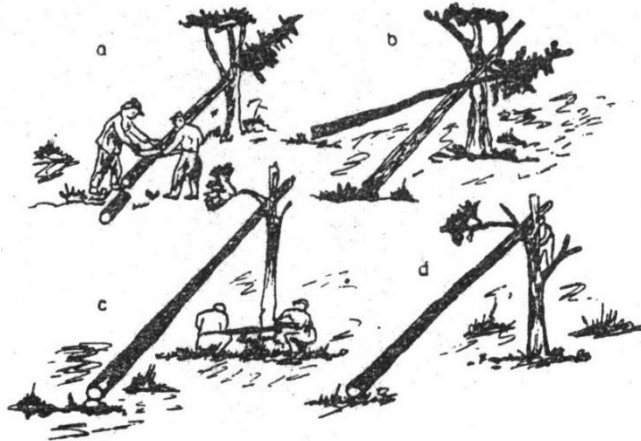
ŞEKİL-26 Dip çapı, motorlu testere levha uzunluğunun birbuçuk katından, iki katına kadar olan ağaçta devirme kesisinin yapılması.

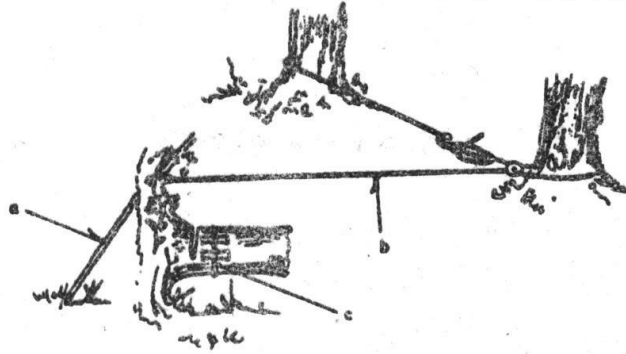
ŞEKİL - 27 Devrilmesi sırasında çevredeki herhangi bir yere dayanan ağacın sapın ve çevirme çeneliyle düşürülmesi.

ŞEKİL - 28 Devrilmesi sırasında çevredeki herhangi bir yere dayanan ağacın çekme gücünden yararlanılarak düşürülmesi.

ŞEKİL - 29 Devrilmesi sırasında çevredeki herhangi bir yere dayanan ağacın düşürülmesinde baş vurulması tehlikeli ve sakıncalı kurallardır.

ŞEKİL-30 Rüzgâr ve kar devriklerinin topraklı kök kısmının geriye kapaklanmaması için:
 a= Arkadan desteklenmesi,
 b= Çekme gereciyle gergin olarak dikili bir ağaca bağlanması,
 c= Kesme sırasında gövdenin yarılmamasının istenmesi halinde gövde presliyle sıkılması.

ŞEKİL - 31 Yerden erişilebilen yükseklikte kar ve rüzgâr kırığı.

ŞEKİL - 32 Yerden erişilemeyen yükseklikte kar ve rüzgâr kırığı.

Ölçüler mm dir

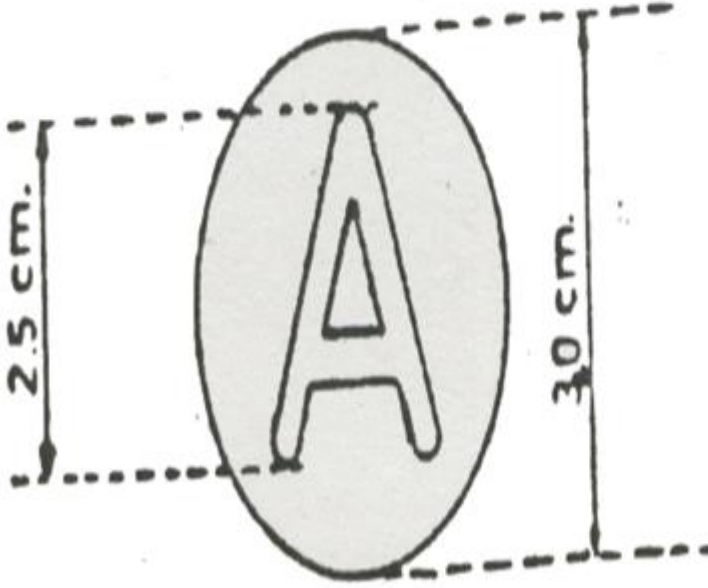
ŞEKİL-33 Kesim alanı giriş ve çıkışlarına dikilen levha.

(Yayın Hakları Mahfuzdur)

**Bu Standard Metninde Atıf Yapılan Diğer Türk
Standardları**

Numarası	Baskı Tarihi
TS 52	Ocak 1967
TS 56	Ekim 1972
TS 152	Nisan 1974
TS 276	Temmuz 1965
TS 328	Ocak 1967
TS 446	Ocak 1967
TS 540	Eylül 1967
TS 654	Temmuz 1968
TS 674	—
TS 748	Nisan 1969
TS 1002	Temmuz 1971
TS 1015	Temmuz 1971

ÖZEL ÇEKİÇ ÖRNEĞİ

EK-19

YUVARLAK ODUN ÖLÇÜ VE TESELLÜM TUTANAĞI (Numara Verilmeyen Dikili Ağaçlar İçin)

İşletmesi :
Şefliği :
Bölme No :

Cilt No:
Sayfa No:

[illegible]

EMVALİN CİNSİ NEVİ	MİKTARI		
	ADET	m ³	dm ³
TOPLAM			

Yukarıda ebatları yazılı emval/..../20... tarihli model şartnamede yazılı esaslara ve standarda uygun şekilde nezaretimizde üretimi yapılmış olup, tarafımızdan ölçülerek teslim alındığına dair işbu tutanak tarafımızdan tanzim edildi.

...../...../20...

Teslim Eden
İsim İmza

Teslim Alan
Görevli Memur
İsim İmza

Tarafımdan kontrol edildi.
.../.../20... İşletme Şefi
İsim İmza

KESİM SAHASI MUAYENE TUTANAĞI

1-Şefliği :
 2-Bölme No :
 3-Kesim Düz :
 4-Parsel No :
 5-Bölme Sınırları :

Doğusu :
 Kuzeyi :
 Batısı :
 Güneyi :

6-Bölmenin teslim tesellüm tarihi :

7-Bölmede Yapılan İnceleme

A-Kesim İşlerinde:

a)Kesilmeyen damgalı ağaç miktarı:..... adet m³

b)Kesilmeyen damgalı ağaçların şartnamesi gereğince kimlere ait olduğu;

Kök No:

Adı Soyadı:

.....

.....

c)Damgasız (usulsüz) kesilen ağaç varsa adedi ve hacmi :.....

ç)Şartnameye aykırı yapılmış işler varsa, neler olduğu:

.....

...

B-Sürütme İşlerinde

a)Taşınmayan emval varsa, şartname gereği kimlere ait olduğu,

Kök No

Ağaç Cinsi

Emval Çeşidi

Adedi

Miktarı m³/St

.....

.....

.....

.....

.....

b) Şartnameye aykırı yapılmış işler varsa, neler olduğu:

8-Orman Kanunu ve şartnameye göre usulsüzlük tespit edilmişse, failleri hakkında yapılan işlemler:

Kesim/Sürütme işi yapılmak üzere/...../20... tarihli teslim tesellüm tutanağı ile kendilerine teslim edilen ve yukarıda cinsi, numarası ve sınırları belirtilen bölmede, yapılan inceleme sonucunda, Orman Kanunu ile şartnamesine göre uygun yapılan ve yapılmayan işleri gösterir işbu kesim sahası muayene tutanağı tarafımızdan düzenlendi.

...../...../20...

Orman İşletme Şefi

Görevli Memur

Görevli Memur

KESME/SÜRÜTME İŞİNİ YAPANLARIN

Adı Soyadı:

T.C. No:

Köyü:

İmzası:

SON KONTROLLER YAPILMIŞTIR.

Üretim dosyası usulüne uygun olarak düzenlenmiştir.

İşletme Müdürü

İşletme Müdürlüğü
Orman İşletme Şefliği
Nereden nereye taşındığı

TAŞIMA ALINDI TUTANAĞI VE RAPORU

..... Orman İşletme Şefliği
Nereden nereye taşındığı

Cilt No:.....
Yaprak No:.....

TAŞINAN EMVALİN				İSTİHKAK SAHİBİNİN				
AĞAÇ CİNSİ	EMVAL CİNSİ	MİKTARI			ADI SOYADI /KOOPERATİF ADI	T.C. NO/ VERGİ NO	KÖYÜ	İMZASI
		ADEDİ	m ³	ster				
TOPLAM								

Yukarıda cins ve nevi yazılı adet karşılığı m³ster orman emvali; sevk pusulaları/ölçü birimi ster olan ürünler için kesme/sürütme alındı tutanağı/ yuvarlak ağaç ölçü tutanaklarına dayanılarak den istif yerine taşınmış ve adı geçen istif yerinde teslim alınmıştır. Yukarıda adı geçenlere istihkaklarının verilmesini arz ederim. /...../20....

Görevli Memur

Adı Soyadı

İmzası

EK-24

SEVK PUSULASI

İŞLETMESİ :
ŞEFLİĞİ :
BÖLME NO :
İSTİF YERİ :

CİLT NO :
YAPRAK NO :
SEVK YERİ :
AĞAÇ CİNSİ :
EMVAL ÇEŞİDİ :

ADEDİ	BOYU	ÇAPI	HACMİ		ÜRÜN/ BARKOD NO	AÇIKLAMA
	m	cm	m³	ster		

..... yüklenici veya vekilinin plakalı araçla istif yerine taşıyacağı emvale ait sevk pusulasıdır./..../20...

Görevli Memur

Adı Soyadı

İmzası

Taşıyıcı

Adı Soyadı

İmzası

Boyutları

124 mm

240 mm

Ölçü birimi ster olan ürünlerin araç üzerindeki:

Eni
(cm)Boyu
(cm)

Yüksekliği
(cm)

(Cm)	(Cm)	(Cm)

SATIŞ İSTİF YERİ DEFTERİ

İşletmesi

:.....

Şefliği

:.....

Ağaç Cinsi:.....

Emval Çeşidi:.....

Satış İstif Yeri

:.....

GÜNLÜK GİREN				
SEVK PUSULASININ MİKTARI			TAŞIYICININ ADI SOYADI	GELDİĞİ BÖLME VEYA İSTİF YERİ
TARİHİ	NOSU	ADET	m ³ /ster	

Görevli Memur

Adı Soyadı

İmzası

TEFRİK TUTANAĞI

1-İşletmesi :

2-Şefliği :

3-Tefriğin yapıldığı stok yeri :

TEFRİKE TABİ TOPLAM MALIN				TEFRİKİ YAPILAN MALIN				TEFRİK SONUCU ELDE OLUNAN MALIN				
Ağaç Cinsi	Emval Çeşidi	Birimi	Miktarı	Ağaç Cinsi	Emval Çeşidi	Birimi	Miktarı	Ağaç Cinsi	Emval Çeşidi	Birimi	Miktarı	Oran %

Yukarıda ağaç cinsi ve emval çeşidi yazılı toplamm³/ster orman emvalinin bir bölümü, ilgili standardizasyon özelliklerini taşımadığından tefrike tabi tutulmuş ve tefrik sonucunda m³/ster denm³/sterm³/ster elde olunmuştur.

Bu malların ilk kayıtlarındaki hatadan dolayı; hiçbir görevlinin sorumlu bulunmadığı anlaşılmıştır./ sorumlu bulunduğu anlaşılmış ve haklarında yasal işlemlere başlanmıştır./

Tefriki yapılan malların kayıtlı oldukları stoklardan düşülmesi ve tefrik sonucu elde olunan malların ise ait oldukları stoka alınması için bu tutanak tarafımızdan düzenlenmiştir./...../20...

Orman İşletme Şefi

Görevli Memur

Uygundur
İşletme ve Pazarlama
Şube Müdürü

Tasdik olunur
....../...../20...
İşletme Müdürü

Bölge Müdürü

ORMAN İÇİ İSTİF YERİ STOK TAKİP DEFTERİ

İşletme Müdürlüğü :

İşletme Şefliği :

Cilt No :

Bölme Numarası :

Varak No :

Orman İçi İstif Yeri :

İstif Yeri	İBRELİ																			
	KIZILÇAM				SARIÇAM				KARAÇAM				GÖKNAR				LADİN			
STOK HAREKETİ	Tomr.	T.Di.	M.Di.	S.Odu.	K.Od.	Tomr.	T.Di.	M.Di.	S.Odu.	K.Od.	Tomr.	T.Di.	M.Di.	S.Odu.	K.Od.	Tomr.	T.Di.	M.Di.	S.Odu.	K.Od.
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
Geçen Yıldan Devir																				
....../....../20... Tarihine kadar sürütülen																				
TOPLAM																				
....../....../20... tarihine kadar çıkan																				
STOK																				

ORMAN İÇİ İSTİF YERİ STOK TAKİP DEFTERİ

Cilt No :

Varak No :

YAPRAKLI										İBRELİ+YAPRAKLI							ÖLÇÜ BİRİMİ STER OLAN EMVAL	
KAYIN				MEŞE				DİĞER				GENEL TOPLAM						
Tomr.	M.Di.	S.Odu.	K.Od.	Tomr.	M.Di.	S.Odu.	K.Od.	Tomr.	M.Di.	S.Odu.	K.Od.	Tomr.	T.Di.	M.Di.	S.Odu.	K.Od.	TOPLAM	
m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³

AÇIKLAMA

1-Cetvel, defter halinde ve ayrıca bir yaprağı üç nüsha halinde olmak üzere cilt halinde bastırılacak, defter ve ciltler orman içi istif yerlerinde İşletme Şefinin resen görevlendirdiği memur tarafından kullanılacaktır.

2-İşletme şefi, görevli memurun uhdesine verdiği bölmeler ile orman içi istif yerlerinde üretilen ve sürütülen emvalin toplamı için bir defter tutulacağı gibi her orman içi istif yeri için görevli memura ayrı defter tutturabilir. Örneğin; görevli memura 28, 37, 36 nolu bölmelerle Karanlıkdere ve Çaldere rampalarının sorumluluğu verilmişse bu 3 bölmeden üretilip 2 rampaya taşınacak emvalin toplamının takibi için 1 defter, 28, 37 nolu bölmenin emvali Karanlıkdere, 36 nolu bölmenin ki Çaldere rampasına taşınacaksa bu iki rampa için ayrı ayrı defter tutturabilir.

3- Sürütülen, taşınan ve orman içi istif yerinde satış veya teslimatı yapılan emval görevli memur tarafından aşağıda gösterildiği gibi deftere mutlaka günlük olarak işlenecektir.

Cetvelin geçen yıldan devir sütunları bilanço rakamlarından, orman içi istif yerine fiilen sürütülmeyi belgeleyen taşıma raporu, kesme ve taşıma alındı tutanağı veya görevli memurun günlük tuttuğu kayıtlardan ve zati yakacak, KPS, tahsisli ve ihaleli satışlar ile bunların nakliyelerinden faydalanıp doldurulacaktır.

Örneğin: orman içi istif yerinden satış istif yerine 15.12.2018 tarihine kadar çam tomruk olarak 1400 m³ taşıma yapılmış 200 m³ ihaleli satış yapılmış ve A Firmasına tahsisen 400 m³ satış yapılmış ise çıkan sütununa 1400+200+400=2000 m³ yazılacaktır.

4-Her ayın 20'nci günü itibariyle işlenen miktarlar görevli memur tarafından defterden alınıp defterdeki örneğe göre bastırılan cetvellere işlenerek iki nüshası İşletme Şefliğine gönderilecek, İşletme şefliği de aynı numuneye göre mıntikasındaki görevli memurlardan gelen cetvellerin tevhidini yaparak işleyip İşletme şefliğini temsil eden cetveli, ekinde görevli memurların düzenlediği bir nüsha cetvellerle birlikte en geç her ayın 25 ine kadar İşletmeye gönderilmesini sağlayacaktır.

5-İşletme Müdürlüğü şefliklerden gelen bu cetvellerin tevhidini yaparak işletmenin üretim değerlerini çıkaracağı gibi cetvelin toplam sütunlarındaki miktarları esas alarak "fiili üretim, satış ve stok durumu, (A) cetvelinin makta ve orman içi istif yeri bölümündeki sütunları dolduracaktır.

6-İşletme Müdürlükleri mıntikasındaki ağaç türlerine göre defterdeki ağaç türleri sıralamasını bozmayacak şekilde defter ebadını küçük tutarak bastırabilir.

7-Diğer ibreli ağaç türlerine ait emval ile diğer yapraklı ağaç türlerine ait emval toplam cetvelin diğer bölümündeki sütunlara işlenecektir.

SATIŞ İSTİF YERİ STOK TAKİP DEFTERİ

İşletme Müdürlüğü :
Şefliği :
Satış Deposu :
Yılı :

Cilt No :

Varak No :

İBRELİ																										
STOK HAREKETİ		KIZILÇAM					SARIÇAM					KARAÇAM					GÖKNAR					LADİN				
		Tomr.	T.Dir.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.	Tomr.	T.Dir.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.	Tomr.	T.Dir.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.	Tomr.	T.Dir.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.	Tomr.	T.Dir.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.
		m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³
Geçen yıldan devir																										
.../.../20... Tarihine kadar taşınan																										
TOPLAM																										
.../.../20... Tarihine kadar çıkan																										
STOK																										
SATIŞ İSTİF YERİ																										

Depo Görevlisi
Adı Soyadı
İmza

SATIŞ İSTİF YERİ STOK TAKİP DEFTERİ

Cilt No :

Varak No :

YAPRAKLI												İBRELİ+YAPRAKLI						ÖLÇÜ BİRİMİ STER OLAN EMVAL		
KAYIN				MEŞE				DİĞER				GENEL TOPLAM								
Tomr.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.	Tomr.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.	Tomr.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.	Tomr.	T.Dir.	M.Dir	S.Odu.	K.Odu.	Toplam			
m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	Ster	Ster

AÇIKLAMA

1-Cetvel, defter halinde ve ayrıca bir yaprağı 3 nüsha halinde olmak üzere cilt halinde bastırılacak, defter ve ciltler satış istif yerlerinde görevli depo memuru tarafından tutulacaktır.

2-Taşıma, satış ve teslimatı yapılan emval miktarı, depo memuru tarafından deftere aşağıda açıklandığı şekilde mutlaka günlük olarak işlenecektir.

Cetvelin geçen yıldan devir sütunu, bilanço rakamlarından .../.../20... tarihine kadar taşınan sütunu sevk pusulalarından,/.../20... tarihine kadar sütunu ise cetvel, fiili üretim, satış ve stok durumunu belirlemek amacıyla doldurulduğu için açık artırmalı satışlarda Bölge Müdürlüğünce ihalesi kesinleşen miktarları belgeleyen satış sonu bilgi cetvellerinden, gerçek ve tüzel kişilere tahsisen yapılan teslimat veya satışlardan, kooperatif veya özel teşekküllere yapılan teslimat veya satışlardan, zati yapacak, yakacak gibi kanuni hak satışlarını belgeleyen satış makbuzlarından alınıp doldurulacaktır.

Örneğin: Satış deposunda sarıçam maden direk olarak 3000 m³ açık artırmaya çıkarılmış, bunun 2800 m³'nün ihalesi kesinleşmiş, keza TTK'ya 2200 m³ satış yapılmış, kağıtlık odun olarak da OYKA'ya 3500 m³ satılmış olsun. Bu takdirde .../.../20... tarihine kadar çıkan sütununun düşey sütunla kesiştiği haneye 2800+2200=5000 m³, kağıtlık odun hanesine ise 3500 m³ yazılacaktır.

3- Her ayın 20'nci günü itibarıyla işlenen miktarlar, depo memuru tarafından defterden alınıp defterdeki örneğe uygun bastırılan cetvellere işlenerek iki nüshası İşletme Şefliğine gönderilecek, İşletme Şefliği de aynı numuneye göre mıntıkasındaki depolardan gelen cetvellerin tevhidini yaparak şefliğini temsil eden cetveli düzenleyip en geç ayın 25 ine kadar ekinde depolardan gelen cetvellerin birer nüshası olacak şekilde İşletme Müdürlüğüne gönderecektir.

4- İşletme Müdürlüğü ise şefliklerden gelen bu cetvellerin tevhidini yaparak İşletmeyi temsil eden cetveli düzenledikten sonra bu cetveldeki miktarları esas alarak bu cetvelin, genel toplamı bölümündeki miktara göre "fiili üretim, satış ve stok durumu" (A) cetvelinin ilgili bölümlerini dolduracaktır.

5- İşletme Müdürlükleri, mıntıklarındaki ağaç türlerine göre defterdeki ağaç türleri sıralamasını bozmayacak şekilde defter ebadını küçülterek bastırabilir.

6- Diğer ibreli ağaç türlerine ait emval ile diğer yapraklı ağaç türlerine ait emval toplamı cetvelin diğer bölümündeki sütunlara işlenecektir.

STOKTAN DÜŞÜLECEK ÜRÜNLERE AİT RAPOR

1. Konu: :
2. Stoktan düşülmesi teklif edilen ürünün
 - 2.1. Bulunduğu yer :
 - 2.2. Cinsi, nevi ve miktarı :
 - 2.3. Hangi yıl üretildiği :
3. Fiili stok cins, nevi ve miktarı :
4. Zayiat yüzdesi :
5. Kesim, sürütme, taşıma ve istif birim fiyatları :
6. Stok değeri :
7. Stok açığının nedenleri :
8. Sorumlu kimseler var ise, ad ve soyadları ile unvanları ve haklarında yapılan işlemler :
9. Kanı ve sonuç :

RAPORU DÜZENLEYENLER

İşletme Müdürü
(Adı Soyadı İmzası)

Orman İşletme Şefi
(Adı Soyadı İmzası)

İlgili Memur
(Adı Soyadı İmzası)

İncelenerek uygun görüldü.

İşletme ve Pazarlama
Şube Müdürü

(Adı Soyadı İmzası)

Tasdik Olunur.
Bölge Müdürü
(Adı Soyadı İmzası)

ÖLÇÜ FAZLASI TUTANAĞI

İŞLETMESİ:

ŞEFLİĞİ :

Ölçü fazlasının meydana geldiği yer ve ismi	ÖLÇÜ FAZLASININ						AÇIKLAMA
	Ürün Çeşidi	Ağaç Cinsi	Ölçü Birimi	Adedi	Hacmi		

....../..... tarihi itibarıyla İşletme Şefliği Depo Defterleri, Şeflik stok kayıtları ile muhasebe stok kayıtlarının karşılaştırılması neticesinde, Şeflik Depo Defteri, stok kayıtları ve muhasebe stok kayıtları incelendiğinde;

Yukarıda stok yeri ve ismi belirtilen mahallerde, karşılarında ağaç cinsi ve ürün çeşidi yazılı emvalin belirtilen miktarlarda ölçü fazlası verdiği, kayden belirtilen miktarların nakledilerek, satılarak çıkış hareketinde fiilen tespit edilmiş olmakla söz konusu ürünlerin stoklara alınmasının temini maksadı ile işbu ölçü fazlası tutanağı düzenlendi./...../20...

Orman İşletme Şefi

Görevli Memur

Kayıtlarımıza
Uygundur.
Muhasebe Yetkilisi

Stoklara intikali için tasdik olunur.

....../...../.....

İşletme Müdürü

DEPO SAYIM TUTANAĞI (ve/veya Depo Devir-Teslim Tutanağı)

Bölge Md.			DEPO SAYIM TUTANAĞI (ve/veya Depo Devir-Teslim Tutanağı)														İstif Yerinin		Konumu	Son Depo				
İşletme Md.																	Adı							
Şefliği																	Sayfa No							
EMVALIN			GİREN						ÇIKAN						KALAN		Bir Sonrakı Yıla Ait Erken Üretim	Satılıp Kalkmayanlar	FİİLİ SAYIM	FARK				
Cins	Ürün Çeşidi	Ölçü Birimi	2018 Yılından Devir		2019 Yılı Girişleri				Satılan Tüketim (Sarf)	İç Tefrikte (Sarf)	Ölçü Noksamı	Diğer Depo veya İşletmeye ***	TOPLAM	FİİLİ STOK		Bir Sonrakı Yıla Ait Erken Üretim	Satılıp Kalkmayanlar	(Erken Üretim ve Satılıp Kalkmayanlar Dahil) (16+17+18)	FARK					
		Sergiden	İstiften	Sevki Pusulası	Tefrikten	Ölçü Fazlası	Diğer Depo veya İşletmeden *	TOPLAM						Sergide	İstife (İşlem Görmeyen)					TOPLAM				
		m³	ster	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
ÇK	TOMRUK	m³																						
Kn	TOMRUK	m³																						
ÇZ	TOMRUK	m³																						
	TOMRUK TOP.	m³																						
ÇK	TEL DİREK	m³																						
ÇZ	TEL DİREK	m³																						
	TEL DİREK TOP.	m³																						
		m³																						
	Yapacak Top.	m³																						
ÇK	LİF-YONGA	ster																						
ÇZ	LİF-YONGA	ster																						
	LİF-YONGA TOP.	ster																						
ÇK	YAKACAK ODUN	ster																						
		ster																						
	Sterli Emval Top.	ster																						
GENEL TOPLAM		m³																						

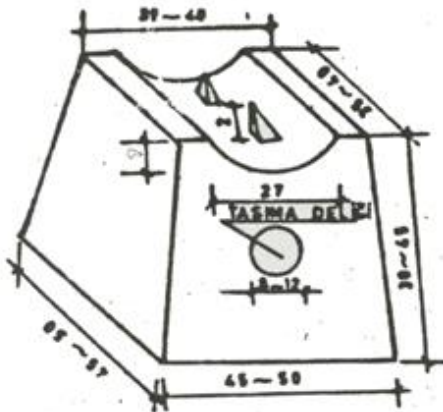
*Diger İşletmelerden ve/veya bu işletmenin diğer "İstif Yerlerinden"den "GELEN" ler yansır.

**Diger İşletmelere ve/veya bu işletmenin "İstif Yerleri"ne "GİDEN"ler yansır.

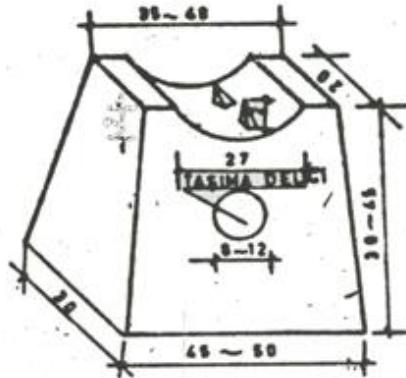
Yukarıda belirtilen istif yerinde yapılan sayımda; yine yukarıda cins ve nevi ile adet ve miktar yazılı emvalin aynen bulunduğunu bildirir iş bu tutanağı bilgilerin doğruluğu beyan ve tasdik olunur./..../20...

Sayım Komisyonu

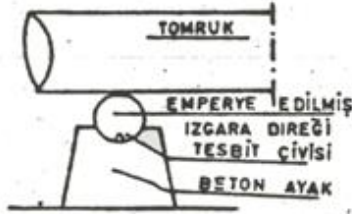
BAŞKAN	ÜYE	ÜYE	ÜYE	Muhasebe kayıtlarımıza uygundur.
Orman Mühendisi	İşletme Müdür Yardımcısı	Orman İşletme Şefi	Depo Memuru	Muhasebe Yetkilisi

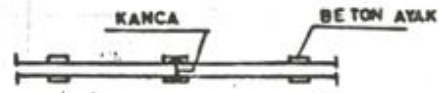
B-BÜYÜK TİP BETON AYAK
ÖRNEK: (6)

A-KÜÇÜK TİP BETON AYAK
ÖRNEK: (7)

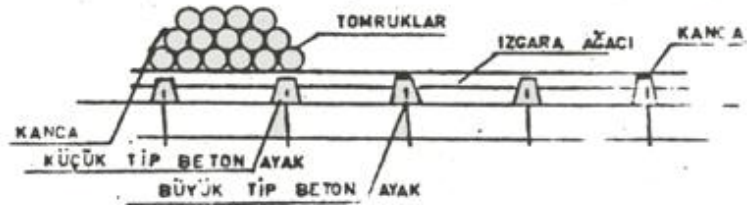

A-BETON AYAKLI DİREK İZGARALARIN
ÖNDEN GÖRÜNEK DİK KESİTİ

B-BETON AYAKLI DİREK İZGARANIN
ÜSTTEN GÖRÜNEK ve KANCA
DEMİRİ BAĞLANTISI

ÖRNEK: (8)

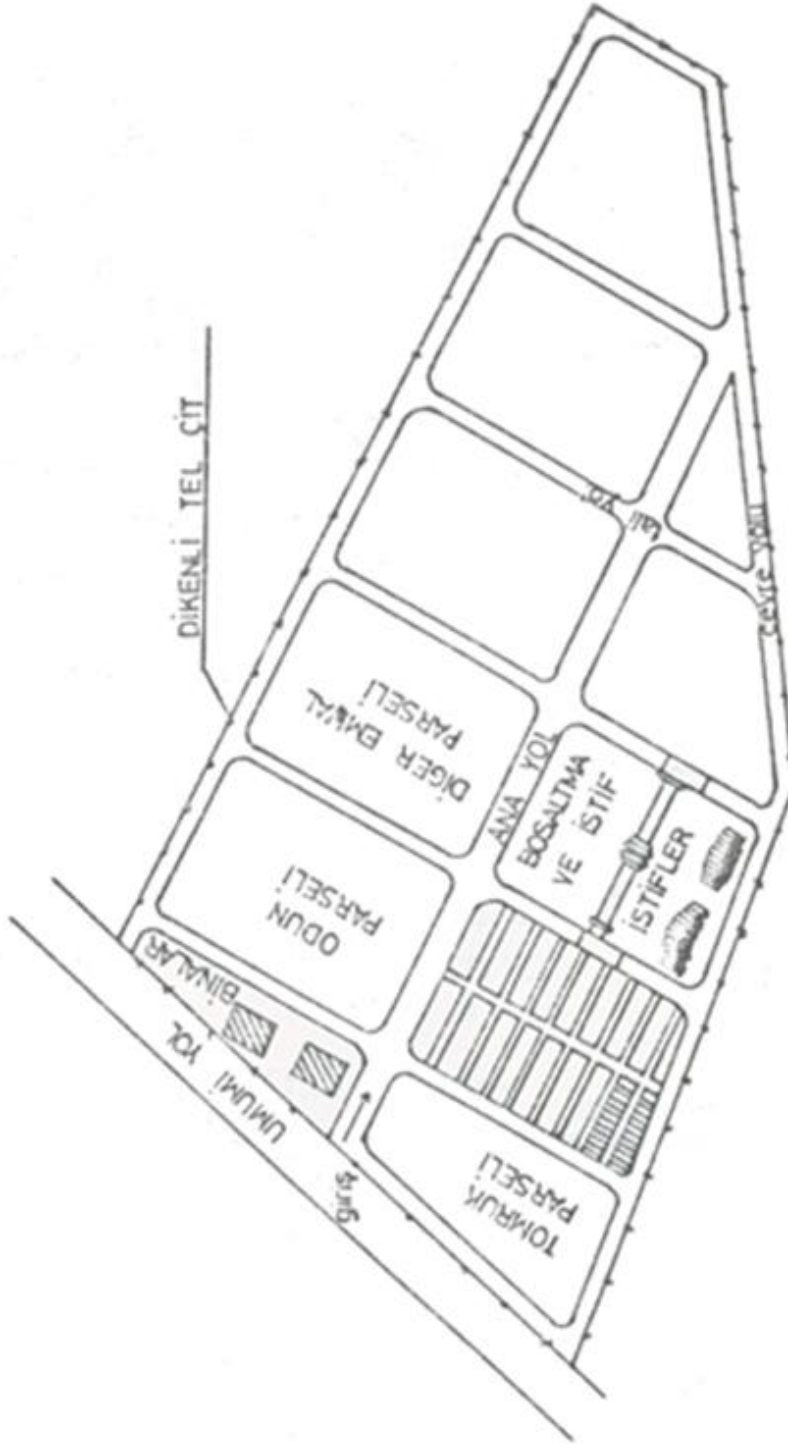
C-BETON AYAKLI DİREK İZGARALARIN YANDAN GÖRÜNEK
VE KANCA DEMİRİ İLE BAĞLANTISI

**ALADAĞ
ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ**

**BAŞALAN ORMAN İŞLETME
ŞEFLİĞİ**

ORTAKIRAÇ DEPOSU

DEPO YERİ PLANI ÖRNEĞİ

Çizelge 3. Kesme ve Boylama İşinde Kabuğu Soyulmayanlarda Eğim Grupları Bazında Metreküp Başına İÇZ-MÇZ (Dak/100)

ÇAP	Eğim Grupları (%)							
	0-30		31-60		61-100		100'den Büyük	
	İÇZ	MÇZ	İÇZ	MÇZ	İÇZ	MÇZ	İÇZ	MÇZ
8	81,63	31,72	101,67	47,46	110,98	54,78	133,76	72,64
9	59,47	25,68	74,26	37,29	81,85	43,26	100,93	58,24
10	50,18	23,67	62,43	33,29	69,06	38,50	85,12	51,11
11	42,27	21,40	52,59	29,50	57,90	33,67	71,40	44,25
12	38,68	20,72	47,79	27,88	52,84	31,84	65,22	41,55
13	36,43	20,46	44,56	26,84	49,39	30,64	60,72	39,52
14	34,45	19,91	41,82	25,68	46,37	29,26	57,56	38,03
15	31,84	18,85	38,19	23,84	42,48	27,20	53,19	35,60
16	30,49	18,42	36,17	22,89	40,17	26,03	50,71	34,29
17	29,90	17,90	35,04	21,94	38,79	24,87	49,18	33,03
18	29,10	17,44	33,57	20,95	37,21	23,79	47,38	31,78
19	28,69	16,57	32,62	19,66	35,99	22,30	45,74	29,95
20	28,28	16,10	31,76	18,84	34,99	21,37	44,48	28,82
21	27,49	15,66	30,45	17,98	33,38	20,29	42,92	27,77
22	26,26	15,31	29,00	17,46	31,87	19,71	41,13	26,99
23	24,92	14,82	27,47	16,82	30,24	19,00	39,10	25,95
24	23,87	14,46	26,18	16,29	28,94	18,44	37,46	25,13
25	23,03	14,19	25,16	15,86	27,86	17,98	36,13	24,47
26	22,31	13,95	24,29	15,51	26,94	17,58	34,99	23,91
27	21,61	13,70	23,43	15,12	26,04	17,17	33,90	23,34
28	21,02	13,48	22,72	14,82	25,28	16,83	32,96	22,86
29	20,52	13,31	22,11	14,56	24,65	16,55	32,16	22,45
30	20,14	13,19	21,62	14,44	24,14	16,34	31,51	22,12
31	19,63	12,98	21,48	14,36	23,45	15,98	30,71	21,68
32	19,22	12,82	21,00	14,22	22,96	15,76	30,04	21,32
33	18,89	12,69	20,60	14,04	22,54	15,57	29,47	21,01
34	18,59	12,58	20,24	13,88	22,19	15,41	28,97	20,75
35	18,24	12,43	19,84	13,68	21,79	15,21	28,43	20,43
36	17,96	12,31	19,49	13,52	21,43	15,04	27,95	20,16
37	17,72	12,22	19,22	13,39	21,16	14,91	27,56	19,94
38	17,50	12,13	18,95	13,27	20,89	14,78	27,18	19,74
39	17,25	12,01	18,66	13,12	20,58	14,78	26,77	19,49
40	17,04	11,92	18,30	12,91	20,67	14,78	26,42	19,28
41	16,85	11,83	18,05	12,78	20,46	14,68	26,09	19,10
42	16,69	11,77	17,84	12,67	20,29	14,60	25,83	18,95
43	16,51	11,69	17,60	12,54	20,09	14,49	25,53	18,77
44	16,37	11,62	17,40	12,43	19,92	14,41	25,27	18,63
45	16,22	11,55	17,21	12,34	19,76	14,34	25,04	18,49
46	16,11	11,51	17,05	12,25	19,64	14,28	24,83	18,37
47	15,99	11,46	16,89	12,16	19,50	14,22	24,63	18,25
48	15,88	11,41	16,74	12,08	19,38	14,16	24,45	18,15
49	15,79	11,37	16,60	12,02	19,27	14,11	24,28	18,04
50	15,71	11,34	16,49	11,95	19,19	14,08	24,14	17,97
51	15,49	11,20	16,35	11,88	19,07	14,01	23,97	17,87
52	15,43	11,18	16,23	11,81	18,98	13,97	23,82	17,78
53	15,37	11,17	16,12	11,76	18,90	13,94	23,69	17,70
54	15,33	11,16	16,02	11,70	18,82	13,90	23,57	17,63
55	15,28	11,14	15,91	11,64	18,72	13,86	23,43	17,55
56	15,23	11,12	15,82	11,59	18,65	13,82	23,31	17,48
57	15,20	11,12	15,73	11,59	18,59	13,79	23,22	17,42
58	15,17	11,12	15,65	11,59	18,53	13,76	23,11	17,37
59	15,12	11,10	15,56	11,59	18,45	13,72	23,00	17,30
60	15,10	11,10	15,56	11,59	18,39	13,69	22,91	17,25
61	15,07	11,10	15,56	11,57	18,34	13,67	22,82	17,19
62	15,05	11,10	15,56	11,55	18,29	13,65	22,75	17,16
63	15,02	11,10	15,56	11,53	18,23	13,62	22,66	17,10
64	15,00	11,10	15,53	11,51	18,18	13,59	22,58	17,05
65	14,98	11,10	15,49	11,49	18,14	13,57	22,51	17,01
66	14,96	11,10	15,46	11,48	18,10	13,55	22,38	16,92
67	14,95	11,10	15,42	11,46	18,06	13,53	22,19	16,78
68	14,93	11,10	15,39	11,44	18,02	13,51	22,01	16,65
69	14,92	11,10	15,36	11,43	17,98	13,49	21,83	16,53
70	14,92	11,10	15,34	11,43	17,95	13,48	21,66	16,40
71	14,90	11,10	15,30	11,41	17,91	13,46	21,48	16,27
72	14,90	11,10	15,28	11,40	17,88	13,44	21,32	16,16
73	14,89	11,10	15,26	11,39	17,84	13,43	21,16	16,04
74	14,88	11,10	15,24	11,39	17,81	13,42	21,01	15,93
75	14,87	11,10	15,21	11,38	17,78	13,40	20,85	15,81
76	14,87	11,10	15,19	11,37	17,75	13,38	20,70	15,70
77	14,87	11,10	15,17	11,36	17,73	13,37	20,56	15,59
78	14,86	11,10	15,16	11,36	17,70	13,36	20,41	15,49
79	14,86	11,10	15,14	11,35	17,67	13,35	20,27	15,39
80	14,86	11,10	15,13	11,35	17,64	13,32	20,13	15,28
81	14,86	11,10	15,12	11,34	17,56	13,28	20,00	15,19
82	14,86	11,10	15,10	11,34	17,49	13,22	19,88	15,10
83	14,86	11,10	15,09	11,34	17,42	13,17	19,74	15,00
84	14,86	11,10	15,09	11,34	17,35	13,13	19,62	14,91
85	14,86	11,10	15,07	11,34	17,28	13,07	19,50	14,82
86	14,86	11,10	15,07	11,34	17,21	13,03	19,38	14,73
87	14,84	11,10	15,05	11,33	17,13	12,97	19,26	14,64
88	14,79	11,10	15,04	11,32	17,06	12,92	19,14	14,55
89	14,75	11,10	15,02	11,32	16,98	12,87	19,01	14,46
90	14,70	11,07	15,02	11,32	16,91	12,81	18,91	14,38
91	14,64	11,03	14,98	11,30	16,82	12,74	18,76	14,27
92	14,57	10,98	14,95	11,28	16,72	12,68	18,62	14,17
93	14,50	10,94	14,93	11,26	16,64	12,61	18,49	14,07
94	14,45	10,90	14,90	11,25	16,56	12,55	18,36	13,97
95	14,39	10,85	14,88	11,24	16,47	12,49	18,24	13,88
96	14,34	10,82	14,86	11,23	16,40	12,43	18,13	13,80
97	14,29	10,78	14,84	11,22	16,32	12,38	18,01	13,71
98	14,25	10,75	14,83	11,21	16,25	12,33	17,90	13,63
99	14,23	10,74	14,83	11,21	16,21	12,30	17,83	13,58
100	14,20	10,73	14,83	11,21	16,17	12,27	17,77	13,53

Not: d_{1,30} çapı 100 cm den büyük olduğunda, İÇZ ve MÇZ değerleri için 100 cm değerleri kullanılacaktır.

Çizelge 4. Kesme ve Boylama İşinde Kabuğu Soyulanlarda Eğim Grupları Bazında Metreküp Başına İÇZ-MÇZ (Dak/100)

ÇAP	Eğim Grupları (%)							
	0-30		31-60		61-100		100'den Büyük	
	İÇZ	MÇZ	İÇZ	MÇZ	İÇZ	MÇZ	İÇZ	MÇZ
8	205,15	127,77	225,19	143,51	234,50	150,83	257,28	168,69
9	155,85	100,56	170,64	112,17	178,23	118,14	197,31	133,12
10	133,38	88,27	145,63	97,89	152,26	103,10	168,32	115,71
11	116,43	78,96	126,75	87,06	132,06	91,23	145,56	101,81
12	106,40	73,26	115,51	80,42	120,56	84,38	132,94	94,09
13	99,49	69,36	107,62	75,74	112,45	79,54	123,78	88,42
14	92,81	65,14	100,18	70,91	104,73	74,49	115,92	83,26
15	85,75	60,61	92,10	65,60	96,39	68,96	107,10	77,36
16	81,04	57,56	86,72	62,03	90,72	65,17	101,26	73,43
17	77,52	54,76	82,66	58,80	86,41	61,73	96,80	69,89
18	74,29	52,41	78,76	55,92	82,40	58,76	92,57	66,75
19	71,25	49,49	75,18	52,58	78,55	55,22	88,30	62,87
20	68,74	47,38	72,22	50,12	75,45	52,65	84,94	60,10
21	66,11	45,50	69,07	47,82	72,00	50,13	81,54	57,61
22	63,28	43,90	66,02	46,05	68,89	48,30	78,15	55,58
23	60,26	42,11	62,81	44,11	65,58	46,29	74,44	53,24
24	57,82	40,66	60,13	42,49	62,89	44,64	71,41	51,33
25	55,70	39,39	57,83	41,06	60,53	43,18	68,80	49,67
26	53,88	38,30	55,86	39,86	58,51	41,93	66,56	48,26
27	52,09	37,20	53,91	38,62	56,52	40,67	64,38	46,84
28	50,54	36,22	52,24	37,56	54,80	39,57	62,48	45,60
29	49,15	35,36	50,74	36,61	53,28	38,60	60,79	44,50
30	47,99	34,63	49,47	35,88	51,99	37,78	59,36	43,56
31	46,66	33,78	48,51	35,16	50,48	36,78	57,74	42,48
32	45,52	33,05	47,30	34,45	49,26	35,99	56,34	41,55
33	44,50	32,39	46,21	33,74	48,15	35,27	55,08	40,71
34	43,60	31,81	45,25	33,11	47,20	34,64	53,98	39,98
35	42,61	31,16	44,21	32,41	46,16	33,94	52,80	39,16
36	41,76	30,59	43,29	31,80	45,23	33,32	51,75	38,44
37	41,00	30,10	42,50	31,27	44,44	32,79	50,84	37,82
38	40,29	29,63	41,74	30,77	43,68	32,28	49,97	37,24
39	39,53	29,11	40,94	30,22	42,86	31,88	49,05	36,59
40	38,86	28,66	40,12	29,65	42,49	31,52	48,24	36,02
41	38,24	28,24	39,44	29,19	41,85	31,09	47,48	35,51
42	37,68	27,87	38,83	28,77	41,28	30,70	46,82	35,05
43	37,10	27,47	38,19	28,32	40,68	30,27	46,12	34,55
44	36,58	27,11	37,61	27,92	40,13	29,90	45,48	34,12
45	36,08	26,76	37,07	27,55	39,62	29,55	44,90	33,70
46	35,64	26,46	36,58	27,20	39,17	29,23	44,36	33,32
47	35,20	26,16	36,10	26,86	38,71	28,92	43,84	32,95
48	34,78	25,87	35,64	26,54	38,28	28,62	43,35	32,61
49	34,39	25,60	35,20	26,25	37,87	28,34	42,88	32,27
50	34,04	25,36	34,82	25,97	37,52	28,10	42,47	31,99
51	33,54	25,00	34,40	25,68	37,12	27,81	42,02	31,67
52	33,22	24,78	34,02	25,41	36,77	27,57	41,61	31,38
53	32,91	24,57	33,66	25,16	36,44	27,34	41,23	31,10
54	32,63	24,37	33,32	24,91	36,12	27,11	40,87	30,84
55	32,34	24,17	32,97	24,67	35,78	26,89	40,49	30,58
56	32,06	23,97	32,65	24,44	35,48	26,67	40,14	30,33
57	31,81	23,80	32,34	24,27	35,20	26,47	39,83	30,10
58	31,57	23,64	32,05	24,11	34,93	26,28	39,51	29,89
59	31,31	23,45	31,75	23,94	34,64	26,07	39,19	29,65
60	31,09	23,30	31,55	23,79	34,38	25,89	38,90	29,45
61	31,03	23,29	31,52	23,76	34,30	25,86	38,78	29,38
62	31,00	23,28	31,51	23,73	34,24	25,83	38,70	29,34
63	30,96	23,27	31,50	23,70	34,17	25,79	38,60	29,27
64	30,90	23,25	31,43	23,66	34,08	25,74	38,48	29,20
65	30,88	23,23	31,39	23,62	34,04	25,70	38,41	29,14
66	30,82	23,20	31,32	23,58	33,96	25,65	38,24	29,02
67	30,61	23,04	31,08	23,40	33,72	25,47	37,85	28,72
68	30,39	22,88	30,85	23,22	33,48	25,29	37,47	28,43
69	30,19	22,73	30,63	23,06	33,25	25,12	37,10	28,16
70	30,01	22,60	30,43	22,93	33,04	24,98	36,75	27,90
71	29,82	22,46	30,22	22,77	32,83	24,82	36,40	27,63
72	29,65	22,33	30,03	22,63	32,63	24,67	36,07	27,39
73	29,48	22,21	29,85	22,50	32,43	24,54	35,75	27,15
74	29,33	22,09	29,69	22,38	32,26	24,41	35,46	26,92
75	29,17	21,98	29,51	22,26	32,08	24,28	35,15	26,69
76	29,03	21,87	29,35	22,14	31,91	24,15	34,86	26,47
77	28,90	21,77	29,20	22,03	31,76	24,04	34,59	26,26
78	28,77	21,67	29,07	21,93	31,61	23,93	34,32	26,06
79	28,64	21,58	28,92	21,83	31,45	23,83	34,05	25,87
80	28,53	21,48	28,80	21,73	31,31	23,70	33,80	25,66
81	28,42	21,40	28,68	21,64	31,12	23,58	33,56	25,49
82	28,31	21,31	28,55	21,55	30,94	23,43	33,33	25,31
83	28,20	21,23	28,43	21,47	30,76	23,30	33,08	25,13
84	28,11	21,16	28,34	21,40	30,60	23,19	32,87	24,97
85	28,01	21,08	28,22	21,32	30,43	23,05	32,65	24,80
86	27,92	21,01	28,13	21,25	30,27	22,94	32,44	24,64
87	27,81	20,94	28,02	21,17	30,10	22,81	32,23	24,48
88	27,67	20,87	27,92	21,09	29,94	22,69	32,02	24,32
89	27,54	20,80	27,81	21,02	29,77	22,57	31,80	24,16
90	27,41	20,71	27,73	20,96	29,62	22,45	31,62	24,02
91	27,27	20,60	27,61	20,87	29,45	22,31	31,39	23,84
92	27,11	20,49	27,49	20,79	29,26	22,19	31,16	23,68
93	26,97	20,39	27,40	20,71	29,11	22,06	30,96	23,52
94	26,84	20,29	27,29	20,64	28,95	21,94	30,75	23,36
95	26,71	20,18	27,20	20,57	28,79	21,82	30,56	23,21
96	26,59	20,10	27,11	20,51	28,65	21,71	30,38	23,08
97	26,47	20,01	27,02	20,45	28,50	21,61	30,19	22,94
98	26,37	19,93	26,95	20,39	28,37	21,51	30,02	22,81
99	26,30	19,88	26,90	20,35	28,28	21,44	29,90	22,72
100	26,22	19,83	26,85	20,31	28,19	21,37	29,79	22,63

Not: d_{1,30} çapı 100 cm den büyük olduğunda, İÇZ ve MÇZ değerleri için 100 cm değerleri kullanılacaktır.

EK ÖDENEK TALEP FORMU

BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ :
 İŞLETMESİ :
 İŞ KOLU :

..... YILI

...../..... HESAP NOLU İŞİNE AİT EK ÖDENEK TALEBİ	
Bir Önceki Yıl Uygulanan Birim Fiyat	TL/.....
I-Bütçe ile verilen birim fiyat	TL/.....
II-Bölge Müdürlüğünün isteği üzerine verilen ek birim fiyatı	TL/.....
BÜTÇE YILINDA VERİLEN TOPLAM BİRİM FİYAT (I+II)	
III-Bütçe yılında uygulanan birim fiyat	TL/.....
IV-Bütçe ile verilen tertip miktarı	m ³ /ster
V-Gerçekleştirilen tertip miktarı	m ³ /ster
VI-Verilen ek birim fiyata ait miktar	m ³ /ster
VII-Verilen ve aktarılan ödenek miktarı	TL
VIII-Yapılan sarfiyat	TL
İSTENEN EK ÖDENEK MİKTARI (VIII-VII)	TL

ÖDENEK AŞIMINI ZORUNLU KILAN NEDENLERE AİT GEREKÇE RAPORU

..... ORMAN İŞLETMESİ

Muhasebe Yetkilisi

İşletme Müdürü

BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

Mali İşler Şube Müdürü

İşletme ve Pazarlama
Şube Müdürü

Bölge Müdürü

Uyarıcı Levha Örneği

Yasaklayıcı Levha Örneği

Emredici Levha Örneği

**DİKKAT
ORMAN DEPOSU
YÜKLEME
BOŞALTMA ALANI**

**GİRMEK TEHLİKELİ
VE YASAKTIR**

BARET TAK

**DİKKAT!
KESİM SAHASI**

**GİRMEK TEHLİKELİ
VE YASAKTIR**